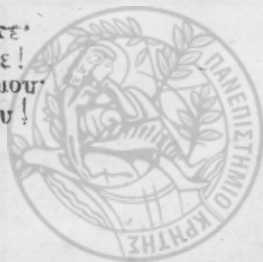

Ὁ ΑΧΙΛΛΕΥΣ

Ἐδάφος Πατρός κατέϊτε·
Γῆν Ἡρώων καταικεῖτε!
Ἄνδρες φίλοι Θεσσαλοί μου,
Χαίρετε λοιπὸν Υἱοί μου!

ΝΕΩΤΑΤΗ

ΤΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΧΩΡΟΓΡΑΦΙΑ

συνταχθεῖσα κατ' ἰδιαιτέραν τινὰ μέθοδον
γεωγραφικῶς καὶ περιηγητικῶς
ὑπὸ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΛΕΟΝΑΡΔΟΥ
ΤΟΥ ΕΚ ΤΟΥ ΚΙΣΣΑΒΟΥ ΟΡΟΥΣ ΕΚ ΠΟΛΕΩΣ
ΑΜΠΕΛΑΚΙΩΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

τοῦ νῦν χρηματίζοντος ἐν τῷ κατὰ Ζέμονα
Ἐλληνομουσείῳ Ἀπλοελληνοδιδασκάλου.

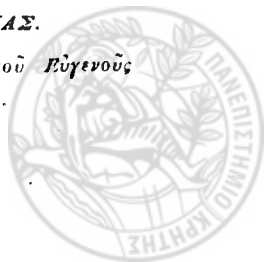
Τύποις δὲ ἐκδοθεῖσα δαπάνῃ τῶν Φιλομούσων
ΣΤΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Ἐν ἣ προσειέθησαν 6. Εἰκονογραφίαι καὶ 1. Γεωγραφικὸς
Χάρτης συμβάλλοντα εἰς καλλωπισμὸν τῆς Βίβλου καὶ ζωη-
ροτέραν παράστασιν τῆς περιγραφομένης Ἐπαρχίας
τῆς Ἑλλάδος.

ΕΝ ΠΕΣΤΗ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ.

Ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Τυπογραφείου τοῦ Εὐγενοῦς
Τράιτνερ τε καὶ Καρολίου.

1836.

*Γεωγραφίαν τε καὶ Χωρογραφίαν παρὰ τὰς ἄλλας μαθήσεις
προκρίνειν· δεῖ καὶ γὰρ διὰ ταύτης τὰ ἐν τῇ Γῆ πάν-
τα, φασὶ, τοὺς ἀνθρώπους ἐκδιδάσκεισθαι.*

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

18100

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ
ΝΕΟΥΣ ΑΠΟΓΟΝΟΥΣ
ΤΩΝ

ΕΛΛΗΝΩΝ

ΤΗΝ ΤΕ

ΠΑΤΡΙΔΑ

ΚΑΙ ΤΟΝ ΦΙΛΑΤΑΤΟΝ ΑΓΤΟΡ

ΕΞΑΔΕΛΦΟΝ

ΚΥΡΙΟΝ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΝ Ν. ΛΕΟΝΑΡΔΟΝ

ΤΟΝ ΕΠΙ ΤΟ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΒΛΕΓΚΤΙΚΟΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

ΠΑΡΕΔΡΟΝ

ΕΙΣ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΕΓΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ

ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ

ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ

Ο' Ε' κδότης.

Πρὸς τοὺς Νέους Ἑλληνας.

Νέοι Ἑλληνοὶ Προγόνων!
Παῖδες θαυμασῶν Ἡρώων!
Χαίρετε, ὅτι τρυφᾶτε,
καὶ καρποὺς θείουσ τρυγᾶτε.

Πρὸς τὴν Πατρίδα.

Πατρίσι! χαῖρε καὶ Σὺ Νέα·
ἡ γεννήσασα γενναῖα
Πνεύματα πάλαι Προγόνων
καὶ τῶν Νέων Ἀπογόνων!

Πρὸς τὸν Ἐξάδελφον αὐτοῦ.

Ἀθάνατον περιπατεῖς
Ὅδον, Ἐξάδελφε, ποιεῖς,
Κατάλληλον τῇ προσφιλεῖ
κλίσει Σου τῇ θεοφιλεῖ·
Σὺ εἰ τῷ ὄντι ἠπισῆ
πηγὴ καὶ ῥίζα χωρισῆ
Οἰκογενείας Πατρικῆς
Γένους μας Λεοναρδικῆς!

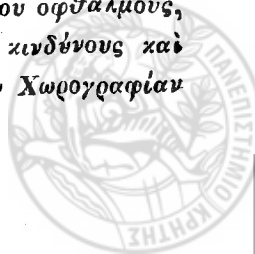

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ

ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ.

Η Χωρογραφία οὐσα μέρος τῆς Γεωγραφίας, εἶναι μία ἐπισημή λαμπρὰ καὶ μάθημα, τὸ ὁποῖον πλουτίζει τὴν σφαῖραν τῶν ἰδεῶν τοῦ ἀνθρώπινου νοῦς, ζολίζει τὸν κοσμοπολίτην ἄνθρωπον καὶ εὐφραίνει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος, ὅσις φυσικὰ ἀγαπᾷ νὰ μανθάνῃ πάντοτε, καθὼς λέγει ὁ Σταγειρίτης Ἀριστοτέλης, ὅταν ἔχη εἰς τὰς χεῖράς του τὴν Χωρογραφίαν Τόπου τινος, καὶ ἀναπαύομενος εἰς τὸν Κοιτῶνα αὐτοῦ, βλέπει ὡς εἰς καθρέπτην καθαρὸν ὅλα τὰ εὐρίσκόμενα εἰς τοῦτον τὸν Τόπον φυσικὰ τε καὶ πολιτικά, καὶ εὐχαρισεῖ τὴν περιέργειάν του, ὡσὰν νὰ εὐρίσκηται ὁ ἴδιος ἐκεῖ, καὶ νὰ θεωρῇ ὅλα τὰ πράγματα μὲ τοὺς ἰδίους του ὀφθαλμοὺς, χωρὶς νὰ δοκιμάσῃ ὁδοσπορίας, κινδύνους καὶ ἔξοδα· ὁμοίως καὶ ὅταν ἔχη Γενικὴν Χωρογραφίαν

διαβαίνει λέγω τὰς Ἐπαρχίας τῶν Βασιλειῶν·
 σοχάζεται τὰς ἄκρας, καὶ τὰ σύνορα αὐτῶν·
 ἐξετάζει τὴν ποιότητα, τὴν καλλιέργειαν καὶ τὰ
 λοιπὰ αὐτῶν προϊόντα τε καὶ κλίμα· διακρίνει
 τὰς Θαλάσσας, τὰς Λίμνας, τὰς πηγὰς καὶ ἐκ-
 βολὰς τῶν Ποταμῶν· γινώσκει τοὺς Αἰγιαλοὺς,
 τὰ Ἀκρωτήρια, Νήσους Χερσονήσους καὶ Σχο-
 πέλους των· μανθάνει τοὺς Λιμένας, τοὺς Γο-
 θμοὺς, τοὺς Πορθμοὺς, τοὺς Κόλπους καὶ πάντα
 τὰ περὶ τὴν Θάλασσαν των· ἀναβαίνει ὡς διὰ
 κλίμακος τινος εἰς τὰ ὕψη τῶν Ὀρέων· κατο-
 πτεῦει ἐκεῖθεν τὰς Κοιλιάδας, τοὺς Δρυμοὺς καὶ
 Ὑπωρείας· καὶ ἐντυγχάνων εἰς ταῦτα ταῖς Μού-
 σαις, συγχορεύει αὐταῖς καὶ συνανυμνεῖ τὸ παν-
 τέλειον καὶ ὕψισον ἐκεῖνο Ὄν· περιέρχεται τὰς
 Πόλεις τὰς τε ἀρχαίας καὶ μεταγενεστέρας· βλέπει
 τὰς Κωμοπόλεις, τὰ Χωρία, τὰ Κάστρα, τὰ
 Ὑπομνήματα, καὶ ὅ,τι ἄλλο ἄξιον περιεργείας
 φυσικὸν τε καὶ πολιτικόν, γνωρίζων ἐν ταυτῇ
 καὶ τὸ, πόσον ἀπέχει τὸ ἓν ἀπὸ τοῦ ἄλλο· μανθά-
 νει τὰ Γένη, τὸν ἀριθμὸν τῶν Οἰκητόρων, καὶ
 τὴν διαγωγὴν, ἐμπόριον, τεχνουργίας, ἐπισήμας,
 λατρείαν των κ. τ. λ. Τοιαῦτα ἄρ' εἰσι τῆς Χω-
 ρογραφίας τὰ λαμπρὰ καὶ ἡδονικὰ ἀποτελέσματα!
 Εἰς ταύτην τὴν τόσῃ ἐπωφελῇ καὶ εὐφρόσυνον
 ἐπισήμῃν κατεγίνετο ἀκαμάτως, καὶ καταγίνεται
 ἀδιακόπως τὴν σήμερον ἡ πεπαιδευμένη Εὐρώπη,

ἵνα μὲ νεωτάτας ὁδοιπορίας ἐπαυξήσῃ τὴν γνώσιν ὅλων τῶν Μερῶν τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς, καὶ ποινοποιήσῃ εἰς τὸν Φιλολόγον τὴν τρωινὴν κατὰ τὰς αἰτίας τῶν διαφόρων Τόπων.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν Ἀλλογενῶν Περιηγητῶν τῶν ἐπιμεληθέντων εἰς τὴν Χωρογραφικὴν καὶ Πολιτογραφικὴν (Στατιστικὴν) ἐπιστήμην Ἄνδρες τινὲς μὲ θαθεῖαν παιδείαν προικισμένοι, καὶ ἀπὸ φυσικὴν ὁρατὴν εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐξιχνίασιν ταύτης τῆς ὕλης ἀφοσιούμενοι, συνέγραψαν καὶ περὶ τῆς Ἑλλάδος, νεοεκδίδοντες Χωρογραφίας, Τοπογραφίας, Περιηγήσεις καὶ Χάρτας, εἰς τὰς ὁποίας ἀναγινώσκει τις, καὶ θεωρεῖ ὄχι μόνον ὅλα, ὅσα σήμερον περιέχονται ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ ὅλας ἐκεῖνας τὰς Ἀρχαιότητας, καὶ ἄξια θαυμασμοῦ μνημεῖα τῶν Προγόνων μας Ἑλλήνων, οἵτινες ἐσάθησαν τὸ φιλομαθές αὐτὸν Γένος, καὶ πρῶτοι Φωσῆρες, καὶ διέδωκαν τὰ φῶτα τῆς μαθήσεως εἰς ὅλα τὰ Εὐρωπαϊκὰ Ἑθνη: Πατρὶς γλυκεῖα! τὸ μέγα καὶ πολυθρύλλητον καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα Ἑλλάς! ὀφθαλμὲ, τοῦ ὅλου Κόσμου! Διὰ Σε πολλοὶ Ἀλλογενεῖς καταφρονοῦσι τοὺς μεγίστους κινδύνους, καὶ δαπανῶσιν ἀναρίθμητα χρήματα νὰ πατήσωσι τὸ λαμπρὸν Ἑδαφός σου μὲ σέβας πολὺ, καὶ νὰ ἰδῶσι Σε τὴν γεννήσασαν τὰς ὡραίας τέχνας καὶ ἐπιστήμας!

Ταῦτα σκεπτόμενος καὶ ἐγὼ, καὶ ἀπὸ τὸν ἔμφυτον ὑπὲρ τῆς Πατρίδος μου ζῆλον κινούμενος, ἐκ νεαρᾶς ἡλικείας μου μὲ ἀνυπόμονον προθυμίαν μου ἀνεγίνωσκον κάθε Βιβλίον περὶ ταύτης τῆς ὕλης διαλαμβάνον, καὶ ἀπὸ πεπαιδευμένον Κλασσικὸν Περιηγητὴν συνθεμένον, καὶ φιλολογῶν, ἐβύζανα ὡς τὰ βρέφη τὸ μητρικὸν γάλα, πᾶν τὸ τῆς δίψης καὶ περιεργείας μου θεραπευτικὸν καὶ ἐφησυχασικόν· οὕτω δὲ ὡς μέλισσα ἀπανθήσας ὕλην πρὸς συναρμογὴν παρομοίου Συγγράμματος, εἶχον Τετράδια Χειρόγραφα καὶ Κείμενα ἐν κιβωτίῳ, πολλάκις ἀπεφάσισα νὰ ἐκδώσω αὐτὰ εἰς τὸ φῶς, καὶ νὰ κοινολογήσω εἰς τοὺς Φιλαναγνώσας· πλὴν πολλάκις πάλιν διεκόπην ἀπὸ τὴν προθυμίαν ταύτην, φοβούμενος μὲν τὴν κατηγορίαν τῶν πολλῶν, γνωρίζων δὲ καὶ τὴν ἀδυναμίαν μου ὡς πρὸς τὴν νῦν ἐπίδοσιν τῶν Νέων Ἑλλήνων· μ' ὅλον τοῦτο, ἐπειδὴ χρεωσθεὶ ἕκαστος κατὰ δύναμιν νὰ ὠφελῆ, καὶ ἐγὼ βλέπων, ὅτι ἕως τὴν σήμερον δὲν ἔχομεν Περιγραφὴν τόσον σαφῶς καὶ λεπτομερῶς συγγεγραμμένην, καὶ ὅτι δύναται νὰ εὐχαρισῆσθαι καὶ νὰ ὠφελήσθαι ἕκαστον Φιλολόγον καὶ ἀπλῶς Φιλαναγνώστην· ἔπειτα ἔχων καὶ πολλοὺς εἰς τοῦτο παρακινουῦντας με, ἐτόλμησα τέλος πάντων, καὶ ἰδοὺ σὺν Θεῷ κατὰ τρόπον τοιοῦτον ἔκρινα ἄξιον νὰ ἐκδώσω τὴν παροῦσαν τῆς Θεσσαλίας Χωρογραφίαν· ἐπειδὴ αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη

καὶ κυρίως Ἐπαρχία, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐγεννήθη τὸ σεβαστὸν ὄνομα Ἑλλάς! Εἰς τὴν κατάστροφιν, θείωρσιν, διόρθωσιν, μεταμόρφωσιν καὶ κατὰ νεωτέρας παρατηρήσεις ἔκτασιν τοῦ περὶ Θεσσαλίας Πονήματος τούτου ὄχι μόνον τοὺς νεωτέρους Ὀμογενεῖς μας καὶ Ἀλλογενεῖς Γεωγράφους μετὰ δυνατῆς παρατηρήσεως ἐρεῦνησα, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀρχαίους Ὀμογενεῖς μας ἐσυμβουλευθήην, ἔχων αὐτοὺς πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν μου ὡς ὁδηγούς· καὶ ὡς αὐτόπτης δὲ τῆς φιλτάτης μου Πατρίδος ταύτης μὲ τὴν ἀτομικὴν μου ὁδοιπορίαν, τὴν ὁποίαν κατὰ καιροὺς ἐκεῖ ἔκαμα, παραβάλλων τῶν ἄλλων τὰς Περιγραφὰς μὲ τὴν πραγματικὴν μου θεωρίαν καὶ εἰκασίαν μου, ἐκδίδω αὐτὴν ὄχι ὡς φαίνεται συνοπτικῶς καὶ συντόμως εἰς ἄλλους, ἀλλὰ κατὰ πλάτος καὶ ἔκτασιν εἰς ὀλόκληρον Βιβλίον.

Τοιουτοτρόπως καὶ τὸν νέον Γεωγραφικὸν τῆς Θεσσαλίας Χάρτην μου σοχάζομαι, ὅτι τὸν ἐσχεδιάσα ὀπωσοῦν ἐντελέερον, παραβάλλων αὐτὸν, ὅσον δυνατὸν, καὶ μὲ ἄλλους Χάρτας καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν τῶν μικρῶν Ἐπαρχιῶν τῆς διαίρεσιν, καὶ εἰς θέσεις καὶ ὀνόματα παλαιῶν καὶ νέων Πόλεων, ὅσον ἐγνώριζα. Δὲν λέγω, ὅτι ὁ ἐδικός μου Χάρτης εἶναι ὁ πλέον ἀλάνθαστος, καὶ ἡ Περιγραφή μου εἶναι ἡ μὴ διορθώσεως χρειαζομένη· ἐπειδὴ καθένας τῶν Πεπαιδευμένων ἠξεύρει καλῶς

ὅτι Πόνημα δὲν ἐγεννήθη ποτὲ τόσον ἐντελὲς διὰ μιᾶς, καθὼς ἡ Ἀθηνᾶ ἐκβῆκεν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ Διός: Τὸ αὐτὸ λέγω καὶ διὰ τινὰ ἄλλα μικρὰ παροράματα· ἐπειδὴ ἕως εἰς τοὺς τωρινούς καιρούς μας, ἐν ᾧ οἱ πλεόν ὀξυδερχέσατοι Περιηγηταὶ δὲν εὐρῆκαν βάσιν ὀρθῶν πληροφοριῶν τόσον περὶ τὴν ἀλάνθασον πληθύν τῶν ἐν Νομοῖς καὶ Πόλεσι Κατοίκων, καθὼς καὶ περὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν Ὀσπητίων κ. τ. ἐξ. πῶς λοιπὸν ἐγὼ ἠμπορῶ νὰ καυχηθῶ τοιοῦτον τι; μηδὲ οἱ Ἀναγνώσαι θέλουν γνωρίσει σφάλματά μου τὰ σφάλματα, τὰ ὁποῖα ὅλοι οἱ περιγράφαντες ἔπρεπε κατὰ τὰς εἰκασίας των νὰ τὰ διηγηθῶσιν, ὡς ἀληθῆ πρὸς σύνταξιν τοῦ Ἔργου των.

Εἰς τὴν παροῦσαν λοιπὸν Βίβλον κατεσρώθη ἡ τερπνοτάτη Θεσσαλία· Φίλοι Λόγιοι τοῦ Γένους! ὁμολογῶ, ὅτι ἡ διάθεσις τῆς ψυχῆς μου ἦτον εἰς ἀκατάπαυσον κίνησιν ἐπὶ τοῦτο τὸ Ἔργον, κάθε βλέμμα λέγω, καὶ κάθε βῆμα ἀναγκάζει τὸν Περιηγητὴν πρὸς σύγκρισιν τῆς ἀρχαίας, καὶ τῆς νῦν καταστάσεως τοῦ Τόπου τούτου· τὸ πρότερον ἀρπάζει τὴν ψυχὴν εἰς ἐκείνην τὴν Ἀρχαιοκοσμίαν, ἣτις σέκει ἕως τὴν σήμερον ὡς παράδειγμα ἀρχέτυπον εἰς αἰωνίους χρόνους· αὐτῆς δὲ τῆς Θεσσαλίας τὰ ἀποχωρισμένα Μέρη τῆς νῦν ἐλευθέρας κλεινῆς Ἑλλάδος, φέρουσι εἰς

ἡμᾶς ζωντανὰ εἰκονίσματα τῶν ἀξιωματικῶν Προγόνων μας Ἑλλήνων· ἐγείρονται πνεύματα ἐν αὐτῇ, τὰ ὅποια ἡμεῖς ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐδιδάχθημεν νὰ τιμῶμεν, νὰ σεβώμεθα, καὶ νὰ ἀγαπῶμεν, καὶ τέλος πάντων ἡ Πατρίς τῶν πράξεων τῶν Προπατόρων μας εὐφραίνει τὴν καρδίαν ἡμῶν, καὶ ἀναζωπυρεῖ τὸ πνεῦμα! Ἄν δὲ εὐαρεσῆσω, ὡς εὐχομαι, καὶ τάχα φανῇ δεκτὸν καὶ τὸ ἐμὸν Πονημάτιον, τὸ ὅποιον παρακαλῶ τοὺς Ἑλλογιμοὺς μου Ὀμογενεῖς, νὰ δεχθῶσιν ὡς ἐκ μεγίστης καὶ φιλογενεσάτης προαιρέσεως, οὐχὶ δ' ἐκ περιουσίας πολυμαθείας, προσφερόμενον αὐτοῖς· καὶ ἂν αἱ περιστάσεις δὲν μοι ἐναντιωθῶν, θέλω ἐκδώσει εἰς τὸ ἐξῆς καὶ τὰς λοιπὰς τῆς Ἑλλάδος Ἑπαρχίας, ὡς ἐν τῇ Προκηρῦξί μου φαίνεται, περιορίζων ἐκάστην αὐτῆς Ἑπαρχίαν εἰς ἓνα Τόμον ἀνεξάρτητον, ὡς καὶ τὸν παρόντα τῆς Θεσσαλίας, καὶ χωρὶς νὰ εἰσασθῇ τις, ὅτι ἔχει ἀναγκαίαν συνέχειαν ὁ εἰς ἀπὸ τοῦ ἄλλου.

Δεχθῆτε λοιπὸν εὐμενῶς τὴν ἔκδοσιν τούτου τοῦ Χωρογραφικοῦ καὶ Εἰκονογραφικοῦ Πονήματος, μὲ τὸ ὅποιον ἐλπίζω νὰ ἀπαντήσω τὴν εὐχαρίστησιν τῶν Ταξιδιωτῶν, Ἑμπόρων, καὶ ἐκάστου ὁπωσοῦν Κοσμοπολιτευμένου, καὶ ἀπονέμετε συγγνώμην τῷ Ἐκδότῃ ὡς πρωτοπείρω· ἐὰν δὲ γενῆ καὶ εἰς τοὺς Φιλιαναγνώστας καὶ Πατριώτας μου

Θεσσαλὸς ὠφέλιμόν τι καὶ χαροποιὸν διὰ
τὴν παράσασιν τῆς φίλης Μητρὸς μας Πατρίδος,
ἀνταμείβομαι διὰ τοὺς κόπους μου μὲ τοῦτο ἰκα-
νῶς. Ἐὐχῶσθε!

Ὁ ἐλάχιστος Ὀμογενὴς
Γιῶάννης Α. Λεονάρδος
Θεσσαλομάγνης.

ΕΠΙΘΕΩΡΙΑ

ΤΗΣ

Θ Ε Σ Σ Α Λ Ι Α Σ.

Η Θεσσαλία είναι τόπος πολλά ὠραῖος καὶ περίφημος, τὸν ὁποῖον αὐτὴ ἢ φύσις ἐχάραξεν • ὅθεν δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ῥίψωμεν τὸ βλέμμα μας εἰς αὐτὴν μὲ κ᾿ποιαν ξεχωριστὴν ἡδονήν. Αὐτὴ ἦτον ποτὲ γεμάτη ἀπὸ λίμνας καὶ εἰς τοῦτο συμφωνοῦσιν οἱ παλαιότατοι Γεωγραφοὶ, καὶ ἡ φυσικὴ θεωρία τοῦ Τόπου ἀποδείχνει τοῦτο ἀκόμη τὴν σήμερον ἡμέραν. Ἀφ' οὗ δὲ ἔλαβον τὰ νερὰ κίνησιν εἰς τὸ τρέχειν καὶ οἱ βραχώδεις τοῖχοι ἐκρημνίσθησαν εἰς τὴν Θάλασσαν, ἔμεινεν ὀπίσω ἡ Κοιλὰς ποτιζομένη ἀπὸ τὸν Πηνειόν. Ἀπέβη λοιπὸν ἡ Πατρίς τῶν Ἑλληνικῶν Ἐθνῶν καὶ αὐτῶν τῶν Θεῶν • ἡμεῖς δὲν εὐρίσκομεν ἐνταῦθα μόνον τὰ Ἐθνη, ἀλλὰ καὶ ὅλην τὴν φήμην τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας. Κατὰ παλαιὰν διήγησιν ἡ πεδινὴ Κοιλὰς τῆς Θεσσαλίας ἐκ τούτου ἐξηράνθη, καθότι ἕνας σφοδρὸς σεισμὸς ἀπέσπασε τὰ ὄρη καὶ κατ' ὄνομα τὴν ὄρεινὴν Πάχην, ἣτις συνέδεε τὸν Ὀλύμπον μὲ τὸν Κίσσαβον, καὶ τὸ μέγα χάσμα ἤνοιξε τὸν δρόμον εἰς τὰ νερά. Τοῦτο εἶναι ἐν

ΕΠΙΘΕΩΡΙΑ

ἀξιομνημόνευτον ἀποτέλεσμα, τοῦ ὁποίου ἡ ἀναμφί-
 βολὸς ἀλήθεια ὄχι μόνον ἐπιμαρτυρεῖ τὸν μῦθον τῆς
 μάχης τῶν Γιγάντων, ὅσις πυργώνει τὸ Πήλιον
 ἐπάνω εἰς τὴν Οὔσσαν, ἀλλὰ βεβαιοῦται καὶ ἀπὸ
 τὴν θεωρίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Τόπος τὴν σήμερον
 προξενεῖ διὰ τῆς ἔτι προχείρου ὑπάρξεως τοῦ χά-
 σματος. Διὰ τοῦτο ἡ Θεσσαλία εἶναι μία γεωλο-
 γικὴ μαρτυρία τῆς Ἀρχαιότητος, ἣτις μᾶς δι-
 δάσκει περὶ τῆς μορφῆς τῆς σημερινῆς μας ἐπι-
 φανείας τῆς Γῆς, τὴν ὁποίαν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἤξεύ-
 ρωμεν. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη τοσοῦτον ὀλίγον ἦτον
 εἰς τὴν Παλαιότητα ἀμφίβολος, ὥστε καὶ ὁ Ξέρ-
 ξης ἀκόμη τὸ ἤξευρε· καὶ φυσικὰ τὴν ἡὔρεν, ὡς
 ὁ Ἡρόδοτος διηγεῖται, ὅτι οἱ Θεσσαλοὶ εἰς καμ-
 μίαν μάχην δὲν ἠθέλησαν νὰ διακινδυνεύσουν,
 ἐπειδὴ αὐτοὶ καλὰ ἤξευρον: ὅτι αὐτὸς ἐχρειά-
 ζετο μόνον νὰ ἀποτεριχίσῃ τὸ χάσμα τοῦ σώματος
 τοῦ Πηνειοῦ διὰ νὰ μεταβάλλῃ τὴν Θεσσαλίαν
 εἰς μίαν λίμνην, ἣτις ἦτον πρότερον. Μετὰ τὴν
 ἐκροὴν τοῦ νεροῦ ἔφερεν ὁ Γ΄ναχος τοὺς Πελασ-
 γοὺς κάτω εἰς τὴν Κοιλιάδα τῆς Θεσσαλίας. Αὕτη
 ἡ Ἐπαρχία λοιπὸν ὠνομάζετο πολὺν καιρὸν
 Πανδῶρα, ἔπειτα Αἰμονία ἀπὸ τοῦ Αἰμο-
 νος, μετέπειτα Πελασγία ἀπὸ Πελασγοῦ τοῦ
 βασιλεύσαντος ἐκεῖ, ἢ ἀπὸ τῶν Πελασγῶν, οἱ
 ὁποῖοι ἐκατοίκησαν εἰς τὴν Κοιλιάδα τῶν Τεμπῶν
 καὶ τριγύρω εἰς τὴν Μαγνησίαν· εἴτα ἐλέγετο
 Δρυοπῖς ἀπὸ Δρύοπος τοῦ Λυκάονος καὶ Δίας
 τῆς Λυκαονίας· μετὰ ταῦτα Ἑλλάς, Γραι-
 κία, Πυρραία, καὶ Πυρροδία ἀπὸ Πύρ-
 ρας τῆς Ἰυναικὸς τοῦ Δευκαλίωνος· Αἰολίς
 ἐκαλεῖτο ὑπερότερα ἢ περὶ τὴν Οἴτην Τοποθεσία.

καὶ οὕτω τελευταῖον ἦλθεν ὁ Θεσσαλὸς Υἱὸς τοῦ Αἰμονος πιθανὸν ἕνας Πορθητῆς, ὅστις μετέδωκεν εἰς τὸν Τόπον τὸ ὄνομά του, ὅπου τότε μετέβη, καὶ εἰς τὰ χρονικὰ Συγγράμματα τῶν Ἱστοριογράφων καὶ ἔγινεν ἀθάνατον.

Φυσικὰ Ὅρια, τὰ ὁποῖα ξεχωρίζουσι τὴν Θεσσαλίαν ἀπὸ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, εἶναι τὰ ἑξῆς: Τὰς μὲν ἀνατολικὰς ἄκρας αὐτῆς περιορίζει ἡ Θάλασσα· ὁ δὲ Ὀλύμπος σχηματίζει τὰ πρὸς βορρᾶν σύνορα· ὁ δὲ Πίνδος τὰ πρὸς δυσμὰς· καὶ ἡ Οἶτη τὰ πρὸς μεσημβρίαν. Ταῦτα τὰ Ὅρια ἔμειναν ἔκπαλαι ἕως τὴν σημερινὴν ἡμέραν ἀσάλευτα. Πρὸς ἀνατολὰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, ὁ Θεσσαϊκὸς καὶ Μαλιακὸς Κόλπος· πρὸς βορρᾶν ἡ Μακεδονία, ἐκ τῆς ὁποίας διαχωρίζεται διὰ τῶν ὑψηλῶν Βουνῶν τοῦ Ὀλύμπου ἢτε Βοιλουτζῶν, Καμβουοῦτων, Ζυγοῦ, Καδιάκας καὶ Λεόρδας· πρὸς δυσμὰς εἶναι ἡ Ἡπειρος καὶ μέρος τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος ἢ Λειβαδίας, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Πίνδος, ἢτε τὸ Βουνὸν τοῦ Μετζόβου τὴν διαχωρίζει εἰς τὰ σύνορά του τὰ αἰωνίως χιονοσκέπασα· πρὸς μεσημβρίαν δὲ ἡ Κυρίως Ἑλλάς, ἢ Λειβαδία ἢτε τὸ νεοσυστηθὲν Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος τὸ ὁποῖον σχηματίζει τὴν γειτωνίαν. Ἡ ὠραία Οἶτη ἢτε ἡ Κουμάϊτα τὸ ὄρος δίδει ἐδῶ ἐν ἑξαίρετον σύνορον, ἐκτεινομένη ἕως τὸν Πίνδον, ἢτις καὶ σχηματίζει μὲ τὸν Ὀρθρον τὴν Κοιλιάδα τῶν Υπάτων. Ἡ Πεδιάς τῆς Κοιλιάδος τῆς Θεσσαλίας διαχωρίζεται ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη δι' ὑψηλῶν Βουνῶν ἀπὸ τὸν ἐπίλοιπον Κόσμον, καὶ σχηματίζει μίαν περιζκλεισμένην βραχῶδη λεκάνην, τῆς ὁποίας παρομοία δὲν εὐρίσκεται εὐκόλα.

Ποταμοὶ ἀξιολογώτεροι τῆς Θεσσαλίας εἶναι δύο: ὁ πρῶτος καὶ περιφημότερος εἶναι ὁ Πηνειὸς κοινῶς καλούμενος τανῦν Σαλαμβρία· οὗτος ἀναβρῦει εἰς τὰ ὕψη τοῦ Πίνδου εἰς τοὺς ῥόζους τοῦ Μετζόβου παρακάτω τῆς ὕψηλοπλάκας τοῦ Ζυγοῦ. Ἡ ἀρχικὴ πηγὴ εἶναι περικυκλωμένη ἀπὸ ἓνα τετράγωνον τοῖχον, καὶ τὸ νερὸν τρέχει ἀπὸ ἓν ξύλινον κανάλι. Ἐδῶ κατέφυγε ποτὲ ἡ Πύρρα καὶ ὁ Δευκαλίων, ὅταν ἡ Κοιλὰς τῆς Θεσσαλίας ἐγέμισε μὲ νερὸν· ἐδῶ εἶναι καὶ τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ Πίνδου. Ἐδῶ ἐκράτησε ποτὲ ὁ Ἀπόλλων τὸν πόλεμον μὲ τὸν Πύθωνα, ἐδῶ εἰσηκούσθησαν αἱ θρηνώδεις φωναὶ του δια τὴν Δάφνην, καὶ εἰς τὴν ἀρισερὰν Ὀχθὴν τοῦ Πηνειοῦ ἐπρωτοπρασύνισεν ἡ Ἐρωμένη ὡς δάφνη, διὰ τὰ καλλωπίσῃ τοὺς ὕπνους τοῦ Ἡρώως καὶ Μελωδοῦ. Οὕτως ἐγίνωσκεν ἡ διάνοια τῶν Παλαιῶν τὰ σολίζῃ ὅλα, καὶ ἡ νεκρὰ πέτρα ἀνεξωγογονεῖτο ἀπὸ τὸ ζωηρὸν σύννεφον! Ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη συρίζουν Χεῖμαῦροι εἰς ἀπάντησιν τοῦ Πηνειοῦ, ὅσιν ἐκεῖθεν ἐκνεύων πρὸς μεσημβρίαν δέχεται ἐν ἑαυτῷ ἀκολούθους Ποταμούς: τὸν Ῥόν ἢτε Κάχιον πλησίον τῶν Σταγῶν, καὶ κατωτέρω ἐπιστρέφων πρὸς ἀνατολὰς, πίπτει μὲ ὀρμὴν εἰς τὰς πλατείας Πεδιάδας, ὅπου ἐξακολουθεῖ τὸ τρέξιμόν του πλησίον τῶν Τρικκάλων καὶ Λαρίσσης εἰς μίαν ἰκανὴν ἀπόστασιν· ἀπὸ βορρᾶν εἶτα τῷ ἔρχονται ἐκ τοῦ Ὀλύμπου Ὀρούς καὶ τῶν Βολουτζῶν ὁ Παμισσοὺς τανῦν Ράμμεντα, ὁ πάλαι Ληθαῖος, ὁ Κουράλιος ἢτε Μονόκερον, ὁ Ἀτραξ τῶν Παλαιῶν ἢ ὁ Ξηράης τοῦ Τυρνάβου, τὸ Ὀμματι καὶ ὁ

Εὐρώτας ἢ Τιταρήσιος, κοινῶς λεγόμενος
 Σαραντάπορος· ἀπὸ μεσημβρίαν δὲ τῷ ἔρχε-
 ται ἐκ τῶν Βουνῶν τοῦ Ὄρθρου ἢ Γούρας ὁ Φοῦ-
 νιξ, τὴν σήμερον Φανάρι, ἔπειτα ὁ Ἀπι-
 δανὸς, ὅσις ἐνοῦται μὲ τὸν Ἐνιπέα τανῦν
 Τζαμπαχτὰ καὶ Ἐμικασὸν ὀλίγον πρὸ
 τῆς εἰσορῆς του εἰς τὸν Πηνειόν· καὶ τελευταῖον
 ὁ Ὀνόχωνος, πιθανὸν ὁ νῦν ὀνομαζόμενος
 Σιναρλί. Μετὰ δὲ τὴν ἔνωσιν ὅλων αὐτῶν τῶν
 ὑδάτων τέλος πάντων γυρίζει ὁ αὐξανόμενος Πηνειὸς
 ἀργῶς διὰ τῆς περιφήμου Κοιλιάδος τῶν Τεμπῶν
 βορειοανατολικῶς εἰς συνάντησιν τοῦ Ὠκεανοῦ.
 Οὗτος ὁ Ποταμὸς διαβρέχει ὅλην τὴν Θεσσαλίαν
 μετὰ ἓνα δρόμον περισσότερον ἀπὸ 70 Γαλλικὰ μί-
 λια· ὅσις εἶναι καὶ ἤδη, καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἀρχαιό-
 τητα, ἓνας ἀπὸ τοὺς ὠραιοτάτους τῆς Θεσσαλίας,
 καὶ εἶναι καὶ τὴν σήμερον τοῦ καλλίστου ἕσμα-
 τος ἄξιος· τὸ καθαρὸν καὶ ἔλαφρον νερὸν του
 εἶναι ὑγιεινὸν καὶ νόσιμον εἰς τὴν γεῦσιν. Οἱ κα-
 τώτεροι Ὄχθοι ὅμως τοῦ Πηνειοῦ εἶναι βαλτώδεις,
 διὰ τοῦτο τόσον πρὸς τὴν ὀρυζοφυτείαν καθὼς καὶ
 εἰς τὴν ὑγιείαν τῶν ἀθρώπων ὀλίγον ἐπωφελεῖς.
 Δεύτερος Ποταμὸς εἶναι ὁ πάλαι Σπερχειὸς
 κοινῶς λεγόμενος Ἀλλαμάνα ἢ τὸ Ποτάμι
 τῆς Ἐλλάδος, (ὡσὰν ὅπου οὗτος χωρίζει τὴν Ἐλ-
 λάδα ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας), ἔχων τὴν ἀρχὴν τῆς πη-
 γῆς του κατὰ τὸ Ὄρος Κλυζὸν βορειοδυτικῶς τῆς
 Θεσσαλιώτιδος ὀλίγον τι ἐδῶθεν ἀπὸ τὴν Πολί-
 χνην Ἀγραφα, καὶ τῆς περιοχῆς τῆς Διόδου,
 ἐκτεινομένης βορειοανατολικῶς εἰς αὐτό· καὶ οὗ-
 τος δεχόμενος ἐν ἑαυτῷ Ποταμάκια τὸν Πάνι-
 σον, τὰς Δύμας, τὸν Δύραν ἢ τε Γοργορᾶν

τὸν Δεύκαν καὶ ἄλλους Ρ'ύακας ἐκ τῶν Βουνῶν τοῦ Ὀ'ρθρος καὶ Οἴτης ἐρχομένους, ποτίζει τὴν Κοιλάδα τῶν Υ'πάτων, τρέχει πλησίον τῶν Νέων Πατρῶν καὶ κάτωθεν αὐτῶν μετὰ τὴν ἔνωσιν μὲ τὸν Μέλανα καὶ Αἴσωνα οὐ μακρὰν τοῦ Ζητουνίου, χύνεται πρὸς ἀνατολὰς μὲ πολλὴν βίαν εἰς τὸν Μαλιακὸν Κόλπον, ὅσις πολὺ μέρος τοῦ Αἰγιαλοῦ ἐγένεσε μὲ ἄμμον καὶ πηλόν.

Κοντὰ εἰς τὴν ἐπαρίθμησιν τούτων τῶν Ποταμῶν εὐρίσκεται ἀκόμη καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις τῶν Παραθαλασσίων καὶ ἐν πληθὸς Ποταμίων περιγιαλίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων τοὺς ἐφεξῆς μόνον κρίνω νὰ ἀναφέρω· ἀπὸ μεσημβρίαν πρὸς βορρᾶν ἀραδικῶς εἶναι: ὁ Ἀχελῷος τοῦ Ζητουνίου ἢ ὁ Ξηροπόταμος, ὁ Πελεὸς ἢ τὸ Φτυλιὸ τὸ προσωρινὸν συνορικὸν Ποταμάκι τῆς Νεάστ' Ἑλλάδος, ὁ παλαιὸς Κοάριος ἢ τὸ Κακὸν Ρ'εῦμα, ὁ πάλαι Ἀμφυρυσσος ἢ ὁ Ξηριάς τοῦ Ἀρμυροῦ, ἡ Μάνα, ὁ Ἀναυρος τῶν Παλαιῶν ἢ τὸ Ποτάμι τῶν Δεχωνίων, ὁ Βρύχων, ὁ Ἀμυρος ἢτε Βηλίκα, ἡ Παλιουριά, καὶ τὸ Κόκκινον Νερόν· τοὺς δὲ ἐπιλοίπους Ρ'ύακας, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς εἶναι σχεδὸν ἄπειρος καὶ ὡς μὴ ἔχοντας κἀνὲν ἄξιον ἀποσιωπῶ.

Αἶμναι δὲ τῆς Θεσσαλίας εἶναι πέντε, ἡ ἀξιολογωτέρα τούτων εἶναι ἡ Βοιθηΐς, ἣτις ἐκτείνεται εἰς τὴν Παλαιὰν Μαγνησίαν, καὶ εἶναι γνωστὴ τὴν σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα Κάρλα, κατ' ἐξοχὴν αὐτὴ εἶναι καὶ ὁ Ἀθροισμὸς τῶν εἰς τὴν ἀνατολικὴν γωνίαν τῆς Θεσσαλίας συναχθέντων ὑδάτων. Αἱ δὲ λοιπαὶ Ξεντιάς, Βηνιά,

Νεσωνίς, καὶ Ἀσκουρίς εἶναι μόνον μικραὶ ὑδρολεκάναι, ἐξ ὧν αἱ ὑπεριναὶ παλλάκις ξηραίνονται· ὅλαι αὐταὶ διὰ τὴν ἀρχαίαν των ἀξιολογότητα καὶ διὰ τὰ ποιήματα τῶν Παλαιῶν ἀξιζοῦν μίαν αἰώνιον μνήμην.

Ὁ ῥη διάσημα τῆς Θεσσαλίας εἶναι τέσσαρα: ὁ περιβόητος Ὀλύμπος, Ὀρος ὑπερύψηλον, τοῦ ὁποῖου τὴν ἀκρόρειαν οἱ Ποιηταὶ Οὐρανὸν καλοῦσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτον ποτὲ ὁ πολυθρήλλητος Βωὸς τοῦ Διὸς, καὶ τὸ Κατοικητήριον τῶν Θεῶν. Τοῦτο φαίνεται πρὸς τὸ βορειοανατολικὸν μέρος τῆς Θεσσαλίας, τὴν ὁποίαν διαιρεῖ ἐκ τῆς Μακεδονίας, καὶ ἀπτεται τῆς Πιερίας Ἐπαρχίας, ἢ Χώρας οὐσῆς τῆς Μακεδονίας. Ἡ Ὀσσα, τὸ ὁποῖον Ὀρος κοινῶς λέγεται Κίσαβος, γειτνιάζει μὲ τὸν Ὀλύμπου, καὶ ὑπ' αὐτοῦ διὰ τοῦ χάσματος τοῦ Πηνειοῦ ἀποχωριζόμενον, ἀπλώνει κατὰ μῆκος πρὸς μεσημβρίαν τοὺς βραχίονάς του. Τὸ Πήλιον Ὀρος, κοινῶς λεγόμενον Πέτρα, πλησιόχωρον εἶναι μὲ τὸν Κίσαβον, καὶ ἐκτείνεται μέχρι τῆς Μαγνησίας ἄκρας τῆς Χερσονήσου. Καὶ ὁ Ὀρθρυς κοινῶς Γουρόβουνον ἀντικρὺ εὐρισκόμενον τῆς Ὀσσης· τοῦτο εἶναι ἐν κλωνάρι τοῦ Πίνδου, τὸ ὁποῖον ὑπὸ τὸ 39° Πλ. κλίνει εἰς εἶδος γόνατος ἀνατολικῶς εἰς τὸ πέραν, καὶ διαπερᾶ τὴν γῆν τῶν Θεσσαλιωτῶν καὶ Φθιωτῶν, πρὸς μεσημβρίαν ἐκνεῦον, καὶ ἐπὶ τὰς Θερμοπύλας λῆγον, καλεῖται κοινῶς ὑπὸ τῶν Ἐντοπίων Δελαχά· τοῦ ὁποῖου ἡ ἀνατολικὴ ῥίζα μὲ τὸ βορειον μέρος τῆς Εὐρύπου φαίνεται νὰ ἦναι προσηρμοσμένη εἰς τὴν Θάλασσαν. Ταῦτα τὰ Ὀρη προξενοῦν μίαν ὡραιότητα θεωρίαν εἰς τοὺς Θεατὰς

διότι είναι ύψηλά, περίφημα καὶ ἑξακουςά, αὐτὰ ὑψώνουσι τὰς κορυφὰς των χωρισά, καὶ τελειώνουν τὸν κύκλον ποιητικῶς μετὰ τὰ δεδοξασμένα ὀνόματα των· περὶ τῶν ὁποίων καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις τόποις ῥηθῆσεται. Οἱ κατήφοροι τούτων τῶν Βουνῶν περιβάλλονται μετὰ μεγαλοπρεπῆ Πλατάνια, Κυπαρίσσια καὶ πολυάριθμα Δάση ἀπὸ διάφορα δένδρα· ἔτι δὲ δίδουν καλὰ πρὸς οἰκοδομὴν ξύλα, τρέφουσιν ἀγρίμια καὶ εἰς τὰς βοσκὰς των πηγαίνουσι κατ' Ε' τος ἐν πλῆθος Ποιμένων μετὰ τὰ κοπάδιά των, περὶ τῶν ὁποίων λέγω ἔνταῦθα συνοπτικῶς. Οὗτοι κανονικῶς κάθε Φθινόπωρον ἄμα τὸ χιόνι ἀρχίζει νὰ πίπτῃ, τραβοῦνται ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Πίνδου, διὰ νὰ εὔρουν τὸν Χειμῶνα εἰς τοὺς βαθέως εὐρισκομένους Τόπους τῆς Θεσσαλίας ἱκανὰ χόρτα διὰ τὰ ποιμνιά των, καὶ ἀπαλώτερον κλίμα νὰ ἀπωλεύσουν. Κατὰ τὸ μέσον τοῦ Νοεμβρίου Μηνὸς ἔρχονται μετὰ τὰς Οἰκογενείας των καὶ μετὰ τὰ ποιμνία οἱ Καμπήσιοι οἱ λεγόμενοι Γγαργγούνιδες εἰς τὴν μεγάλην Κοιλιάδα τοῦ Πηνειοῦ Ποταμοῦ διὰ νὰ προσμείνουσι ἔνταῦθα τὴν ἐπιστροφὴν τῆς χαριτωμένης Ἀνοιξέως. Οὗτοι οἱ Νομάδες συνηθισμένοι ἀδιακόπως εἰς τὸ νὰ ζῶσιν εἰς τὸ ξάσερον σκεπασμένοι μετὰ μαύρην γηδόγουναν, ζένουν τὰς σκηνὰς των πάντοτε ὁμοίως ἀπὸ γηδόγουναν κατασκευασμένας ὑπὸ τὰς πρᾶσνύφυλλας Βαλανιδιάς, ὅσον τὸ δυνατόν πλησίον εἰς τοὺς Ρ' ἄκας καὶ Δάση. Ὄποτεν οἱ Ποταμοὶ πλημμυροῦν, οἱ Ποιμένες σηκώνουσι τὰς μαύρας σκηνὰς των, καὶ ζητοῦν διὰ τὰ ποιμνιά των εἰς ἄλλο μέρος βοσκῆν· ἐνίοτε δοκιμάζωσι μεγάλου πύρου τὸ νὰ χάσωσι

ένα μεγάλο μέρος ἀπὸ τὰ ποιμνιά των διὰ τῆς πείνας καὶ ἐπιδημικῆς ἀρρώστιας. Αὐτοὶ πωλοῦν βούτυρον, τυρὶ, μαλλὶ καὶ πληρώνουν τοὺς Τούρκους κεφαλιάτικον. Εὐθὺς ὅπου τὸ χιόνι ἀρχίζει νὰ ἀναλύη εἰς τὸν Πίνδον, γυρίζουν ἀμέσως πρὸς τὰ νότα τῆς Θεσσαλίας, καὶ τραβῶνται εἰς τὰ ὕψη τοῦ Πίνδου, ὅπου κυρίως εὐρίσκονται εἰς τὰ Ὀσπήτιά των. Μ' ὅλον ὅτι τὰ ἦθη αὐτῶν τῶν Ποιμένων φαίνονται τρόπον τινὰ σκληρὰ καὶ βαρβαρικά, μ' ὅλον τοῦτο εἶναι ἄξια τιμημένης ιδιότητος, μάλιστα ἐπαινεῖται κατ' ἐξοχὴν ἡ ἀπλοκαρδιότης των, ἡ ὁποία τοὺς χαρακτηρίζει μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, εἰς τοὺς ὁποίους αὐτοὶ ἀπερνοῦν τὴν περίοδον τοῦ Χειμῶνος.

Διὰ νὰ παρασήσω τὴν ποιότητα τοῦ Τόπου, ἔσω μοι συγχωρημένον νὰ εἰσάξω μίαν Θέσιν ἀπὸ τὸν Πουκεβὴ ἢ λλιον, ἣτις εἶναι πολὺ καλλιτέρα, ἀφ' ὅσας ἴσως δύναμαι νὰ εἰπῶ. „Τρεῖς φοραῖς ὑπῆγα εἰς τὸ Μέτζοβον πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἐπιχειρήματός μου (πρὸς ἔρευναν δηλαδὴ τῆς Θεσσαλίας). Τὸ κάλλισον τῆς ἀγῆς φῶς ἐφώτιζεν ἐκείνην τὴν σιγμὴν εἰς τὰς πρώτας ἀκτίνας τοῦ Ἰνάχου τὴν Κοιλάδα, ὅταν ἔκατέβαινα εἰς τὸ πράσυνον τοῦτο Γ'νάκι. Δύω ὥρας μακρότερα ἔφθασα τὸ Μονοπάτι τοῦ Ζυγοῦ, ἀφ' οὗ δύο φοραῖς ἐπέρασα τὸν Ἰνάχον. (1) Ζυγὸς ἀποτελεῖ ἓν μέρος τοῦ Πέου, τὸν ὁποῖον οἱ Νεώτεροι Πελίτζι ὠνομάζουσι. Ε'πὶ τῆς ῥάχης τοῦ Βουνοῦ φθάσας, ἐχρειάζομουν ἀκόμη μίαν ὥραν διὰ νὰ φθάσω τὴν κορυφὴν, τὴν ὁποῖαν οἱ Νεώτεροι Ἀνήλιον ὠνόμασαν. Ε'πάτησα τὸν τόπον κατ' εὐθείαν εἰς τὴν σιγμὴν, καθ' ἣν ὁ Ἡΐλιος ἄρχισε

νά ὑψώνεται ἀπὸ τὴν Θάλασσαν, καὶ νὰ χρυσώνῃ τὰς κορυφὰς τῶν Βουνῶν. Ὁ Ὀλύμπιος ἐπιτυχημένος ἀπὸ τὰς πρώτας ἀκτίνας τοῦ πρωϊνοῦ Ἡλίου, ἀνέπεμπε τὰ ἀτμώδη του συννεφοσκεπάσματα παρομοίως μὲ τὸ εἰς τοὺς ἀθανάτους προσφερόμενον Ὀλοζαύτωμα. Ὅλα ὑπέσχοντο μίαν ἀπὸ τὰς ὠραιότατας ἡμέρας τῆς Ἀνοιξέως. Ἀπὸ τὰ βάθη τῶν Κοιλάδων ἀνέβαινον ἐπάνω αἱ εὐοσμῖαι ἀπὸ τὰ ἀναρίθμητα ἄνθη τῶν φυτῶν. Εἰς τὴν μελωδίαν τῶν πουλίων ἐσμίγετο τὸ φύσημα, ὅπου ὁ Εὐρος διαπέμπει εἰς τὰ Δάση. Οἱ Βοσκοὶ ὠδηγοῦσαν ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν αὐλῶν των τὰ κοπάδιά των μὲ τὰ κωδούνια ἀπὸ τὰς μάνδρας εἰς τὰς δροσερὰς βοσκάς. Οὕτως φθάσας εἰς τὴν πηγὴν τοῦ Πηνειοῦ θεωρῶ ἀπ' ἐδῶ σχεδὸν ὅλην τὴν Θεσσαλίαν· ἕνας προμαχῶν, διάσημος διὰ τῆς Ἀρχαιότητος περιζῶνει τὸν Τόπον.“ Ὡς πρὸς τὴν ζωγραφικὴν ὠραιότητα καὶ μαγικὴν τοῦ Τόπου ὅσιν δὲν εἶναι τῷ ὄντι κατώτερος ἀπὸ κενένα Τόπον τῆς Γῆς, καὶ κατὰ τὴν ἀπόδειξιν καὶ αὐτῶν τῶν Νέων Περιηγητῶν καὶ ἀπὸ τὴν περιήρημον Κοιλάδα τῆς Καύκης εἰς τὴν Νέαν Γρενάδαν. Καὶ ὁ Δοδβέλιος βεβαιοῖ πρὸς τοῦτοις „ὅτι ὑπερβαίνει οὐ μόνον τὴν Ἰταλίαν, ἀλλ' ἴσως καὶ ὅλους τοὺς Τόπους τῆς Γῆς. Ζωηρὰ καὶ ἀνοικτὰ χρώματα σηκώνουσι τὰ ἀπαλὰ σχέδια, ἐπὶ τῶν ὁποίων τὰ Βουνὰ τῆς ἐκτάνσεως κυματίζουσι· πουθενὰ ἀναθυμιάσεις, ὡς εἰς τὴν Ἰταλίαν, δὲν κατακάθονται ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα τοῦ Θεατοῦ· ὅλα ἀρχίζουσι ἀμοιβαίως καὶ τελειοῦν· ὄχι ὅμως μ' ἐκείνην τὴν σκληρότητα, ἣτις εἰς ἄλλα μέρη συχνὰ ὑποπίπτει εἰς τὸ ὀμμάτι τοῦ

Ζωγράφου σκοτεινῶς διὰ τὴν ζωηρὰν παράστασιν τοῦ Τόπου, τὴν ὁποίαν εἰς τὴν χαραγὴν μὲ τὸ ἐλαφρὸν καὶ κυματοειδὲς ἔδαφος, μὲ τὰς ἀργυρὰς φλέβας, μὲ τοὺς λαμπροὺς καὶ δασηροὺς λόφους, μὲ τὰ βουνόμορφα ἀντιπνέοντα ὄρηματα, μὲ τὰ λυγίσματα καὶ συναρμογὴν διαφόρων εἰδῶν πετρῶν καὶ τὰ κνανὰ τῆς Θαλάσσης κύματα ἢ φυσικὴ αὐτῆ Τοποθεσία εἶναι ἐξαιρετος! Καὶ ἂν κἀμμία φήμη τῶν Προγόνων δὲν ἐφάπλονε τὴν μαγικὴν τῆς δύνναμιν ἐπὶ τοῦτον τὸν Τόπον, καὶ ἂν κἀνένας Μουσικὸς μὲ οὐράνιον μορφήν δὲν τὸν ἐκατοίκιζεν, μὲ ὅλον τοῦτο ἢ ἐνεργικωτάτη φαντασία συνηραγμένη ἀπὸ τὰ θέλητρα τῆς φύσεως, ἤθελε νικηθῆ καὶ εἰπεῖ, ὅτι ἐδιορίσθη οὗτος ὁ Τόπος ὑπὸ τῆς φύσεως, διὰ αὐτὸν τὸν Παράδεισον. Ὅποιος εἶδε τὴν Θεσσαλίαν, ἐκεῖνος ἔζησε, καὶ ἀποθνήσκει εὐχαρισημένος.

Ἐν τῷ μέσω τῆς Πεδιάδος τῆς Κοιλάδος τῆς Θεσσαλίας ἐκτείνονται πλατεῖαι, μαγικαὶ, καρποφόραι Πεδιάδες, ποτιζόμεναι ἀπὸ τὸν Πηνεῖον, καὶ ἀπὸ τὰ λοιπὰ Παραποτάμιά του. Ὡραῖοι Ἀγροὶ μὲ πλουσιοπάροχα γεννήματα σίτων, καπνῶν, ὄρουζιων καὶ βαμβακίων, Ἐλαιῶνες μὲ καλλίστην ἐλαιοφορίαν, Μωρέαι, Καρυνδαί, εἰς τὰς ὁποίας ἐμπεριπλέκονται τὰ κλήματα μὲ Ὀπωρόδενδρα, ὦραϊα Περιβόλια μὲ εὖσμα λουλούδια, ὅλα ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ ἀνθοσέφανα διαπερασμένα, σολίζουσι τὸν ὦραϊον καὶ πολὺκαρπον Τόπον, τὸν ὁποῖον δικαίως ἠμποροῦμεν νὰ ὠνομάσωμεν ἔν πολυειδὲς πλούσιον Ταμεῖον τῆς Ἑλλάδος· ἀλλὰ κρίμα, ὅτι χάνονται πολλὰ προϊόντα ματαιῶς δι' ἔλλειψιν ἐπιπόνου τῶν ἀνθρώπων βοήθειας!

Τὸ ἀξιοθαύμασον Κυπαρίσσιον διαβαίνει μὲ τὰ λυγρὰ του σχήματα τὴν Τοποθεσίαν καὶ τὴν δίδει ἓνα ἔλεγειον χαρακτῆρα. Ἀναγνωρίζεται ἡ παρὰ ράσασις τῶν παλαιῶν Προγόνων μας, αἱ φωναί των ἐξυπνοῦσι τὸν ἄνθρωπον, ὥσε νὰ νομίζη, ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὰ Ἡ' λύσια Πεδία. Ἡ' παρουσία βέβαια εἰς τοῦτον τὸν Παράδεισον ἐδῶ εἶναι σκοτεινή. Οἱ Ἡ' ρωες τοῦ Ὀμήρου, ὁ Θεοειδῆς Ἀχιλλεύς, ὁ παραπονιάρης Φιλόκτητος, δὲν ὑπάρχουσι περισσότερον. Ἐπάνω εἰς τὰ ὕψη τῆς Κυλλήνης δὲν φρουρεῖ παράνω ὁ Ἀπόλλων. Τὸ εἰς τὰ Βουνὰ πεπλανημένον ἄρνιον ἀπὸ τὸ κοπάδι του εἰς τὴν ἔνεδραν τῶν γαυγιζόντων λύκων δὲν διαφθεντεύεται ἀπὸ κάμμιαν Θεάν. Ἀνωμαλία καὶ Ἀλβανικὴ λησεία ὤρμησεν ἐδῶ, καὶ ἄρα ὡς ποτὲ ὁ μονόφθαλμος Πολύφημος, εἰς τὰ σπήλαια εἰς ἀδιάκοπον μάχην μὲ τοὺς Ποιμένας. Τὸ Κλίμα τῆς Θεσσαλίας εἶναι σχεδὸν πανταχοῦ ἀπαλόν· τὸ νερὸν εἶναι μαλακόν, καθαρὸν καὶ ἔλαφρον εἰς τὴν χώνευσιν· ὁ Χειμὼν δὲν εἶναι μὲν τόσον ψυχρὸς καθὼς εἰς τὴν γείτωνα Ἡ'πειρον πλὴν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Καλοκαιρίου, ὅταν ἡ καῦσις αὐξάνη, θερμαίνεται ὁ ἀῆρ κατὰ τινὰς πεδινούς Τόπους, καὶ οἱ Ἐγκατοικοὶ πάσχουν ἀπὸ περιοδικαῖς θέρμαις καὶ παροξισμόν.

Ἐπειδὴ καὶ ἱκανῶς ὠμίλησα περὶ τοῦ φυσικοῦ πλούτου καὶ τῶν ὠραιότητων αὐτῆς, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ῥίψω ἐν βλέμμα ἤδη καὶ εἰς τὸ ἀξιολογώτατον αὐτῆς ὁ ἐστὶ τοὺς Ἐγκατοίκους τῆς Θεσσαλίας· πλὴν διὰ νὰ ἰδῶμεν πόσον ὁμοιάζουν καὶ ἀνομοιάζουν αὐτοὶ οἱ Νέοι, θέλω ὀλίγον ἀναφέρει πρότερον τοὺς Παλαιούς Θεσσαλοὺς. Οἱ Θεσσα-

λοὶ πρῶτον ὠνομάσθησαν Ἑλληες, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Μέρος τῆς Ἑλλάδος εἶχον ὅλα τὰ ἀγαθὰ των: τοὺς Θεοὺς των, τὸν Ὀλυμπον, τὰ Μαντεῖα των • ἔπειτα δὲ ἐμετοίκησαν εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ Πελοπόννησον, ὅπου καθίδρυσαν τὰ ἔθνικὰ των Ἀγιασῆρια εἰς τὴν Νέαν Πατρίδα, ἀνέλυσαν τὰς συμφερούσας φήμας μὲ τὰς εὐρημένας, καὶ ἔκαμαν ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον μίαν Ὀλυμπίαν, καὶ ἐν νέον Κατοικητήριον τῶν Θεῶν. Οἱ Παλαιοὶ Θεσσαλοὶ ἐσάθησαν πολλὰ περιφημοὶ τόσον εἰς τὴν ἀνδρείαν, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἰππικὴν, ἢ ὅποια ἦτον διὰ τὴν φήμην της φοβερά. Πᾶς ἕνας ὁμολογεῖ, ὅτι ἦτον σχεδὸν ἀδύνατον νὰ ἀντισταθῇ τις εἰς τὴν ὀρμὴν της. Ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ φημιζομένου κατακλυσμοῦ ἢ τῆς πλημμύρας τοῦ Πηνειοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Δευκαλίωνος αὐτοὶ πρῶτοι ἐφεῦρον τὸ χαλινάρι τοῦ ἀλόγου διὰ νὰ τὸ πηγαίνουν εἰς τὸ Πεδίον τῆς Μάχης • ὅθεν καὶ ἐπωνομάσθησαν κατὰ τὴν Μυθολογίαν Ἰπποκένταυροι δηλαδὴ μισοὶ ἄνθρωποι καὶ μισοὶ ἄλογα. Οὐ μόνον διὰ τὴν ἰππικὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἔλευθερίαν των ἐκαυχῶντο • ἐκατηγοροῦντο ὅμως ὡς Μάγοι καὶ Γόητες διὰ τὰ φαρμακερὰ καὶ βλαπτικὰ χόρτα, ὅποῦ ἤξευρον καὶ ἐμεταχειρίζοντο • μάλιστα ὀνομασαι ἦσαν αἱ Γυναῖκες των εἰς τὰς μαγείας. Ἄρκει μόνον ἐν βλέμμα νὰ ῥίψη τις εἰς τὴν ποιότητα τοῦ Τόπου, καὶ θέλει πληροφορηθῆ, ὅτι αὐτὸς τόσα σχεδὸν περιεῖχε τὸ πάλαι Ἑλληνικὰ Γένη καὶ Φυλὰς, ὅσα Βουνὰ καὶ Κοιλιάδας παρασαίνει • καὶ ἀκόμη πολλὰ ἄλλα γενναῖα Ἐθνη τῆς Ἑλλάδος ἐκατάγοντο ἀπὸ τὴν Θεσσαλίαν. Ἡ Θεσσαλία ἦτον τὸ Κατοικητήριον τῶν Θεῶν,

ἡ Καθέδρα τῶν Ἡρώων καὶ τὸ Θέατρον τῶν μεγίστων Πράξεων. Ἐδῶ ἐφάνησαν οἱ Ἰπποκένταυροι καὶ οἱ Λάπιθοι· ἐδῶ ἐμβαρζαρίσθησαν οἱ Ἀργοναῦται· ἐδῶ ἀπέθανεν ὁ Ἡρακλῆς· ἐδῶ ἐγεννήθη ὁ Ἀχιλλεύς· ἐδῶ ἔζη ὁ Πυρίθωος μετὸν σκύλον του Κέρβερον· ἐδῶ ἤρχοντο οἱ Πολεμισαὶ ἀπὸ τοὺς μακρυνωτάτους Τόπους νὰ δοξασθῶσι διὰ τὴν εἰς τὴν ἵππικὴν ἐμπειρίαν των κ. τ. ἔξ.

Ἐξειάζοντες λοιπὸν τοὺς ἀρχαιοτάτους Κατοίκους τῶν Βουνῶν τῆς Θεσσαλίας τοὺς Λαπίθους, τοὺς Ἰπποκενταύρους, Ἀπογόνους τῶν Πελασγῶν, οἱ ὅποιοι ὡς ἀνωτέρω εἶρηται ὑπελαμβάνοντο ὡς ὑπερφυσικά Ὄντα, διότι κατεδάμασαν τὸν ἵππον, καθὼς καὶ ἄλλα πολλὰ ἀνεξάρτητα καὶ δυσνίκητα Ἐθνη τούτου τοῦ Τόπου, τὰ ὅποια ἐπολέμουν μετὰ τοὺς ταύρους πρὸς διατριβὴν των· εὐρίσκομεν ἐκεῖ καὶ τὴν σήμερον ἡμέραν ἀκόμη ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς ἀνδρείας των βεβαιοῦσι τὴν ἔνδοξον καταγωγὴν των. Ὄθεν εἰς τὰ Βουνὰ, τὰ ὅποια περιζώνουσι τὴν Δεκάνην τῆς Θεσσαλίας, οὐδὲν ἄλλο εὐρίσκομεν παρὰ τοιαῦτα ἀχαλιναγώγητα Ἐθνη, Ἀπογόνους τῶν Ἑλληνικῶν Φυγᾶδων, οἱ ὅποιοι εἰς τὸν καιρὸν τῆς Ὀθωμανικῆς λεηλασίας ἐκεῖ κατέφυγον, καὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἐσυμμορφώθησαν οἱ οὕτως ὀνομαζόμενοι Ἀρματοῦλοι. Καθὼς δηλαδὴ Μωάμεθ ὁ Β' ἐκυρίευσε τὰς Βυζαντινὰς Ἐπαρχίας, ἔχων κατὰ νοῦν τόσον αὐτὸς, ὅσον καὶ οἱ Διάδοχοί του νὰ καταπολεμήσουν, τὰ δυτικὰ Μέρη, ἠρξέσθησαν νὰ θάλουν φρουρὰν μόνον εἰς τὸν ἐπίπεδον Τόπον, Κάσρα εἰς παρα-

θαλάσσια Μέρη, καὶ ἐπὶ τούτου ἐπεριωρίζετο ἡ ἐπιχείρησις τῆς πολεμικῆς των. Τὰ φυσικὰ Κάσρα, τὰ Βουνὰ, δὲν τὰ ἐθνερωοῦσεν οὔτ' αὐτοῖς, οὔτε οἱ Καταπορθηταί του διὰ τίποτε, ἔαν μόνον ἐξουσίαζε τὰ πρὸς τὴν Οὐγκαρίαν καὶ Πολωνίαν φέροντα ξενὰ Μέρη, καὶ ὠρμοῦσεν ἐκεῖ, μὴ σοχαζόμενος, ὅτι ὅλος ὁ ὀπισθεν τῆς ῥάχης του κείμενος πολλαπλασίως ξενώτερος ὄρεινός τῶν Ἑλλήνων Τόπος ἦτον ἀνίκητος. Ἐδὼ λοιπὸν κατέφυγε τὸ ἀνεξάρτητον καὶ φιλελεύθερον Μέρος τῶν Ἐγκατοίκων τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος, καὶ ἐσυνάχθη ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τολμηρῶν Καπητιάνων, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἕναν αἰώνιον πόλεμον ἐναντίον τῶν δεσποζόντων, ὅς τις βέβαια πολλάκις ἐκαταντοῦσεν ὡς καὶ τὴν σήμερον εἰς ἀρπαγὰς, τούτου δὲ τὴν αἰτίαν ἀποδίδουσιν οἱ Περιηγηταί εἰς τὴν ἀμέλειαν τῶν Γρέων, ἐπειδὴ εἶναι ἀκατήχητοι οἱ ἄθρωποι εἰς τὰ δόγματα τῆς πίσεως, καὶ ὅτι τοὺς λείπουν νόμοι καὶ φρονήματα Πατρίδος τὰ ὁποῖα κάμνουν τὸ ἐπάγγελμα ἅγιον καὶ εὐγενικόν. Ἐνας τοιοῦτος Καπητιάνος ἔχει 50 ἕως 200 καὶ ἀκόμη μάλις καὶ περισσοτέρους ἐνόπλους Ἄνδρας ἢ Παλληκάρια, οἱ ὁποῖοι τῆ εἶναι ὑπὸ τὴν προσαγὴν του εἰς ζωὴν καὶ θάνατον ὠρκισμένοι • ἡ δὲ τόλμη καὶ ἀνδρεία τοιούτων μικρῶν στρατιωτικῶν Ταγμάτων ὑπερβαίνει τὴν πιθανότητα • διὰ τοῦτο καὶ οἱ Πασιάδες τῶν Τουρκῶν μὴ δυνάμενοι ἀνέκαθεν νὰ τοὺς δεσπόσουν, καὶ διὰ νὰ τοὺς ἡσυχάσουν, ἐπρόζησαν νὰ τοὺς δίδουν χρονικῶς ῥόγαν, καὶ νὰ τοὺς παραδώσουν ὑπὸ φύλαξιν ἐν ταύτῃ καὶ μερικὰ Περιχώρα εἰς τοὺς βουνώδεις Τόπους. Ταῦτα τὰ Περιχώρα

τὰ ὀνομάζομεν Ἀρματωλίας καὶ σχεδὸν ὅλα τὰ Βουνὰ τῆς Θεσσαλίας, τῆς Ἡπείρου καὶ τινὰ τῆς Μακεδονίας εἶναι εἰς τοιαύτας Ἀρματωλίας διαμοιρασμένα, ὅπου ὑπερον ὀνομάζονται αἱ ἀκαταδάμασαι φυλαὶ τῶν Ἀγραφιῶτων, Σουλιωτῶν, Μερδίτων, Μαυροβουνιωτῶν, Χασιωτῶν κ. τ. ἐξ: Αὐτοὶ ἔδειξαν εἰς τοὺς νεωτέρους πολέμους πρὸς ὑπεράσπῃσιν καὶ κατὰ τοῦ Ἀλῆ Πασιᾶ φοβερὰ τῆς δυνάμεώς των χαρακτηριστικὰ, καὶ νεωσὶ ἐνώθησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖζον εἰς τὰ πράγματα τοῦ ἱεροῦ ὑπὲρ τῆς Πατρίδος Ἀγῶνος, ὥστε ὅλοι σχεδὸν οἱ γνωστοὶ Ταγματάρχαι τῶν ἀγωνιζομένων ἀπὸ παρομοίους Καπητάνους τῆς Ξηρᾶς καὶ Θαλάσσης καὶ ἀπὸ τὸ ἄνθος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἐπάρθησαν.

Ῥίπτοντες δὲ καὶ ἄλλο ἐν βλέμμα ἐπάνω εἰς τὴν ὠραίαν Θεσσαλίαν, εὐρίσκομεν τὸν Τόπον ὀλόκληρον ἀκόμη οὕτως, καθὼς ὁ Ἡρόδοτος καὶ οἱ Μεταγενέστεροὶ του τὸν περιέγραψαν. Αἱ Πόλεις καὶ τὰ ἀνθηρὰ Ἐθνη ἐνὸς καλητέρου καιροῦ ἠφανίσθησαν, καὶ ἡ παρουσία ἐπέρασεν εἰς τὸν τύπον τοῦ Ἡροδότου, ὁμοιότερα παρὰ εἰς τὸν μεσαῖον καιρὸν τῆς λάμπσεως ἐπὶ τῆς Ἑλληνο-Ῥωμαϊκῆς Δεσποτείας. Οἱ ὄρεινοὶ Θεσσαλοὶ εἶναι καθὼς εἰς τὸν παλαιὸν καιρὸν πολεμικοὶ καὶ εἰς πόλεμον παραδεδομένοι. Ἡρωεσὼς ὁ θρακοκρούσης Μενικλῆς καὶ Φόλων ὁ Ξένος (Μουσαφίρης) τοῦ Ἀλκίδου, εὐρίσκονται καὶ τῶρα ἀκόμη. Στρατηγοὶ ὡς ὁ Γάσων καὶ Ἀχιλλεὺς ἀκόμη εὐγαίνουσι ἀπὸ τὰ Βουνά. Εἰς τὴν Πεδιάδα ἐξ ἐναντίας ὅλα εἶναι ἀλλέως, μαλακώτερα ἀποκοιμησμένα. Οἱ Κάτοικοι τοῦ πεδινοῦ Τόπου οὐχὶ μόνον δεῖ εἶναι πο-

λεμικοὶ, ἀλλὰ τρυφεροὶ Ἄνδρες. Οὔτε Ο'ρφεύς, οὔτε Αἴνως, οὔτε Τάμυρις γεννᾶται ἀναμεταξύ των. Οὕτως ἦτον ὅμως καὶ εἰς τὴν Παλαιότητα· κατὰ τὸν Ποσειδόνιον ἐξράτεον οἱ πεδινοὶ Θεσσαλοὶ εἰς τὸν πόλεμον μὲ σκουριασμένα σπαθία, μὲ μεγάλα σκιάδια διὰ νὰ προφυλάττουν τὴν κεφαλὴν μαζὺ μὲ τὸ πρόσωπον ἀπὸ τὸν Ἥλιον. Αὐτοὶ εἶχον εἰς τὴν συνοδίαν των ὄνους φορτωμένους μὲ δερμάτια κρασί, ἐν ταύτῃ καὶ φλογέρας μὲ τὰς ὁποίας διασκέδαζον τὸν καιρὸν. Τοῦτο σώζεται καὶ τώρα ἀκόμη. Οἱ Θεσσαλοὶ τῶν Τρικκάλων καὶ Λαρίσσης εἶναι ὡς φίλοι τῆς κοιλιοδοιχείας τῶν ἐξαιρέτων φαγητῶν καὶ τῶν ἐκλεκτῶν συμποσίων περίφημοι. Οὕτω καθὼς εἰς τὴν Ἀρχαιότητα ἦτον Θεσσαλικαὶ βουκοσίαι μὲ παροιμίαν, τὸ αὐτὸ ἀρμόζει καὶ τώρα ἀκόμη εἰς αὐτοὺς, ὅσοι προβλέπονται μὲ τοιαῦτα. Οἱ σημερινοὶ Θεσσαλοὶ χαρακτηρίζονται παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν καὶ τώρα ἀκόμη ἀνδρείοι καὶ φοβεροὶ, τολμηροὶ καὶ ἡμεροὶ, θαρῆραλοι καὶ νοήμονες, ἐπιτήδειοι καὶ εἰς τὰ κινδυνωδέστατα πράγματα ἐπιχειρηματικοὶ, μὴ ψηφοῦντες εἰς οὐδὲν τοὺς κινδύνους, διὰ τὴν ἀσφάλειάν των ἐνεργητικοὶ καὶ ἀργοὶ κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν Οἰκητηρίων εἰς τὰ Βουνὰ ἢ Πεδιάδας. Αὐτοὶ ἀγαποῦν τὰς τέχνας, τιμοῦν τὴν γεωργικὴν, ῥίπτουν τὰ ὄμματά καὶ ἔξω ἀπὸ τὸν Ὄριζοντά των διὰ νὰ λάβουν σύνδεσμον τοῦ ἕμπορίου· ἔχουν ἐλκυστικὰς ιδιότητάς, φιλικὸν χαρακτῆρα, καὶ εἰς τὴν διαγωγὴν των πολιτισμόν. Καὶ αὕτη ἡ διαφθορά των, καὶ

κατά τινάς ὑπόκρισις των ἠμπορεῖ δικαίως ἢ ἀποδωθῆ ὅχι εἰς τὸ φυσικόν των, ἀλλ' εἰς τὴν ὁποίαν ζῶσι τῶν πολιτειῶν κατάσασιν. Ταῦτα τὰ Ε' ἔθνη διαφυλάττουσι πάντοτε ἀκόμη τὴν παλαιὰν δόξαν διὰ τὴν ὠραιότητα τῆς μορφῆς των, καὶ αἱ Γυναῖκες των ἠθέλον εἰσθαι ἀληθινὰ θελκτικότεραι, ἐὰν ἢ φυσικὴ των χάρις καὶ γλυκύτης ἐβασάζετο διὰ μιᾶς καλητέρας ἀνατροφῆς· μία ἄλλη Ὀλυμπιάς ἠμποροῦσε νὰ γένη ζηλότυπος ἐπάνω εἰς αὐτάς, πλὴν ἠμποροῦσε τις παρευθὺς εἰς τὸ κύταγμά των νὰ γνωρίσῃ, ὅτι τὰ θέλητρα μὲ τὰ ὁποῖα αὐταὶ παρασαινόνται, κατοικοῦσιν εἰς τὰ ὄμματά των καὶ ἔλκωσι τὰς καρδίας τοῦ Κόσμου.

Ἐν τοσοῦτῳ καὶ μεταξὺ τῶν Κατοίκων τῆς Θεσσαλίας εὐρίσκειται κᾶποια διαφορὰ, καθὼς ἀποδείκνυται· ὁ Κάτοικος τοῦ Πίνδου καὶ τῶν περὶ τὰ Μετέωρα ὑψηλῶν Τόπων δὲν ἔχει ἐκεῖνας τὰς ἠθικὰς χάριτας, ὁποίας ἔχει ὁ Οἰκῆτωρ τῶν Φερσάλων, τῆς Δαρίσσης, καὶ τῶν Παραθαλασσίων τοῦ Βώλου· αἱ ἄμεισοι πλησιάσεις πρὸς τοὺς Εὐρωπαίους ἐνέπνευσαν εἰς τοὺς Παραθαλασσίους ἰδέας, αἱ ὁποῖαι ἐκτεινόμεναι ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ εἰς τὰ μεσόγεια Μέρη, ἐξυπνοῦσι βαθμηδὸν τὸ πνεῦμα τῆς καλλιεργείας, καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν Κατοίκων. Ὁ Κάτοικος τῶν Παραθαλασσίων εἶναι ἀκόμη πάντοτε Ναύτης ἄφοβος τρικυμίας καὶ κυμάτων, εἰς τὸ νὰ ἀρπάξῃ τὸν Κόσμον του ἀπὸ τὴν μέσσην τοῦ κινδύνου. Οἱ ὄρεινοὶ Κάτοικοι δείχνουν δύναμιν, ζῆλον, προθυμίαν καὶ ἐπιμέλειαν εὐθὺς ὁποῦ τοὺς περικυκλώσει ἀσφάλεια. Οἱ Μαγνήσιοι εἶναι εἰς τὸ ἐμπόριον γεγυμνασμένοι καὶ καθαρότητα· πλὴν

εἶναι ἐν ταύτῳ καὶ φίλοι τῆς ὑπερηφανείας· ἐνεργητικὸς ὅμως εἶναι ὁ ὄρεινός Θεσσαλὸς πάντοτε καὶ μόνον εἰς τὸν τάφον εὐρίσκει ἡσυχίαν.

Ὁ ἅλη ἢ Θεσσαλία, ἡ νῦν μνημονευομένη, εἶναι ἓνας ὠραιότατος Κῆπος εἰς τὴν Γῆν. Βουνὸν καὶ Κοιλὰς ζωογονεῖ, καὶ μᾶς χαροποιεῖ· τὰ δὲ Κυπαρίσσια, τὰ ὅποια ἐκεῖ εὐρίσκονται, εἶναι Μνημεῖον σαφές τῶν παρελθόντων ἀρχαίων ὠραιότητων. Εἶναι γνωστὸν εἰς ἡμᾶς ἐκ τῆς Γ' σορίας, ὅτι πολὺν κόπον ἐδοκίμασαν οἱ Ρ' ὠμαῖοι ἕως οὗ νὰ ὑποτάξωσι τὸν τελευταῖον Βασιλέα τῆς Θεσσαλίας Περσέα· μετὰ δὲ τὴν κυρίευσιν ἐγένετο ἡ Θεσσαλία μία τῶν Ρ' ὠμαίων Ε' παρχία, καὶ ἐσχημάτιζεν ὑσερότερα ὑπὸ ἐνὸς Ε' πάρχου τὸν δέκατον ἑβδομον Κύκλον τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας· αἱ ληξεῖαι τῶν Σταυροφόρων ὑπὸ τὸν Μαρκέζον ἀπὸ Μόντφερατ τρομερῶς τὴν κατερήμωσαν, οἱ Ὀθωμανοὶ τὴν ἐξέρησαν ἀπὸ Οἰκήτορας, ἢ καὶ τελευταῖον ὁ δεκαετῆς ἱερὸς ὑπὲρ τῆς Πατρίδος Ἀγὼν ἐμάχρυνε τὰ πάθη τῆς, καὶ ἐπρόσφερεν ἐνθάδε τὴν ὀλόκληρον ἐρήμωσιν. Ε' κεῖναι αἱ πολυάριθμοι Πόλεις τῆς Ἀρχαιότητος κείμεναι εἰς κόνιν. Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Πλινίου ἀριθμοῦντο ἀκόμη 505 Πόλεις εἰς τὴν Θεσσαλίαν, τώρα εὐρίσκονται μόνον Ε' ρείπια καὶ μόλις 25 ὀνομασαὶ Πόλεις. Τὸ μέγιστον μέρος τοῦ τωρινοῦ καιροῦ ἐπροξένησε τρίμματα ἐπὶ τρίμματα, καὶ οὕτω βλέπομεν τὸν ὠραιότατον, τὸν ἐρασιμώτατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον Τόπον τῆς Γῆς, τὸ καρποφορώτατον καὶ πλουσιώτατον Μέρος τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν βαθυτάτην του τα-

πεινώσιν. Πόλεις καὶ Ὑπομνήματα ἔγειναν γῆ Μαδιάμ· ὅμως τὰ Ὑπομνήματα τῶν Γ' σοριῶν εἰς τὰ ὁποῖα συνδέει ἡ Κλειῶ τὴν ἐπισημηνητῆς Ἀρχαιότητος, ὁ Πίνδος καὶ τὸ Κατοικητήριον τῶν Θεῶν τοῦ Ὀλύμπου, ζέχονται ἀκόμη.

Ὡς πολυανθρωπότατοι Οἰκήτορες τῆς Θεσσαλίας θεωροῦνται οἱ Ἑλληνοβλάχοι Ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν Θεσσαλῶν· πλησίον αὐτῶν λαμβάνουν ἐν μικρὸν μέρος οἱ Ἑλληνοβλάχοι καὶ Μεγαλοβλάχοι μίᾳ φυλῆ Ἑλληνικῇ, ἡ ὁποία κατοικεῖ τὰ Ὀρεινὰ Μέρη μεταξὺ Θεσσαλίας καὶ Ἡπείρου, ἣτις φαίνεται ἔξῃ ποτὲ νομαδικῶς, τὸ ὁποῖον σῶζεται ἀκόμη μεταξὺ τινῶν ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν. Ἐπειδὴ ὡς λέγει Ἀῖννα ἡ Κομνηνὴ, Βλάχους ὠνόμαζον τοὺς Νομάδας τότε „Καὶ ὅποσοι τὸν νομάδα βίον εἶλοντο Βλάχους τούτους ἢ κοινῇ καλεῖν οἶδε διάλεκτος“. Φαίνεται δὲ ὅτι ἦσαν καὶ κατὰ τὴν Φθιωτίν ἔτι πλείονες καὶ διὰ τοῦτο ὠνομάζετο τὸ μέρος ἐκεῖνο μεγάλη Βλαχία, ὡς λέγει ὁ Παχυμέρις, ὅτι ὁ Γ' Ἰωάννης ὠνόμαζε Μεγαλοβλαχίτας τοὺς Ἑλληνας τοὺς ὁποῖους ἐξουσίαζε τὸ πάλαι ὁ Ἀχιλλεύς· ἤδη δὲ εἶναι πολλοὶ Ἐμποροὶ καὶ ἐκ τούτων ἐμπορευόμενοι εἰς διαφόρους Πόλεις καὶ πωλοῦντες τὰ σκουτία λεγόμενα, τὰ ὁποῖα κατασκευάζουσιν ἐκεῖ. Μετὰ τοὺς Ἑλληνας δύνανται νὰ ἦναι οἱ δεσπόζοντες Ὀθωμανοὶ οἱ πολυπληθέστατοι Κάτοικοι. Καὶ εἰς τὰς πρωτευούσας Πόλεις εὐρίσκομεν καὶ μερικοὺς πλουσίους μακελλιστὰς Ἑβραίους, οἵτινες πανταχοῦ εἰς τὸν Κόσμον ὁμοιάζουσι. Ταῦτα λοιπὸν τὰ εἰρημέγα Ἐθνη τῶν

ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ἀναβαίνει μέχρι τῶν 300000 ἀνθρώπων κατοικοῦσι μίαν τῆς Γῆς ἐπιφάνειαν περιορισμένην εἰς 225 τετραγωνικὰ μίλια: Μόνον εἰς τὸν πεδινὸν Τόπον θριαμβεῦει τὸ Ἡμισέληνον, ἐπάνω εἰς τὰ ὑψώματα καὶ εἰς τὰ Βουνὰ ἐδεφεντεύθη ἡ παλαιὰ ἐλευθερία ἕως εἰς τὰς ἡμέρας μας. Οἱ Πελαργοὶ τιμῶνται ἀπὸ παλαιόθεν ὡς χρήσιμα πτηνὰ εἰς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ τοῦτο ὑπάρχει μέχρι τῆς σήμερον· πρῶτον μὲν, ἐπειδὴ καθαρίζουσι τοὺς Ἀγρούς, τοὺς Κήπους καὶ Λειμῶνας ἀπὸ τοὺς ὄφεις· δεύτερον δὲ, ἐπειδὴ περιθάλλοντες τοὺς Γονεῖς τῶν μὲ ἐπιμέλειαν μεγάλην καὶ εὐσέβειαν, ὅταν γηράσωσι, γίνονται πρὸς τοὺς Υἱοὺς τῶν Ἐγκατοίκων τῆς εὐγνωμοσύνης παράδειγμα. Ἡχοὶ τοῦ παλαιοῦ Καιροῦ ἐπιτυχαίνουσι παντοῦ τὸ αὐτὶ μας.

Περὶ διαιρέσεως
τῆς

Θεσσαλίας.

Ἡ Θεσσαλία περιέχει ἕξ γενικὰ Μέρη Θεσσαλιῶτιν, Φθιωτῖν, Πελασγιῶτιν, Ἐσιῶτιν, Πεῤῥαιβίαν καὶ Θετταλο-Μαγνησίαν, τὰ ὅποια οὐχὶ μόνον οἱ Ὀμογενεῖς μας Ἰστορικογεωγράφοι μέχρι σήμερον διεφύλαξαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ὅλη ἡ Εὐρώπη. Ὅθεν καὶ προσαρμόζουσι τρόπον τινὰ ἐδῶ εἰς τὴν νεωτέραν μας αὐτῆς Παράστασιν καλλήτερα παρὰ αἰνῶν πολιτικαὶ ὀνομασίαι καὶ διαιρέσεις τῶν δεσποζόντων Ὀθωμανῶν. Μ' ὅλον τοῦτο παρατηρεῖται ἐνταῦθα ὅτι κατὰ τοὺς νεωτερικὸς Χάρτας

ἡ μεσημβρινὴ Θέσις τῆς Θεσσαλίας, ἐν Μέρους τῶν σμικρῶν Ε' παρχιῶν Θεσσαλιώτιδος καὶ Φθιώτιδος: ὃ ἐς οἱ οὕτως ὀνομαζόμενοι Νομοὶ Ζητοῦνίου καὶ Πατρατζικίου, οἱ μεταξὺ τῶν Βουνῶν Οὔτης καὶ Ο'ρθρος εὐρισκόμενοι, καὶ ὑπὸ τοῦ ἄνω καὶ κάτω Σπερχειοῦ ποτιζόμενοι, ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τοὺς Ε'ξουσιασὰς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ εἰς τὴν Κορώναν τῆς ἀνεξαρτήτου Ε'λλάδος προσετέθησαν· τῆς ὁποίας τὸ βόρειον προσωρινὸν σύνορον ἐκτείνεται ἕως εἰς τὰ Βουνὰ Ε'λοβον, Μπαρίμποβον, ἢτε τὴν Σειρὰν τοῦ Ο'ρθρος καὶ πρὸς τὸ Ποταμάκι Πτελεὸν ἕως τὸν Κόλπον τοῦ Βώλου· ὅθεν ὁ Κάτοικος αὐτῶν ἀπέκτισε πάλιν τὸ ἔδαφος τῶν Προγόνων του, γνωρίζει τὴν Ε'λληρικὴν Διοίκησιν καὶ ὑποτάσσεται μὲ καλοθελησίαν εἰς τὴν νέαν διαταγὴν τῶν πραγμάτων. Τὸ δὲ ἐπίλοιπον Μέρος τούτων τῶν Ε' παρχιῶν βλέπει ἀκόμη τὸ Ἡμισέληνον ὑπὲρ αὐτοῦ ἰσάμενον. Δὲν κυτάζει χωρὶς συναίσθησιν ἡ Θεσσαλία εἰς τὸ πέραν ἀκριβὸν τῆς Μέρους τὴν ὡραίαν παρουσίαν, οὔτε θεωρεῖ χωρὶς θάμβος τὸν φαινὸν Ἡλιον νέας ζωῆς, τὴν ὁποίαν ὁ νέος ἔνθερμος Βασιλεὺς ἐπιφέρει εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ προμνηστέεται πολιτισμὸν εἰς τὸ νέον Κράτος. ΟΘΩΝ ὁ Ε'λληνιστὴν πεφωτισμένος Βασιλεὺς Υἱὸς, νῦν Βασιλεὺς τῆς Ε'λλάδος διὰ τῆς σοφῆς αὐτοῦ φρονήσεως καὶ ἱερᾶς διοικήσεως θέλει ἀναστήσει βεβαίως ἐπὶ τὸ ἔδαφος τῆς σεβαστῆς Ε'λλάδος τὰ πνεύματα ἐκείνων τῶν παλαιῶν διαφημισμένων Ε'λλήνων. Ὅθεν ἡ Ε'λλάς θέλει γένη πάλιν ὅ,τι ἦτον διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὸ Ἱερόν τῶν Τεχνῶν,

ὁ Ναὸς τῶν Χαρίτων, τῆς νομίμου, ἀσφαλοῦς ἐλευθερίας, ὁ Ναὸς, ὅπου ἐν εὐγενὲς Ἐθνος κήδεται διὰ τὸ πῦρ τῆς ἀνθρωπότητος ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Θουσιασηρίου!

Ἡ δὴ λοιπὸν διὰ μέσου τῶν ἄνω τούτων εἰρημένων Ἐπαρχιῶν θέλομεν διατρέξει τὴν Λεκάνην τῆς Θεσσαλίας, ἐπιχειρούμενοι κατὰ πρῶτον τὴν Περιγραφὴν τῶν δύο Μισοελευθέρων Ἐπαρχιῶν, ὡς φερούσας ἡμᾶς εἰς τὰς ἐξόδους τοῦ νέου Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, καὶ εἰς τὰς εἰσόδους τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους· καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς κατὰ σειρὰν καὶ τῶν ἐπιλοίπων ἀπὸ μίαν πρὸς μίαν θέλομεν περιέλθει.

ΘΕΣΣΑΛΙΩΤΙΣ.

Η ιδίως Θεσσαλία είναι ἡ Καθέδρα τῶν Μαγισσῶν τῆς Ἀρχαιότητος. Περιέχει ἐκεῖνο τὸ μεσημβρινὸν Μέρος τῆς Θεσσαλίας, τὸ ὁποῖον περιορίζεται ἀπὸ μὲν τὸν βορρᾶν μὲ τὴν Ἐσιῶτιν, καὶ ἐν μικρὸν μέρος τῆς Πελασγιώτιδος ἐκτεινόμενον σχεδὸν ἕως τὰ περίξ τοῦ Φαναρίου καὶ τὴν Κωμόπολιν Ξυλοπαρίσι. ἀπὸ δὲ τὴν ἀνατολὴν μὲ τὴν Φθιώτιν, κατὰ τῆς ὁποίας τὸ μῆκος σχετίζεται μὲ τὰς περιφερείας Ζητουνίου Θανμάκης καὶ Φερσάλων. ἀπὸ δὲ μεσημβρίαν μὲ τὴν Δωρίδα καὶ Αἰτωλίαν, ἣτις χωρίζεται διὰ τῆς ἁραιᾶς Οἴτης ἀπὸ τὰ Περίχωρα Λοιδωρῖκιον καὶ Κράβαρι. καὶ ἀπὸ τὴν δύσιν μὲ τὴν ἀνωτέραν Αἰτωλίαν, ἐκ τοῦ ὁποίου αὐτοῦ μέρους τὴν διαχωρίζει τὸ ὄρος Τίμφρεςος (Μουσεράκιον) ἢ Πίνδος μὲ τὰς δασώδεις κορυφὰς του ἀπὸ τὰ περίξ τοῦ Καρπεννησίου καὶ Ἀγράφων. Ἀνεμνήσαμεν ἐν τῇ Ἐπιθεωρίᾳ, ὅτι ἡ κυρία Ἀλυσος αὐτοῦ κλίνει εἰς μίαν σχεδὸν δεξιᾶν γωνίαν, τῆς ὁποίας τὸ κλωνάρι διαπερᾶ τὰς δύο ἀκολουθίους πρώτας Ἐπαρχίας, ὅπου εἶναι φυτευμένη ἐπάνω ἢ Σειρὰ τοῦ Ὄρθρου. Τὰ Βουνὰ αὐτῆς Ἐλλοβον Μπαρίμποβον μὲ τὸν Κλυζὸν καὶ Ἀνινον τῆς Οἴτης σχηματίζουν ἐδῶ

τὴν ἀρκετὰ πλατεῖαν ἀνωτέραν Κοιλάδα τοῦ Σπερχειοῦ, τὴν λεγομένην τῶν Ὑπάτων, διὰ τῆς ὁποίας ἔξακολουθεῖ ὁ εἰρημένος Ποταμὸς τὸν δρόμον του πρὸς παραλαβὴν τῶν Παραποταμιῶν του Πανίσου, Δύμων, Δύρα καὶ Λεύκου, φέρων τὰ νερά των εἰς τὴν Θάλασσαν. Αὕτη ἡ Ἐπαρχία ἔχει μὲν μετρίως ὠραῖον τόπον, πλὴν ἀπὸ τὰς Πόλεις ὅπου ἔκπαλαι εἶχε, τὴν σήμερον πολλὰ ὀλίγα εὐρίσκονται ὅπως οὖν σημαντικά· ἐπειδὴ τινὲς μὲν κατεδαφίσθησαν, καθὼς καὶ ἄλλαι Πόλεις τῆς Ἑλλάδος, τινὲς δὲ ἐπεριπλέχθησαν εἰς τὸν ἱερὸν τῶν Ἑλλήνων ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας Ἀγῶνα, ἀπολαμβάνουσαι τὴν ἀνεξαρτησίαν των. Καὶ ἐπειδὴ ἐπισκέπτεται σπανίως ἀπὸ τοὺς Περιηγητὰς, διὰ τοῦτο ἔχω τὴν Περιγραφὴν ταύτης τῆς Ἐπαρχίας λιτὴν καὶ ἀτελεῆ.

Ἡ πρώτη σχεδὸν Πόλις, τὴν ὁποίαν ἀπαντῶμεν εἰς ταύτην τὴν Ἐπαρχίαν εἶναι ἡ Νέα Πάτρα κοινῶς λεγομένη Π α τ ρ α τ ζ ί κ ι (Ὑπάτη), ἀπέχουσα τῆς μὲν Λαρίσσης ὥρας 20 πρὸς μεσημβρίαν· τοῦ δὲ ἐν Φθιώτιδι Ζητουνίου ὥρας 3 πρὸς δύσιν, καὶ τοῦ Σπερχειοῦ Ποταμοῦ ὥραν 1 πρὸς βορρᾶν. Αὕτη ἡ Πόλις ἐθεμελιώθη τὸ πρῶτον εἰς τὸν δέκατον ὄγδωον Αἰῶνα ἀπὸ τοὺς Πατραίους, οἱ ὅποιοι ἐκατοίκησαν ἐδῶ καὶ τὴν ἐπονόμασαν Νέαν Πάτραν πρὸς διασολὴν τῆς Παλαιᾶς Πάτρας τῆς Πελοποννήσου· κεῖται εἰς τὴν ὑπώρειαν τῆς Οὔτης, εἶναι ἡ Πρωτεύουσα τῆς Θεσσαλιώτιδος, ἡ Συνορεύουσα τῆς βορείου Νέας Ἑλλάδος, καὶ Καθέδρα Ἀρχιεπισκόπου, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ τὴν νέαν ἱεραρχικὴν μόρφωσιν ἐνδέχεται νὰ ἐδρεῖῃ ἤδη Ἐπίσκοπος. Εἰς τὸν

καιρόν τοῦ ἱεροῦ ὑπὲρ τῆς Πατρίδος Ἀγῶνος κατὰ τὸ Ἔτος 1822 πολλάκις εἶχον πυρπολήσει οἱ Ἕλληνες ταύτην τὴν Πόλιν, τὴν ὁποίαν ὁμως πάλιν ἀνοικοδόμησαν καὶ ἐκατοίκησαν περίπου 3000 Οἰκήτορες. Ἡ ὀλίγη πληθὺς τῶν Κατοίκων τούτου τοῦ Νομοῦ ἀπὸ 10000 ψυχὰς εἶναι μοιρασμένη εἰς περίπου 71 Χωρία, τὰ ὁποῖα ἐξ αἰτίας τῶν Ἐκστρατειῶν, ἔτι εἰς ἀρκετὰ ἔλεεινὴν κατάσασιν εὐρίσκονται.

Ἐως ὥρας 2½ ἀπὸ τὴν Νέαν Πάτραν εἰς τὸ Χωρίον Κασρίτζα εἰς τὴν βόρειον ὄχθην τοῦ Σπερχειοῦ κεῖνται τὰ Ἐρείπια τῆς Ὑπάτης, ἔνδοξα εἰς τὴν Παλαιότητα ὡς λαμπρὰ Πόλις. Αὐτὴ ἦτον ἡ Μητρόπολις τοῦ εὐγενεστάτου, καὶ Ἑλληνικοῦ Ἐθνους τῶν Ἀνειάνων, κληθεῖσα οὕτως, ἢ ἀπὸ τοῦ ὑπατεύειν καὶ ἄρχειν τῶν ἄλλων Πόλεων, ἢ κατ' ἄλλους ὅτι ὑπὸ τῇ Οἴτῃ τῷ Ὁρει κατόικισαι· εἶναι ἐπιγραφὴ ἔντινι λίθῳ „Ἀυτοκράτορα.... Θεὸν Θεοῦ Υἱὸν Σεβαστὸν Εὐεργέτην καὶ τοὺς Υἱοὺς Γάϊον, Οὐάρον, καὶ δα.... Γούλιον Καίσαρα ἢ Πόλις Ὑπάτα.“ *) Ταύτης τῆς Πόλεως αἱ Γυναῖκες ἄφησαν ἔν πολλὰ δύσφημον ὄνομα, ἐπειδὴ μυθολογοῦσι νὰ ἦσαν Μάγισσαι καὶ Φαρμακεύτριαι· τοιαῦται ἐξ αὐτῶν εὐρίσκοντο τὸ πάλαι πολλαὶ μεταξὺ τοῦ κοινοῦ Λαοῦ ὠργανισμέναι ἀπὸ τὴν διοίκησιν, αἱ ὁποῖαι ἦτον εἰς κατάσασιν τὸν Ἥλιον νὰ κρατήσουν, τὴν Σελήνην νὰ κατεβάσουν εἰς τὴν γῆν, ταραχὰς νὰ κινήσουν, ἢτε νὰ καταπαύσουν, τοὺς νεκροὺς νὰ κρᾶξουν εἰς τὴν ζωὴν, ἢτε ζῶντας νὰ ρίξουν

*) Μιλκίου Γεωργ. Σελ. 385.

εἰς τὸν τάφον καὶ ἄλλα παρόμοια • ὥς μίᾳ ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Μυκάλῃ νὰ ἔφερον ὀπίσω εἰς τὴν ζωὴν τὸν Νέον Πολύκλητον, ὅστις εἶχεν ἀφήσει μίαν ἀπὸ τὰς πρωτίστας Κυρίας τῆς Πόλεως ὀνόματι Σαλαμίδα Συντεχνίτισσάντων, μεταχειριζόμεναι διάφορα χόρτα εἰς ταύτην τὴν αἰσχρὰν καὶ παράλογόν τέχνην, τὴν ὁποίαν ἠκολούθουν μὲ ὑπερμετρον τύχην, ὑπερασπιζόμεναι ὑπὸ τῆς Θεᾶς Ἐκάτης τοῦ Ἀΐδου, ἣ ὁποία ἤρχετο νυκτὸς ὑπὸ τὸ γαύγισμα τῶν σκύλων εἰς τοὺς σαυροδρόμους νὰ λάβῃ τὸν δεῖπνον. Ὁ Φίλος Λουκιανὸς μᾶς ἐπροφύλαξε τὰ μυσῆρια αὐτῶν τῶν Μαγισσῶν, καὶ μᾶς διδάσκει τὰ τεχνικὰ αἰσχροῦ θαυματουργήματά των. Μ᾽ ὅλον τοῦτο ποτὲ δὲν ἠκούσθη, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐπιχειρίσθησαν νὰ καύσωσι ταύτας τὰς δολερὰς Μαγίσσας • ἀλλὰ μᾶλλον τὰς διαμοίραζον εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς ἀφιναν νὰ κάμνωσι τὴν κινδυνώδη τέχνην τῶν ἀταράκτως.

Ἀξιοσημειώτους Πόλεις καὶ Κωμοπόλεις ὑπὸ μὲν τὴν Ἑλληνικὴν Ἑξουσίαν σημειώνω ἐδῶ τὰς ἀκολούθους: *Ρέντινα* κειμένη πλησίον τοῦ Ποταμοῦ τῆς Αἰτωλίας *Εὐήνου* (Φιδάρι) βορειοδυτικῶς τῆς Πρωτευούσης • *Νευρόπολις* περὶ τὰ Ὀρητῶν Ἀγράφων • *Μαυρίλον* πλησίον τοῦ Σπερχεῖοῦ Ποταμοῦ • *Σόφρον* εὐρισκομένη εἰς τὸ ἔδαφος τῶν πάλαι Δρυοπῶν δυτικομεσημβρινῶς τῶν Νέων Πατρῶν • *Βογόμυλος* οὐ πολὺ μακρὰν αὐτῶν • *Στίγραφα* • *Βουκάκια* καὶ *Κυριακοχώρι* πρὸς τὸ ἀποτελοῦν Ἀκροσύννορον καὶ ἄλλαι τοιαῦται. Ὑπὸ δὲ τὴν Δεσποτεῖαν τῶν Ὀθωμανῶν ἐξωκλείονται *Γρίμποβον*, *Αεροῖ*, *Κύφαρα*, *Φαλαχθία*, *Σωσθε-*

νίς, Μολοβούτζια· εἶναι καὶ ἄλλαι ὄχι ὀλίγαι, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἄς τὰ ἀφαιρέσῃ ὁ Ἀναγνώστης ἀπὸ τὸν Χάρτην διὰ νὰ μὴν ἐπισωρεύσω ἐνταῦθα τὰ ὀνόματά των.

Εἰς τὴν Δίοδον τοῦ Τράχου, ἣτις ἔρχεται ἐκ τῶν Θερμοπυλῶν, κεῖται ἡ Λίμνη Βηνιὰ, ἓνας ὠραῖος μικρὸς διὰ τὰ ποιήματα τῶν Παλαιῶν διάσημος καθρέπτῃς, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ δυτικὸν μέρος ἐπάνω εἰς ἓνα ὑψηλὸν Βουνὸν εἰσέεται τὸ εἰς μνήμην τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου Μοναστήριον. Εἰδὼ ὑπάρχει καὶ ἡ ὠραία μικρὰ Λίμνη Ξενιὰς, ἣτις κεῖται βορειοδυτικῶς τῶν Θερμοπυλῶν.

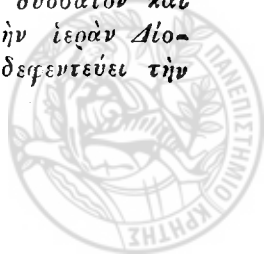
Ὁμιλήσαντες ὅσον μόνον, ἦτον γνωσὸν εἰς ἡμᾶς περὶ τῆς Θεσσαλιώτιδος Ἐπαρχίας, μεταβαίνομεν ἤδη καὶ εἰς τὴν γειτνιαζούσαν εἰς αὐτὴν Φθιώτιν Ἐπαρχίαν, διὰ νὰ σαφηνίσωμεν περὶ αὐτῆς, ὅσον ὁ χρόνος καὶ ἡ ἐμπειρία μᾶς ἐδίδαξε.

Φ Θ Ι Ω Τ Ι Σ.

Εἶναι ἐκεῖνο τὸ Μέρος τῆς Θεσσαλίας, τὸ ὁποῖον εἶχε ποτὲ ἰδίους του Βασιλεῖς. Ἐπιφέρει τὴν ὀνομασίαν του ἀπὸ τὴν Πόλιν Φθίαν*) ἣτις ἔκειτο τὸ πάλαι πρὸς τὸν Ἀπιδανὸν Ποταμὸν. Εἶναι ἡ Πατρις καὶ τὸ λαμπρὸν Βασίλειον τοῦ Ἀχιλλέως, τὸ ὁποῖον ἐδῶ ἐκθέτω εἰς τοὺς Ἀναγνώσας. Αὐτὴ ἡ Ἐπαρχία σχηματίζει μὲ τὴν προηγουμένην τὸ μεσημβρινὸν Μέρος τῆς Θεσσαλίας. Πρὸς ἀνατολὰς αὐτῆς τὸ Ἀκρωτήριον Ἀγκῆσφι (Πύρρα) τοῦ Κόλπου τοῦ Βώλου, ἕως τὸν Κόλπον τῶν Θερμοπυλῶν, εἶναι ἡ Παραθαλασσία τῆς Φθιώτιδος· πρὸς βορρᾶν ἔχει τὴν Μαγνησίαν καὶ Πελασγιῶτιν, ἐκτεινομένη ἕως τὰ πέρατα τοῦ Βελεσίνου καὶ τοῦ Λαρισσαίου Κάμπου· πρὸς δύσιν δὲ, τὴν Θεσσαλιῶτιν προσκρούουσα κατὰ τὴν Λίμνην Βηνιαὴν καὶ τὰ Στενὰ τῆς Θεσσαλίας· καὶ πρὸς μεσημβρίαν τὸν Κόλπον τοῦ Ζητουνίου καὶ τὴν Φωκιδικὴν Ἐπαρχίαν, ὅπου ἡ Οἴτη τὴν διαχωρίζει ἀπὸ τὸν Κύκλον τῆς Βουδουνίτιδος· ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέρους ἔχει τὴν δύσβατον καὶ ἀξιωμανημόνευτον εἴσοδον τουτέστι τὴν ἱερὰν Δίοδον τῶν Θερμοπυλῶν, ἡ ὁποία δεφευτεύει τὴν

*) Ὅρα Γεωγρ. Μελετ. Σελ. 385.

Θεσσαλίαν ἐκ τοῦ μεσημβρινοῦ μέρους, καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἐμβαίνομεν εἰς τὴν Πατρίδα τοῦ Ἀχιλλεύς. Ὁ Σπερχειὸς ἔρχεται ἀπὸ τὴν Θεσσαλιῶτιν, μὲ τὸ βραχὺ τρέξιμόν του βρέχει τὴν κατωτέραν Κοιλάδα μεταξὺ Οἴτης καὶ Ὀΰρθρος, σρέφεται μεσημβρινοανατολικῶς, διὰ νὰ δεχθῆ τὴν ἐπιβροχὴν τοῦ Μέλανος καὶ Αἴσωνος, καὶ συντόμως μετὰ τὴν ἔνωσιν αὐτῶν, εἰς τὸν Κόλπον τῶν Θερμοπυλῶν ἀποσοματίζεται. Τὰ Ποτάμια, ὅπου τρέχουν ἐκ τῆς ἐνταῦθα Σειρᾶς τοῦ Ὀΰρθρος, Ἀπιδανὸς, Ἐνιπεὺς, Ὀρόχωνος, Ἀχελῶος, Ἀμφρυσσος, Κοάριος καὶ Πτελεὸς ποτίζουν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις τὴν Ἐπαρχίαν· διὰ τοῦτο καὶ ἡ καρποφορία πλουτενᾶ δὲν λείπει, καὶ ἡ Φαρσαλικὴ καὶ Κροκικὴ Πεδιὰς δύνανται κατ' ἐξαιρέσιν εὐκαρπος νὰ ὀνομασθῆ. Αὕτη ἡ Ἐπαρχία μὲ δίκαιον λόγον εἶναι ἄξιος νὰ σέβηται, καὶ τιμᾶται ἀπὸ τὴν ἀνθρωπότητα· διότι αὐτὴ ὀνομάσθη κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Ἀρχαιότητα Ἐλλάς, καὶ ἐξ αὐτῆς ἔπειτα γενικῶς ὄλαι αἱ Ἐπαρχίαι τῆς Ἑλλάδος.

Μία νέα φύσις παρασαίνεται εἰς το βλέμμα τοῦ Ὀδοιπόρου, ἅμα πατήσῃ εἰς ταύτην τὴν Ἐπαρχίαν τῆς Θεσσαλίας. Θαυμάζει τὴν ὠραιότητα καὶ τὸ πλῆθος τῶν Δαφνῶν, τῶν ὁποίων αἱ εὐοσμῖαι γεμίζουν τὸν ἀέρα. Ἐλαιῶνες ἐξαιρέτου μεγέθους σχηματίζουν μεγάλα καταπετάσματα, τὰ ὅποια σμίγονται μὲ τὰς θεωρίας τῶν Βουνῶν καὶ Λόφων. Ἐκ τούτων βλέπομεν τὴν Θάλασσαν κατὰ μὲν τὴν Ἐύρουπον καὶ Αὐλίδα νὰ κυματίζῃ, πρὸς δὲ τὴν Μακεδονίαν, τὰ Βουνὰ νὰ κρύπτουσι τὰς κορυφὰς των εἰς τὰ σύννεφα. Ἐν δὲ τῷ

μεταξὺ τούτου τοῦ πλουσίου καὶ ὠραίου Τόπου δὲν εὐρίσκονται οὔτε Χωρία, οὔτε Κατοικίαι ἕως εἰς τὴν Πρωτεύουσαν ταύτης τῆς Ἐπαρχίας. Μόνον Ποιμένες τὴν ἐπισκέπτονται μὲ τὰ κοπάδια των, καὶ ζένουν ἐδῶ τὰς σκηνάς των. Τὸ ἄσπρον μαλλὶ τῶν προβάτων, τὰ ὅποια οἱ Θεσσαλοὶ ἐκ τοῦ διότι δὲν τὰ σφαλνοῦν εἰς σκεπασμένον προβατῶνα, ἀλλὰ τὰ φυλάττουν εἰς ἀσκεπῆ μάνδραν φραγμένην, σχηματίζει μίαν χαριτωμένην εἰκονογραφίαν κατὰ τὰς πρασινάδας τῶν Λιβαδίων καὶ Λόφων. Οἱ μόνου φυσικοὶ Κάτοικοι αὐτῶν τῶν Δασῶν εἶναι ἔλαφοι, ζαρκάδια καὶ ἀγριόχοιροι τὸν Χειμῶνα τὰ βλέπομεν σκεπασμένα μὲ ἓνα πλήθος ὠτιδίων, ἀγριορνίθων, ἀγριοπαγωνίων καὶ πολλῶν ἄλλων εἰδῶν πουλίων, τὰ ὅποια ἀγαπῶσι ψυχροτέραν Ζώνην· τοὺς δὲ Τραχινοὺς Βράχους κατοικοῦσιν ἀγριόγηδες.

Πέραν τοῦ Στενοῦ τῶν Θερμοπυλῶν φέρει ἡ Στράτα διὰ μέσου Χωραφίων σπαρμένων μὲ ῥύζι καπνὸν καὶ βαμβάκι εἰς 3 ὥρας ἐπὶ τὴν Γέφυραν τῆς Ἐλλάδος. Ὅλη σχεδὸν ἡ Τοποθεσία ἕως τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Σπερχειοῦ σχηματίζει τερατώδεις βάλτους, οἵτινες ἀπὸ τὴν πλησίον Θάλασσαν ἐν καιρῷ πλημμύρας σκεπάζονται, καὶ αἱ ὄχθαι τοῦ Ποταμοῦ εἶναι ὀλόκληραι σκεπασμέναι μὲ Ῥοδοδάφνας. Ἀπὸ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Σπερχειοῦ βλέπομεν τὴν ὑψηλωτάτην κορυφὴν τοῦ Ὄρους Οἴτης, ἡ ὅποια εἶναι περίφημος διὰ τὴν αὐτοθελῆ κατάκαυσιν τοῦ Ἡρακλέους μὲ τὰ λείψανα τῆς προσευχῆς τούτου τοῦ Ἡμιθέου· εἰς αὐτὴν λέγουν, ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἀναψε πυρὰν καὶ κατέφλεξε τὸν ἑαυτὸν του,

διὰ τὰ ἀποθewθῆ διατὰ πολλὰ καὶ μεγάλα του κατορθώματα. Ὑπ' αὐτοῦ ὠνομάσθη καὶ ἡ περὶ τὸ μέρος τοῦτο ποτὲ ὑπάρχουσα Πόλις Ἡράκλεια, πλησιόχωρος οὕσα μὲ τὴν Ἀντίκυρῶν.

Μετὰ 1. ὥρας διάστημα ἀφ' οὗ ἀπεράσωμεν τὴν Γέφυραν τῆς Ἑλλάδος, ἀσπαζόμεθα τὴν νέαν συνορικὴν Πόλιν τῆς ἐνανθρωπίσεως. Ἀὕτη εἶναι τὸ σημερινὸν Ζητούνιον, κατὰ τὸν Νέον Ἀνάχαρσιν Λαμία, καὶ ὡς ὁ Μελέτιος νομίζει Θῆβαι αἰ Θεσσαλικαὶ ἢ Φθιωτικαὶ ἐπονομαζόμεναι πρὸς διαβολὴν τῶν Θηβῶν τῆς Βοιωτίας, ἀπὸ τῶν ὁποίων τὴν Ἀκρόπολιν ἀκόμη ἀπαντῶνται μερικὰ Ἐρείπια, ἀπέχουσα τῆς μὲν Λαρίσσης ὥρας 17 πρὸς μεσημβρίαν· τῆς δὲ ἐν Λειβαδία Βουδουνίτζης ὥρας 6 πρὸς βορρῶν. Εἶναι ἡ Μητρόπολις τῆς Φθιώτιδος· εὐρίσκεται μετὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σπερχειοῦ Ποταμοῦ κατὰ τὴν Παραθαλασσίαν τοῦ ὁμωνύμου Κόλπου· εἶναι κτισμένη εἰς τὸ καταχυτὸν τοῦ ὄρους Καραβουνίου ἀνευ ὀχυρωμάτων, διὰ τῆς ὁποίας τρέχει ἐν Ποταμάκι λεγόμενον Ἀχελῶος.*) Ἐμβαίνοντες εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Πόλεως, τὸ πρῶτον βλέμμα εἰς τὰ χλωμὰ πρόσωπα τῶν 3000 Κατοίκων Ἑλλήνων τῆς Πόλεως εἰδοποιεῖ, ὅτι ὁ ἀῆρ, τὸν ὁποῖον ἀναπνέουσιν, εἶναι διεφθαρμένος· καὶ τούτου ἡ αἰτία ἀποδίδεται εἰς τοὺς ἀτμοὺς, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τοὺς βαλτώδεις Τόπους, καὶ Χωράγια τῶν ὀρυζίων ἐξατμίζονται, κάμουν

*) Εὐρίσκοντο ποτὲ περισσότεροι Ποταμοὶ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ εἰς τὴν Ἀρχαίονητα γνωστώτατος ὀνομάζεται τῶρα Ἀσπρόποταμος.

τὸ κλίμα ἐδὼ νοσῶδες. Εἰς αὐτὴν καθεδραύει εἰς Ε'πίσκοπος, ὅστις ὑποτελοῦσε πρότερον ὑπὸ τὸν Λαρίσσης Μητροπολίτην· ὁ Ε"παρχος τῆς Ε'λληνικῆς Διοικήσεως, καὶ εἰς τὰς Ε'κκλησίας εἶναι ὁ Σταυρὸς νικηφόρος πεφυτευμένος. Ἡ Ἱεροποιεσία αὕτη, εἰς τὴν ὁποίαν κεῖται ἡ Πόλις, ἔχει μίαν ὠραιότητα θεωρίαν, ἀπὸ ἓν μέρος πρὸς τὴν Θάλασσαν καὶ τὴν Νῆσον Εὔριπον, ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο πρὸς τὰς Θεριοπέλας, ὅπου εἰς ἓκ τῶν λεωφόρων Δρόμων τῆς ἐξέρχεται. Λοιπὸν ὁ Ε'λλην ἔχει ἐδὼ πρὸ ὀφθαλμῶν του τὸν Τόπον, ὅστις τὸν ἐνθυμίζει μίαν ἐκ τῶν ἐνδοξοτάτων πράξεων τῶν Προγόνων του καὶ τῶν νῦν Ε'λλήνων.

Ἡ Πόλις Ζητούνιον δὲν εἶναι θαλάσσιος Πόλις τῆς Θεσσαλίας, μ' ὅλον ὅτι δίδει τὴν ὀνομασίαν τῆς εἰς τὸν Μαλιακὸν Κόλπον. Τὰ κατ' Ε"τος περὶ τὰς 20. Μαρτίου Πανηγύριά της, καὶ τὸ ἐπίσημόν της ἐμπορίον τὴν ἔδωκαν τοῦτον τὸν τίτλον, ὅπου εἰς τὸν καιρὸν τῶν Πανηγύρεων συντρέχουν πολλοὶ ἀπὸ ὅλα τὰ Μέρη τῆς Ε'λλάδος, οἵτινες πωλοῦσιν ἐδὼ ζωοτροφίας καὶ ἀγοράζουσι δι' αὐτὰς ἄρτον, λουλάκι καὶ ἄλλα πράγματα, τὰ ὁποῖα φέρονται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην διὰ τὴν Τουρκίαν. Δύσκολον εἶναι νὰ προσδιορισθῇ, διὰ τὴν οἱ ἄνθρωποι ἐπρόκειναν τὴν Πόλιν ταύτην, παρὰ τὴν Λάρισσαν καὶ τὸν Βῶλον· πλὴν ἡ θέσις τοῦ Ζητούνιου εἰς τὴν ἄκραν μιᾶς καρποφόρου Πεδιάδος, εἰς τὸ βάθος ἐνὸς εἰρηνικοῦ, ἀσφαλοῦς Κόλπου εἰς τὴν γειτονίαν τῆς Εὐβοίας φαίνεται, ὅτι ἔκαμε τοῦτον τὸν Τόπον ἐμπορικόν· μ' ὅλον ὅτι καὶ ἡ Λάρισσα εἶναι ἰκανῶς μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος· καὶ πρότερον καὶ ἤδη κατοικοῦντες αὐτὴν οἱ

Ο ὁθωμανοὶ, κατετάραζον τὸ ἐμπόριον· καὶ ὁ Βῶλος εἶναι παραθαλάσσιος· πλὴν πρὸ πολλοῦ ἔγινε τὸ σκῆνωμα τοῦ Ἀΐρου, τοῦ ὁποίου τὰς κλαγγὰς φεύγει ὁ ἐμπολαῖος Ἐρμῆς. Τέλος πάντων ἡ συνήθεια ἐσύζαινε τὸ ἐμπόριον εἰς τὸ Ζητοῦντι μέχρι τῆς ἀρχῆς τῶν αἱματώδων Ἀγώνων μεταξὺ τοῦ Σταυροῦ καὶ τοῦ Ἡμισελήνου. Εἰς δὲ τὴν παροῦσαν Περιγραφὴν δὲν ἠμποροῦμεν μὲ βεβαιότητα νὰ εἰπῶμεν, ἂν δηλαδὴ οὗτος ὁ Τόπος καὶ ὑπὸ τὸν τωρινὸν Μονάρχην θέλει διατηρεῖ πάντοτε τὴν ἀξίαν ὡς ἐμπορικὴ Πόλις. Εἰς τὸν Νομὸν τοῦ Ζητουνίου ὑπάρχουν 10. Χωρία· περὶ τῶν ὁποίων κἀνενα ἄξιον σημειώσεως δὲν ἔχομεν.

Πρὶν μεταβῶμεν εἰς τὸν Κύνλλον τοῦ Θανμακοῦ, ὁ ὁποῖος κεῖται πρὸς τὸν βασιλικὸν Δρόμον ὀπισθεν τῶν Βουνῶν εἰς τὸν βόρειον κατήφορον αὐτῶν, θέλομεν περιοδεῦσαι πρῶτον τὰ Περιγιάλια τῆς Φθιώτιδος, εἰς τὸ νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν Ἡρώα μας Ἀχιλλέα, καὶ ἔπειτα θέλομεν γυρῆσαι δι ἄλλης Τοποθεσίας τὸν δρόμον μας πρὸς αὐτόν.

Εἰς τὰ Παραθαλάσσια εἶναι ὀπωσοῦν ζωηρότης· ὅμως εἰς εὐκαταστάτους Πόλεις ἔλλειψις. Ἡμεῖς ἀπαντῶμεν μεταξὺ 3. ὡρῶν ἐδῶ τὴν Κωμόπολιν Στ η λ ὕ δ α ν, πιθανὸν νὰ παλαιὰ Φάλαρα, κειμένην ἐπὶ Λόφου πρὸς τὸν Μαλιακὸν Κόλπον, ὅπου αὐξάνει ἐξαιρετον κρασί. Αὐτὴ εἶναι ὁ Λιμὴν τῆς προειρημένης ἐμπορικῆς Πόλεως, καὶ κατοικεῖται τὸ περισσότερον ἀπὸ θαλασσοπόρους Ἑλληνας. Ἐτε ἄλλο Ἑλληνοχώριον Ἀγία Μαρίνα, εἰς τὸ χεῖλος ἐνὸς Ποταμίσκου παρατηρούμενον, (πλησίον τοῦ Μαύρου Μανδουλίου) ἔχει παρομοίως καλὸν Λιμένα· τὰ καρπούζια καὶ πεπόνια, ὅποῦ τρανεῖουν ἐδῶ, ἐπαινοῦνται

διὰ τὴν ποιότητά των. Πρὸς τὰ ἐνδότερα, εἰς τὸν τόπον τοῦ σημερινοῦ Χωρίου Ἀχινοῦ (Ἐχίνου) σιμὰ εἰς τὴν Ἀκροθαλασσίαν βλέπομεν ἀκόμη πρὸς τὸ βόρειον μέρος τινὰ Ἐρείπια καὶ μίαν Ἀκρόπολιν, τὰ ὅποια μᾶς ἀποδείχνουν, ὅτι ἔκειτο τὸ πάλαι μία Πόλις. Εἰς ἓνα πλησιάζον ὕψωμα βλέπομεν τερατώδεις Ἐλαιώνας, τῶν ὁποίων τὰ πυκνὰ φύλλα ἐπισιδιάζουσι τὰ Ἐρείπια ἐνὸς παλαιοῦ Ναοῦ, καὶ μιᾶς πλησίον κειμένης Ἑλληρικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἶχε κτισθῆ εἰς τὸν τόπον τῆς πρωτητέρας. Ἀφ' οὗ ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὴν Ἀχινὸν, ἐμβαίνομεν εἰς ἓνα χαριτωμένον ἔδαφος, τὸ ὁποῖον ποτίζεται μὲ πολυαρίθμους Ρ'ύακας, Χειμάρρους, καὶ σκεπάζεται μὲ Λεωνίας, Συκίας καὶ Μωρέας. Αὐτὴ ἦτον ἡ παλαιὰ Φθιωτὶς, ἦτοι Ἀχαῖα τὸ Βασίλειον τοῦ Ἀχιλλέως· ὅπου ἔκειτο τὸ πάλαι Λάρισσα ἡ λεγομένη Κρεμασί (Χαμάκου) ἡ Μητρόπολις ταύτης τῆς καρποφόρου μικρᾶς Ἐπαρχίας· ὅθεν καὶ τὰ Ἐρείπια, τὰ ὁποῖα παρατηροῦμεν εἰς τὸν πρόποδα ἐνὸς Λόφου μεταξὺ Γραδίτζης καὶ Μαχαλα φαίνεται, ὅτι εἶναι σημεῖα ἐκείνης τῆς παλαιᾶς Πόλεως, καὶ Ὑπόμνημα τῆς γενναίας σκιάς! Ὑψηλὸν Ἀχιλλεῦ! ῥίπον ἐν βλέμμα χαρᾶς ἀπὸ τὰ παράθυρά σου νὰ ἰδῆς τοὺς γενναϊόφρονας Ἑλληνας σου, πῶς ἔζησαν τὰ σύνορα εἰς τὰ Παλάτιά σου!

Βλέπω, Τέκνα, τὰ γενναῖα!
 ἔργ' ἀνδρεῖα σας κ' ἀραῖα·
 Ἀλλὰ χάσμα, ὅπερ κείται,
 μεταξύ μας θεωρεῖται·
 Τύχης εἶναι σοχασθῆτε·
 Θεσσαλοὶ μου, μὴ θρηνητε!

Η'λθεν ὁ χρυσοῦς Αἰῶνας,
 ὤθησε τοὺς λυμεῶνας·
 Η'λθε πᾶσι νὰ δωρίσῃ,
 ζωὴν ὀλβίαν χαρίσῃ·
 Η'λθεν ὄλους νὰ ἀσπράσῃ,
 καὶ τὸ φῶς πάλιν ν' ἀνάψῃ·
 Εἰς τὸ ἔδαφος ἐκείνων,
 Ἀπογόνων τῶν Ἑλλήνων.

Εἰς καθένα εἶναι γνωσθόν, ὅτι ὁ Ἀρχισρα-
 τηγὸς τῶν Ἑλλήνων Ἀχιλλεὺς ζῆ αἰωνίως εἰς
 τὴν Ἰσορίαν τοῦ Κόσμου ὡς Ἡμίθεος καὶ μέγας
 Ἡ΄ρωσ· διὰ τοῦτο καὶ ἐπρόσθεσα τὴν Εἰκόνα αὐτοῦ
 (ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πρωτοτύπου) εἰς τὴν ἀρχὴν
 τῆς παρούσης Βίβλου. Οὗτος ζέκει ἐδῶ Ἀντί-
 τυπον ἑνὸς ἐνδόξου Θεσσαλοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ
 ἀθάνατον Ὄνομα ἐκθειάζεται ἀπὸ ὅλα τὰ πε-
 φωτισμένα Ἐθνη τῆς Γῆς.

Τὸ πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος προχωροῦν Ἀκρω-
 τήριον εἰς τὴν Θάλασσαν, ὑπάρχει τοῦ Ἠοσειδίου
 ἢ τοῦ Σταυροῦ· ἐκ τοῦ διότι ἔχει ἐπὶ τῆς
 κορυφῆς αὐτοῦ Σταυρὸν ὑψόμενον εἰς προσκύνη-
 σιν τῶν διαβαινόντων θαλασσοπορούντων. Κάτω-
 θεν αὐτοῦ, κεῖται τὸ μικρὸν Νησιδίον Ἀργυ-
 ρόννησος εἰς τοὺς Παλαιοὺς Μυόννησος
 λεγόμενον, ἀντικρῦζον μὲ τὸ Ξηροχώριον τῆς Εὐ-
 βοίας· πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ἐπιθεωροῦμεν καὶ
 τὴν παλαιὰν Ὠρεὸν Πόλιν, πλεον καλήτερα ἀπὸ
 τὰ πλησίον κείμενα Βουνὰ τοῦ Γαρδικίου. Ὁ πα-
 ραθαλάσσιος Δρόμος, ὅστις πηγαίνει διὰ μέσου
 τῶν Γηλόφων καὶ τῆς Κώμης Σιουρπίου, κα-
 θὼς καὶ ὁ μεσόγειος μέσον τῶν Χωρίων Γαρ-
 δικίου, Γραβανίου, Κοκοτῶν, Κωφῶν
 (ἧτις εἶναι ἡ Πατρίς τοῦ αἰοιδίμου Σ. Κοιμητᾶ)
 καὶ Βρινιάς, ἀμφοτέρω ἐξέρχονται εἰς τὴν

Πεδιάδα τοῦ Κρόκου, ἡ ὁποία καὶ τὴν σημερον ἀκόμη διεφύλαξε τὸ ὄνομά της. Αὐτὴ γεννᾷ βαμβάκια, σιτάρια, καλαμπούκια καὶ τὸν ὠραιότατον καὶ ἀξιολογώτατον καπνὸν εἰς ὅλην τὴν Θεσσαλίαν· τὰ φύλλα αὐτοῦ ἔχουν ἐν ὠραιοκῦτρινον χρῶμα, καὶ ἡ ὁσμὴ αὐτοῦ εἶναι τετραπλάσιον εἰς τὴν ὄσφρησιν. Ἐδὼ πλησίον αὐτῆς ἐκεῖτοντο τὸ πάλαι ἀμφότεραι αἱ Πόλεις Ἀ'λω, θεμελιωθεῖσαι ὑπὸ τοῦ δυσυχοῦς Ἀθάμαντος, καὶ ὀνομασθεῖσαι ἀπὸ τῆς αὐτῆς συμβεβηκειᾶς Ἀ'λης, ἥτοι πλάνης, ἢ ἀπὸ τῆς Ἀ'λου τῆς Θεραπαίνης τοῦ Ἀθάμαντος. Τὸ Κεφαλαιοχώρι τῆς Κροκικῆς Πεδιάδος εἶναι ἡ σημερινὴ Κωμόπολις Πλάτανος, ἥτις ἀπέχει τοῦ ἐν Μαγνησίᾳ Βώλου ὠρ. 6. κατοικουμένη ἀπὸ φιλέργους Ἐ'λληνας.

Φίλοι μου Ἀναγνώσαι! ἡμεῖς ἐπατήσαμεν διὰ μιᾶς εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐ'πικράτειαν, τὸ ὁποῖον γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν ἀντικρὺ παρῶνσιαζομένην Πόλιν, ὁποῦ πλησιάζομεν. Τὰ Κυπαρίσσια καὶ οἱ Πλάτανοι, τὰ ὁποία κατασκιάζουν τοὺς Δρόμους, τὰ Ὀσπήτια, τὰς Ἐκκλησίας καὶ τοὺς θόλους τῶν Τζιαμίων, δίδουν ἀπὸ μακρόθεν νὰ καταλάβωμεν, ὅτι ἡ Διοίκησις εἶναι δεσποτικὴ. Ἀπὸ τὰς ἀξιολογωτέρας κατὰ τὸ παρὸν Πόλεις τῆς Θεσσαλίας εἶναι μία καὶ ὁ Ἀρμυρός· ὅσες ἀφίεσται τοῦ μὲν Ζητουνίου βορειοανατολικῶς ὠρας 7. τῶν δὲ ὄχθων τῆς Θαλάσσης ὠρ. 1. ἐκ τοῦ ὁποίου καλεῖται καὶ ὁ Παγασαῖος Κόλπος, Κόλπος τοῦ Ἀρμυροῦ. Ἡ Πόλις ἔχει θεσιν ὠραίαν, καὶ εἶναι κτισμένη εἰς μίαν ἐξαιρετον Κοιλιάδα· ὅτι καὶ τὸ πάλαι ἦτον ἐγκατοικημένη, φανερώνουν μερικὰ Ἐρείπια. Τοιαῦτα ὅμως περισσοτέρας σημασίας ἄξια εὐρίσκονται εἰς τὴν ἐν Μαγνησίᾳ

Πόλιν Ἀγυιάν, ὅπου τὰ παλαιὰ τῆς Τεκτονικῆς λείψανα ἀπὸ μεγάλας ἀπελεκήτους πέτρας ἐκ μέρους κατασκευασμένα ἔχουν ἕως 10. ποδῶν τὸ χόνδρος • πιθανὸν εἶναι, ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς φθάνει ἕως τὸ ὕψος τῆς Ἀρχαιότητος. Ὁ Κύκλος τοῦ Ἀρμυροῦ εἰς ὅλην του τὴν ἔκτασιν ἕως Δομοκὸν ἔχει περίπου 20. Χωρία, τὰ ὁποῖα κεῖνται εἰς τὴν Κοιλιάδα τοῦ Ἀμφρύσου, ὅπου ποτὲ αἱ Μυθικαὶ Θῆβαι (κατὰ τὸν Ν. Ἀνάχαρσιν) ἀνθούσαν, περιέφημαι διὰ τὴν δυσυχίαν τῆς Ἀγαυῆς. Ἀνωτέρω μέσα ἀπὸ τὸ Ἀκρωτήριο Ἀγκηστρι εὐρίσκειται καὶ ἡ Ἀλυκὴ, ὅπου τὸ ἄλας κατασκευάζεται.

Ξεμακρυνόμενοι ἀπὸ τὴν Παραθαλασσίαν τῆς Φθιώτιδος, καὶ γυρίζοντες εἰς τὰ μέσα τοῦ Ἀρμυροῦ πρὸς δύσιν, ἐρχόμεθα εἰς ὥρας 4. διὰ τῆς Κώμης Κοκοσίου εἰς τὴν Θαυμακὸν τὴν λεγομένην Δομοκὸν, ἣτις ἀπέχει τῶν μὲν Φερσάλων πρὸς μεσημβρίαν ὥρ. 4 $\frac{1}{2}$ τῶν δὲ ἐν Θεσσαλιώτιδι Νέων Πατρῶν πρὸς βορρᾶν ὥρ 3. ἐκ τῶν ὁποίων Νέων Πατρῶν διὰ τῆς Διόδου τῆς Θαυμακοῦ ἔρχεται ὁ Ὀδοιπόρος εἰς τὴν αὐτὴν Πόλιν Δομοκὸν • ἡ ὁποία καὶ Θαυμάκη τὸ πάλαι ὠνομάζετο, καὶ ἦτον Πατρίς τοῦ Φιλοκτήτου. Αὐτὴ φαίνεται εἰς τὴν ὄρασιν ἐν ἀπὸ τὰ ὠραῖα Τοποθετήματα τῆς Θεσσαλίας, κεῖται ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἥμισυ ἐνὸς ἀθεωρήτου σρογγύλου σφαλισμένου κύκλου, τοῦ ὁποίου ἡ θεωρία ἔξαφνα ἐνεργεῖ μίαν ἐσωτερικὴν κίνησιν • ἐπὶ τινος Γηλόφου αὐτῆς παραφαίνεται ἐν παλαιὸν ἐρειπισμένον Φρούριον. Εἶναι Ἐπισκοπικὴ Πόλις, τῆς ὁποίας ὁ ἐδρεύων ὑποτελεῖ ὑπὸ τὸν Λαρίσσης Μητροπολίτην, καὶ κατοικεῖται ὑπὸ περίπου 3000. Ἐλλήνων καὶ μερικῶν Ὀθωμανῶν, οἵτινες ἤδη πρὸ τριῶν χρόνων μεγάλως λεη-

λατήθησαν. Περίπου ὥρας 3. ἀπὸ Δομοκὸν (ὕπισταθεν τοῦ ἐν Θεσσαλιώτιδι Δαουκλίου), εἶναι καὶ τὸ προσδιορισμένον Σύννορον τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος. Αὕτη ἡ ἐκτεταμένη Περιφέρεια τῆς Θαυμακοῦ, ἐκτὸς τῆς ὀμωνύμου Πόλεως, ἔχει μόνον 7. Χωρία κατοικούμενα ἀπὸ Ἑλληνας. Αἱ ὠραιόταται καὶ παχύταται βοσκαὶ τῆς Θεσσαλίας εὐρίσκονται ἐδῶ εἰς ταύτας τὰς καρποφόρους Πεδιάδας μὲ ζῶα καὶ πρόβατα σκεπασμένα.

Ἀπὸ τούτου παίρνομεν τὸν δρόμον μας κατ' εὐθειαν τῆς μεγάλης Στράτας πρὸς βορρᾶν, καὶ προβαίνομεν εἰς ἓνα Τόπον, ὅστις εἶναι πολλὰ περίφημος καὶ σημαντικός. Ὁ Δρόμος φέρει μέσον πολλὰ ξενῶν Λίκων, καὶ πλεον ἀπὸ μακρὰν ξεσκεπάζονται τὰ μυθιστορικά Περιχώρα εἰς τὴν ὁρασίην μας· καὶ τέλος φθάνομεν εἰς ἓνα εὐρύχωρον Κάμπον, ὃ ὁποῖος ἐκτείνεται κατὰ τὸ βόρειον μέρος, εἰς τὸν ὁποῖον βλέπει τις περισσότερα διεσκορπισμένα Χωρία. Εἶναι ἐν μαῦρον, παχὺ ἔδαφος, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς ἐδῶ πατοῦμεν, καὶ τὸ ὁποῖον ὁ Ἑλληνικὸς Χωριάτης γεωργεῖ κάθε χρόνον, ἐρωτῶντες, ὅποια κυκλωπικὰ Ἐρείπια νὰ ἦναι ταῦτα, τὰ ὁποῖα ἐδῶ εἰς τὰς Πεδιάδας ἐπισωρεύονται τριγύρω εἰς μίαν μικρὰν Πόλιν πρὸς μεσημβρίαν; ἀκούομεν τὸ ὄνομα μὲ ἔκπληξιν·

Τὰ Φέρσαλα εἶναι, ὅπου εὐρισκόμεθα τὸ Θέατρον τῶν μεγάλων Πράξεων, εἰς τὸ ὁποῖον ποτὲ ἡ Ρώμη τὴν ἄτιμον Τραγωδίαν; Καῖσαρ καὶ Πομπηῖος ἐπέγραψεν. Ἀδύνατον ἠμποροῦσε μία Σκηὴ νὰ ἐκλεχθῇ, ἡ ὁποία ἔκλινε μᾶλλον εἰς τὸ ἀδελφοκτονικὸν Θέαμα. Ἐδῶ εἰς τὰς Πεδιάδας τῶν Κυνοκεφαλῶν, ὅπου οὐ μακρὰν τῆς Διόδου τῆς Θαυμακοῦ ἐπάλευσαν οἱ Ἀρχη-

γοὶ τῆς Ρώμης μὲ τὸν Περσέα διὰ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Μακεδονικοῦ Βασιλείου· ἐδῶ ἐκεί-
 τοντο τώρα τὰ Ἀδελφοσρατεύματα ἐν κατὰ τοῦ
 ἄλλου ἀντικρῦ· ἡ Ρώμη κατὰ τῆς Ρώμης,
 διὰ νὰ ἀποφασίσουν τὴν μοῖραν τοῦ Κόσμου!
 Πομπήϊος, ὀδηγούμενος ἀπὸ ὑπερηφάνειαν καὶ με-
 γαλοφροσύνην χῶρις σαθερὸν πλάνον, ὕλην του
 τὴν ζωὴν, ἐσύναξε παρὰ τὸ Δυρράχιον εἰς τὸ
 Στρατόπεδόν του, ἐκεῖνο, ὅπου ἀκόμη εἶχεν ἀπο-
 μείνει ἀπὸ τὴν παλαιὰν Ρώμην. Ἐνας Κικέρων,
 ἕνας Κάτων, Ἡῤωες ἐπὶ τὸ Βῆμα τῶν Ρῆτορων,
 ὅμως ὄχι Ἡῤωες, καὶ ἐπὶ πόλεμον, ὅλη ἡ Ρώμη
 ἦτον μὲ αὐτοὺς εἰς τὸ Στρατόπεδον τοῦ Πομπήϊου.
 Τὰ καλόγηρα ὀνόματα τῆς παλαιᾶς Δημοκρα-
 τείας παρενρέθησαν ἐδῶ. Σκηπίων ἐπερίμενε μὲ
 ἐν Στράτευμα τοῦ Πομπήϊου, ὅσιν ἐσύναξεν ἐδῶ
 47000. Ρωμαίους, διὰ νὰ ὑπερασπισθῆ ἑναντίον
 τῆς τύχης τοῦ Καίσαρος καὶ ἐπιτηδειότητος
 τὴν θυσιζομένην Δημοκρατείαν. Ὁ Καίσαρ
 ἤρρεν εἰς τὸ Δυρράχιον τὴν τύχην του ἄπιζον,
 αὐτὸς ἐζήτηε διὰ μέσου τῆς φρονήσεως εἰς τὸ νὰ
 ἀναπληρώσῃ, ὅ,τι τῷ ἔλειπεν ἀπὸ δύναμιν. Αὐτὸς
 ἀπατοῦσε διὰ τῶν κινήματων του τὸν Πομπήϊον
 καὶ ἐσφιμώθη ἐπάνω ἀπὸ τὸν Πίνδον, ὅπου ἔβα-
 λεν εἰς πρᾶξιν τὴν ἑνωσίν του μὲ τὸν Δομίτιον
 μέσα εἰς τὴν Θεσσαλίαν· ἐπῆρε τοὺς Γόμφους,
 ἠσφάλισε μὲ Στράτευμα τὰς πλουσίας δυτικὰς
 Πεδιάδας, τὴν Κοιλιάδα τῶν Ἰωαννίνων, τὰ κάλ-
 λιστα Μέρη τῆς Ἠπείρου, καὶ ἐπρόσμενε τὸν
 οὕτω ἐπισπεύδοντα, καὶ ἀπὸ νίκην μεθυσμένον
 Πομπήϊον, ὅσιν μὲ ὑπερηφάνειαν ἐπροσκαλοῦσε
 τὸν Σκηπίωνα εἰς τὸ διὰ τῆς νίκης ἀποκτηθῆν

κέρδος, ὡς εἰς κἀνένα παράσημον. Οὕτως ἔφθασεν εἰς Λάρισσαν, φυλάτιων, τίποτε παρὰ τὴν Θάλασσαν καὶ τὴν Κοιλιάδα τῶν Τεμπῶν εἰς τὴν ἐπιστροφὴν του, εἰς τὸ ὁποῖον βέβαια αὐτὸς δὲν ἐθαῤῥοῦσεν. Εἰς τὸν Πηνειὸν ἐπισηριχθεῖς, τίποτε δὲν τῷ ἔμεινε παρὰ τούτου τὸ ζῶμα εἰς τὴν ῥάχιν, ἐν ᾧ ὁ φρόνιμος Αὐτοκράτωρ αὐτὸς εἰς τὴν ἀτυχεσάτην περίπτωσιν εἶχεν ὀπίσω του πλουσίους Τόπους, ὅπου τὸ πνεῦμα νέα Στρατεύματὰ ἠμποροῦσε νὰ προβλέψη. Ὁ Καῖσαρ ἐρέθιζε τὸν Ἀντίπαλόν του συνεχῶς, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ τοῦτο εἰς ἀπόφασιν νὰ ἔλθῃ, ἕως οὗ ὁ ἐναντίος του κουρασθεῖς, ἐβιάσθη νὰ συνάψῃ μάχην. Ὁ Καῖσαρ ὅμως ἄφησε νὰ χαλάσουν τὰς τέντας του τῇ 29. Γ'ουλίου διὰ νὰ ἀλλάξῃ τὸν τόπον του, καθὼς εἶδεν αὐτὸς τὸ Στράτευμα τοῦ Πομπητίου ἐν ἀντιπαράτάξει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ ἅμα ἔγεινεν ἔτοιμος εἰς τὴν μάχην. Ὁ Πομπητίος ὠνειρεύθη, ὅτι ἐκάθητο εἰς τὸ Θέατρον τῆς Ρ'ώμης καὶ ἕνας σέφανος ἀπὸ δάφνην ἐξεφάνωνε τὸ μέτωπόν του, καὶ ὁ Λαὸς ἠλάλαζε μὲ ἔπαινον. Αὐτὴ ἡ εἰκὼν τῆς ὑψηλοφρόνου ψυχῆς του, τὴν ὁποίαν ποτὲ ὁ Κικέρων εἰς τοὺς πόδας της χωρὶς εὐσπλαγχνίαν ἐδύνατο νὰ ἰδῇ, τῷ ἐκολάκευε μὲ τὴν νίκην. Ἡ Μάχη ἄρχισεν. Ὁ Καῖσαρ ἐπρόσβαξε τοὺς Γ'ιπτεῖς του, νὰ σκοπεύσουν μὲ τὰς λόγχας κατὰ τὰ ὀυαλὰ πρόσωπα τῶν νέων, διεφθαρμένων Ρ'ωμαϊκῶν Γ'ιπέων· ἀλλ' οὗτοι, τοὺς ὁποίους πρότερον ὁ ὀξύνοος Κικέρων ἐμψυχομένους εἶχεν ἀφήσει, ἔφυγον. Μόλις ἀπέρασαν ὥραι 6. καὶ οἱ 22000. Στρατιῶται τοῦ Καίσαρος ἀπεφάσισαν τὴν τύχην τῆς Ρ'ώμης, καὶ μὲ τοῦτο τὴν μοῖραν τοῦ Κόσμου. Οἱ 47000. Πομπητιάται ἐτι-

κῆθησαν· ὁ Πομπήϊος ἔρριψεν ἀπελπισμένος τὰ παράσημα τοῦ Στρατηγοῦ, ἄφησε τὸ Στρατόπεδον, ἔφυγεν εἰς Λάρισσαν, ἐζήτητε τὴν Ἀκροθαλασσίαν καὶ ἐμβαρκαρίσθη εἰς ἓνα φορηγὸν πλοῖον διὰ τὸ ἄπιστον Περιγιάλιον τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Καῖσαρ ἔτρεξεν εἰς Λάρισσαν, ἀπέκοψε τῶν καταφευγόντων Ρωμαίων τὸν δρόμον καὶ ἐγγυᾶτο συγχώρησιν εἰς τοὺς νικηθέντας. Ἡ΄θελε κάμει τάχα καὶ ὁ Πομπήϊος τοῦτο; Ἡμεῖς ἠξεύροντες τὴν μάταιον ψυχὴν τούτου τοῦ Ἀνδρός, ὅσις ἦτον μικρότερος παρὰ τὸ ὄνομά του, ἠμποροῦμεν βεβαίως νὰ εἴπωμεν ὄχι! Ἡ΄υπόθεσις τοῦ Καίσαρος δὲν ἦτον καθαρὰ, οὔτε δικαία· ὁμως ἡ καλὴ ὑπόθεσις ἔκειτο εἰς κακὰ χέρια, καὶ ἦτον ἐν καὶ τὸ αὐτὸ διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ρώμης, ὅποιος καὶ ἐνικουῖσεν. Ὁ Κικέρων ἠξευρε τοῦτο καλὰ, ὅταν ἔγραψε πρὸς τὸν Ἀττικόν: Ἡμεῖς λαμβάνομεν ἓνα Ἀυθέντην! Ἐν τούτοις ἔπεσε μετὰ διάστημα 9. Μηνῶν, κατὰ τὴν 15. Μαρτίου, ἐν τῷ μέσῳ τῆς Συνελεύσεως τοῦ Βουλευτηρίου, ὁ ὑπὸ τῆς τύχης ὁμοίως μεθυσμένος Καῖσαρ κατατροπυθεὶς ὑπὸ τοῦ Βρούτου καὶ Κασσίου, ἔμπροσθεν τοῦ ἐκεῖ κειμένου ἀνδριάντος τοῦ Πομπήϊου διὰ νὰ κάμῃ τόπον ἓνα Ὀΰτάβιον, ὅσις, φεῦ! δὲν ἦτον Καῖσαρ. Ἀδύνατον εἶναι ἐπὶ τῆς θείας τούτου τοῦ αἵματωμένου Κάμπου, ὅπου μίαν φορὰν συνέβησαν τόσοι πόλεμοι, καὶ ὅπου ἡ σκιά των ἀκόμη περιφέρεται, νὰ ἀποφύγῃ τις τὰς ἀληθεστάτας παρατηρήσεις. Ἡ Νέμεσις μὲ δικαίαν ζυγαριὰν κρέμεται ἐπάνω εἰς αὐτὸν, καὶ ζυγιάζει τὰς μοίρας τῶν Ἐθνῶν.

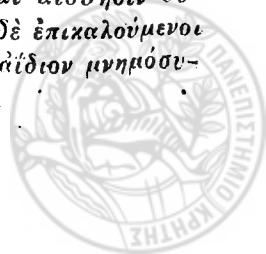
Ἡ Πόλις Φάρασαλος, ἥτις τὸ πάλαι ἦτον μία τῶν μεγαλωτάτων καὶ πλουσιωτάτων

Πόλεων τῆς Θεσσαλίας, εἶναι τῶρα συνελα-
 μένη εἰς τὴν μικρὰν ὑπὸ τῶν Τουρκῶν λεγο-
 μένην Τζατατζέ, ἀπέχουσιν τῶν μὲν Τρικ-
 κάλων ἐν Ἐξιώϊδι ἀνατολικομεσημβρινῶς ὥρας
 6. τοῦ δὲ ἐν τῇ αὐτῇ Φαναρίου ὥρ. 4. πρὸς ἀνα-
 τολάς. Εἶναι κτισμένη πλησίον εἰς τὸ ἀνατολικο-
 βόρειον μέρος ἐνὸς Λόφου, ὅστις ἀποτελεῖ ἐν μέρος
 τοῦ Ὄρου Πρὰς πρὸς τὸν Ἐνιπέα Ποταμόν·
 παρ' αὐτὴν τρέχει καὶ ὁ Ἀπιδανός, ὅστις ἐνοῦται
 μὲ τὸν Ἐνιπέα εἰσερχόμενον εἰς τὸν Πηνειόν.
 Ἔχει θρόνον Ἀρχιεπισκόπου ἑπωνυμίαν φέ-
 ροντος Φαναρίου καὶ Φερσάλων, Ἐκκλησίας ἱκανὰς
 καὶ ἐμπόριον καλόν· αὐτὴ φυλάττει σύνδεσμον μὲ
 τὸ Ζητούνιον, Βῶλον καὶ Λάρισσαν, ὅπου οἱ
 Ἐμποροὶ αὐτῆς ἐν μεγάλῳ πλήθει ἀδούλευτον
 καὶ γνεζὸν βαμβάκι πωλοῦσιν, ὡσαύτως καπνὸν καὶ
 μαλλί, καὶ περὶ αὐτὴν γίνεται Πανήγυρις τῇ 15. Αὐ-
 γούσου. Μόνον 4000. Ἐλληνες κατοικοῦσιν εἰς
 αὐτὴν τὴν Πόλιν Ἀπόγονοι τῶν Πατέρων μας,
 οἵτινες ἦτον καλεσμένοι εἰς τὴν μεγάλην Κοσμο-
 τραγωδίαν. Ἡ Πεδιάς τῆς εἶναι σκεπασμένη μὲ
 πολλαπλάσιον γεωργίαν. Εἰς τοὺς τριγύρω εὐρι-
 σκομένους Λόφους ὑψώνονται πολυάριθμα Χωρία·
 καὶ αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ Πόλις δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ση-
 मानτικὴ, ὡς ἡ καρποφόρος τῆς Τοποθεσία. Ὠνο-
 μάσθη οὕτω ὑπὸ Φαρσάλου τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀκρι-
 σίου· ἀπ' αὐτῆς καὶ ὁ Κάμπος Φαρσαλικός.

Ἀπὸ τὸν Λόφον, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ κατεδα-
 φισμένη Πόλις Φάρσαλος ἦτον κτισμένη, βλέπει τις
 τὰς περιφήμους Πεδιάδας τῆς Θεσσαλίας, ὅπου
 ἡ τύχη κατέβαλε τὴν ἡγεμονίαν εἰς τοὺς πόδας
 τοῦ Καίσαρος, καὶ ἐκεῖ εἶναι γνωστοὶ ἀκόμη οἱ

δύω Τόποι τῶν Στρατοπέδων. Τῇ ἀληθείᾳ εἶναι ἄξιον μεγίστου θαυμασμοῦ, πῶς ἤμποροῦσεν ἄραγε ὁ σοφὸς Πομπήϊος, Κύριος τῆς ἐπιτηδαιοτάτης θέσεως ὧν, μίαν τοιαύτην νίκην νὰ ἀποφύγῃ. Ἐ' κείθεν βλέπομεν τοὺς ξενοὺς Δρόμους, οἱ ὅποιοι δὲν ἦτον ἄρκετοὶ, εἰς τὸ νὰ χωρέσωσιν ὅλους τοὺς Φυγάδας καὶ Καταδιώκοντας, καὶ δὲν ἤμπορεῖ νὰ διευθύνῃ τινὰς τὰ ὄμματά του πρὸς μεσημβρίαν χωρὶς νὰ γνωρίσῃ τὸν τόπον τῆς Θαλάσσης, ὅπου ὁ Πομπήϊος εὔρε (κατ' ἄλλους) μίαν παραδίκην βάρκαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐνεμπιστεύθη εἰς τὴν Θάλασσαν, καὶ ἔφυγεν εἰς Αἴγυπτον, ἣ ὁποία μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἤπόρεσε νὰ τὸν προσυλάξῃ ἀπὸ τὴν μοῖραν του.

Τὸ Βουνὸν *Ναρθακίον*, τὸ ὁποῖον οἱ Κάτοικοι τῆς Θεσσαλίας ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο τινὲς δὲν γνωρίζουσιν, εἶναι ἐκεῖνος ὁ τόπος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἤμπορεῖ τις νὰ ἐξέλθῃ, διὰ νὰ μετρήσῃ τὴν Φαρσαλικὴν Πεδιάδα. Πρὸς τὸ μέρος τοῦτου τοῦ ὄρους *Ναρθακίου*, ἐκτείνονται μεγάλα Δάση μακρὰν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τοῦ Τόπου, τὰ ὅποια μερικαῖς φοραῖς ἐπισκέπτονται ἀπὸ τοὺς Θεσσαλοὺς, ὅπου αὐτοὶ ἐκεῖ κυνηγῶσι τὰ ἄγρια θηρία. Εἰς τὸν Κύκλον τῶν Φερσάλων ὑπάρχουσι 73. Χωρία, τὰ ὅποια περιέχουν περίπου 13000. Οἰκήτορας, καὶ τῶν ὁποίων οἱ Ἀγροὶ εἶναι σχεδὸν ζυμομένοι μὲ κόκκαλα τῶν Ρ'οικαίων, τὸ ὅποιον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην μαρίαν, φιλοδοξίαν καὶ αἴσθησιν συνηθίζει νὰ ἀκολουθῇ. Ἐ'ν τούτῳ δὲ ἐπικαλούμενοι τὰ Πνεύματα τῶν πεσόντων εἰς αἶδιον μνημόσυνον! τρέχουσι μακρύτερα.

ΠΕΛΑΣΓΙΩΤΙΣ.

Αὕτη ἡ ὑπὸ τῆς Ἱστορίας διάσημος καὶ ὑπὸ τῶν Ποιητῶν ὑμνουμένη Ἐπαρχία τῆς Κλαύσεικῆς Ἀρχαιότητος, περιλαμβάνει σχεδὸν τὸ μεσόγειον Μέρος τῆς Θεσσαλίας, τὸ ὁποῖον περικυκλοῦται πρὸς μὲν βορρᾶν ἀπὸ τὴν Πεθραιβίαν, καὶ προχωρεῖ ἕως τὸν Ὀλυμπον καὶ αὐτοῦ τὸν Κλώνον Μιλοῦναν· πρὸς δὲ ἀνατολὰς ἀπὸ τὴν Μαγνησίαν λήγουσα περὶ τὰς ἄκρας τοῦ Θεσσαλικοῦ Κάμπου μεταξὺ τῶν Λιμνῶν Βοιθηίδος καὶ Νεσωνίδος· πρὸς δὲ μεσημβρίαν ἀπὸ τὴν Φθιώτιν καὶ μέρος τῆς Θεσσαλιώτιδος γειτνιάζουσα μὲ τὰ Βουνὰ Φυλλίων, Ναρθάκιον καὶ τὰς Φαρσαλικὰς Πεδιάδας· πρὸς δύσιν δὲ ἀπὸ τὴν Ἐσιῶτιν καὶ ἀπὸ ἓν μικρὸν μέρος τῆς Θεσσαλιώτιδος, ἀντικρῦζουσα πρὸς τὰς Χώρας Μασζολοῦρι, Κλωζοτὸν καὶ τὸν Κύκλον τοῦ Ἀρδαμίου. Τὴν ὀνομασίαν λαβοῦσα ἀπὸ τῶν Πελασγῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκατοίκησαν εἰς διαφόρους Τόπους, καθὼς καὶ περὶ αὐτὴν, οὕτω καὶ ἓν μέρος τῆς Μαγνησίας Ἀκρας πρὸς μεσημβρίαν. Ἐὰν παρατηρήσῃ τις ἀκριβῶς θέλει ἰδεῖ, ὅτι ὅπου ἐκατοίκησαν Πελασγοὶ, ὑπῆρξε καὶ Πόλις Δάρισσα· τὸ ἴδιον λοιπὸν ἐπιχρατεῖ καὶ ἐδῶ ἢ παρὰ τὸν

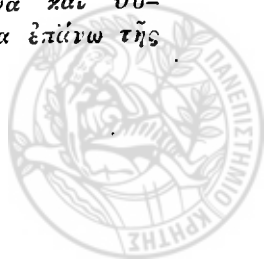
Πηνειὸν Λάρισα περιεκυκλῶντο ἀπὸ Πελασγούς· ὅθεν ἔλαβεν ἐκ τούτου καὶ ἡ Ε'παρχία τὸ ὄνομα Πελασγιῶτις. Ὁ Πηνειὸς Ποταμὸς ποτίζει τὸ ἔνδον τῆς Πελασγιῶτιδος ἀπὸ δυσμᾶς πρὸς βορρᾶν. Ταύτην τὴν Ε'παρχίαν ποτίζουσιν εἰσέτι καὶ οἱ Ποταμοὶ, ὁ Ἀπιδανὸς, ὁ Ἐνιπεύς, ὁ Ο'νόχωνος, ὁ Ἀ'τραξ, ὁ Κουράλιος, τὸ Ο'ρμάτι καὶ ἄλλοι ῥ'ύακες εἰσρέοντες εἰς τὸν ἐνταῦθα Πηνειόν. Αὕτη δείχνει εἰς μὲν τὰς βορείους ὄχθας τοῦ Πηνειοῦ πρὸς δύσιν μίαν ἄνισον Τοποθεσίαν· ἐπειδὴ ἐδῶ ἀρχινοῦν οἱ γήλογοι τοῦ Βολουτζαίου Κλώνου ὑπὸ τὸ ὄνομα Τίταρος, οἱ ὅποιοι βορείως πάντοτε γίνονται ὑψηλότεροι καὶ ζωγραφικώτεροι ἕως εἰς τὸ καθ' αὐτὸ ὕψος τῆς Βουνοράχης τῶν Βολουτζῶν· πλὴν κατὰ ἀνατολὰς πρὸς τὸν Πηνειόν, ὅπου περιτελίγεται ὁ Ξηράης, ἐξομαλύνεται ὁ Τόπος. Εἰς δὲ τὰς μεσημβρινὰς ὄχθας αὐτοῦ οὕτω καθὼς πατήσωμεν πέραν ἀπὸ τὸν Πηνειὸν παρακάτω ἀπὸ τὸν Κουτζόχερον, σχεδιάζει μίαν πολλὰ καλῶς καλλιεργημένην Δοφοσειρᾶν, ἡ ὁποία περικλείει τὸ ρεῦμα τοῦ παλαιοῦ Ἀπιδανοῦ, καὶ ὑψώνεται πρὸς τὴν Μαγνησίαν. Γενικῶς ἡ Ε'παρχία αὕτη εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἕνας μᾶλλον καρποφορώτατος ὁμαλὸς Τόπος· καὶ ἡ πλατεῖα Πελασγικὴ Πεδιάς (ὁ Λαρισσαῖος Κάμπος) εἶναι κατ' ἐξοχὴν καθ' ὅλα τὰ εἶδη τῶν γεννημάτων εὐφορωτάτη.

Εἰς τὴν περιήγησίν μας, ἐν ᾧ ἐξερχόμεθα ἐκ τῶν Φερσάλων, καὶ διὰ τοῦ βορείου κεφαλικοῦ Ἀρόμου ἐμβαίνομεν εἰς τὴν Ε'παρχίαν ταύτην, ἀμέσως διευθύνεται τὸ βλέμμα μας εἰς τὴν δυνασικὴν Θέσιν τῆς Θεσσαλίας. Ὁ κοινὸς Ἀρόμος εἶναι μὲν τετρπνός, ἔχει

δὲ σπανὰς Πεδιάδας μὲ μικροὺς Λόφους καλλωπι-
σμένας, καὶ ἀπὸ τὰ γαλάζια Βουνὰ περιτριγυρισμέ-
νας, ὁμῶς ὀγλίγωρα ἀδυνατεῖ τὸ ὄμμα ἀπὸ τὸν πολὺν
Κάμπον. Μεσοῦσης τῆς Ὀδοῦ ταύτης, μεταξὺ 3. ὠρ.
φθάνομεν εἰς Χαλκηδόνιον. Ὁ λόγυρα εἰς τὴν
Γ' ποκενταυρικὴν Τοποθεσίαν ταύτην δὲν εὐρίσκω
καμμίαν ἄλλην σημαντικωτέραν Χῶραν εἰς τὸ νὰ
ἀναφέρω, εἰμὴ τὴν εἰς τὰ ἀρισερὰ τῆς Ὀδοῦ ἐπὶ τὴν
Πελασγικὴν Πεδιάδα κειμένην Κωμόπολιν Παλα-
μᾶν, ἣ ὁποία ἀπέχει δυτικομεσημβρινῶς τῆς Λα-
ρίσσης ὥρας 6. μὲ 500. Ὁ σπήτια, φιλέργους Ἐλ-
ληνας καὶ πλήρεις Χωραφίων, ὅπου γίνεται σιτάρι
ικανὸν βαμβάκι καὶ ἄλλοι διάφοροι καρποί. Πλη-
σίον ταύτης κεῖνται ἡ Ματαράγκα, τὸ Χα-
τζιλάρι, τὸ Ταουσιάνι καὶ ἄλλα εὐκα-
τάστατα Ἐλληνοχώρια. Ἐκτὸς τούτων ἄξια μνήμης
εἶναι ἐδῶ εἰς τὰ πέριξ, ἡ Πηγὴ Μεσσηῖς καὶ
Υψηρῖα, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Ὀρφεύς· ἡ παλαιὰ
Πόλις Κράνον, Σκότυσσα, εἰς τὴν ὁποίαν
εὐρίσκετο ποτὲ τὸ διασημότατον Μαντεῖον τῆς Θεσ-
σαλίας, ἐφάμιλλον τοῦ Ἀωδωναίου τῆς Ἡπέιρου *)
καὶ τὰ Ἐρείπια τοῦ Ναοῦ τῆς Θέτιδος, τὰ ὁποῖα
τίθενται κατὰ τὸ μέσον τοῦ αὐτοῦ Δρόμου μας.

Παραχωροῦντες ὅλα ταῦτα τὰ Ἐρείπια,
ἐξακολουθοῦμεν περαιτέρω τὸν ἀπὸ Χαλκηδόνιον
ἕτερον 3. ὠρῶν δρόμον μας, ὅπου πρὸ 2. ὠρῶν
ἀκόμη ἔρχονται εἰς τὸ φαινόμενον πολυἀριθμὰ
Τζιαμῖα μὲ τὰ λαμπρὰ ἡμισέληνα καὶ θό-
λους των ἀπὸ τὰ πράσινα δεινδράκια ἐπάνω τῆς

*) Ὁρα Γεωγρ. Μελετήιον Σελ. 387.

Πόλεως ὑψούμενα, τὰ ὁποῖα πάντοτε συχνότερα φαίνονται, καὶ τὸν πλησιασμὸν τῆς Μητροπόλεως εὐαγγελίζουσι. Πλέον ἀπὸ μακρὰν τὸ πρῶτον βλέμμα ἐπάνω εἰς αὐτὴν πληροφθεῖ εὐθὺς τὸν Ξέρον, ὅτε αὐτὴ δὲν κατοικεῖται περισσότερον ἀπὸ τοὺς Ἀρχαίους Ἑλληνας της, μῆτε ἐνθυμίζει τὴν ἀνθούσαν Ἐποχὴν τοῦ Γουσιμανοῦ, εἰμὴ τὸν Αἰῶνα τοῦ Ὀθωμανικοῦ Δεσποτισμοῦ· καὶ τέλος φθάνομεν εἰς τὸ ἀξιολογώτατον Κέντρον τῆς Θεσσαλίας Λάρισσαν· αὐτὴ εἶναι ἡ Μητρόπολις τῶν Θεσσαλῶν, τὸ παλαιὸν Ἀργος τῶν Πελασγῶν.

Λάρισα.

Ἡ Λάρισα καὶ τὰ περὶ αὐτῆς ἀξίζουσι ἀκριβεστέρα καὶ ἰδιαιτέραν Τοπογραφίαν, ἢ ὁποῖα ἤθελε μᾶς δώσει μέγαν φῶς εἰς τὴν παλαιὰν Ἰσορίαν. Αὐτὴ ἤθελεν εἶσθαι ἀκόμη εὐκολωτέρα· ἐπειδὴ αἱ ὕλαι εἰς τοῦτο ἀκόμη εὐρίσκονται εἰς τοὺς Ποταμοὺς καὶ εἰς τὴν φύσιν ἀμετάβλητοι. Αἱ παραδόσεις μεταξὺ τῶν Ἐγκατοίκων εἶναι διαφορετικαὶ καὶ ἀβέβαιοι, καὶ δὲν φαίνονται νὰ ἦναι χωρὶς γνῶσιν τῆς Μυθολογίας καὶ Ἰσορίας. Ἡ Λάρισα, καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἀρχαιότητα ἦτον, οὕτω καὶ τὴν σήμερον εἶναι ἀκόμη ἡ Μητρόπολις πάσης Θεσσαλίας καὶ Πελασγιώτιδος. Ὀλίγαι Μητροπόλεις εὐρίσκονται, αἱ ὁποῖαι διὰ τὸσους πολλοὺς Αἰῶνας διεφύλαξαν τὰ πρωτεῖα των. Αὐτὴ εἶναι καὶ τῶρα μεγάλη Πόλις, ἣτις διασώζει τὴν παλαιὰν λαμπρότητα της ἀκόμη εἰς τὰ Λείψανα, τὰ ὁποῖα μ᾽ ὄλον τοῦτο εἶναι μεγαλόμορφα καὶ δυνατά· πλὴν τὰ

περισσότερα τῆς παλαιᾶς Λαρίσσης δὲν τὰ εὐρίσκομεν εἰς τὴν σημερινὴν Πόλιν, ἀλλὰ μερικὰς ὥρας μακρὰν ἀπὸ αὐτὴν, τὴν ὁποίαν ἔκτισεν ὁ Ἀΰρισιος, καὶ τὴν ἐπωνόμασεν εἰς τὸ ὄνομα τῆς Θυγατρὸς τοῦ Πελασγοῦ Λάρισσαν· διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ὀΰωμανοὶ τὴν ὀνομάζουσι Γενίσερι· καθότι δὲν κεῖται εἰς τὸν ἴδιον τόπον μὲ τὴν Παλαιάν. Εἰς τὴν Ἀρχαιότητα ἦσαν 11. Πόλεις τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, καὶ ἡ σημερινὴ Λάρισσα ἦτον ἡ δευτέρα τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος εἰς τὴν Θεσσαλίαν.

Καθὼς καὶ ἡ Παλαιὰ, οὕτω καὶ ἡ Νέα κεῖται εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ Ποταμοῦ εἰς μίαν ἀρκετὰ ὠραίαν Τοποθεσίαν σχεδὸν πρὸς τὴν μέσσην τῆς Θεσσαλίας. Μακρόθεν βλέπομεν τὸ Ἀμφιθέατρον τοῦ ὄρεινου Προμαχώνος περικλεῖον τὴν Πεδιάδα· ὅπισθεν ὑψώνεται τὸ Πήλιον καὶ ἡ Ὀΰσα μὲ τὰ ὠραῖα Λάση των, διὰ τὰ παρασησοῦν ζωηροτέραν καὶ μεγαλοπρεπεσέραν τὴν ζωγραφίαν. Καθὼς ὅλαι αἱ Ὀΰωμανικαὶ Πόλεις, οὕτω καὶ ἡ Λάρισσα δείχνει μεγάλα Ὀσπήτια, τὰ ὁποῖα ὑποκάτω ἐνὸς πλήθους μικρῶν χάνονται· πλὴν μεταξύ αὐτῶν εἶναι μερικὰ σολισμένα θελκτικὰ, μὲ ποικίλα δένδρα καὶ Κήπους ὠραῖσμένα. Οἱ Ναοὶ τῶν Μουσολίμων πανταχοῦ ὑψωνονται ἐπάνω τῆς Πόλεως· τὸ ὠραῖον Τζιαμὶ τοῦ Χασάν Μπέη σολίζει τὴν μεσημβρινὴν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ· τὰ ἐντόπια 22. Τζιαμῖα ὑπερβαίνουσι ἐκεῖνα τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν Πόλεων τῆς Θεσσαλίας εἰς τὸ ὕψος. Ἐΰ δὲ κτυπᾷ καὶ ἐν Κωδωνωρολόγιον τρόπον τινὰ ὀλίγον σπάνιον ἄκουσμα εἰς τὴν Τουρκίαν. Μία πετρίνη Γέφυρα συγχειμένη ἐκ 12. δυνατῶν καμάρων, τεντομένη ἐπὶ τοῦ Πηνειοῦ, εἶναι ὑπόμνημα μιᾶς καλητέρας Ἐπο-

χῆς, κατασκευασμένη κατὰ τὸν τρόπον τῆς νέας Τεκτονικῆς· ἐκ ταύτης βλέπομεν τὸν ὠραῖον Ὀλυμπον. Τὸ εἰς τὴν ἀρισερὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ εὐρισκόμενον Δάσος, συντείνει εἰς εὐφρόσυνον περιδιάβασιν τῶν Πολιτῶν. Ἀντὶ δημοσίων Ἀγορῶν παρατηροῦνται μόνον ἀνοικτὰ διασῆματα· τὰ ποτὲ οὕτω περίφημα, καὶ ὠραῖα Πανηγύρια χάνουν καθημερινῶς τὴν τάξιν καὶ ὠραιότητά των. Ἐδὼ ἐπισωρεύεται ἡ πληθὺς Κλασσικῶν Ὑπομνημάτων· ἐπειδὴ εὐρίσκουμεν πολλὰ Νομίσματα μὲ τὸ Ἐμβλημα τοῦ Διὸς, καὶ τῶν πηδόντων Γ᾽ππων τῆς Θεσσαλίας. Ἐκτὸς τούτου πίπτει εἰς τὴν ὄρασιν τοῦ Ξένου ἕν ἄλλο ἀξιωματικόν τε Λείψανον τοῦ παλαιοῦ Αἰῶνος: δηλαδὴ παλαιὰ ἀμάξια εἰς ξυλίλους δίσκους ἀντὶ τροχῶν, τὰ ὅποια ἀκόμη ἀπὸ τὸν καιρὸν τῶν Ἡρώων ἔμειναν εἰς συνήθειαν καὶ εἰς τὴν Τρωάδα· ὅμως ἐκεῖνοι οἱ ὑπερήφανοι Γ᾽προκένταυροι, καὶ ἐκεῖνοι οἱ περιβόητοι Γ᾽πτεῖς, οἱ ὅποιοι εἰς τοὺς Ἑλληνας ἦτον εἰς δόξαν μεγάλην, δὲν ὑπάρχουσι περισσότερον ἐδῶ. Μᾶς εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς Ἱστορίας, ὅτι οἱ Λαρισσαῖοι εἰς τὴν Ταυρομαχίαν ἐσάθθησαν ποτὲ πολὺ ἐπιτηδειότεροι παρὰ τὰ ἄλλα Ἑθνη. Τὸ Θέατρον ἦτον εἰς τὰ πέραξ τῆς Πόλεως· ἄφιναν εἰς αὐτὸ διαφόρους ἑλευθέρους ταύρους, ὁμοίως καὶ τοσοῦτους Γ᾽πτεῖς, διὰ τὰ τοὺς κυνηγήσωσι, καὶ τοὺς ἐσούβλιζαν μὲ ἓνα εἶδος κονταρίου. Κάθε Γ᾽πτεὺς ἔπρεπε νὰ βασάζηται ἀπὸ ἓνα ταῦρον, ἀπὸ κοντά του νὰ τὸν διώχῃ, καὶ ἀμοιβαίως νὰ τὸν σρημῶνῃ, καὶ νὰ τὸν ἀποφεύγῃ· καὶ ἀφ' οὗ σχεδὸν τὸν ἐκούραζε, τὸν ἐπίανε ἀπὸ τὰ κέρατα, καὶ τὸν ἔρριπτε κατὰ γῆς, χωρὶς νὰ καταβῇ αὐτὸς ἀπὸ τὸ

ἄλογον. Ἐνίστε ἀδυνάτιζε τὸ θηρίον, ὁπότεν ἀπολύσαν ἐξάφριζε· καὶ μ' ὅλον τοῦτο ἔπρεπε νὰ ὑποφέρῃ τὰς μεγάλας ταραχάς· τὸ ἐκρέμνιζε κατὰ γῆς κατ' ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν ἑνὸς πολυαρίθμου πλήθους Θεατῶν, οἵτινες ἐδόξαζον τὴν νίκην του. Ἀλλ' οἱ Ναοὶ, τὰ Γυμνάσια, ὁ Κύκλος, διὰ τὸν ὁποῖον ἦτον ποτὲ ἡ Λάρισσα ἐπίσημος, ὅλα ἠφανίσθησαν. Τὸ πολυαρίθμον τῶν Ἀπογόνων τῶν παλαιῶν Ἑλληνικῶν Κατοίκων ἐξέλιπε, καὶ ἔπρεπε νὰ κάμουν τόπον εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς.

Ἡ Λάρισσα εἶναι μία ἀπὸ τὰς πρώτας Πόλεις τῆς Θεσσαλίας, αἱ ὁποῖαι ἐδέχθησαν τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ ἦτον πλέον χριστιανικὴ, ὅταν ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ἔσειλεν ἐδῶ τὸν Ἐπίσκοπον Ἀχιλλίον πρὸς κηδεμονίαν τῶν ψυχῶν. Εἰς τὸν πέμπτον Αἰῶνα ὑψώθη εἰς Μητρόπολιν, καὶ ὁ Μητροπολίτης τῆς ἐτιμήθη μὲ τὸν τίτλον ἑνὸς Ἐξάρχου, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ὁποῖου ἀνῆκον 15. Ἐπισκοπαὶ, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦσαν τὴν Ἐξαρχίαν τῆς Θεσσαλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος. Εἰς αὐτὴν καὶ τῶρα καθεδρεύει εἰς Μητροπολίτης· ὑπὸ τὸν ὁποῖον ὅμως τὴν σήμερον ὀλιγώτεραι Ἐπισκοπαὶ ὑποτελοῦν· διότι αἱ μὲν, ἐπρωβιάσθησαν εἰς Ἀρχιεπισκοπὰς, αἱ δὲ, συνεκλείσθησαν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος. Εἰς τὰς τωρινὰς περιστάσεις ὁ τίτλος οὗτος ἑνὸς Ἐξάρχου Δαρίσσης δὲν ἔχει τόσην μεγάλην ἀξίαν, καθὼς εἰς ἐκείνον τὸν καιρὸν, ὅταν ὁ Βασιλεὺς Γουρζιανὸς εἶχεν ἀνακτίσει τὴν Λάρισσαν, καὶ ἐώρταζε τὸν θρίαμβον ἢ Γραικικὴν Ἐκκλησίαν. Εἰς δὲ τὸν δέκατον τρίτον Αἰῶνα, ὅταν ὁ Μαρκέζης ἀπὸ τὸ Μοντφερράτον εἶχε λάβει ταύτην τὴν Πόλιν, ἔπρεπεν ἡ

Γραικική Δατρεία να υποχωρήσῃ εἰς τὴν Λατινικὴν. Ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους ὑποταχθεῖσα, ὑπῆρχε πολὺν καιρὸν ὑπὸ τὴν Δεσποτείαν των. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1490. ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν, αἰχμαλωτίσθη ἡ Πόλις, ἔπεσεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ ἐθριάμβευσε τὸ Ἡμισέληνον ἐναντίον τοῦ Σταυροῦ καὶ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν • διὰ τοῦτο τῶρα εἰς τὴν Ἀρρῖσαν βλέπομεν πολλὰ ὀλίγους Ἐλληνας • αὐτοὶ ἔχουσι μίαν καὶ μόνην Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία εἶναι ἐν ταύτῃ καὶ Ἀρχιεπισκοπικὴ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἄνω εἰρημένου Ἀγίου Ἀχιλλίου Ἀρχιεπισκόπου Λαρίσσης.*) Κτήτωρ ταύτης ἐσάθη ὁ αἰοίδιμος Διονύσιος ὁ Βυζάντιος, ὁ ποτὲ αὐτῆς ἀρχιεπισκοπεύσας, καὶ ἔπειτα γενόμενος Ἐφέσου, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἦτον εἰς δόξαν μεγάλην διὰ τὴν γνῶσιν του εἰς τὰς θεολογικὰς Ἐπισήμας, καθὼς καὶ διὰ τὴν ἰλαρότητα καὶ πραότητα τοῦ χαρακτῆρος του • τοῦ ὁποίου ἦ ἐν Κωνσταντινουπόλει

*) Εἰς τὴν ἐν Λαρίσση διατριβὴν μου κατὰ τὸ ἔτος 1823. φιλοτιμούμενος διὰ νὰ ἰδῶ τοῦτον τὸν ἅγιον Ναὸν καὶ νὰ προσκυνήσω, ἐμβῆκα εἰς αὐτόν • πλὴν κατὰ δυστυχίαν εὗρον παρ' εὐχὴν μου τοῦτον τὸν ἱερὸν Ναὸν μεταμορφωμένον ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν εἰς Ὀπλοφυλακεῖον καὶ Πυρετοφυλακεῖον διὰ τὸν μεσολαβούντα τότε Πόλεμον. Ὄθεν φοβούμενος ἀπὸ τὴν ἀγκαρίαν τῶν Τουρκῶν, ἐξῆλθον ἀμέσως χωρὶς νὰ δυνηθῶ νὰ ἀπολαύσω τὴν εὐχὴν μου πρὸς ἀκριβῆ θεωρίαν τοῦ ἁγίου Οἴκου τυύτου. Αὕτη ἡ τοῦ Ναοῦ μεταμόρφωσις εἰς Ὀπλοφυλακεῖον διήρκεσε περίπου 6. χρόνους, καθ' ὃν καιρὸν οἱ Ἐγκάτοικοι τῆς Λαρίσσης ξερούμενοι Ἐκκλησίας, ἠναγκάζοντο νὰ ἐκκλησιάζωνται ἔξω τῆς Πόλεως κατὰ τὸν Ποταμὸν εἰς μίαν μὲ δενδράκια περιφραγμένην Ἐκκλησίαν τῆς Ἀγίας Μαρίνης.

τραγική Σχηνή είναι γνωσὴ τοῖς πᾶσι. Νῦν δὲ ἀρχιεπισκοπεύει ὁ φιλόκαλος, φιλομαθῆς καὶ λίαν πεπαιδευμένος Μελέτιος, ὅστις εἶναι ἄξιος ἐπαίνου· ἐπειδὴ ἐσάθη καὶ ἤνοιξε τὴν Ἐκκλησίαν, ἣτις ἦτον Ὁπλοφυλάκιον, καὶ τὴν ἐσόλισε μὲ Ἰερεῖς, Ψάλτας, καὶ ὑπερασπίζεται εἰς ἄκρον ὅλους τοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ Χριστιανούς. Διὰ τῆς αὐτοῦ Πανιερολογιότητος δυνάμεως μετετέθη καὶ ἡ Πανήγυρις τῆς Ἐβδομάδος ἀπὸ τὴν Κυριακὴν εἰς τὴν Δευτέραν, διὰ νὰ μὴ ἐργάζωνται οἱ Χριστιανοὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ, ἀλλὰ νὰ σχολάζωσι, καὶ νὰ ὑμνῶσι τὸν Πλάσσην αὐτῶν Θεὸν κατὰ τὴν διορίζουσαν ἐντολήν. Οὗτος ὁ Ναὸς κεῖται ἐπὶ τινος Γηλόφου εἰς τὸν μέγαν Μαχαλᾶν μὲ τὴν Ἀρχιεπισκοπικὴν Καθέδραν, καὶ μίαν Ἑλληνικὴν Σχολὴν, ὅπου ἐδιδασκάλευσε ποτὲ καὶ ὁ τῆς αὐτῆς Πόλεως γέννημα Κ. Μ. Κοῦμας ὁ περίφημος διὰ τὰ Συγγράμματα.

Τὴν Ἀάρισσαν ἠμποροῦμεν ὡς μίαν τῶν ἀξιολογωτάτων Πόλεων τῆς Ὀθωμανικῆς Βασιλείας νὰ θεωρήσωμεν τόσον διὰ τὴν θέσιν της, καὶ τὸ ἀξιόλογον ἐμπόριον, ὅσον καὶ διὰ τὸ πολυάριθμον τῶν Οἰκητόρων της. Αὐτὴ δείχνει, ὅτι ἔχει συναγμένον τὸ ἐμπόριον ὅλης τῆς Θεσσαλίας, διὰ τὸ ὅποιον καὶ εἶναι κατ' ἐξοχὴν καλῶς διατεθειμένη· ἀπέχουσα 9 ὥρας ἀπὸ τὴν Θάλασσαν πρὸς τὸν Πλαταμῶνα, 14 ὥρας ἀπὸ τὸν Κόλπον τοῦ Βάλου, 30 ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ 55 ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, 40 ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα καὶ 142 ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν· κειμένη εἰς ἓνα Ποταμὸν, ὅστις φέρει ἑλαφρὰ καράβια ἕως εἰς τὴν Θάλασσαν· περιχυκλωμένη ἀπὸ τοὺς εὐφορωτάτους Ἀγρούς τῆς Γῆς· ὑποκάτω τοῦ ὠραιοτάτου Οὐρανοῦ τῆς Εὐ-

ρώπης· ἀπὸ τὸν Ὀ'λυμπον δροσιζομένη· ἀπὸ τὸν Κίσαθον ἐπισκιαζομένη· ἀπὸ τοὺς καρποφόρους Λόφους περισοιχιζομένη· διὰ μέσου μιᾶς Κλασσικῆς Ἀρχαιοκοσμίας ἐξευγενισμένη· ποῖον βαθμὸν δὲν ἠμπόρει νὰ λάβῃ ἡ Λάρισσα μεταξὺ τῶν Πόλεων τῆς Γῆς; Εἶναι βέβαια πρόχειρα Ξενοδοχεῖα, Ἀγοραὶ, ὅπου πωλεῖται διάφορον ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικὸν πρᾶγμα· Τεχνουργεῖα, ὅπου ἐργάζονται πολλὰ δέρματα· δὲν θέλω νὰ ἐπαριθμήσω τοὺς ἐξαίρετους καρπούς, τὰ πλουσιοπάροχα φαγουλάτα, ὅπου πωλοῦνται εἰς τὰς Ἀγοράς, ἐν βλέμμα εἰς τὸν Χάρτην, καὶ τὰ ἕως τώρα εἰρημένα, θέλουν ἐξαρχέσει εἰς τὸν Ἀναγνώστην· εὐρίσκονται ὅλα, ὅσα τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου ἠδύνουσιν. Ἡ Πόλις εἶναι περιτριγυρισμένη με χάρακας, οἱ ὁποῖοι ἔγειναν κατὰ τὸ 1829. Ἐ'τος ἀπὸ τοὺς Ὀ'θωμανοὺς, ἵνα μὴ εἰσβάλλωσιν εἰς αὐτὴν οἱ Ἐ'λληνες· ὅπου τῶν ὀχυρωμάτων τούτων γενομένων, εὐρέθη ἐν πέτρινον λεοντάρι, τὸ ὁποῖον διὰ προσαγῆς τῶν ἰδίων ἐκτίσθη εἰς τὸν τοῖχον τῶν ὀχυρωμάτων. Αὕτη ἡ Πρωτεύουσα περιέχει κατὰ τὸν Ὀ'λλάνδιον 4000. Ὀ'σπήτια καὶ 20000. Ἐ'γκατοίκους αὐτοὶ συνίστανται κυρίως ἀπὸ Ὀ'θωμανοὺς, Ἐ'λληνας καὶ Ἐ'βραίους· οἱ ὑπερινοὶ ἔχουσι καὶ 1. Συναγωγίον· καὶ μεταξὺ τῶν Ὀ'θωμανῶν εὐρίσκονται εἰς παραξινευμὸν πολλοὶ Ἀ'ραβες ἀμφοτέρου γένους. Ἡ εἰς τὴν Λάρισσαν διατριβὴ εἰς τὸν καιρὸν τῆς πολλὰ θερμῆς καύσεως τοῦ Καλοκαιρίου εἶναι πολλὰ νοσώδης. Τὰ Πηγάδια χορηγοῦν δι' ὅλου ἀχαμνὸν πότιμον νερὸν, καὶ οἱ Κάτοικοι προμηθεύονται ἀπὸ τὴν Σαλαμβριάν. Οἱ Ὀ'θωμανοὶ ἔκαμαν τὴν Λάρισσαν πρωτεύουσαν

Πόλιν μᾶς Ἐπαρχίας ἀπὸ τὴν συνήθως ἐξουσιάζεται ἀπὸ ἓνα Μολλᾶν, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξουσία ἐκτείνεται 300. ὥρας τετραγωνικῶς, καὶ ἐπαριθμεῖ ἕως 100. Χωρία ἀπὸ περίπου 28000. ἀνθρώπους κατοικούμενα, τὰ ὅποια ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐρίσκονται διεσκορπισμένα εἰς τὴν πάλαι Πελασγικὴν Πεδιάδα.

Ἄς ἐπισκεφθῶμεν ἤδη καὶ τὰς βορείους Τοποθεσίας τῆς Πελασγιώτιδος, διαβαίνοντες διὰ τῆς Γεφύρης εἰς τὴν ἄριζεροβόρειον ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ. Ὁ λιθόσρωτος Δρόμος, ὅστις ἄρχεται ἐδῶ πλησίον ἐνὸς Τεκῆ, καθὼς καὶ ἡ Ὁδὸς τῆς Γιάννογλης μᾶς φέρουν διὰ μέσου Πεδιάδων 3. ὥρας πόρῳ τῆς Λαρίσσης εἰς τὴν Πόλιν Τύρναβον, κειμένην πρὸς τὰς θεινάς δυσμᾶς, καὶ ἀπέχουσαν τῆς μὲν Παλαμᾶς πρὸς βορρᾶν ὥρας 9. τῆς δὲ ἐν Πεῤῥαιβίᾳ Ἐλασσῶνος πρὸς μεσημβρίαν ὥρας 5. Τὰ πολλὰ Κυπαρίσσια τῶν Ἑλληνικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ 2. μικρὰ Μοναστηράκια πρὸς τὸ Βουνὸν φανερόνουν τὴν ὀρθόδοξον Ἑλληνικὴν Λατρείαν, τῆς ὁποίας οἱ περισσότεροι εἶναι ὁμολογηταί. 2. Τζιαμιά ἀποδείχνουν τὴν διοίκησιν τοῦ Ἡμισελήνου, καὶ οἱ χαλασμένοι τοῖχοι τῶν Παλατίων μᾶς ἐνθυμίζουν τὴν πρὸ δεκαῆς ἑτῶν αἰματώδη δεσποτείαν τοῦ Βελῆ Πασσᾶ· αὐτὰ εἶναι τὰ ἐξέχοντα σχήματα ταύτης τῆς Πόλεως.

Εἰς τὰ προύλαιά της σρέφει ῥέων ὁ Ξηράης, ἓνας πλατὺς, ἀμμώδης, πατητὸς Χείμαρρος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶναι ζημένη μακρουλή καὶ στενὴ Γέφυρα. Ἡ σειρά αὐτῆ τῶν Οἰκοδομημάτων ἐκτείνεται ἐδῶ ἔμπροσθεν εἰς τὰς ὄχθας πλησίον τοῦ Γεφυρίου· καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ Οἰκοδομήματα ἄλλα μὲν ἦσαν ὑψηλότερα, ἄλλα δὲ χαμη-

λώτερα κτισμένα. Ἀυτὰ συνίσοντο ἀπὸ πολλὰ μικρὰ καὶ μεγάλα Δωμάτια, τὰ ὁποῖα ἦτον χρωματισμένα μὲ τὰ λαμπρότατα χρώματα, καὶ πολλὰ μὲ εἰκονογραφίας καὶ σκαλίσματα ἀπὸ σμύλακα, σολισμένα κατὰ τὸν κάλλιξον Ἀσιατικὸν Στύλον. Κατ' ἐξοχὴν ὅμως ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ὑψώνετο ἐν ὠραιότατον Οἰκοδόμημα τριόρωνφον, τοῦ ὁποῖου ἡ Τεκτονικὴ ἦτον πολλὰ διάφορος τῶν ἄλλων καὶ κατὰ τὸν ὠραῖον Εὐρωπαϊκὸν τρόπον τῆς νέας Τεκτονικῆς. Τὰ Δώματα εἰς τὸ ὑψηλότερον πάτωμα ἦτον πολλὰ λαμπρῶς, καὶ χαριτωμένως σολισμένα, ἐκ τῶν ὁποίων μιᾶς Σάλας αἱ πλευραὶ ἦτον ἀπὸ καθρέπτας κατασκευασμένοι. Ἀπὸ ἓνα ἐξώσεγον μιᾶς ἄλλης Σάλας, τὸ ὁποῖον ἦτον πρὸς τὴν ἀνατολικὴν γωνίαν τοῦ Οἰκοδομήματος, παριστάνετο μία ἐξαιρετος θεωρία πρὸς τὴν Λάρισσαν, καὶ πρὸς τὰς ἀπὸ τὸν Πηνειὸν ὄφιοειδῶς ποτιζόμενας Πεδιάδας. Εἰς δὲ τὸ κάτω πάτωμα ἐκτείνετο κατὰ μῆκος μία μεγαλωτάτη Σάλα μὲ ὠραιότατας ζωγραφίας, τῆς ὁποίας τὸ ἔδαφος ἦτον ἀπὸ τετραγώνους πλάκας ερωμένον, ὅπου πολλάκις ἐπαρασάινοντο παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν Θέατρα καὶ Κωμῳδίαὶ ἐπὶ τῆς δεσποτείας τοῦ Β. Π. Πρὸς τούτοις δὲ ἦσαν καὶ Λουτρὰ πλουσίως σολισμένα, καὶ πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῶν Οἰκοδομημάτων εὐρίσκοντο τινὲς νεοφυτευμένοι Κῆποι· καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐξωτερικῆς αὐλῆς τούτου τοῦ λαμπροῦ Οἰκοδομήματος, ἐσώζετο ἀκόμη τὸ Κυπαρίσσιον τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, τὴν ὁποίαν κρημνίσας αὐτὸς ἐκ θεμελίων, ἔκτισε τοῦτο τὸ Παλάτιον. *)

*) Ἐν τῷ ἐχρημάτισα εἰς τοὺς 1822. Γραφεὺς εἰς τὸν ἀοίδιμον Πρωεσῶτα Τυρνάβου Ἀλέξ Σωμανούλην, περιεργεῖται

Ὁ Τύρναβος εἶναι Πόλις μεταγενεστέρα, θεμελιωθεῖσα εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ἀνδρονίκου, ὅστις ἔκτισεν ἐδῶ ἔν εἰς τιμὴν τοῦ Προφήτου Ἡλίου Μοναστήριον, ὅπου ἔκειτο ποτὲ ὁ Ναὸς τοῦ Διός. Κεῖται εἰς τὸν δρόμον ἀπὸ Λάρισσαν διὰ Ἐλασσῶνα ἐπὶ μιᾷ ὀμαλῆς Πεδιάδος ἄνευ τοιχῶν, μὲ εὐρύχωρα Ὀσπήτια καὶ λιθοσρώτους πλατείας, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἄξιαι ἐπαίνου, πλατεῖαι, μακρναὶ, ἴσiai, καὶ κατὰ γραμμὴν, ὠραῖαι καὶ καθαραί. Ἐδῶ ἐπαριθμῶμεν 16. Ἐκκλησίας, εἰς τὰς ὁποίας 40. Ἰερεῖς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ προβλέπουσιν. Ἡ τοῦ Ἀγίου Γωάννου τοῦ Προδρόμου ἐπιφέρει τὸ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα μιᾷ Μητροπόλεως διὰ τὴν ἐν αὐτῇ ἀπαντῶσαν καὶ ἐπισκεπτομένην Ἀρχιεπισκοπικὴν Καθέδραν τοῦ Ἀγίου Λαρίσσης. Ὁμοίως τῆς αὐτῆς μνήμης ἄξιαι εἶναι καὶ ἡ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, Ἀγίου Ἀντωνίου, Ἀγίας Φανερωμένης καὶ Προφήτου Ἡλίου· ὅχι ὅμως διὰ μιᾷς καλῆς Τεκτονικῆς διάσημοι· εἰς αὐτὰς εὐρίσκονται καὶ μερικὰ διδακτικὰ τῆς ἀναγνώσεως Σχολεῖα· κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς τὴν Μητρόπολιν, καθὼς καὶ εἰς ἄλλας Πόλεις, ἐν Ἐλληνικὸν Σχολεῖον· αὐτὸ δὲ τὸ διδακτικὸν Κατάστημα περισσότερον ὠφέλησεν εἰς τοὺς τελευταίους Χρόνους τοῦ δεκάτου ὀγδόου Αἰῶνος ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἀοιδίμου Ἰερέως Γωάννου Οἰκονόμου

φερόμενος, ὑπῆγα ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διὰ τὰ θεωρήσω τὸ Παλάτιον (πρὸ τῆς πυρκαϊᾶς αὐτοῦ) τοῦ ἀνωτέρου εἰρημένου Β. Πασσᾶ, τὸ ὁποῖον μοὶ ἐφάνη πολλὰ λαμπρὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς· μ' ὅλον ὅτι εἶχον ἰδεῖ καὶ προτιήτερα εἰς τὴν Μοναρχίαν τῆς Ἀουβρίας ὠραιότερα, μ' ὅλον τοῦτο, καὶ αὐτὸ μοῦ εἴλκυσε τὴν περιέργειαν

ἐνὸς Μαθητοῦ ἐκ τοῦ Ἀγίου Ὁρους Ἀθω.
 Ὁ Οἰκονόμος ἐκτὸς τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς
 Γλώσσης ἐδίδασκε καὶ τὰ Στοιχεῖα τῆς Λογικῆς
 καὶ Μαθηματικῆς κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Εὐγενίου.
 Κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἄρχισαν οἱ Θεσσαλοὶ νὰ
 ἐμπορεύονται μὲ τὴν Ἀουζρίαν καὶ Γερμανίαν,
 νὰ ἐπισκέπτωνται ἐπιμελῶς τοὺς Τόπους των, καὶ
 νὰ μανθάνουν τὰς ὠφελείας, αἱ ὁποῖαι συνίσταν-
 ται ἀπὸ μίαν καλὴν διοίκησιν καὶ ἀπὸ τὴν παι-
 δαίαν. Τοῦτο τὸ Σχολεῖον ὅπως ἐνήργησεν εἰς
 τὴν διόρθωσιν διαφόρων διδακτικῶν Καταστημάτων,
 εἰς τὸν ὄργανισμόν μιᾶς νέας πεπαιδευμένης Ἑλλη-
 νικῆς Σχολῆς ἐν Ἀμπελακίαις, καὶ εὐκόλυνε μερι-
 κῶν Μαθητῶν τοῦ Οἰκονόμου τὴν ὁδοιπορίαν διὰ
 Γερμανίαν· καθότι αὐτοὶ ἐπὶ τῆς ἐπιστροφῆς των
 εἰς τὴν Πατρίδα, ἂν καὶ οἱ περισσότεροὶ ἐξ αὐ-
 τῶν ἦσαν Γάτροι, μ' ὅλον τοῦτο ἐδυνήθησαν νὰ
 ἐξυπνήσουν τὴν κλίσιν τῆς Νεολαίας εἰς τὴν μά-
 θησιν. Μεταξὺ τῶν πολλῶν Μαθητῶν, οἵτινες
 ἐξῆλθον ἀπὸ τὸ Σχολεῖον τοῦ ἀνωτέρω ρηθέντος
 ἀειμνήσου Οἰκονόμου, καὶ δευτέρου Σωκράτους
 τὸν βίον, ὑπάρχει καὶ Γεώργιος ὁ Ζαχαριάδης, ὅστις
 διαπρέπει διδάσκων εἰς τὴν ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικὴν
 Σχολὴν· γνωστὸς διὰ τὴν εἰς πολλὰ Μέρη παραδιδο-
 μένην εὐμέθοδον Ἑλληνικὴν Γραμματικὴν του, γνω-
 στὸς καὶ εἰς τὸ Σερβικὸν Ἔθνος διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ
 συντεθεῖσαν τῆς Σλαβενικῆς Γλώσσης Γραμματι-
 κὴν, καταγόμενος ἐκ Βελσνίκου τῆς Πεὺρραιβίας.
 Ὁμοίως τῆς αὐτῆς Πόλεως γέννημα ὑπῆρξαν καὶ
 ὁ γνωστὸς διὰ τὴν Γ'σορίαν τῆς Ἑλλάδος Δ. Ἀλε-
 ξανδρίδης, Ζήσης ὁ Δαούτης κ. λ. Καὶ κατὰ τὰς
 ὁποίας ἔχομεν εἰδήσεις νῦν ἐσυστήθη καὶ Ἀλλη-

λοδιδακτικὸν Σχολεῖον διὰ παρακινήσεως τοῦ Ἀγίου Λαρίσσης.

Ὁ Τύρναβος ἦτον εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τωρινοῦ Αἰῶνος μία ἀκουσὴ Πόλις μὲ πλῆθος ἀνθρώπων, καὶ ἀξιόλογον ἐμπόριον. Ἡ φιλοτεχνία ἦτον περὶ τὸ 1810. οὕτω λαμπρά, ὥστε εὐγαινόν ἐξ αὐτῆς τῆς Πόλεως διὰ 2000000 γρόσια βαμμένον βαμβακερὸν νῆμα, πανία καὶ μανδύλια, καὶ 30000 κομμάτια μποχασίων ἀπὸ τὰ χειροτεχνεῖα τῆς. Ἀπὸ δὲ τῆς πτώσεως τῶν χειροτεχνειῶν εἰς τὴν Ἀγυιὰν καὶ Ἀμπελάκια τῶν ποτῶν οὕτω ἐμπορικῶν Πόλεων τῆς Μαγνησίας, ἔπεσε καὶ ὁ Τύρναβος, καὶ μάλισα κατὰ τὸ 1813. ἀφηρηθῆσαν ἀπὸ τὴν πανώλην ὑπὲρ τὰς 15000. ἄνθρωποι, περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν, κατ' ὃν εἰς τὴν Γερμανίαν ὁ Ἄρης ἐθυσίαζε πολλοὺς εἰς τὰ Πεδία τῆς Μάχης· ἕνας πλήρης δυσυχιῶν χρόνος! τὸ ὁποῖον γίνεται φανερὸν καὶ ἀπὸ τὰ εἰς τὴν Πόλιν εἰσέτι κατεδαφισμένα Ὀσπήτια, τῶν ὁποίων κατὰ συμπερασμὸν μόλις ἔτι σώζονται 1500. Κατὰ τινα Συγγραφέα πρότερον εἶχεν 6000. Κατοικοὺς, καὶ ἐδούλευε κατ' Ἐτος 4000. δέγκια βαμβακερὸν νῆμα εἰς λεπτὰ σσιαλιὰ καὶ 6000. δέγκια μετάξι εἰς μεταξωτὰς σόφας. Εἰς τὸν καιρὸν δὲ τῶν Ἐκστρατειῶν κατὰ τῶν Ἑλλήνων ὑπέφερεν ὁ Τύρναβος μεγάλα βάρη καὶ ἔξοδα πρὸς διαφύλαξιν τῆς Πατρίδος του· ἐπειδὴ κατ' εὐθείαν διὰ μέσου αὐτοῦ ἦτον ὁ δρόμος εἰς τὸ Θέατρον τοῦ Πολέμου. Μ' ὅλον τοῦτο αὐτὸς μένει πάντοτε ἀνθηρὸς, τὸν ὁποῖον οἰκοῦσιν ἤδη 3000. Ἑλληνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καλοὶ Χειροτεχνῖται, κατ' ἔξοχὴν εἰς τὴν ὑφαντικὴν καὶ βαφικὴν· αὐτοὶ καὶ

τώρα φημίζονται εἰς τὴν κατασκευὴν ἀλατξιάδων, μποχασίων, μπασμάδων καὶ ἄλλων παρομοίων· ἀπολαμβάνουσιν ὑγιεινὸν κλίμα, ἀναπνέουν καθαρὸν ἀέρα, πίνουν ἐκ τῶν Πηγαδίων ἐξαιρέτον κρῦον νερόν, καὶ ἐν καιρῷ τῆς καύσεως τοῦ Καλοκαιρίου ἔχουν εὐκρατον Κατοικητήριον. Αἱ μερικαὶ Ὄθωμανικαὶ Φαμίλαι, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς δὲν ὑπερβαίνει τὰς 100. ψυχὰς, προσκυνοῦσιν εἰς τὰ προειρημένα 2. Τζιαμία· προσέτι ἐδῶ κτυπᾶ καὶ ἐν Κωδωνωρολόγιον. Οἱ μὲν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἀγροῦ καὶ Ἀμπελῶνες εἶναι διὰ τῆς ἐπιμελείας τῶν Κατοίκων, καλῶς καλλιεργημένοι, ἤμποροῦσαν ὅμως καὶ καλῆτερα νὰ ἦναι· οἱ δὲ περὶ τὴν Πόλιν Κῆποι δίδουν πλουσιοπάροχα λαχανικά, ἐκ τῶν ὁποίων γίνεται ἐξαγωγή καὶ εἰς Λάρισσαν.

Ἐνα μικρὸν Βουνὸν τοῦ Τιτάρου ἐκ τοῦ πλησίον ὑπερασπίζεται τὴν Πόλιν ἀπὸ τὸν Ζέφυρον· ὅμως δὲν χαροποιεῖ τὸ ὄμμα τοῦ Θεωρητοῦ· ἐπειδὴ καὶ εἶναι γυμνὸν δένδρων. Ἀπὸ τὰ ὕψη αὐτοῦ φαίνονται πολλὰ εὐμορφα ὄλα τὰ περὶ τὴν Πόλιν καὶ τὴν περικειμένην Τοποθεσίαν, διὰ τῆς ὁποίας περιτελίγεται νόσιμα ὁ Ξηράης, καὶ διατρέχει τοὺς εὐθαλεῖς Λειμῶνας τερπνῶς καὶ ὀφιοειδῶς. Εἰς ἓνα πετρώδη πρόποδα ἐπάνω τούτου τοῦ Βουνοῦ κεῖται ἐν εἰς τὸν Προφήτην Ἡλίαν ἀφιερωμένον μικρὸν Μοναστηράκι. Κατὰ τὰ μέσα αὐτοῦ τοῦ Βουνοῦ σώζονται εἰσέτι καὶ τὰ Ἐρείπια τοῦ παλαιοῦ Μοναστηρίου τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ· καὶ ὀλίγον δυτικομεσημβρινῶς ἀπὸ τὴν Πόλιν περὶ τὴν ὑπώρειαν τῆς Λοφοσειρᾶς καὶ τὴν ἄκραν τῆς Πεδιάδος, κεῖται εἰς σχῆμα τετραγώνου τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου.

σίου, κατοικούμενον ἀπὸ 3. Γερομονάχους. Οὗτος ὁ Τύρναβος πρὸς διαβολὴν τοῦ ἐν Βουλγαρία Μεγάλου Τυρνάβου λέγεται καὶ Μικρὸς Τύρναβος, γνωστὸς διὰ τὴν ἐν αὐτῷ γινομένην περὶ τὰς 23. Ἀπριλλίου Πανήγυριν λεγομένην Κοῦμπαζάρι. Κατὰ τινὰς Συγγραφεῖς νομίζεται, ὅτι κεῖται εἰς τὸν τόπον τῆς παλαιᾶς Ἀτρακίας, ἢ κατ' ἄλλους Ἀργείσσης. Ἡ ἀπόστασις τοῦ Πηνειοῦ ἀπέχει ἀπ' ἐδῶ 1 $\frac{1}{2}$ ὥραν, πρὸς τὸ ὅποιον φθάσιμόν του τὸν ἀπερνοῦν μὲ καρὰβι πλησίον τοῦ Χωρίου Μπάκριναν, πιθανὸν τὴν παλαιὰν Φίλανναν.

Δὲν ἠμποροῦμεν ν' ἀπομακρυνθῶμεν βορειοδυτικῶς ἀπὸ τὸν Τύρναβον, χωρὶς νὰ μὴ περιεργασθῶμεν μίαν πλουσίως ῥέουσαν Πηγὴν, ἣτις ἐξέρχεται ἀπὸ ἓνα πετρώδη ἴπὸδα ταύτης τῆς Λοφοσειράς τοῦ Τυρνάβου, καὶ ὀνομάζεται Οὔμματι. τὸ νερὸν τῆς εἶναι κρυσαλλῶδες καὶ ψυχρὸν· εἰς αὐτὴν συχνάζουσι οἱ Ὑφαντουργοὶ Τυρνάβου, καὶ πλύνουσι τὰ νήματα τῶν· διότι τὸ νερὸν πολλὰ συντείνει εἰς τὴν ποιότητα καὶ λαμπρότητα τῶν χρωμάτων τῶν. Κατὰ τὸ αὐτὸ Βουνὸν ὄπισθεν, κεῖται ἐπὶ ἐνὸς Λόφου ἡ Κώμη Γκουρτζιόβαλη, τῆς ὁποίας οἱ Κάτοικοι Ἑλληνας ἀπὸ ἀνυδρίαν πίνουν βροχερὸν νερὸν. Οὐ μακρὰν τοῦ Τυρνάβου ἀνωθεν τοῦ Χειμάρου Ξηράη, κεῖται τὸ καλοκατάστατον Χωρίον Δαμάσι, κατοικούμενον ὑπὸ Γεωργῶν Ἑλλήνων· τινὲς λογιάζουσι, ὅτι αὐτὴ ἡ Κώμη νὰ ἦναι ἡ προειρηθεῖσα παλαιὰ Ἀτραξ. Τὰ περικείμενα Χωρία: Καμπίλαγα, Ἀμάρι, Τζιαταλάρι, Καζακλάρι κ. τ. ἐξ. ὑπάρχουν εἰς τὴν Χωραρχίαν τῆς Δαρίσσης.

τὸ τελευταῖον ὅμως φημίζεται διὰ τὴν πολλὰ μεγάλην του ἔκτασιν, ὥς εἰς κάθε μίλιον δρόμον εἶναι καὶ Ὅσπητι· καὶ διὰ τὴν ἀξιοότητα παίζοντες οἱ Κάτοικοί του Ὁθωμανοὶ λέγουσι „Καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι μὲν μεγάλη, ἀλλὰ τὸ Καζακλάρι ἀκόμη μεγαλύτερον.“

Ὁ συνηθισμένος βορειοδυτικὸς Δρόμος ἀπὸ τὸν Τύρναβον, φέρει τὸν Περιηγητὴν εἰς τὴν Ἀλυσσον τῆς Μιλούνας, καὶ ἐκεῖθεν ἀνωθεν καὶ κάτωθεν τοῦ Βουνοῦ εἰς Ἐλασσῶνα. Ἡμεῖς ὅμως διελθόντες τὸν Κύκλον τοῦ Τυρνάβου, ἐπιστρέφομεν ὀπίσω εἰς τὸν Πηνεῖον, διὰ νὰ ἐπιθεωρήσωμεν ἀκόμη μίαν ἀπὸ τὰς ἀξιολογωτέρας Τοποθεσίας τῆς Πελασγιώτιδος.

Ὅταν ἀκολουθῶμεν τὸν Δρόμον μέσον Λαμασίου δυτικομεσημβρινῶς ἀπὸ τὸν Τύρναβον, καὶ ἀναβῶμεν εἰς τὰς πηγὰς τοῦ Πηνεῖου ἀνωποτάμου τὴν ἄκραν τοῦ Τιτάρου, φθάνομεν εἰς διάστημα 3. ὥρῶν εἰς τὴν Κώμην Κουτζοκέβον (Κουτζόχερον), ὅπου ἀπερνοῦν τὸν Πηνεῖον μετὰ καράβι· καὶ ἐκ τῆς ὁποίας δύναται τις μετὰ 4. ὥρῶν πεδιάδα νὰ φθάσῃ πάλιν εἰς τὴν Πρωτεύουσαν τῆς Θεσσαλίας. Κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκροποτάμιον Δρόμον τῶν βορείων ὄχθων τοῦ Πηνεῖου 2. ὥρας πρὸς δυσμὰς μακρύτερα ἐμβαίνομεν εἰς τὴν Πόλιν Ζάρκον (Φαρκάδων), ἀπέχουσαν τῆς μὲν Λαρίσσης πρὸς δυσμὰς ὥρας 6. τοῦ δὲ Τυρνάβου δυτικομεσημβρινῶς ὥρ. 4. Αὐτὴ κεῖται εἰς τὴν ἀριστερὰν βόρειον ὄχθην τοῦ Πηνεῖου εἰς τόπον πεδινὸν, συνισαμένη ἀπὸ 800. Ὅσπητια, τὰ ὅποια σχεδὸν ὅλα κατοικοῦνται ὑπὸ Ἑλλήνων, οἵτινες περίπου 3000. ψυχὰς ἀποκαθισῶσιν, ὑφαί-

νοντες ἀξιόλογα πανία. Κατὰ τὰ πνευματικὰ μὲν, διοικοῦνται ἀπὸ τὸν ἐνταῦθα καθεδρεύοντα Ἀρχιερέα, ὅσις εἶναι Ἐπίσκοπος τοῦ Λαρίσσης· κατὰ δὲ τὰ πολιτικά, ἐξουσιάζονται ἀπὸ ἓνα μέγαν Ἀγᾶν. Ὁ Κύκλος τῆς Ζάρκου κεῖται μεταξύ Λαρίσσης, Τρικκάλων, καὶ τῆς ἐν Ἐσιώτιδι παλαιᾶς Μητροπόλεως περιοχῆς. Ἐδὼ εὐρισκόμεθα εἰς τὴν πολυανθρωπιάτην Τοποθεσίαν τῆς Θεσσαλίας, ὅπου τὰ Χωρία καὶ αἱ τοπικαὶ Θέσεις εἶναι πολλὰ πυκνῶς διεσπαρμέναι.

Ἐντεῦθεν μετὰ 1. ὄραν δρόμον ἀπὸ Ζάρκον ἀπαντῶμεν τὴν Σίουτην (Τξιώτην) τὴν παλαιὰν Πηλίνην. Ἐν τῷ μεταξύ δὲ τοῦ διοδύοντος τούτου λεωφόρου Δρόμου μας, ἄρχεται καὶ ἡ Ἐπαρχία Ἐσιώτις, τῆς ὁποίας ἡ προφαινομένη Κωμόπολις Κουκουτὸς (Κλωκοτὸς) προσκαλεῖ τὸν Ἐμπορον εἰς τὸ Βαμβακοπάζαρον· αὐτὴ φαίνεται μακρόθεν πρὸς τὸν γεφυροῦντα Παμισσὸν καλοκειμένη, καὶ ὅσις θέλει νὰ ἤξεύρη τὰ αὐτῆς περίεργα μνημεῖα τῆς Ἀρχαιότητος, ἃς μὲ ἀκολουθήσῃ μετὰ προθυμίας εἰς τὴν Γῆν τῆς Ἐσιώτιδος.

ΕΣΤΙΩΤΙΣ.

Αὕτη ἡ Ε' παρχία ἐν ἑκ τῶν Δουκάτων τῆς παλαιᾶς Θεσσαλίας οὖσα, περιέχει τὸ ἄνω τρέξιμον τοῦ Πηνειοῦ μὲ τὸ πετρῶδες Μέρος, τὴν ἐκβολὴν τῶν Βολουτζῶν, καὶ τὸ ἐκ τῶν λεκανικῶν Πεδιάδων τῆς Θεσσαλίας Μέρος. Συνορεύεται ἀπὸ μὲν βορρᾶν μὲ τὰ Βολουτζὰ Ο'ρη, καὶ κλίνει εἰς τὰ Χάσια, ἐκ τῶν ὁποίων λαμβάνει ἐν μέρος· ἀπὸ δὲ ἀνατολὰς μὲ τὴν Περῆραιβίαν καὶ Πελασγιῶτιν, συνεχομένη μὲ τὰ Περίχωρα τῆς Ἑλασσῶνος, Δομενίκου, Ζάρκου καὶ Φερσάλων· ἀπὸ δὲ μισημβρίαν μὲ τὴν Θεσσαλιῶτιν κατωτέρω ἐκτεινομένη ἕως τὴν κλίνουσαν δεξιὰν γωνίαν τοῦ Πίνδου, ἐκ τῆς ὁποίας ἄρχεται ὁ Ο'ρθρυς πρὸς ἀνατολὰς· ἀπὸ δὲ δύσιν μὲ τὴν παλαιὰν Δολοπίαν (Ἀσπροπόταμον) καὶ μὲ τὸν ἀνατολικὸν ὑψηλότερον Κλάδον τοῦ Πίνδου, ἐκ τοῦ ὁποίου τοῦ ῥόζου τοῦ Μετζόβου, εἰς τὸν ὁποῖον σχίζεται, ἀναβρῦει τὸ Κεφαλαιοπόταμον ὁ Πηνειὸς, καὶ τρέχει κάτω βορειοανατολικῶς διὰ τῆς Ἐσιώτιδος· δι' αὐτῆς τρέχει καὶ ὁ Γ'ος, ὁ Παμισσὸς, ὁ Φοίνιξ καὶ ἄλλα Παραπόταμα, τὰ ὁποῖα δεχόμενος ὁ Πηνειὸς κατέρχεται εἰς τὴν Πελασγιῶτιν. Ἡ γῆ τῆς Ε' παρχίας ταύτης μ' ὅλον ὅτι ἔχει πολλὰς

καὶ διαφόρους Σειρὰς Βουνῶν, τὰ ὅποια εἶναι πεφυτευμένα εἰς αὐτὴν ἐπάνω, εἶναι ἕνας καλλιεργημένος Τόπος· καὶ κατ' ἐξοχὴν ὁ Τρικκαλινοῦς. Κάμπος εὐφορώτατος εἰς βαμβάκια. Ἀπὸ τὰς πολλὰς Πόλεις, ὅπου ποτὲ αὐτὴ εἶχεν, ἤδη ὀλίγας σημαντικὰς εὐρίσκουμεν.

Διὰ τὰ κάμωμεν λοιπὸν τὸ σκοπούμενον διὰ τῆς Ε' παρχίας Ε'σιώτιδος διαπέρασμα, πρέπει νὰ διευθύνωμεν τὸν δρόμον μας πρὸς τὴν Πρωτεύουσαν τῆς Ε'σιώτιδος· κ' ἐκεῖθεν ἀκολουθοῦντες ὀλόγυρα τοὺς λεωφόρους Δρόμους, ἀναπαυόμεθα εἰς τὰ Χάσια.

Μετὰ τὴν παράστασιν τῆς δυνασικῆς Λαρίσσης, ὅπου τὸ ἀξιολογώτατον Κατοικητήριον τῶν Ο'θωμανῶν εἰς τὴν Θεσσαλίαν φωλεύει, καὶ τὸ περιτριγύρισμά τῶν περιχειμένων Κύκλων της, κινουῦμεν τὰ βήματά μας οὐχὶ εἰς ἄλλην, παρὰ εἰς τῆς Θεσσαλίας τὴν Δευτερεύουσαν, εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς φέρει ὁ ἀπὸ Σιουτῆς ἀποκοπεῖς λεωφόρος Δρόμος μας διὰ Κλωκοτοῦ *) καὶ Κουρβαλίου εἰς διάστημα ὥρῶν 4. τὴν καλουμένην Τρίκκαλα· αὐτὴ ἀπέχει τῆς μὲν Λαρίσσης δυτικῶς ὥρας 12. τῶν δὲ Γρεβενῶν ἐν Μακεδονίᾳ μεσημβρινῶς ὥρας 20. τῶν δὲ Καλλαριτῶν ἐν

*) Κατὰ τὴν ἐμὴν κρίσιν ἀπὸ τὰς παρατηρήσεις καὶ ἐξετάσεις μου διαφόρων περιηγητικῶν Συγγραμμάτων καὶ Πινάκων εὐρίσκω αὐτὴ νὰ ἴηαι ἢ παλαιὰ Πόλις Ἄρνη, τὴν ὁποίαν μνημονεύει ὁ Νέος Ἀνάχαρσις εἰς τὴν Περιήγησίν του, καὶ ὅπου ἦτον συζημένη Ἐσθρὴ ἀπὸ τοὺς Θηβαίους εἰς ἀνάμνησιν νίκης τινος, τὴν ὁποίαν ἐκέοδθησαν κατὰ τῶν Κατοίκων αὐτῆς· Ν. Ἀνάχαρσ. Τόμ. Γ. Κεφ. ΑΔ. Παράγρ. ιθ.

Ἡ πείρω μεσημβρινοανατολικῶς ὥρ. 19. καὶ τῆς ἐν τῇ αὐτῇ Ἀ΄ρτης βορειοανατολικῶς ὥρ. 16. Ἡ μακρυνὴ θεωρία τῆς Πόλεως ταύτης τῷ ὄντι εἶναι θαυμασία. Ἀπὸ μακρὰν πλεον βλέπμεν τὸ παλαιὸν Κασέλλι. Μεγάλαι ἀράδαι δένδρων περικυκλώνουσι τὴν Πόλιν. Αἱ Ἐκκλησίαι, τὰ Τξιαμιά καὶ τὸ Συναγῶγι φαίνονται ἀνάμεσα εἰς τὰ ὠραία δενδράκια. Οἱ δασώδεις Λόφοι, καὶ αἱ ἀπὸ ἓνα πλατὺν Ποταμὸν διακομμέναι Πεδιάδες πλήρης καρποφορίας, παρασαίνουν μίαν ἐξαιρετον εἰκόνα.

Τὰ Τρίκκαλα εἶναι μετὰ τὴν Λάρισσαν ἡ ἐπισημοτάτη Πόλις καὶ Πρωτεύουσα τῆς Ἐσιώτιδος· εὐρίσκεται εἰς μίαν πολλὰ ὠραίαν Τοποθεσίαν οὐ πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴν Πλευρὰν τοῦ Πίνδου, καὶ τοῦ Πηραιοῦ Ποταμοῦ· κεῖται ἐπάνω εἰς τὰ Λεῖψανα τῆς παλαιᾶς Τρίκκης, ἡ ὁποία εἶχε κτισθεῖ τὸν παλαιὸν καιρὸν ἀπὸ Τρίκκης τῆς Θυγατρὸς τοῦ Ἀσωποῦ, καὶ Γυναικὸς τοῦ Ὑφέως. Ἐ΄δὼ εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἱατρικῆς· καὶ τοῦτο εἶναι βέβαια ἐν ἀξιοσημείωτον χαρακτηρησικόν, ὅπου ἡ μαγικὴ καὶ ἡ ἱατρικὴ μίαν πηγὴν ἔχουν, καὶ εἶναι δίδυμοι· καὶ διὰ τοῦτο ἴσως τοσοῦτον προσκολλημέναι εἰς ὅλους τοὺς Τόπους ἀμφοτέραι κατὰ μίαν φρυσιογνωμικὴν ὁμοιότητα, ὥσε οἱ Ἰατροὶ κάμνον πάντοτε κ᾿ποιαν γοητείαν, καὶ αἱ Μάγισσαι πάντοτε κ᾿ποιαν ἱατρικὴν. Ὁ Ἀσκληπιὸς ἦτον ἐδῶ γεννημένος, ὡς Υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος· ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστὸν, πάντοτε εἶχεν εὐχαρίσησιν νὰ περιτριγυρίζῃ τὰς νέας Θεσσαλικὰς Μάγισσας. Αὐτὸς ἦτον Κύριος τῶν Πεθήραιβῶν. Ὡσαύτως ἐδῶθεν προῆλθον καὶ οἱ περίφημοι Ἰατροὶ Μαχάων καὶ

Ποδαλείριος οί δύο Α' δελφοί • ὄθεν ἤθελεν εἶναι ἀρμόδιον, τὸ νὰ εὐρίσκωνται ἐνταῦθα Φυσιολόγοι καὶ Γ' ατροί • δὲν διαλάμπει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Ε' ρευνητοῦ ἢ φύσις εἰς ἄλλο μέρος τοσοῦτον, ὅσον ἐδώ. Ἀὕτη ἡ Πόλις ἦτον ὡσαύτως περιόφημος καὶ διὰ τοὺς λαμπροὺς Γ' ποδρόμους, οἱ ὅποιοι καὶ τὴν σήμερον ὑπάρχουσιν. Ἡ θέσις τῆς Πόλεως καὶ στρατιωτικῶς θεωρουμένη εἶναι ἀξιόλογος • διότι οὐσα εἰς τὴν γειτονίαν τοῦ περάδματος τοῦ Πίνδου, ἐτράβηξε καὶ ἀπὸ παλαιότερον καὶ νῦν ὅλα τὰ Στρατεύματα πρὸς ἑαυτὴν, ἢ πρὸς διαφέντευσιν τῆς Θεσσαλίας, ἢ πρὸς πόλεμον αὐτῆς, ἐμποδίζουσα κάθε ἄλλην βοήθειαν, ἣτις ἤθελεν ἔλθει πρὸς αὐτήν • διὰ τοῦτο καὶ πρὸ τοῦ Α' λῆ Πασσᾶ ἦτον ἡ Πρωτεύουσα τῆς κατωτέρας Ἀλβανίας, ἢ παλαιᾶς Ἡ' πείρου.

Κατὰ τὴν τῶν Ο' θωμανῶν πολιτικὴν διαίρεσιν τὰ Τρίκκαλα εἶναι ὁ ἐξαιρετώτερος Κύκλος τῆς Θεσσαλίας • ἐπειδὴ εἰς ταύτην τὴν Πόλιν εἶναι τὸ Σαντζιάκι, καὶ ὁ τεθειμένος θρόνος τοῦ Πασσᾶ, ὅστις εἶναι Κύριος τῶν Διόδων καὶ Εἰσοδῶν τῆς Θεσσαλίας, καὶ ἐξουσιάζει ὅλην τὴν ὑπὸ τὸ Ο' θωμανικὸν Κράτος Θεσσαλίαν διατρίβων ἤδη εἰς Λάρισσαν. Ἀὕτη ἦτον τὸν παρελθόντα Αἰῶνα μία ἀπὸ τὰς σημαντικωτάτας Πόλεις τῆς Θεσσαλίας, καὶ μ' ὅλον ὅτι ἔχασε πολὺ μέρος ἀπ' ἐκείνην τὴν ἀρχαίαν τῆς μεγαλοπρέπειαν, καὶ ἤδη διὰ τὰς ἐπιδημικὰς ἀναθυμιάσεις τῶν μεταξὺ αὐτῆς καὶ Φερσάλων εὐρισκομένων Βάλτων εἶναι βυθισμένη, μ' ὅλον τοῦτο διὰ τὴν ἐξαίρετον θέσιν τῆς, διὰ τὰς 10. Ἐκκλησίας καὶ 7. Τζιαμίας, διὰ τὸ παλαιὸν Φρούριον καὶ τὰ περικυκλω-

μένα με ὠραία δένδρα 1500. Ὅσπῆτια, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὴν ἐν αὐτῇ ἐπισκιάζομένην με κληματαριάς δημόσιον Ἀγορὰν τῆς, πολλὴν ἔχει τὴν λαμπρότητα καὶ ὠραιότητα. Εἰς μίαν τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς εἰς μνήμην τοῦ Ἀγίου Στεφάνου ἔχει τὸν θρόνον του εἰς Ἐπίσκοπος, ὅστις ὑποτελεῖ ὑπὸ τὴν Ἐξουσίαν τοῦ Λαρίσης. Ἡ πληθὺς τῶν ἐν Τρικκάλοις Κατοίκων ἐπαριθμεῖται περίπου τῶν 12000. ψυχῶν ἐξ Ἑλλήνων, Ὀθωμανῶν καὶ Ἐβραίων συνισταμένων.

Βορείως ἀπὸ τὴν σημερινὴν Πόλιν βλέπομεν ἴχνη τῆς παλαιᾶς Τρίκκης, ὅπου ἦτον τὸ πάλαι καὶ Ἱερόν τοῦ Ἀσκληπιοῦ· συχνάκις εὐρίσκονται ἐδῶ εἰς τὸ σκάψιμον πολλὰ ἀρχαῖα Νομίματα. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἠύρεν ὁ Πουκεβήλλιος ἐν, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιγραφὴ ἦτον Βουζρόφεδον. Ὁραιοτάτη εἶναι ἡ θεὰ ἀπὸ τὸ Φρούριον, τὸ τοσάκις κρημισθὲν καὶ ἀνακτισθὲν διὰ τῶν πολλῶν πολέμων, τῶν ὁποίων τὸ θέατρον ἐχρημάτισεν οὗτος ὁ Τόπος, ὅστις φαίνεται, ὅτι ἐπλάσθη ἀπὸ τὴν φύσιν διὰ τὸν θρόνον τῆς εἰρήνης. Εἰς ἓνα Ἡμικύκλιον ὑψώνονται ὀλόγυρα αἱ Σειραὶ τοῦ δασώδους Πίνδου, καὶ καταθέλγουσι τὰς ὄψεις τοῦ Θεωρητοῦ. Ὁ μολογοῦν, ὅτι τὴν μουσικὴν καὶ τέχνην, ἡ φύσις, καὶ αὐτὴ ἡ αἴσθησις, μόνον ἐδῶ ἠμποροῦσε νὰ ἐξυπνήσῃ. Ὁ Τόπος οὗτος ἀνθοῦσε ποτέ· ἀλλὰ καὶ ἤδη ὑπὸ αὐτὴν τὴν Δεσποτείαν τῶν Ὀθωμανῶν οὔσα, ἔχαιρεν ἀκόμη κάποιαν ἀκμὴν· ὅμως διὰ τὰ ἐν αὐτῇ πολλὰ συμβάντα τοῦ περασμένου Αἰῶνος, εὐρίσκεται ἤδη εἰς παρακμὴν. Ὅλη ἡ Χωραρχία τῶν Τρικκάλων περιέχει 50. Χωρία, καὶ περίπου 28000. Ἐγκατοίκους.

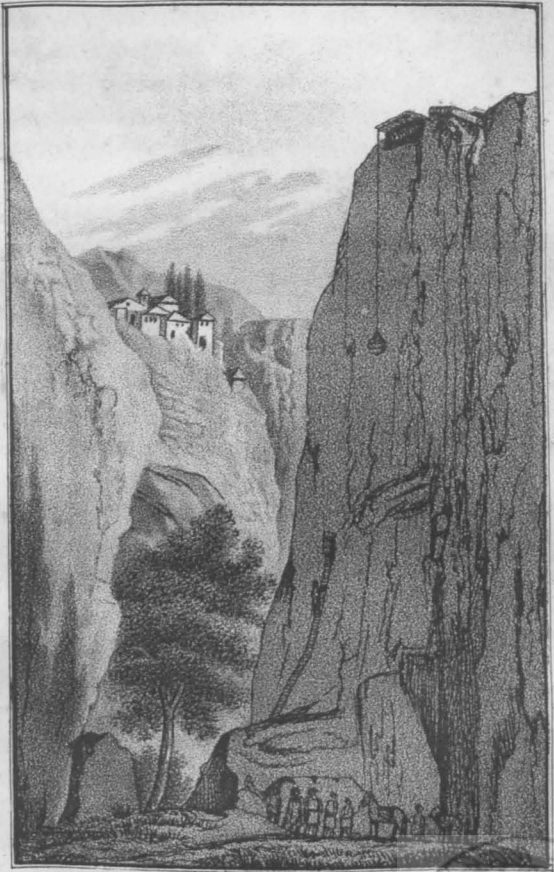
Ἐξερχόμενοι τῶν Τρικκάλων, σκοποῦμεν πρὸ πάντων διὰ μέσου αὐτῶν τῶν κυκλοειδῶς ἐξερχομένων λεωφόρων Δρόμων ἤδη ἐν πρώτοις νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὸν συγχοπατούμενον ἀπὸ Ὀδοιπόρους, καὶ Πραγματευτὰς τῆς Θεσσαλίας καὶ Ἡΰπειρου Δρόμον. Τὰ καρβάνια, ὅπου φυλάττουσι συκοινωνίαν μεταξύ Θεσσαλίας καὶ Ἡΰπειρου, πρέπει διὰ μέσου τούτου νὰ κάμουν τὸν δρόμον των· καὶ οἱ Παλαιοὶ διὰ τούτου τοῦ Δρόμου μόνον εἰσέβαλλον τὰ Στρατεύματα ἐκ τῆς Θεσσαλίας εἰς τὴν Ἡΰπειρον.

Ἀνωθεν τῆς Τρίκκης βορειοδυτικῶς φέρει ἕνας ἀρμόδιος καὶ στερεὸς Δρόμος εἰς μίαν πεδιάδα εἰς διάστημα ὡρῶν 4. ἐπὶ τινος σημαντικοῦ Τόπου, ὅστις εἶναι οἱ Σταγοὶ (Γόμφοι), Πόλις μικρὰ τῆς Ἐσσιώτιδος ὑπὸ τῶν Τουρκῶν λεγομένη Καλαμπάκα, ἀπέχουσα τῶν Μετεώρων μεσημβρινῶς ὡραν 1. καὶ τῆς Βελενίτζης δυτικομεσημβρινῶς ὡρ. 4. εὐρισκομένη εἰς τὴν ἀρισερὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ, καὶ εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἡΰπειρου, τὴν ὁποῖαν πρωτοεὐρίσκουσιν ἐκεῖνοι, ὅπου ἔρχονται ἐξ αὐτῆς διὰ τοῦ Πίνδου ὄρους. Αὕτη κεῖται εἰς ἕνα κατὰ πολλὰ καρποφόρον τόπον, ὡς τὴν περικυκλῶνουν Ἄλση Μωρεῶν, Ἀμπελολόφοι καὶ καλλιεργημένα Χωράφια μὲ ἐξαιρέτα βαμβάκια καὶ γεννήματα, τῆς ὁποίας οἱ Κάτοικοι εἰσὶν Ἑλληγες, συνισάμενοι ἀπὸ περίπου 500. Φαμιλίας, καὶ πολιτευόμενοι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἐνὸς Μουσελίμου καὶ ἐνὸς Ἀγά· οὗτοι δουλεύουσιν ἐπιμελέστατα τὸ μετᾶξιον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐδῶ τὸ ἀξιολογώτατον προῖον, καὶ βαμβάκι, καὶ τὰς τεχνουργίας των τὰς φέρουσιν εἰς τὴν Πανήγυριν τῆς

Λαρίσσης. Ο^ς Σταγῶν Ἐπίσκοπος, ὅσις διατρίβει ἐδῶ, εἶναι ὑποκείμενος εἰς τὸν Λαρίσσης Μητροπολίτην· καὶ ὁ Ποταμὸς Κάχιος, ὅσις δι' αὐτῆς τῆς Πόλεως τρέχει καὶ ἐνόηται μὲ τὸν Πηνειὸν, δείχνει, ὅτι εἶναι ὁ πάλαι Γ'ος. Ο^ς Κύκλος οὗτος τοῦ Καχίου ὁ εὐρισκόμενος εἰς τὸ ἀνώτερον τρέξιμον τοῦ Πηνειοῦ, ὑπάρχει εἰς τὸ πετρῶδες Μέρος τῆς Θεσσαλίας.

Τὴ ἀκολουθεῖ ἤδη εἰς τὴν γειτονίαν τῶν Σταγῶν; Ἐκείνη ἢ ἀξιομνημόνευτος βραχώδης Ἀρμογή, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπροικίσθη αὐτὴ ἢ σπανιωτάτῃ Τοποθεσίᾳ τῆς Γῆς. Αὐτὴ εἶναι τῶ ὄντι ἐν τῶν ἀξιολογωτάτων Ἀντικειμένων τῆς Ἑλλάδος. Βεβαίως ἐδῶ κεῖνται διὰ τοὺς Φιλαναγνώστας μου τὰ μεγαλοπρεπῆ Μετέωρα τὰ περιεργείας πολλὰ ἄξια· ὅθεν καὶ ἔκρινα νὰ προσάψω ἐν Ἀντίτυπον πρὸς εὐχαρίστησίν των. Αὐτὰ φαίνονται πλέον ἀπὸ ἰκανὴν ἀπόστασιν πρὸς βορρᾶν εἰς τὸ Βουνόν, τὰ ὁποῖα ἀναμφιβόλως ἀναρπάζουν τὸ ὄμμα εἰς θαυμασμὸν καὶ ἔκστασιν, καὶ ὅτι ἀπὸ Ο'μήρου ἐψάλθησαν οὕτω περίφημα, δύναται ὁ ἀπὸ Μέλζοβον ἐρχόμενος Πουκεβήλλιος νὰ μᾶς ζωγραφίσῃ.

„Σχεδὸν πολλὰ πρότερον, πρὸ τοῦ ἔλθω εἰς τοὺς Σταγούς, τοὺς ὁποίους οἱ Βυζάντιοι Ἀγίους καλοῦσιν, ἐπαρτήθουν τὰ Μετέωρα. Τὰ βλέμματά μου ἐλύσθησαν ἀπὸ αὐτὰς τὰς ὑψηλὰς Πυραμίδας, ἐκ τῶν ὁποίων τινὲς μὲν παρομοιάζουν τοὺς Ο'βελίσκους τῆς Αἰγύπτου, τινὲς δὲ, τοὺς ἀποκομμένους Κώνους, τινὲς, κολοσσαῖα Ἀγάλματα, τῶν ὁποίων τὸ ὅλον εἶναι ὅμοιον μὲ πλῆθος ἐν ἐπὶ τῶν ἄλλων πυργωτῶν Οἰκοδομημάτων, ἢ μὲ γιγαντιαίους ἐπ' ἀλλήλους ἐπιφορτισμούς, κα-

ΤΑ ΜΕΤΕΩΡΑ.

θώς ἰδεάζεται τις τὸ ἔργον τῶν οὐρανοταράχων Γιγάντων. Σχεδὸν ἀμφίβαλλον, ἂν τοῦτο τὸ φαινόμενον εἶναι τῷ ὄντι τοιοῦτον; ἢ μόνον φάντασμα ἢ ἀμφιβολία μου δὲ αὕτη διελύθη εὐθύς ἐν ᾧ ἐμβήκαε εἰς τοὺς Σταγούς.“

„Πολὺν καιρὸν ἀποροῦσα διὰ αὐτοὺς τοὺς Βράχους, ἐπὶ τῶν ὁποίων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἀναρχίας τῆς Οἰθωμανικῆς Βασιλείας εὐσεβεῖς Ἐρημίται καὶ Μοναχοὶ ἔκτισαν τὰ Μετέωρα εἰς Ἀσυλον καὶ παραμυθίαν τῶν Χριστιανῶν ἐν τισὶ περιβάσει, ὡς ἦτον κτισμένη ποτὲ ἡ Φάρος, διὰ τοὺς τὴν νύκτα θαλασσοποροῦντας. Εἰς αὐτοὺς τοὺς παλαιόθεν Μετέωρα ὀνομαζομένους Βράχους, λάμπει ὁ Σταυρὸς χωρὶς διακοπὴν ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Βασιλέως Ἀνδρονίκου. Ὁ Ὀμηρος ἐννοεῖ τὰ Μετέωρα, ὅταν ὀμιλῇ περὶ τῆς ἀποκρήμνου Ἰθώμης εἰς τὸ πλησίον τῆς Τρίκκης. Ὡσαύτως καὶ ὁ Στράβων ὀμιλεῖ περὶ τῆς σεφῆς θέσεως τῆς Ἰθώμης, ἣτις εἶναι πολλὰ σεφῆ καὶ ἀπὸ σουβλεροῦς βράχους περικυκλωμένη. Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ἦτον αὕτη ἡ Τοποθεσία δι' ὅλου ἔρημος καὶ παραιτημένη· καὶ ὁ Κατακουζηνὸς, ὅταν ὀμιλῇ διὰ τοὺς Σταγούς, δὲν ἀναφέρει τὰ Μετέωρα περισσότερον. Οἱ ἐδῶ εὐρίσκόμενοι Μοναχοὶ ἀναφέρουσι τὴν θεμελίωσιν τούτων τῶν θείων Οἰκῶν ἐπὶ τοῦ καιροῦ τοῦ Ἀνδρονίκου, καὶ διηγοῦνται, ὅτι ἐσυναριθμοῦντο ἐδῶ πρότερον 24. Μοναστήρια· ἀφ' οὗ δὲ μετὰ τὸν καιρὸν ἐκρημνίσθησαν ἀπὸ τὰς βραχώδεις κορυφάς των, ἐξ αὐτῶν τὴν σήμερον 10. μόνον εὐρίσκονται, ἀπὸ τὰ ὁποῖα 7. μόνον εἶναι κατοικημένα. Τὸ διασημότερον μεταξὺ αὐτῶν εἶναι, τὸ ὁποῖον κυρίως Μετέωρα ὀνο-

μάζομεν, ἀφιερωμένον εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἐθεμελιώθη κατὰ τὸ Ἔτος 1371. ἀπὸ Γ'ωάννην τὸν Παλαιολόγον ὑπὸ τὸ ὄνομα Γ'ωσαφάτ. Αὐτοὶ προσθέτουσιν, ὅτι οὗτος ὁ Βασιλεὺς ἠθέλησεν εἰς τοῦτο τὰ Κελλία μερικῶν Ἐρημιτῶν νὰ περικλείσῃ, οἵτινες ἀπὸ πολὺν καιρὸν ἔλαβον τοῦτον τὸν πυραμοειδῆ σουβλερὸν Βράχον τὸν ὑψηλώτατον ἀπὸ ὅλα τὰ Μετέωρα. Κατὰ δὲ τὸ Ἔτος 1406. Μαριά ἡ Παλαιολόγα ἔκτισεν ἐπάνω ἓνα Μοναζήριον Καλογραιῶν, τὸ ὁποῖον ἀφιέρωσεν εἰς τὴν Τριαδικὴν Μονάδα· καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς εἰσβολῆς τῶν Ὀθωμανῶν περὶ τὸ Ἔτος 1536. Νεκτάριος καὶ Θεοφάνης ἐξ Ἰωαννίνων, ἔκτισαν ἐπάνω τὸ Μοναζήριον τοῦ Βαρλαάμ. Τῶν Θεμελίων τοῦ Ἁγίου Νικολάου Μοναζηρίου, τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ τοῦ Ρ'ωσσάν, τὰ ὁποῖα ὑψώθησαν ἀπὸ τὰ Ἐρείπια τῶν ἐπιλοίπων Μοναζηρίων, ἡ ἐποχὴ εἶναι εἰς ἡμᾶς ἄγνωστος.“

Τῇ ἀληθείᾳ εἶναι παράδοξον θέαμα, νὰ βλέπη τις τὰς Μονὰς τῶν ἐκεῖ Ἐρημιτῶν προσηλωμένας ἐπάνω εἰς ταύτας τὰς ἀπροσίτους καὶ ἀποχωρισμένας ἀπὸ τὸν κάτω Κόσμον βραχῶδεις ἐκβολάς. Αὕτη ἡ παράξενος θέσις τῶν κρεμασῶν Οἰκιῶν, αἱ ὁποῖαι εἶναι πολλῶν θαυμασμῶν ἄξια, θεωρεῖται ἐντελῶς ἀσφαλῆς ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Κλεπτῶν. Ἐπὶ τῆς διοικήσεως τοῦ σκληροῦ Ἀλῆ Πασσᾶ, ἔπρεπε μ' ὅλον τοῦτο οἱ Μοναχοὶ ὄχι σπανίως νὰ κάμνουν τοὺς φύλακας διὰ τοὺς αἰχμαλώτους του. Ταῦτα τὰ Ἑλληνικὰ Μοναζήρια εἶναι Σταυροπήγια, ἔχουσι σημαντικὰ εἰσοδήματα, καὶ πληρῶνουν εἰς τὸν

Πατριάρχην καὶ εἰς τὴν Διοίκησιν ἐν χρονικὸν δόσιμον. Οἱ ἐνασχοῦμενοι Πατέρες εἶναι πολλὰ φιλόξενοι, καὶ δέχονται φιλικὰ κάθε Ὀδοιπόρον· καὶ ὅστις ἔχει πόθον νὰ ἀναβῆ ἐπάνω, τὸν ἀναβιβάξουσιν ἢ μὲ σκάλαν κρεμασὴν, ἐπάνω εἰς μερικὰ μέρη ἐξέχοντα τῶν Βράχων, ἢ μὲ ἐν σχοιρίον, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὁποίου εἶναι δεδεμένον ἐν δύκτιον, ὅπου ἐμβαίνει, καὶ κάθηται ὁ ἀναβαίνων. Δὲν εἶναι παίγνιον, οὔτε πρᾶγμα μικρὸν, νὰ ἀφιερώση τις τὴν ζωὴν του εἰς ἐν σχοιρίον μεταξὺ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς εἰς ὕψος 180. ποδῶν; Ὁ Δόκτωρ Ὀλλάνδιος, ὅστις τὸ ἐδοκίμασε, καὶ τὰ ἐπεσκέφθη, δίδει περὶ τούτων τὴν ἀκόλουθον Περιγραφὴν· *) ἄς ἀκούσωμεν καὶ αὐτόν.

„Περίπου ἐν μίλιον ἀπὸ τὸν Ποταμὸν ὑψώνονται οὔτοι οἱ Βράχοι ὡς ἀποχωρισμένα Μέτρα, εἰς σχῆμα Κώνων, ἢτοι πολλὰ ὑψηλῶν Κολόνων. Τὰ περισσότερα εἶναι τόσον ὀρθογώνια, ὡς νὰ τὰ ἀπολαμβάνη τις ὡς τοίχη καὶ ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων, παρὰ ὡς ἔργον τῆς φύσεως. Τὸ διάστημα, τὸ ὁποῖον διασέλλει τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, καὶ παρασαίνει εἰς τὴν ὄρασιν χίλια σφεβλώματα, σκιάζεται ἀπὸ ὑψηλὰ δένδρα, τῶν ὁποίων τὰ πυκνὰ καὶ σκοτεινὰ φύλλα ὡς πρὸς τὴν λάμπην τῶν τερασίων Μέτρων, τὰ ὁποῖα φαίνονται ὡσὰν νὰ κρέμονται ἐπάνω εἰς τὸν ἀέρα, σπανίως δύ-

*) Nouvelles Annales des Voyages. κ. τ. λ. τοῦ Ε΄τους 1828. Τετράδιον Γαννουαρίου Μηνός, Σελ. 106. κ. καθ' ἑξ. Ἡ δὲ προσκολληθεῖσα Θεά τῶν Μετεώρων εἶναι κατὰ τὸ Σχέδιον τοῦ Περιηγητοῦ Δουκρέ. Σελ. 20. κ. καθ' ἑξ.

νανται να σημαδευθῶσιν. Ο Ἡλιος ἐβασίλευεν, ὅπως αἱ ὑπεριναί του ἀκτῖνες ἐχρῦσωναν ἀκόμη τὰς κορυφὰς τούτων τῶν Βράχων, καθὼς καὶ τῶν Ἑλληνικῶν Μοναστηρίων, τὰ ὁποῖα διὰ τὴν θέσιν των φαίνονται νὰ ξεχωρίζουν ἀπὸ ὅλον τὸν λοιπὸν Κόσμον. Ἀφ' οὗ ἀπεράσαμεν περισσότερον ἀπὸ ἓνα μίλιον διὰ τινος ξενοῦ Μονοπατίου, τὸ ὁποῖον κατὰ μῆκος τοῦ κρημνώδους Βουνοῦ περιζρέφεται, ἤλθαμεν εἰς μίαν βαθεῖαν Κοιλάδα, μᾶλλον δὲ εἰς ἓνα Φάραγκα, ὁ ὁποῖος μᾶς ἔφερε διὰ μέσου ἐνὸς Δάσους, τὸ ὁποῖον σκεπάζει τὸ μεταξὺ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Σειρᾶς τῶν Βράχων κείμενον διάστημα. Πρέπει τις νὰ ἰδεασθῇ τὸ ὅλον ὡς ἓν καὶ μόνον Μέτρον τοῦ Βουνοῦ, τὸ ὁποῖον διαιρεῖται, καὶ σχίζεται κατὰ τὸν σπατιώτατον τρόπον εἰς διεσπαρμένους Κώνους, Στύλους, Κύβους, καὶ ῥομβοειδῆ Τρόχαλα· ἐν φαινόμενον, τὸ ὁποῖον ἴσως ἠμπορεῖ νὰ ἀποδωθῇ εἰς τὴν ἐνωμένην ἐνέργειαν τοῦ σεισμοῦ τῆς Γῆς, καὶ εἰς τὴν ἀρχὰ μὲν, πλὴν ἀδιακόπως προχωροῦσαν ἀνάλυσιν τῶν Βράχων. Τὸ ὕψος αὐτῶν τῶν ἀποχωρισμένων Μέτρων εἶναι διάφορον· τὰ περισσότερα ὑψώνονται περισσότερον παρὰ 100. πόδας ἐπάνω εἰς τὸν καθρέπτην τοῦ παραρέοντος Ποταμοῦ (Καχίου)· μερικὰ καὶ ἕως 200. καὶ 300. πόδας.“

„Τὰ προειρημένα Ἑλληνικὰ Μοναστήρια κείτονται μέρος ἐπάνω τῆς κορυφῆς αὐτῶν τῶν Βράχων, μέρος εἰς τὰ βαθουλώματα, τὰ ὁποῖα ἢ φύσις εἴτε ἢ τέχνη εἰς τοῦτο τὰ ἐσχημάτισε. Τὰ πρῶτα, ὅπου συχνὰ φαίνονται πρόσβατα, οὕτως εἶναι κτισμένα, ὡς οἱ τοῖχοι αὐτῶν φαίνονται,

ὅτι παρασαίνουν ἕν μέρος τῶν βραχύδων Τοίχων, οἱ ὅποιοι ἐκτείνονται εἰς ὀρθογώνιον γραμμὴν ἕως εἰς τὰ Δάση κάτω εἰς τὸ βάθος. Τὸ τελευταῖον, καὶ μάλισα τὸ κατ' ἔξοχὴν εἰς τὸ προτέρημα σημαντικόν, τὸ μέγιστον ἀπὸ ὅλα καὶ ὑψηλότερον εἶναι τὸ Μονασήριον ὀνομαζόμενον Μετέωρα. Πρὸς τὸ ἀριστερὸν τούτου μέρος φαίνεται ἕν ἄλλο, τὸ ὁποῖον εἶναι κτισμένον ἐπὶ τινος 120. ποδῶν ὑψηλοῦ Βράχου, καὶ ὄχι ὀλιγώτερον ἀξιοσημεῖωτον· διότι ἡ κορυφὴ τούτου εἶναι τόσον ξενή, ὥς οἱ τοῖχοι τοῦ Οἰκοδομήματος φαίνονται, ὅτι εἶναι μόνον μία φυσικὴ σειρὰ ὀρθογωνίων βραχύδων Τοίχων. Ἀπὸ τὰ 7. λοιπὸν βραχύδη Μονασήρια, τὰ ὅποια σώζονται τὴν σήμερον ἐκ τῶν ποτὲ 24. ἐπεσκέφθημεν τὸ τὴν μνήμην τοῦ Ἁγίου Στεφάνου φέρον. Ἡ κορυφὴ, ἐπὶ τῆς ὁποίας κεῖται, εἶναι 180. πόδας ὑψηλή. Ἡμεῖς εἰς τὴν ἀρχὴν ἀνέβημεν ἐπάνω ἀπὸ ἕνα κρημνώδη καὶ ἄνισον Δρόμον, ἐπισκιαζόμενον ἀπὸ παλαιὰ δένδρα, τὰ ὅποια ἐξάπλωναν τὰς ῥίζας των μεταξύ εἰς τὰς βραχύδεις καμάρας. Φθάνοντες εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὀρθογωνίου Τοίχου, θεωροῦμεν τὸ Οἰκοδόμημα τοῦ Μονασηρίου, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ὡσὰν νὰ ἐκρέμετο ἐπάνω εἰς τὰς κεφαλὰς μας. Ἐπάνω εὐρίσκετο ἕν εἶδος τροχιλέας, μὲ ἕνα καροῦλι, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκρέμετο ἕν σχοινὶ ἕως εἰς ἡμᾶς. Ὁ Τάταρὸς μας ἐπρόβαλεν ἕνα ἀπὸ τοὺς ἐπάνω φαινομένους ἄνθρωπον, διὰ νὰ μᾶς ἀναβάσῃ εἰς τὸ Μονασήριον. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Μοναχοὶ εὐρίσκοντο τότε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀπέρασαν σχεδὸν δέκα λεπτά, ἕως οὗ ἐλάβομεν ἀπόκρισιν. Τέλος εἶδαμεν, ὅτι ἕν ἄλλο δυνατώτερον σχοινίον

ἀπελύθη, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν κάτω ἄκρην εὐρίσκειτο ἐν δύνκτιον. Ὁ Τάταρῆς μας καὶ ἕνας Χωρικός, τὸν ὁποῖον εἶχαμεν λάβει μαζί μας ὑπὸ τὴν Καλαμπάκαν, τὸ ἀνοιξαν καὶ ἔβαλαν εἰς αὐτὸ μίαν Ἀλβανίτικην φαινόλην (μαντέλον), εἰς τὸ ὁποῖον ἡμεῖς, ὁ Φίλος μου καὶ ἐγὼ, ἐκαθήσαμεν. Ἐν ἧ μᾶς ἐτραβοῦσαν ἐπάνω, τόσον ἐθηλυκώθη τὸ δύνκτιον ἐξ αἰτίας τοῦ βάρους τῶν σωματίων μας, καὶ τόσον ἡμεῖς ἐβλέπαμεν τὸν ἑαυτὸν μας ζουλιγμένους ἕνας μὲ τὸν ἄλλον, ὥσε μῆτε χέρια μῆτε ποδάρια ἠμπορούσαμεν νὰ κινήσωμεν. Τὸ καροῦλι ἐπάνω τόσον ἐξεῖχεν ἔξω, ὥσε ἡμεῖς δὲν ἠμπορούσαμεν νὰ φοβηθῶμεν, ἀπὸ τὸ νὰ προσκρούσωμεν εἰς τοὺς Βράχους· ὅμως μ' ὅλον τοῦτο οὗτος ὁ τρόπος τοῦ ἀναβιβάσματος εἶχε περισσότερον τρόπον, παρὰ τὸ σήκωμα ἀπὸ ἕν ὄρεινόν λαγοῦμι· ἐπειδὴ εἰς τὸ λαγοῦμι τὸ ὑπὸ τοὺς πόδας κείμενον βάθος δὲν καταλαμβάνεται. Μ' ὅλον τοῦτο εἰς τρία τὸ ἐλάχιστον λεπτὰ διεπεράσαμεν τὸ διάστημα ἀπὸ 150. πόδας ὕψος, τὸ ὁποῖον μᾶς διεχώριζεν ἀπὸ τοὺς Μοναχοὺς, οἵτινες ἀμέσως μᾶς εὐγαλαν ἀπὸ τὸ δύνκτιον. Ὁ δούλος μας εἶχεν ἀναβεῖ ἀπὸ ἕνα ὀλίγον ἀσφαλῆ δρόμον, δηλαδὴ διὰ μέσου τῆς ἔξω τοῦ Βράχου κρεμασμένης ξυλίνης σκάλας, ἣ ὁποία φέρει εἰς ἕνα ἐσωτερικῶς σκαλισμένον δρόμον, διὰ τοῦ ὁποίου ὡσαύτως ἐρχόμεθα εἰς τὸ Μονασῆρι. Οἱ Μοναχοὶ μᾶς ἐδέχθησαν πολλὰ πολιτικῶς, καὶ ἐμείναμεν περισσότερον ἀπὸ μερικὰς ὥρας εἰς αὐτούς. Τὰ Οἰκοδομήματα ἐκείνοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Βράχου ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διεσκορπισμένα. Ἡμεῖς δὲν ἐπαριθμήσαμεν περισσότερον παρὰ 5. κυρίως τακτι-

κοὺς Γερομονάχους, καὶ μερικοὺς λαϊκοὺς· Α'—
δελφοίς.“

Ἡ'δη ἀνερχόμεθα εἰς τὴν περαιτέρω ἑξακο-
λούθησιν τοῦ εἰρημένου λεωφόρου Δρόμου μας,
ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξήλθομεν εἰς τὴν Περιγραφήν τῶν
Μετέωρων.

Ο' ἀπὸ τοὺς Σταγοὺς λεωφόρος Δρόμος φέροι
εἰς διάστημα ὥρας $1\frac{1}{2}$ εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον τῶν Με-
τεώρων· ἔνθα εὐρίσκομεν Κώμην καλουμένην
Κασράκι· πλησίον ταύτης, δηλαδὴ εἰς τοῦτο τὸ
ὄρεινόν Τμήμα, ὅπου ταῦτα τὰ Μετέωρα εὐρίσκον-
ται, ἀποδίδουσιν οἱ Περιηγηταὶ μερικὰ Ἐρείπια
εἰς τοὺς πάλαι Γόμφους· οἱ ὅποιοι ἦσαν τὸ
Κλειδί τῆς Τρίκκης καὶ τῆς κατωτέρας Θεσσα-
λίας ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Πίνδου, ὡσαύτως καὶ ἀξιο-
μνημόνευτοι διὰ τὰς Ἐκστρατείας τοῦ Καίσαρος
κατὰ τοῦ Πομπηίου. Ἀπὸ τὸ εἰρημένον Ξενοδο-
χεῖον καὶ τὸ Χωρίον Κασράκι ἕως ὥραν $1\frac{3}{4}$ μα-
κρότερα εὐρίσκεται τὸ Ξενοδοχεῖον Κορύεντα,
ἢ Κορύα Βούσις, ὅπου εἶναι ἐν Δερβέντιον,
καὶ ἡ διάβασις τοῦ Πηνεῖοῦ διὰ μιᾶς πετρίνης
Γεφύρης. Ἐκ τῆς Κορύας Βούσεως μετὰ ὥρας 2.
πηγαίνει εἰς Στούρτζια. Μετὰ δὲ ὥρας $1\frac{1}{2}$ εἰς τὸ
Ξενοδοχεῖον τοῦ Μοκοσίου, ἐκ τοῦ ὁποίου μετὰ
ὥρας 2. ἔρχεται εἰς Θεωρίαν τέλος πάντων τὸ
Χωρίον Μαλακάσι. Ο' Πουκεβήλλιος σχε-
διάζει τὸν ἐκ Σταγῶν Δρόμον λέγων. „Ἐὰν ἀπὸ
τοὺς Σταγοὺς κινήσῃ τις ἕως τὸ Κοουκουλιώ-
τικον Ξενοδοχεῖον τὸ εὐρισκόμενον 6. ὥρας μα-
κρὰν, περὶ πολλὰ τραχὺν δρόμον, ἀναβαίνων
διάφορα μικρὰ Βουνά· καὶ μακρότερα ἀπὸ ἐδῶ,
ἀφ' οὗ πηγαίη διὰ τοῦ μικροῦ Ποταμοῦ τοῦ Μα-
λακασίου, ὅστις χύνεται εἰς τὸν Πηνεῖον, ἀναβαί-

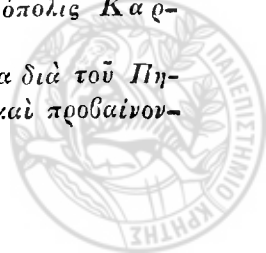
νει 1. ὥραν τὸ βουνὸν, καὶ ἐρχόμενος ἀπὸ τὸ ὕψος κάτω, φθάνει τελευταῖον εἰς τὴν Κώμην Μαλακάσιον, τὴν εὐρίσκομένην οὐ μακρὰν τοῦ μεγάλου Δρόμου καὶ τοῦ ὁμωνύμου Ξενοδοχείου.“

Τὸ Μαλακάσιον παραγαίνει εἰς τὸ ὄμμα ἕως 40. Ὅσπῆτια, τὰ ὁποῖα κεῖνται πλησίον εἰς ἓνα Λάκκον καὶ κατοικοῦνται ἀπὸ περίπου 200. Μεγαλοβλάχους. Αὐτὴ εἶναι ἡ τελευταία πρὸς ἐκεῖνο τὸ Μῆρος ἐπίσημος Κώμη τῆς Θεσσαλίας. Εἰς τὸν Κύκλον τοῦ Μαλακασίου, ὁ ὁποῖος κεῖται εἰς τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν τῆς Θεσσαλίας ἀμέσως εἰς τὸν ῥόζον τοῦ Μετζόβου, ὑπάρχει ὁ ἀνατολικὸς Κλάδος τοῦ Πίνδου, καὶ ἐν μέρει τῆς ἐν Ἡ'πειρῷ παλαιᾷ Δολοπίας, ὅπου ἐπαριθμοῦνται 78. Χωρία μὲ περίπου 17000. ψυχὰς, τὸ περισσότερον Νομάδες κατοικοῦσι ταύτην τὴν ὠραίαν, ὅμως τραχὺν ὄρεινὴν Τοποθεσίαν, βόσκοντες ἐδῶ τὰ πρόβατά των, ὅμως πάντοτε μὲ τὰ ὄπλα εἰς τὸ χέρι· καὶ Ἑλληνας ὄντας διὰ τὴν νομαδικὴν των ζωὴν (ὡς ἐν τῇ Ε'πιθεωρίᾳ εἶπομεν), ὠνόμασεν ὁ περίφημος ἐκεῖνος Ἀχιλλεὺς Μεγαλοβλαχίτας. Ὁ Πηνειὸς, ὅστις ἐδῶ καταπίπτει, ἔχει πολλὰ ξερναρόξρωτον κρεββάτι, καὶ σχηματίζει ἐν μεταλλῶδες Ταμεῖον τοῦ Πίνδου, εἰς τὸν ὁποῖον μάλις εὐρίσκομεν πολλὰς μισοπολυτίμους πέτρας, καὶ μάλαγμα. Εἰς τὴν Κοιλιάδα τοῦ Πηνειοῦ εὐρίσκομεν τὰ Ε'ρείπια τῆς παλαιᾷ Παλαιφάτου. Ἀπὸ τὴν Κώμην Μαλακάσιον 2. ὥρας ἐπὶ τοῦ βουνοῦ εἶναι ἡ Κορυφὴ τοῦ Πίνδου, διὰ τῆς ὁποίας τὴν ὑψηλὴν Διόδον εἰς 2. ὥρας τελειώνομεν τὸν λεωφόρον Δρόμον μας εἰς τὴν Πόλιν Μετζόβου, ὅπου ἀρχεται ἡ Ἡ'πειρος.

Τώρα ὀπισσοσκελλοῦμεν διὰ νὰ περιέλθωμεν καὶ τοὺς λοιποὺς λεωφόρους Δρόμους τῆς Ἑσσιώτιδος, τοὺς ὁποίους ἐδῶ ἀραδικῶς θέλομεν ἐπιθεωρήσει.

Ἡ Διόδος ἢ ἀπὸ Τρίκκαλα εἰς Ἡΰπειρον διὰ τῆς Καλλαρίτης ἄγουσα, ἐξέρχεται εἰς τὴν τῆς Ἡΰπειρου συνορικὴν Κώμην Ματζούκην. Εἰς τοῦτο τὸ ἔσωθεν μέρος τὸ ἄνωθεν τῆς Διόδου πρὸς βοῦρᾶν τάττουσι τὸ Αἰτίνιον, τὸ ὁποῖον καὶ Ἀΐθῆναιον καλεῖται, εἰς τὰ πέρατα τῆς Θεσσαλίας εὐρισκόμενον, οὐ πολὺ μακρὰν τῆς Τρίκκης, καὶ ἦτον Πόλις ποτὲ· κατὰ τινὰς τῶρα λέγεται Αἰτῖνο. Πλησίον τῆς Πόρτας καὶ τοῦ Μοζακίου, τὰ ὁποῖα, εἶναι συμμά τῶν Τρικκάλων εὐρίσκεται καὶ τὸ Μοναστήριον ὀνομαζόμενον Δούσικον, φέρον τὴν μνήμην τοῦ Ἀγίου Ἀχιλλίου Ἀρχιεπισκόπου Λαρίσης· εἶναι Κατάστημα μέγαλον, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει καὶ μέχρι τοῦδε ἀπὸ τὰ ὠραιότερα καὶ πλουσιώτερα τῆς Θεσσαλίας Μοναστήρια. Κατὰ τὸν λεωφόρον Δρόμον τὸν ἀπὸ Τρίκκαλα εἰς Ἡΰπειρον διὰ Ἀσπροποτάμου ἐξερχόμενον, κεῖται τὸ Φανάριον (Φέροινον) ἢ Πρωτεύουσα τῶν Ἀγράφων μὲ ὄχυρὸν Φρούριον καὶ περίπου 300, Ὀσπήτια Κατοίκων Ἑλλήνων καὶ Ὀθωμανῶν. Ἐπαριθμεῖται ἡ ἀπόστασις τῆς 4. ὥρῶν δρόμου δυτικομεσημβρινῶς ἀπὸ τῆς Τρίκκης, ὅπου εἰς τὸ μετὰξὺ εὐρίσκεται καὶ μία Γέφυρα ἐπὶ τοῦ Πηνειοῦ. Εἰς τὸ πλησίον τῆς Τοποθεσίας ταύτης κεῖται καὶ ἡ Κωμόπολις Καρδίτσα.

Πηγαίνοντες ἀπὸ τὰ Τρίκκαλα διὰ τοῦ Πηνειοῦ εἰς διάβασιν μὲ τὴν βάρκαν, καὶ προβαίνον-

τες ὥραν $\frac{1}{2}$ ἐκεῖθεν τῶν νοτίων ὄχθων του εὐρίσχομεν Κωμόπολιν Καλύβια λεγομένην, καὶ ὑπὸ φιλοπόνων Ἑλλήνων κατοικουμένην. Πρὸς τὸν ἐνθάδε μεσημβρινοανατολικὸν λεωφόρον Δρόμον περαιτέρω ἀπαντῶμεν τὴν Κωμόπολιν Μισοδάνι, ἣτις ἀφίσταται 2. ὥρας τῆς ἐνταῦθα Πρωτευούσης· αὐτὴ εἶναι περίφημος διὰ μίαν Ἑκκλησίαν ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι λίθος τις ἔχων Γάπια ἐσχιματισμένον, καὶ ἄνω αὐτοῦ ἐπιγραφὴν τοιαύτην „Κοῖντα Ἀφρόδεισιν τὸν ἑαυτῆς Ἄνδρα μνήμη χάριν ἀνέθηκεν. Ἡ ῥως χρησὲ χαῖρε.“ *) Κατὰ τὸ μέσον σχεδὸν τοῦ Δρόμου τούτου περίπου ὥρας 3. μακρύτερα κεῖται ἐπάνω εἰς ἓνα Δόφον ἢ ὠραία Κωμόπολις Ξυλοπαρίκι, οὐ μακρὰν τῶν Δειψάνων τῆς Μεσσηίδος καὶ Υψηρίας. Καὶ περὶ τὴν ἄκρην τῆς Ἐπαρχίας κατὰ τὸν αὐτὸν λεωφόρον Δρόμον μετὰ 1. ὥραν ἐρχόμεθα εἰς τὴν μικρὰν Κωμόπολιν ὀνόματι Μασκολοῦρι· αὕτη θεωρουμένη εἰς τὴν οἰκοδομὴν δὲν εἶναι σημαντικὴ· ἀλλ' εἶναι Τόπος, ὅπου ἐγένετο ἡ δημοτελής Πανήγυρις, διὰ τὰς παντοδαπὰς πραγματείας περὶ τὰς 10. Μαΐου Μηνὸς κατ' Ἐτος, ἐμπόριον περίφημον τῆς Θεσσαλίας· ἥδη καὶ ταύτης ὑσερεῖται, ὡς ἐμάθομεν. Εἰς τὸ Μασκολοῦρι εὐρίσχομεν πολλὰ Νομίσματα, ἐκ τῶν ὁποίων μὲν δίκαιον συμπεραίνομεν, ὅτι ἔκειτο ἐδῶ ποτὲ μία παλαιὰ Πόλις, καὶ αὕτη ἦτον αἱ Χυρετίαι. Πλησίον ταύτης πρὸς ἑσπέραν τε καὶ ἡλίου δυσμὰς θεωροῦμεν μὲ ἀμυδρὸν βλέμμα τὴν τερπνὴν

*) Μιλετ. Γεωγρ. Σελ. 388.

Πεδιάδα καὶ τὸν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ πράσινα Λειβά-
δια ῥέοντα Φοῖνικα, τὰ ὁποῖα ἐπισημειώνουν τὴν
ἕσιν τῆς παλαιᾶς Μητροπόλεως λεγομένης,
ἣτις ἔκειτο μεταξύ Γόμφων καὶ Φαρσάλων εἰς
τὸ κέντρον τῆς Θεσσαλίας, ἐδῶθεν τῶν Καλα-
θαρινῶν.

Πρὸς τὸ βόρειον Μέρος τῆς Ἐξιώτιδος ἔξορ-
μαῖ ἐν Κλωνάρι τοῦ Ὄρους τῶν Βολουτζῶν, τὸ
ὁποῖον ἐξαπλοῦται ἀπὸ βορρᾶν πρὸς μεσημβρίαν
εἰς τὸ μέσον τῆς Θεσσαλίας, ἐκ τοῦ ὁποῖου σχημα-
τίζεται ἡ Λοφοσειρὰ τοῦ Τιτάρου. Ἐνας Δρόμος
φέρει ἀπὸ Τρίκαλα τὸν Ὄδοιπόρον ἐπάνω εἰς αὐτὸ,
καὶ εἰς τὸν Κύκλον τοῦ Ἀρδαμίου, τοῦ ὁποῖου τὰ 13.
Χωρία: Ἀρδάμι, Βερίνγκια, Κρασιά,
Μεγάλον Τζιγότι, Μικρὸν Τζιγότι,
Ἐλευθεροχώρι, Τζουκοφλιάκι, Βλα-
χογιάννι, Πραιτῶρι, Συκιά (μὲ τὸ
παρ' αὐτὴν γειτνιαζόν ἐπὶ τὸ ῥιζὸν τινὸς Βουνοῦ τῶν
Χασίων ἐπίσημον Μοναστήριον τῆς Ἀναλήψεως.)
κ. τ. λ. κεῖνται τριγύρω εἰς τὸν καρποφόρον Τόπον,
διεσκορπισμένα ἐπάνω εἰς ὠραιοδασομένους Λό-
φους ἀξιοζωγράφισα· μετὰξι, θαμβάκι καὶ σαφύ-
λια εἶναι τὰ καθ' αὐτὸ ἀντικείμενα τῆς καλλιερ-
γείας· πλὴν ἐκ τούτων τὸ Ἐλευθεροχώριον,
τὸ ἀπέχον δυτικομεσημβρινῶς ὥρας 5. τοῦ Τυρνά-
βου εἶναι ἐξαιρετώτερον, ὅτι οἰκεῖται ἀπὸ εὐκα-
ταστάτους Ἑλληνας, οἵτινες ἐμπορεύονται ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖστον μὲ θαμβάκι κομιζόμενον ἀπὸ τὰ πέ-
ριξ· κατὰ δὲ τὴν εἶδησιν ὅπου ἔχομεν, καὶ οὗτος
ἀπὸ τὰς ἀκαταστασίας ἐρημωθείς Τόπος, πάλιν
ἄρχισε νὰ ἀναλαμβάνῃ ἀπὸ τοὺς ἐπιστρέφοντας.

Πρὸς τὴν Ὄδον, τὴν ἀπὸ τοὺς Σταγούς εἰς

τὰ ἀνώτερα Βουνοπατήματα τοῦ Βολουτζαίου Κλωναρίου φέρουσιν, καὶ εἰς Μακεδονίαν ἐξάγουσαν, εὐρίσκονται τὰ Χωρία: Κερασιά, Κριτζοτάδες, Φλάμρον, Γερακάρι, Βελενίτζα, Τζιούκα, Ἅγιος Γεώργιος, Πετζούγγια, Μαυρέλι, Σμόλια κ.τ. ἐξ. διεσπαρμένα ἀνάμεσα εἰς τὰ Βουνὰ μεταξὺ πολλῶν φουντοτῶν Ὄξυῶν καὶ ἐξαιρέτων νερῶν. Καὶ ἀνωτέρω τῆς Ὀδοῦ ταύτης, κεῖνται ἡ Βλαχάβα καὶ ἡ Ἀσπρη Ἐκκλησία ἐπίτινος ὑψηλῆς Βουνοράχης τῆς κυρίως Ἀλύσου τῶν Βολουτζῶν. Ἐπόμενον ἦτον ἀκόμη διεξοδικώτερον νὰ μνημονευθῇ ἐνταῦθα καὶ ἐν πολλὰ ἀξιόλογον Ἐλληνικὸν Ἐθνος, τὸ ὁποῖον κατοικεῖ ἐδῶ τὰ εἰρημένα Χωρία καὶ ὅλην σχεδὸν τὴν πρὸς βορρᾶν ὄρεινὴν Τοποθεσίαν ταύτην τῶν Βολουτζῶν μεταξὺ Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας· οὗτοι εἶναι οἱ Χασιώται Ἀπόγονοι τῶν Λαπίθων, κατασαίνοντες Ἐθνος ἡρωϊκὸν καὶ φιλελεύθερον. Τὸν ἀριθμὸν μὲν τῶν λοιπῶν Χωρίων τῶν ἀγνοοῦμεν, ἡ δὲ Πρωτεύουσα αὐτῶν εἶναι ἡ Δεσκάτα, κειμένη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, ἔχουσα τὴν θεωρίαν πρὸς τὰ Πετζούγγια, μὲ περίπου 600. Ὄσπητια φιλέργων Ἐλλήνων· ἐδῶ εὐρίσκεται καὶ τὸ Οἰκητήριον τοῦ Ἀγᾶ, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπόκεινται τὰ πέριξ τῶν Χασίων. Τὸ δὲ ἐξαρχοῦν αὐτῆς προῖον, ὡς καὶ τῶν περισσοτέρων περὶ αὐτὴν Χωρίων, εἶναι κρόκος καὶ γίνεται ἐκ τούτου· ἐξαγωγή εἰς Μακεδονίαν.

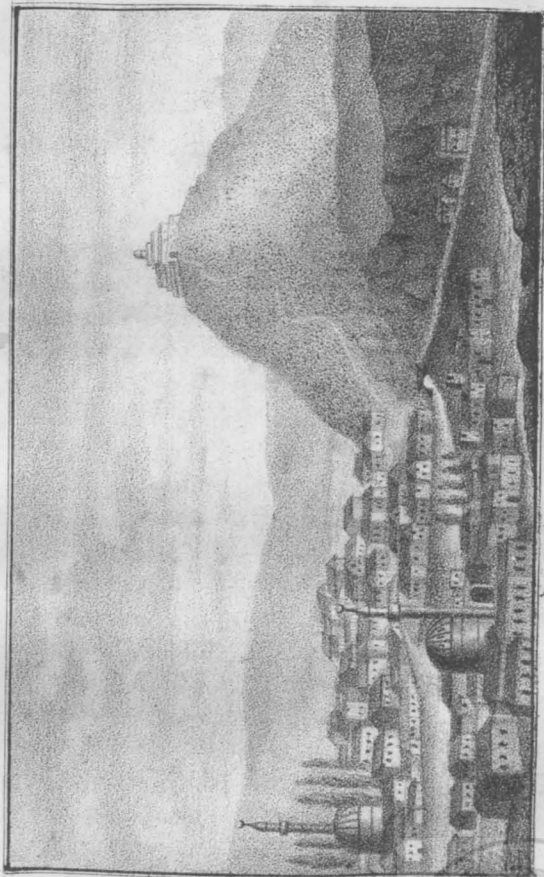
Ἀφίνοντες λοιπὸν τὴν Περιγραφὴν τούτου τοῦ ὄρεινου Ἐθνοῦς, ὡς μὴ ὄντος εἰς ἡμᾶς ἀκριβῶς γνωστοῦ, μεταβαίνομεν εἰς τὸν Τόπον τῶν Πεῦραιῶν.

ΠΕΡΡΑΙΒΙΑ.

Αὕτη ἢ Ε'παρχία περιέχει τὸν πρὸς τὸ βόρειον μέρος μεσαῖον Τόπον τῆς Θεσσαλίας, εὐρισκομένη εἰς τὸ σύνορον αὐτῆς κατὰ τὸν Πηνεῖον Ποταμὸν καὶ τὸν Ὀλύμπου. Αὕτη ἐκατοικεῖτο τὸ πάλαι ἀπὸ τοὺς Πεῤῥαίβους ὑπὸ τὸ ὄνομα Πεῤῥαίβια, τῶν ὁποίων Μητρόπολις ἦτον ἡ Πεῤῥαίβια, Πόλις ποτὲ διάσημος, ἣτις ὑπὸ τῶν περισσοτέρων Γεωγράφων προσγράφεται εἰς τὴν Μακεδονίαν· παρὰ τούτους ἀπονέμονται καὶ ἄλλοι Πεῤῥαίβοι εἰς τὴν Δωρίδα, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐκλήθη καὶ ἡ Πίνδος τὸ ὄρος Πεῤῥαίβος (ἦγουν τὸ Κλωνάρι του καλούμενον Τυμφρεζόν), διὰ τὸ νὰ ἐκατοίκουν αὐτὸν πρὸς δυσμὰς οἱ Πεῤῥαίβοι. Αὕτη περατοῦται ἀπὸ ἀνατολῶν ὑπὸ τῆς Πιερίας καὶ Μαγνησίας, ἐκ τῶν ὁποίων κόπτεται διὰ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Κοιλιάδος τῶν Τεμπῶν· ἀπὸ μεσημβρίαν ὑπὸ τῆς Πελασγιώτιδος καὶ Μαγνησίας, περιτοιχιζομένη ἀπὸ τὴν Ἀλυσσον τῆς Μιλούνας καὶ τὸν Ὀλύμπου, πλησίον τοῦ ὁποίου τῶν ὑπωρειῶν ὁ Πηνεῖος κυλίει τὸ ρεῦμα του· ἀπὸ δυσμῶν ὑπὸ τῆς Ἐσσιώτιδος, καὶ συνέχεται μὲ τὸ Κλωνάρι τῶν Βολουτζῶν ἢ τὰ Χάσια· τὸ δὲ βόρειον μέρος τῆς Ε'παρχίας ἔχουν τὰ Βο

λουτζά και ὁ Ο'λύμπος τοποθετημένον, τὰ ὅποια τὴν διασέλλουσιν ἀπὸ τὴν Πελαγονίαν καὶ Πιερρίαν ἢ ἀπὸ τοὺς Κύκλους Σερβίων καὶ Κατερίνης. Ἀπὸ τὴν Ἀ' λυσον τῶν Βολουτζῶν διατρέχουν τὴν Ε' παρχίαν ταύτην οἱ Ποταμισκοί: ὁ Εὐρώτας, ὁ Κουράλιος, ὁ τῆς Ε' λασσῶνος, ὁ τοῦ Ἀ' μουρίου (Βαρκόν), καὶ ἄλλοι Ῥ' ἄκες εὐθνήνομενοι πρὸς τὸν Πηνειόν. Ε' κ τοῦ Ο' λύμπου ἀναβρῦουσι περισσότεροι ἀπὸ 12. τοιοῦτοι μικροὶ Ποταμοί, οἵτινες ὅμως ἐξακολουθοῦν τὸ τρέξιμόν των εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ἐνταῦθα ὑπάρχει καὶ ἡ ἀρχαία Λίμνη Ἀ' σκουρίς, μετὰ τὸ Κατοικητήριον τῶν Θεῶν. Ὁλη σχεδὸν ἡ Ε' παρχία εἶναι ὀλόγυρα ἀπὸ Βουνά τριγυριζομένη, καὶ ὁ ἐν τῷ μέσῳ Ε' λασσῶνιος καὶ Δομενίκιος Κάμπος ἔχει εὐκαρπον γῆν πρὸς γεωργίαν.

Ἐν τοπογραφικὸν διαπέτασμα ἐκ τῆς προρηθείσης Δεσκάτης μᾶς φέρει κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Ε' λασσῶνα (Ὀ' λουσῶν), τὴν ἀπέχουσαν τῆς μὲν Δαρίσσης βορειοδυτικῶς ὥρας 8. τῶν δὲ Σερβίων ἐν Μακεδονίᾳ πρὸς μεσημβρίαν ὥρ. 10. Αὕτη εἶναι Πόλις ἀρχαία, καὶ τὴν σήμερον ἡ Πρωτεύουσα τῆς Πεῤῥαιβίας, κεῖται πλησίον τῶν Κλάδων τοῦ Ο' λύμπου, διὰ μέσου τῶν ὁποίων τρέχει εἰς Ποταμίσκος, διαχωρίζων τὴν Πόλιν εἰς δύο μέρη, εἰς τῆς ὁποίας τὴν ἀνωφερῆ καὶ βραχῶδη ἄκραν ἄγει καὶ μία μικρὰ πετρίνη μονοκάμαρος Γέφυρα, συμβάλλουσα εἰς σύνδεσμον τῆς Πόλεως. Αὕτη εἶναι ὁ κοινὸς ἀπὸ τὴν Θεσσαλίαν εἰς τὴν Μακεδονίαν φέρων Δρόμος. Εἶναι τετιμημένη μετὰ θρόνον Ἀ' ρχιεπισκόπου, ὅστις ἔχει εἰς τὴν Τζαριτζάνην τὴν Καθέδραν του, καὶ περίφη-

Η ΠΟΛΙΣ ΕΛΛΑΔΩΝ.

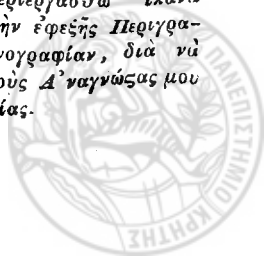
μος διὰ τὰς μεγάλας Πανηγύρεις ὅπου γίνονται ἐδῶ, εἰς τὰς ὁποίας συνάζονται πανταχόθεν οἱ ἄνθρωποι περὶ τὰς πρώτας τοῦ Αὐγούστου κατ' Ἔτος, διὰ τὰς ἑαυτῶν παντοδαπὰς πραγματείας.

Ἡ Ἐ'λασσὼν περιέχει ἕως 300. Ο'σπήτια, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὰ εἰς τὴν δεξιὰν ἀνωφερικὴν ὄχθην τοῦ Ποταμίσκου κείμενα, κατοικοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ Ἑ'λληνας, τὰ δὲ εἰς τὴν ἀρισερὰν ὄμαλὴν, ὅπου εὐρίσκονται τινὰ Τζιαμία, καὶ ὅπου τρέχει ἐν αὐλάκι πρὸς κίνησιν τοῦ Μύλου, ἀπὸ μόνους Ο'θωμανούς. Ἀλλ' ἐκεῖνα τὰ εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην ἀντικρῦζοντα διασχίζει ἕνας Χείμαρρος, ὅστις ἔρχεται ἀπὸ τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Πόλεως, καὶ ἐνόηται μὲ τὸν πρῶτον· ἐδῶ εὐρίσκειται μία παλαιὰ ἀτάκτως κτισμένη Ἑ'κκλησία εἰς μνήμην τῆς Ἀγίας Μαρίνης, ἐν μὲ ποικίλα Κυπαρίσσια Τζιαμίον παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Ποταμίσκου, ἡ Κατοικία τοῦ Βοεβόδα, ὅστις ἐξουσιάζει τὰ πέριξ καὶ ἐν καλοκατάστατον Μετόχι· ἔτι δὲ τὸ κατ' ἐξοχὴν προσεκτικῆς θεωρίας ἄξιον, τὸ περιόρημον καὶ ἐξακουστὸν τῆς Παναγίας Μονασήριον, τὸ ὁποῖον ὑψόνεται μεγαλοπρεπῶς ὡς ἐν λαμπρὸν Παλάτιον ἐπάνω τῆς Πόλεως καὶ τὴν σολίζει ἀξιοθαύμασα. *)

*) Κατὰ τὴν Παραμονὴν τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως ἐν Ἑ'τει 1823. ἐπιθυμῶν νὰ κοσμήσω τὴν διάνοιά μου μὲ θείας εἰδήσεις, ὑπῆγα εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ἐ'λασσῶνος, ὅπου ὁ σεβάσμιος Καθηγούμενος Ἀ'βέλκιος μὲ ὑποδέχθη μὲ μεγάλην φιλοφροσύνην καὶ φιλοξενίαν· καθ' ὃν καιρὸν διέτριβε καὶ ὁ Ἑ'πίσκοπος Πέτρος καὶ Λειβαδίου ἐκεῖ. Εἰς τὴν ἀγίαν Μονὴν ταύτην σέσιν ἔχων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦτον μὲ τὴν Μοναχικὴν Κοινότητα,

Τοῦτο τὸ ἐξαιρετικὸν Κατάστημα κεῖται ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἑνὸς ὑψηλοῦ Λόφου. Τὸ εἶδός του σχηματίζει ἕν μακροῦλόν, πλάγιον τετράγωνον, τοῦ ὁποίου τὸ μακρύτερον μέρος προσηλώνεται κατὰ τὸ πρόσωπον τῆς Πόλεως, τὸ δὲ ἕτερον εἰς τὴν Λοφοράχιν καὶ βασιλικὴν Δίοδον. Αὐτὸ περικλείεται ἀπὸ τρεῖς Πόρτας, κατὰ τῶν ὁποίων τὴν διεύθυνσιν ἀναβαίνουν τρεῖς Δρόμοι, καὶ ἐξ αὐτῶν ὁ συντομώτερος εἶναι, ὅσιν φέρει ἀνωθεν τῆς Γεφύρης εἰς τὴν ἀνατολικὴν Πύλιν. Εἰς τὴν εἴσοδον διὰ τῆς Πύλης ταύτης μέχρι τῆς πρὸς βορρᾶν δεξιόθεν ἔκτεινονται κατὰ μῆκος τῆς ἀνωτέρας Αὐλῆς τὰ ὑψηλὰ πατώματα τοῦ Μονασηρίου μετὰ τὰ ἀνώγεια, ὅπου εὐρίσκεται τὸ Δῶμα τοῦ Ἡγουμένου, ἡ Βιβλιοθήκη, τὸ Τραπεζαρεῖον καὶ ἄλλα διάφορα Δώματα διὰ τοὺς Φίλους. Ἀπὸ τὰ ἀνατολικὰ 2. Δώματα τοῦ Ἡγουμένου θεωροῦνται αἱ κορυφαὶ τοῦ Ὀλύμπου καὶ ἡ ὑποκάτωθεν τοῦ Μονασηρίου βραχῶδης Δίοδος. Τὸ Ἀνώγειον δίδει τερπνὴν θέαν πρὸς τὴν Πεδιάδα τῆς Ἐλασσῶνος, ἐπὶ τὴν ἀπέναντι Πόλιν Τζαριτζάνην, καὶ ἐκεῖθεν κατὰ τὴν Κώμην Βελεσνίκον· καὶ ἐντεῦθεν ἀκόμη βλέπει τὸ ὄμματι ἀνατολικῶς εἰς τὰ ὕψη τοῦ Ὀλύμπου ἀπὸ ἱκανὴν ἀπόστασιν τὸ Μονασῆριον Βαλέτζκον, καὶ καθαρώτερα ἀπὸ ἕνα

ἐπέρασα μετὰ τὴν χάριν τῆς Ἀ'επαρθένου ἕως τὸ Μεσοτεσσαράκωσον τοῦ Πάσχα 1824. εἰς τὸ ὁποῖον διάστημα εἶχον εὐκαιρίαν νὰ περιεργασθῶ ἱκανὰ πράγματα. Ὅθεν ἐπρόσθεσα εἰς τὴν ἐφεξῆς Περιγραφὴν μου καὶ τὴν παροῦσαν Εἰκονογραφίαν, διὰ νὰ δώσω ὅπως οὖν μικρὰν ἰδέαν εἰς τοὺς Ἀναγνώστας μου καὶ ταύτης τῆς ἀξιολόγου Τοποθεσίας.

σκοτεινὸν ὑπόστρογον τῶν ὀπισθεν ἐπὶ τῆς ἀνωτάτης Αὐλῆς βορείων πατωμάτων. Ὁ δὲ κάτωθεν τόπος αὐτῶν τῶν πατωμάτων χρησιμεύει εἰς Μαγειρεῖα, Κάμερας τῶν δούλων καὶ Δοχεῖα τῶν ὑπαρχόντων. Ἐκ τῆς ἀνατολικῆς Πύλης μέχρι τῆς δυτικῆς ἀρισερόθεν ἐκτείνονται κατὰ μῆκος τῆς κατωτέρας Αὐλῆς τὰ Κελλία τῶν Μοναχῶν μὲ τὰ μικρὰ παράθυρά των, διὰ τῶν ὁποίων θεωροῦντες εἰς τὰ ἔξω, τέρπουσι λαμπρῶς τὰ βλέμματά των κάτωθεν πρὸς τὴν Πόλιν· καὶ μάλιστα τὸ ἑσπέρας οὐκ ὀλίγον τέρπει καὶ τὸ γόσιμον ἄκουσμα τῶν ἀντικρῶ εἰς τὴν Αὐλὴν τοῦ Βοεβόδα λαλουμένων μουσικῶν Ὀργάνων.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἀπὸ τὸ μέσον καὶ τῶν δύο Αὐλῶν ἕως τὰ τοίχη τῆς δυτικῆς Πύλης ἐκτείνεται τὸ σερεὸν Κτίριον τῆς Ἐκκλησίας συνδεδεμένον μὲ τὸν ἀνώμαλον Νάρθηκα τὸν συνεχόμενον μὲ τὰ ἔξωθεν τοίχη, ὅπου ὑψώνεται ἀπὸ τὸ μέσον τῆς εἰς τὰ ἄνω ἕνας ἐξαιρετος Θόλος. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μὲν ὀλίγον μικρὴ καὶ σκοτεινὴ, ἀλλὰ δὲν εἶναι πολλὰ Ἐῖτη ἀφ' οὗ προσεκτίσθη εἰς τὸ δεξιὸν τῆς μέρος ἕνας ἄλλος Νάρθηξ μὲ τινα παράθυρα, ὅσις οὐκ ὀλίγον τὴν καλλωπίζει, καὶ ἔγεινεν εὐρυχωρότερα. Ἡ καθ' αὐτὸ ἀρχαία μνήμη τῆς Μονῆς εἶναι ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος· πλὴν τὴν σήμερον πανηγυρίζουσι τὴν Κοίμησιν τῆς Ἀειπαρθένου Μαρίας· καὶ φυλάττεται εἰς αὐτὴν μία θαυματουργὸς Εἰκὼν τῆς Παναγίας, παριζάνουσα ἐν φοικτὸν θαῦμα: ὃ ἐς ἔχει ἐν σερνάρι πιεσμένον εἰς τὰ σήθη τῆς Παναχράντου, τὸ ὁποῖον ἔρρηψε ποτὲ ἐπ' αὐτὴν εἰς Ἀγαρηνός. Εἰς αὐτὴν συντρέχουσι πολλοὶ

ἐκ τῶν Περιχώρων διὰ τὰ ἀένναα θαύματα τῆς Παναγίας· ἐνίοτε δὲ αὐτὴ ἢ ἅγια Εἰκὼν μετακομίζεται, ὅπου ἤθελεν εἶναι ἀναγκαῖον εἰς ἀποτροπὴν συμφορᾶς ἢ κακοῦ τινος. Ἡ Βρύσις, διὰ τῆς ὁποίας ῥέει τὸ νερὸν εἰς τὸ Μονασήριον, ἐκτείνεται ἀπὸ βορρᾶν διὰ μέσου ὄρεινῶν Λόφων καὶ Κοιλάδων ἐπάνω εἰς ὑψηλὰς καμάρας 1. ὥρ. μακρὰν ἀρχόμενον. Τὸ Μονασήριον εἶναι Σταυροπήγιον, καὶ σχεδὸν περίπου χιλίων χρόνων παλαιόν· εἶναι πεπλουτισμένον μὲ διάφορα ὑποστατικά: Ἀγρούς, Ἀμπέλους, Κτήματα, καὶ ἐκ τῶν τεσσάρων του Χωρίων τὸ πολυκερδέστερον εἶναι ἢ ἐν Ὀλύμπῳ κειμένη Διάβα. Τοῦτο φιλοξενεῖ, καὶ περιποιεῖται ὅλους τοὺς ἐκεῖθεν διαβαίνοντας Ὀδοιπόρους ἀδιακόπως, μὲ ὅλον ὅτι εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἀνωμαλίας ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν διαβαίνοντων Ὀθωμανικῶν Στρατευμάτων κατεξοδεύθη.

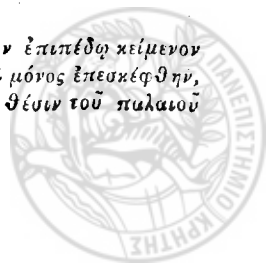
Ἀνωθεν τοῦ Χειμάρου, ὅσις περὶ ἔμπροσθεν τοῦ Μετοχίου καὶ τῆς Οἰκίας τοῦ Βοεβόδα, σημειοῦμεν ὡς ἓνα ἐκ τῶν τεσσάρων κτημάτων τοῦ Μονασηρίου καὶ τὸ 1. ὥρας ἀπέχον Ἐλληνοχώριον Δριάνοβον, κείμενον μεταξὺ τῶν γειτνιαζόντων Δοφοράων μὲ περίπου 60. Ὀσπήτια. Πρὸς τούτοις ἐδῶ ἀνήκει νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὸ πρὸς τὸ δυτικονότιον μέρος τῆς Ἐλασσῶνος 3 $\frac{1}{2}$ ὥρας ἀπέχον ἐπίσημον Μονασήριον Γιαννοῦτᾶ καλούμενον, Κατάστημα ἀρχαῖον μὲ Ναὸν μετριότροπως ᾠκοδομημένον, τιμῶμενον ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἀγίας Τριάδος, καὶ τὸ ὁποῖον διατελεῖ εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν τοῦ Ἐλασσῶνος. Εἰς τὰ περὶ τούτου μερικοὶ θέλουν νὰ εὐρίσκηται καὶ Χωρίον καλούμενον Κοκκινόπουλον.

ΠΕΡΡΑΙΒΙΑ.

Θεωρήσαντες ὁπωσοῦν ἀκριβῶς τὴν Πόλιν *Ε'λασσῶνα*, ἀναγκαῖον κρίνομεν κατὰ πρῶτον νὰ πάρωμεν πρὸς μεσημβρίαν τὸν δεξιὸν Δρόμον, καὶ οὕτως εἰς τὴν ἐπιστροφὴν, ἐνόνοντες τὸν μὲ τὸν ἀρισερὸν, νὰ περιεργασθῶμεν καὶ τὰς περὶ τὸν Τόπον τοῦτον ἐπιλοίπους Πόλεις, *Κωκοπόλεις* καὶ *Χωρία* τὸν δὲ μέγαν βασιλικὸν Δρόμον, ὅσις βορείως ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν ἐνταῦθα Πρωτεύουσαν, καὶ μετὰ ὥρας 5. *) ἐμβαίνει εἰς τὸ Στενὸν τοῦ Ποταμοῦ *Σαρανταπόρου*, ἀφίνομεν δι' ὅλου· ἐπειδὴ μᾶς φέρει διὰ μέσου ὑψηλοβουνοράχων εἰς *Μακεδονικὰ* ἐδάφη. -

Ὁ ἐκ τῆς *Ε'λασσῶνος* ἐξερχόμενος πρὸς μεσημβρίαν δεξιὸς βασιλικὸς Δρόμος, ἐξακολουθεῖ μέσον τῶν *Κονιαροχωρίων Ρ'αδοσιθίων* εἰς διάστημα 3. ὥρῶν εἰς τὴν Πόλιν *Δομένικον* (*Φαιζόν*), ἣτις ἀφίεσται τῆς μὲν *Τζαριτζάνης* δυτικομεσημβριῶς ὥρας 2. τοῦ δὲ ἐν *Πελασγιώτιδι* *Τυρνάβου* δυτικοβορείως ὥρας 5. Μεταξὺ τῶν ἐπισημοτέρων Πόλεων τῆς Θεσσαλίας ἐπαριθμεῖται καὶ ὁ *Δομένικος*, κείμενος πλαγίως ἐπὶ τοὺς πόδας ἐνὸς ὑψηλοῦ *Ξηροβουνίου* τοῦ *Τιτάρου*, καὶ θεωρῶν πρὸς τὴν ὁμώνυμον *Πεδιάδα*· οὗτος συνίσταται ἀπὸ περίπου 1000. Ὁσπήτια *Κατοίκων Ε'λλήνων* καὶ μερικῶν Ὀθωμανῶν· ἔχει 5. *Ε'κκλησίας* καὶ ἐξ αὐτῶν ἡ εἰς χάριν τῶν *Ἀγίων Ἀναργύρων*, σέβεται ὡς *Μητρόπολις* τοῦ

*) Τὸ ἐν τῇ μεταξὺ τούτῳ διαστήματι ἐν ἐπιπέδῳ κείμενον *Χορίον Σάδοβον*, τὸ ὁποῖον καὶ μόνος ἐπεσκέφθη, κατὰ τὰς γνώμας τινῶν ἐπέχει τὴν θέσιν τοῦ παλαιοῦ *Ἡλυσίου Πολίσματος*.

Ἀγίου Ἐλασσῶνος καὶ Δομενίκου· ἐνταῦθα εὐ-
ρίσκονται καὶ Βρύσεις κατασκευασμένα με 18.
σωληνάρια, ἀπὸ τῶν ὁποίων τὸ νερὸν ἐδύνατο
μύλος νὰ ἀλέσῃ, καὶ παρατηρεῖται, ὅτι αὐτὴ ἡ
Πόλις ἐξ αἰτίας τῆς ἀνωμαλίας, ὑσερεῖται εἰσέτι
τὴν προτέραν τῆς πληθύν.

Ἀπέναντι τοῦ Δομενίκου καὶ τοῦ ὁμωνύμου
Κάμπου κεῖνται τὰ ἐφεξῆς Ἑλληνοχώρια, πρῶ-
τον τὸ Ἀμούρι, διὰ μέσου τοῦ ὁποίου ῥέει τὸ
τὸ Ποταμάκι Βαρκόν, τὸ ἀναβρῦον ἐκ τῶν Ἀμ-
πελώνων τοῦ Δομενίκου καὶ χρησιμεῖον εἰς τὸ νὰ
σρέφῃ τοὺς μύλους τῶν Χωρικῶν· συνίσταται ἀπὸ
περίπου 50. Ὅσπῆτια καὶ τινες προφυλακτικὸς
Πύργους· ἔπειτα ἡ Μαγουλά, ἡ Κουνιατζή
καὶ τὸ Παλαιόκασρον, πλησίον τοῦ ὁποίου
τρέχει ὁ Κουράλιος, ὅσις προχωρεῖ εἰς τὴν ἐν
Ἐσιώτιδι Συκιάν, καὶ ἐνόνηται με περισσότερα
Ρεύματα· αὐτὴ ἡ Κώμη ἔχει πολναρίθμους Ρο-
διάς, τῶν ὁποίων τὰ ῥόδια εἶναι καλλίσης ποιό-
τητος καὶ διάφορα ἄλλα Ὅπρωδενδρα σχημα-
τίζοντα σχεδὸν ὀλόκληρα δάση. Πρὸς μεσημβρίαν
τοῦ Δομενίκου περίπου ὥραν 1½ μακρὰν φαίνεται
τὸ Μονασήριον Βρυζόσι λεγόμενον, κείμενον
ἐπάνω εἰς ἓνα ὑψόμενον Ξηρόλοφον τῆς Ἀλύσου
τοῦ Τιτάρου καὶ ἀφιερωμένον ὑπὸ τὴν πρόνοιαν
τῆς Θεοτόκου· ὅπου εἶναι Πεδιάς, τὴν ὁποίαν
διατρέχει ἓνας Ρύαξ, τὸν ὁποῖον βλέπει τις ἀπὸ
ἓνα ἐπίσημον ὕψος τοῦ Βουνοῦ κάτω κρημιζόμε-
νον εἰς μικροὺς καταράκτας.

Ἀπὸ τὴν Πόλιν Δομενίκου βηματίζοντες ἀνα-
τολικῶς πρὸς τὸ Κώμιον Σκόμπαν, καὶ πρὸς
τὰ βορειότερα δὲ αὐτοῦ ἐπιστρέφοντες, εὐγαίνο-

μεν εἰς Βελεσνῖκον, Πόλιν ποτὲ καιροῦ, τα-
νῦν δὲ Χωρίον καὶ αὐτὴ ξεπεσμένον.

Ἀντικρὺ τοῦ Βελεσνῖκου 1. ὥραν καὶ τῆς
Ἐ'λασσῶνος $\frac{1}{2}$ ὥραν πλησίον τοῦ ἄλλου βασιλικοῦ
Δρόμου παρῤησιάζεται ἡ Πόλις Τζαριτζάνη,
ἡ ὁποία μὲ τὸν καλλωπισμὸν της καὶ ἀξιόλογόν της
θέσιν ἐλκύει τὴν περιέργειαν τῶν Θεατῶν, πρὸς
τὴν ὁποίαν τρέχομεν καὶ ἡμεῖς ἤδη νὰ θεωρήσω-
μεν μὲ χαράν.

Ἡ Τζαριτζάνη δὲν εἶναι Πόλις παλαιά·
κεῖται πλαγίως εἰς τὸ ῥιζὸν μιᾶς Λοφοσειρᾶς τοῦ
Ο'λύμπου, κοιτάζουσα δυτικομεσημβρινῶς πρὸς
τὸν Ἐ'λασσώνιον Κάμπον, διὰ τῆς ὁποίας
ἀπερνᾷ καὶ ἕνας Χείμαρρος, ἐρχόμενος ἀπὸ τῆς
Διάβας τὸ Κουκουλι. Αὐτὴ ἀριθμεῖ ὑπὲρ τὰ 1000.
Ο'σπήτια, τῶν ὁποίων τὸ πλεῖστον μέρος εἶναι
Κτίρια καλὰ, ὑψηλὰ, καὶ κατὰ τὸν ὠραῖον τρό-
πον τῆς Τεκτονικῆς οἰκοδομημένα, τὰ ὁποία δί-
δουν εἰς τὴν Πόλιν μίαν ζωηρὰν καὶ λαμπρὰν
θέαν. Ἡ πρὸ 18. χρόνων ἀνακαινισμένη Ἐ'κκλη-
σία εἰς χάριν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἣτις
ὑψόνεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς Πόλεως, ἔχει εὐάρεστον
θεωρίαν, καὶ ξεχωρίζεται μὲ ἕνα ὠραῖον σολι-
σμὸν τῆς Πόλεως· αὐτὴ εἶναι Οἰκοδόμημα μακρὺ,
πλατὺ, εὐρύχωρον καὶ πολλὰ ὠραῖον· καὶ εἶναι
κυρίως ἡ τωρινὴ Μητρόπολις τοῦ ἐνταῦθα καθε-
δρεύοντος Ἀγίου Ἐ'λασσῶνος, συνεχομένη μὲ τὸ
Ἐ'λληνικὸν Σχολεῖον. Εἶναι καὶ περισσότεραι
Ἐ'κκλησῖαι· πλὴν δὲν ἔχουσί τι ἰδιαιτέρον ση-
μειώσεως ἄξιον. Ἡ Πόλις αὕτη ἀνθούσε πρότε-
ρον πολλὰ ζωηρῶς, καὶ εὐρίσκετο εἰς ἀξιόλογον
εἶσιν· πλὴν τὰ βάρη τῶν ἐκεῖθεν διαβαινόντων

Ὁ Ὀθωμανικῶν Στρατευμάτων ἐπὶ τῆς ἀνωμαλίας εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ἱεροῦ ὑπὲρ τῆς Πατρίδος Ἀγῶνος, πολὺ συνεισέφερον εἰς τὸν διασκορπισμὸν τοῦ τοῦ φιλοτέχνου Τόπου. Κατὰ τὸ παρὸν ὅμως, ὡς ἴδεται, πάλιν ἐσυνάχθησαν οἱ Οἰκήτορες τῆς Ἐλληνες, καὶ ἐξακολουθοῦσι τὰς προσητέρας πραγματείας καὶ ὑφαντουργείας των. Εἰς τοὺς γειτνιαζοντας Λόφους τῆς Πόλεως κεῖνται καὶ 2. Μοναστηρία, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀφιερωμένα τὸ μὲν πρὸς ἀνατολὰς ἐν Λόφῳ ὑψούμενον, εἰς τιμὴν τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶναι καὶ ὠραία δενδρόφυτος Πεδιάς· τὸ δὲ πρὸς δύσιν εἰς θέσιν χαμηλοτέραν, εἰς μνήμην τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

Καταβαίνοντες ἤδη ὀλίγον παρακάτω τῶν Ἀμπελιῶν τῆς Τζαριτζάνης, παίρνομεν τὸν ἄλλον ἀριστερὸν βασιλικὸν Δρόμον τῆς Ἐλασσῶνος, ὅστις μᾶς φέρει ἐκ τῆς Πεδιάδος εἰς 2. ὥρ. εἰς ἓνα ἐπίσημον ὕψος τοῦ Βουνοῦ τῆς Μιλοῦνας, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀμέσως προσβάλλει εἰς τὸ ὄμμα μία εὐχάριστος ὠραία καὶ λαμπρὰ θεά: Θεωρεῖται ἓνας ἄπειρος Κάμπος, ὅστις ποτίζεται δι' ἀναρεθμητῶν ὄφιοειδῶν δρόμων ὑπὸ τοῦ Πηνειοῦ· μακρὰν φαίνεται ἡ Λάρισσα, ὁ Τύροναβος καὶ περισσότερα Χωρία· ἀνατολικῶς ὁ Κίσσαβος· δυτικῶς τὰ ἐκεῖθεν ὑψούμενα Βουνὰ τοῦ Πίνδου, καὶ μεσημβρινῶς εἰς μακροτάτην ἀπόσασιν τὰ μεμακροσμένα Γουρακοβούνια περιζέφοντα ὅλα ὁμοῦ τὰ ἀντικείμενα ταῦτα τὸν Ὄριζοντα. Ἡ ἐντύπωσις, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται τις ἐκεῖ, εἶναι ζωηροτάτη καὶ ἐξαίρετος· ἀλλ' ἡ συνδρομὴ ὄλων τούτων, τὰ ὁποῖα βλέπει τινὰς ἐν ταυτῷ μὲ μίαν μόνην ὀμματίαν, κάμνει μίαν χωριστὴν ἐνέργειαν.

Πρὸς δὲ τὸ κατέβασμα αὐτοῦ τοῦ Βουνοῦ φέρει τὸν Ὀδοιπόρον ἕνας λιθόσρωτος Δρόμος εἰς τὸ Κονιαροχώριον *Αυγαριά*, ὅπου εὐρίσκεται καὶ ἔν Δερβέντιον.

Εἰς τὰς ἐδῶ πλησίον ὑπωρείας τοῦ Ὀλύμπου προσθέτομεν ἐν παρόδῳ καὶ τὰ οὐ μακρὰν τοῦ *Εὐρώτα Ποταμοῦ* εὐρισκόμενα Κονιαροχώρια: τὸ *Ρ'ουτζιοῦνι* τὴν παλαιὰν *Ἡλώνην* καλουμένην, ἣ ὁποία ὑξερὸν *Λειμώνη* μετωνομάσθη καὶ τοὺς *Κωφάλαδας*.

Μὴ εὐρίσκοντες περὶ τὸ Μέρος τοῦτο ἄλλο τι περιεργείας ἄξιον, λαμβάνομεν εὐθύς τὰς ὄχθας τοῦ *Πηνειοῦ Ποταμοῦ*, εἰς τὴν πλησιεζέραν μας ὄρασιν, διευθύνοντες τὴν προσοχὴν μας εἰς τὸ *Κατοικητήριον τῶν Θεῶν*.

Σπεύδοντες ἐκ τῆς *Αυγαρίας* μετὰ 3. ὥρῶν ὀδοιπορίαν μας ἐπὶ τὴν ἄκραν τῶν ὑπωρειῶν τοῦ Ὀλύμπου, αἰφνιδίως φθάνομεν ἔμπροσθεν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ *Πηνειοῦ* πετρίνην *Γέφυραν*. Ἄξια περιεργείας εἶναι ἐδῶ καὶ ἡ ὀνομαζομένη *Βερρονέζικη Γέφυρα*, ἣ ὁποία φαίνεται κτισμένη μεταξὺ δύο ὄρεινῶν ὄχθων συνεχομένων οὕτως, ὥσε μόλις δύναται. ὁ *Πηνειὸς* νὰ διασχίσῃ τὴν συμφυῆ ῥάχην των. Συνίσταται δὲ αὕτη ἡ *Γέφυρα* ἀπὸ μίαν καὶ μόνην ὑψηλὴν καὶ ἐπικίνδυνον καμάραν, τῆς ὁποίας τὸ πέρασμα εἶναι τόσον ξενὸν, ὥσε μὲ φόβον καὶ τρόμον ἀπερνᾷ τις ἀπὸ τὴν *Πεδραϊβίαν* εἰς τὴν *Μαγνησίαν*. *)

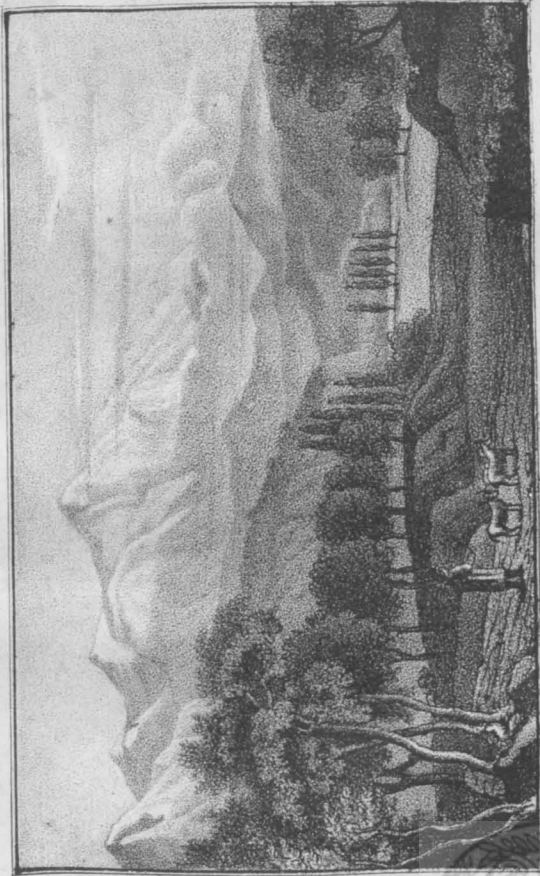
*) Εἰς τὴν κατενόδωσιν τοῦ Ταξιδίου μου ἐκ τῆς *Α'ου-ζριακῆς Μοναρχίας* εἰς τὴν *Φιλιάτην Πατρίδα* μου κατὰ τὸ *Ἔτος 1821*. διαβαίνων ἀπὸ τὴν *Γέφυραν* ταύτην δέν μοι ἦτον τόσον τρομακτικὸν ὡς αἱ γυμνα

Κάτωθεν τῆς Παραποταμίας οὐ μακρὰν τῆς Κοκκίνης Πέτρας περὶ τὰ πλάγια ριζὰ τοῦ Ὀλύμπου, ἀκολουθοῦν τὰ Κονιαροχώρια: τὸ Διριλί (ὅπερ θέλουσι τινὲς νὰ ἦναι ἡ προειρημένη Φάλαννα) καὶ τὸ Μπαλαμουῦτι ἡ παλαιὰ Γυρτώνη, εὐδιάθετα μὲ πολύφορον γεωργίαν. Ὀλίγον δὲ κατωτέρω πρὸς τὴν ἰδίαν Ἀκροποταμίαν, ὅπου κυρίως ἄρχεται ἡ Κοιλὰς τῶν Τεμπῶν, κείνται Ἐρείπια Ναῶν μὲ διάφορα ἕχνη τῆς Ἀρχαιότητος, τὰ ὅποια εἶναι ἡ παλαιὰ Γόννος, Πόλις οὕσα διὰ τὴν θέσιν της ἀξιολογωτάτη. Αὐτὴ ἦτον τὸ Κλειδί τῆς Θεσσαλίας εἰς τὸ Μακεδονικὸν Μέρος· καὶ κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, εἰάν ὁ Ξέρξης δὲν ἐξουσίαζε τοὺς Θεσσαλοὺς, ἔμελλε νὰ ὑποτάξῃ τὴν Πόλιν Γόννον, καὶ νὰ κτίσῃ αὐτοῦ ἐν ἀδιαπέρασον Προπύργιον πρὸς τὸν Πηνειόν. Αὐταὶ αἱ εἰρημέναι, καθὼς καὶ ἓνα πλῆθος ἄλλων Πόλεων, αἱ ὅποια εἰς ταύτην τὴν Ἐπαρχίαν ἐσέκοντο, μᾶς ἄφησαν μόνον τὰ ἀμυδρά των ἕχνη εἰς λύπην περισσοτέραν.

Εἰσερχόμεθα ἤδη εἰς τὴν ὄρεινὴν Περιήγησιν τοῦ Ὀλύμπου, διὰ νὰ ἀναπνεύσωμεν τὸν γλυκὺν ἀέρα, νὰ πῖωμεν νόσιμον κρῦον νερὸν, καὶ νὰ ἀναβλέψωμεν τὸν Μακεδονικὸν Οὐρανόν. *)

ἄκραι της χωρὶς περιθώρια, ὅθεν δὲν ἐτόλμησα νὰ χρονοτριβήσω τὰ βλέμματά μου εἰς τὸ βάθος· τὸ εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην θεμελίον της ἐπὶ τινεσχυρισμένης πέτρας ἰσάμενον, μ' ἐφάνη ἐκείνην τὴν στιγμήν, ὅτι εὐθὺς θέλει πέσει, ἀλλὰ περισσότερον ἐτρόμαξα ἰδὼν ἓνα μεγαλόψυχον Καρβαλάρη διαβαίνοντα...

*) Ἐπειδὴ περὶ τῆς πολιτικῆς θέσεως τοῦ Ὀλύμπου, εὐρίσκω ἀσυμφωνίαν τινα μεταξὺ τῶν Περιηγητῶν καὶ

Ο ΟΛΥΜΠΟΣ.

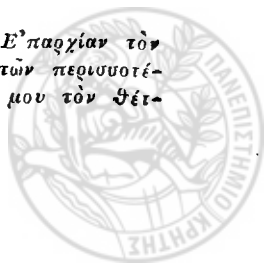

Ο Λ Υ Μ Π Ο Σ .

Εἶδὼ κεῖται ὁ ὑπερύψηλος Οἴλυμπος· εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκεται ἡ ἀρχὴ τῆς Γεωργίας, τῆς Θεοσηκείας τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς δημοσίου ζωῆς ὅλου τοῦ προγενεσέρου καὶ μεταγενεσέρου ἐξευγενισμένου Κόσμου. Ὡνομάσθη Οἴλυμπος ἀπὸ τῆς λάμψεως, ὡσάν νὰ εἰπῆ τις Οἴρος Οἴλολαμπον. Τούτου τὸ ὕψος ἀναβαίνει περὶ τὰ 1000. βήματα (Toise) καὶ μὲ ὅλον ὅτι δὲν φθάνει τὰς μέχιονια ἀεισκεπάσους κορυφὰς τοῦ Πίνδου. Εἶναι ὅμως εὐσχημάτιζον Οἴρος ἀναδύον ἀπὸ τὰ πεδινὰ τῆς Θεσσαλίας, καὶ ἀνακορυφούμενον μὲ τὰς κωνικὰς μορφὰς του μέχρι τοῦ ἐπισημοῦ ὕψους 6000. ποδῶν, φαίνεται τῷ ὄντι ἀξιοπρεπὲς Κατοικητήριον τῶν Θεῶν. Ὁ Πίνδος εἶναι ψυχρὸς, παγωτὸς, πλὴν ὁ Οἴλυμπος ἦτον φανερὰ ἐν σημαντικὸν μέλος τῆς μεγάλης Σειρᾶς τῶν Ἡφαιζίων, εἰς τὴν ὁποῖαν τὸ Πήλιον, ἡ Οἴσσα, ἡ Οἴτη καὶ πολλὰ ἄλλα ἀνήκουν. Μὲ ἔκκληξίντων θεωροῦντες οἱ τότε ἄνθρωποι τὸν σφοδρὸν σεισμόν τῆς Γῆς ἀλληλοεπισωρεύοντα Οἴρη ἐν ἐπάνω εἰς τὸ ἄλλο καὶ τὴν μὲν Οἴσσαν σχιζομένην οὕτω, ὡσε νὰ σχηματίξῃ τὴν ἐκτόρην τῆς λιμνώδους Λεκάνης· ἔτι δὲ βλέποντες (καθὼς καὶ ἡμεῖς τὴν σήμερον συχνάκις εἰς τὴν Ἀμερικὴν βλέπομεν) τὴν Γῆν ὡς ἀπολυομένην ἀπὸ τὰς ἀγκυρὰς τῆς

Γεωγράφων, διότι ἄλλος εἰς ἄλλην Ἐπαρχίαν τὸν περιλαμβάνει προκρίνω τὴν γνώμην τῶν περισσοτέρων, οἵτινες συμφώνως μὲ τὴν γνώμην μου τὸν θέτουν εἰς τὴν Περραιβίαν.

νά φεύγη, καὶ τὸν δὲ Ὀλύμπου πυρφλέγοντα καὶ σφενδονίζοντα τοὺς πυρίνους κεραυνούς του, διὰ τῶν ὁποίων ἠσύχαζε τὰς μάχας τῆς Γῆς, πῶς ἠμποροῦσαν νὰ τὸν δοξάζωσιν ἀλλέως τὸν Ὀλύμπου, παρὰ ὡς τὸ Παλάτιον τοῦ Διὸς, τοῦ ὁποίου αἱ ἀστραπαὶ ἀνεξόμωναν τοὺς φθοροποιούς Γιγαντας; Χιόνια παντοτεινὰ εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου δὲν εὐρίσκονται· ὅθεν λανθάνει, ὅστις τὸν παραβάλλει μὲ τὰ Ἀλπεα Ὄρη. Εἰς μὲν τῆς Εὐρώπης τὴν Ὀρογραφίαν ἐπέχει τὴν θέσιν τῶν Βουνῶν τῆς τρίτης τάξεως, εἰς δὲ τῆς Τουρκίας ἐκείνην τῆς δευτέρας τάξεως. Αὐτὸς εἶναι κυρίως συνέχεια τοῦ Πίνδου, ἥτοι ἀπὸ μεσημβρίαν συνέχεια τοῦ Παρνασσοῦ, καὶ περὶ τούτου βεβαιοῦται τις προσεγγίζων ἐκ μέρους τῆς Λαρίσσης. Εἰς τὸν Φάραγκα τὸν ποτιζόμενον ἀπὸ τὸν Σαραντάπορον, δὲν χαρακτηρίζεται ὡς ὑπόρωφον ὄρος, ἀλλὰ μᾶλλον ἀξιεράσως εὐσχημος. Μὲ κωνικὰ σχήματα ἀνυψούμενος ἀπὸ τὰς ὠραιोटόξους Ὀροράχας εἰς γαληνὰς περιφερείας, σχηματίζει τὴν κορυφὴν του ἀντὶ ὡς ξηροπετρώδεις Τόπους εἰς χαριτωμένα Λειβάδια. Ὅθεν καὶ τὸ Καλοκαίρι ἐπισκεπτόμενοι αὐτὸν μὲ τὰ κοπάδιά των οἱ Βοσκοὶ, διασπείρουσιν εἰς τοὺς Ἀπογόνους των διηγήσεις, αἱ ὁποῖαι ἐμπνεύουσι καὶ ἐμφυτεύουσι εἰς τὰς ψυχὰς τοῦ ἀπλοῦ Λαοῦ τὰ λαμπρὰ καὶ γενναῖα τῶν Προγόνων των φρονήματα· ἀλλὰ καὶ οἱ Βοσκοὶ αὐτοὶ πεπεισμένοι εἰς τὴν ἀγίαν ὑπεράσπῃσιν τῶν ἐκεῖ ὄντων, καὶ μάλιχα τοῦ Προφήτου Ἡλίου, κρατοῦσιν ἐκεῖ τὰ ποιμνιά των χωρὶς τινος φόβου ἐναντίας περιγιάσεως. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς τὸ γειτνιακὸν ὄρος Ὄσαν. Οἱ μὲν

ώραῖοι Δόφοι τοῦ Ὀλύμπου σχηματίζουσιν ὠραίαν ζωγραφίαν, τὰ δὲ Βουνὰ τρυφεράς θέλξεις, τὰ δὲ Δάση καὶ αἱ Βρύσεις ἀπὸ τὸν Ζέφυρον ζωογονούμενα, παρασαίνουσι μίαν μεσημβρινὴν εἰκόνα. Λύκοι λείπουσιν ἀπὸ τοῦτο τὸ ὄρος, ὅπου ἡ δάφνη ἐντρυφᾷ μὲ τοὺς ἀειθαλεῖς κλώνους της. Ὁ Ὀλύμπος (ὡς καὶ ἐν τῇ Ε' πιθεωρίᾳ εἴπομεν) διαιρεῖ τὴν Θεσσαλίαν ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν, καὶ ἐγγίζει τῆς Πιερίας, ἡ ὁποία εἶναι Ε' παρχία τῆς Μακεδονίας. *)

Μετὰ τὴν ἀπάντησιν τῶν προειρημένων Ε' ρειπίων, ἅπερ μᾶς ἐπληροφόρησαν τὴν ἐκεῖ ποτὲ θέσιν τῆς ἀρχαίας Γόννου, ἀρίνομεν τὸν Ἰοταμόν ὀπισθοθεροῦντα μας, καὶ ἀναβαίνομεν τὸν Βουνόδρομον τοῦ Ὀλύμπου, τὸν ἀνυψούμενον ἐπὶ τῆς Κοιλιάδος τῶν Τεμπῶν**), ὅθεν καὶ παίρομεν πάλιν τὸν κατήφορον πρὸς τὴν διασχίζουσαν τὸ ὄρος Κοιλιάδα, δι' ἧς περνᾶται ὁ κοινὸς Δρόμος· ἀναβαίνοντες δὲ πάλιν τὸ Βουνόν, καὶ κάμνοντες $1\frac{1}{2}$ ὥραν εἰς ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο, ἀπαντούμεθα ἀπὸ τὴν Πρωτεύουσαν τοῦ Ὀλύμπου Ρ' α ψ ἄ ν η ν, τὴν ἀπέχουσαν τῆς μὲν Ε' λαο-

*) Ἐνταῦθα ἐννοεῖται ἐκεῖνο μόνον τὸ Μέρος, τὸ ὁποῖον ἄρχεται ἀπὸ τὴν Κοιλιάδα τῶν Τεμπῶν, καὶ ἐνόηται ἀπὸ βοῆθῆν μὲ τὸ Πιέριον ὄρος, καὶ ἀπὸ μεσημβρίαν μὲ τὴν Μιλούναν: τοῦ Ὀλύμπου τὸ βλασάρι.

**) Ἐδὴ ἐννοῶ τὴν κατωτέρω ἀπέναντι τῶν Τεμπῶν ἀναβαίνουσαν ὄδον, ἣν ἐπισημείωσα εἰς τὴν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν προσκολληθείσαν Ἐκκοινογραφίαν τῶν Ἀμπελακίων· ὅθεν ἐκεῖ ἠμπορεῖ ὁ Ἀναγνώστης νὰ παρατηρήσῃ τὴν θέσιν καὶ τῶν ἀντικρῶ ἐπὶ τὸν Ὀλύμπου παρῆσαντων Κωμοπόλεων Ρ' α ψ ἄ ν η ν, καὶ Κρανιάς.

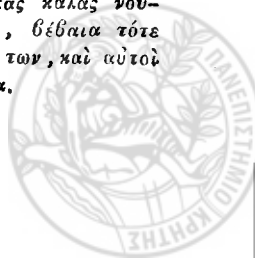
σῶνος ἀνατολικῶς ὥρας 9. τοῦ δὲ Λειβαδίου ἀνατολιχομεσημβρινῶς ὥρας 8. καὶ τῶν ἐν Μαγνησίᾳ Ἀμπελακίων (διὰ τῆς Κοιλιάδος τῶν Τεμπῶν) ἀνατολιχοβορείως ὥρας 2.

Ἐνας φιλοτεχνικὸς Τόπος ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ Μέρη τοῦ Ὀλύμπου εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ Πόλις Ραφάνη, κειμένη ἐπὶ ξηροῦ Κλώνου τοῦ Ὀλύμπου διασχιζομένου ἀπὸ τὸν τοῖχον τῆς Κοιλιάδος τῶν Τεμπῶν. Ἐξ αὐτῆς ῥίπτοντες τὸ βλέμμα μας πρὸς τὸν ἀντικρὸν ὑψούμενον Κίσσαβον, καθορῶμεν μὲ ἄκραν μας ἀγαλλίασιν καὶ θαυμασμόν τὴν ἐπὶ τούτου ἀννυομένην, καὶ πληθούσαν μὲ τὰς ὠραιοκτίσους Οἰκοδομὰς τῆς Πόλιν Ἀμπελάκια. Βλέπομεν τὴν ἀπέναντι εἰς τὴν σειρὰν τοῦ ἰδίου Ὀλύμπου Κωμόπολιν Κρανιὰν, καὶ παρατηροῦμεν μακρόθεν τὸν Θερμαϊκὸν Κόλπον. Αὐτὴ συνίσταται ὑπὸ Ὀσπητιῶν περίπου τῶν 800. καὶ ἀριθμῆται Ἐκκλησίας μὲ Ἐξωκλήσια ἕως 10. μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐγκρίνεται ἡ πρὸ 4. χρόνων ἀνακαινισμένη Ἐκκλησία εἰς τιμὴν τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου, ἣτις χαίρει τὴν ἔλευσιν τοῦ καλοῦ Ποιμένου Ἀγίου Πλατάμωνος καὶ Λυκοσομίου, ὅστις ὑπόκειται εἰς τὸν Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης. περὶ αὐτὴν εἶναι καὶ τὸ ἀξιολογώτερον Τμῆμα τῆς Πόλεως, ὅπου διαπρέπουν καὶ τινες εὐκτισαι Οἰκοδομαί, μέρος τῶν ὁποίων κατὰ τὸ 1833. ἐκάη ὑπὸ τοῦ Καπητῶν Δήμου, καθ' ἣν περίεσιν καὶ ἐμφύλιος πόλεμος ἠγέρθη, πεσόντος τοῦ Ἀδελφοῦ τοῦ Καπητῶν Δήμου Κουτούλα, καὶ σὺν αὐτῷ καὶ τινων Ἐγχωρίων. ὁ δὲ πόλεμος ἦτον τῆς ὀλεθροῦ διχονοίας των ἀποτελέσμα, φιλονεικούντων διὰ τὴν φιλοπρωτείαν τῆς Πόλεως, χωρὶς νὰ γνω-

ρίζουν τὴν χρῆσιν τοῦ ἀξιώματος· ἀπέβη λοιπὸν
 θυσία τῆς διχονοίας ἢ Πόλις ἐρημωθείσα· τῶ
 ὄντι οἱ ἄνθρωποι μανθάνουν, καὶ συνηθίζουσι ὅλα
 τὰ ἄλλα εὐκολώτερον, παρὰ τὴν ἡσυχίαν καὶ ὁμό-
 νοιαν καὶ τὴν ἐκ τούτων προερχομένην εὐδαιμο-
 νίαν των! *)

Ἡ Πόλις Ρ' ἀψάνη ἦτον πρότερον εἰς ἄκρον
 καλλιεργημένη, καὶ ἀνθοῦσα εἰς τὰς τέχνας καὶ
 ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον μάλισα εἶχε μὲ τὴν περρωτι-
 σμένην Εὐρώπην, ἐκ τοῦ διότι ἔπεμπεν εἰς αὐτὴν
 τὰ βεβαμμένα νήματα τῆς καὶ διὰ τοῦτο εἶχε τότε
 πολλοὺς εὐκαταστάτους Ἄνδρας, ἐκ τῶν ὁποίων
 ἤδη ὀλίγοι ἔμειναν. Αὐτὴ καὶ πρὸ τινῶν χρό-
 νῶν ἦτον ἢ πλέον λαμπροτάτη, καὶ ἢ ὡς ἐπὶ τὸ
 πλεῖστον ἐμπορεύουσα καὶ ὑφαντουργοῦσα Πόλις
 τοῦ Ο' λύμπου Ο' ρους· καὶ μάλισα ἐπὶ τοῦ ἀοι-
 δίμου Πρωεσοῦ τῆς Γερο-Βαρσάμη ἐσυνίστατο ἀπὸ
 ἀξιόλογον πληθὺν ὑφαντουργικῶν Ἐργουσιῶν
 ἀλατζιάδων καὶ ἄλλων ποικίλων ὑφασμάτων, τῶρα
 ὅμως μετροῦνται ἐπὶ τῶν δακτύλων. Ἡ ἔντοπία
 Ἐλληνικὴ Σχολὴ εἶναι Κατάστημα τοῦ ἀοιδίμου
 Μουσηγέτου καὶ Προσάτου τῆς Διονυσίου, τοῦ
 πρὸ 80. Ἐτῶν ἐδῶ ἐπισκοπεύσαντος, ὃν ἐκοιλο-

*) Ἐκ τούτων ὁ χεῖμαρξος τῆς ἀσυμφωνίας μόλις ἄφησεν
 ἓνα, ὅστις διαπρέπει εἰς τὸ ἐκεῖσε Ἐλληνικὸν Σχο-
 λεῖον καὶ Γ' εργατεῖον: τὸν αἰδευσιμολογιώτατον λέγω Ζῆ-
 σον Καραζήσην· εὐχῆς ἔργον ἦτον, ἂν κατὰ θεῖαν πρό-
 νοιαν ὁμονοοῦσαν καὶ ἐπέιθοντο εἰς τὰς καλὰς νο-
 θεύσας τοῦ σεβασοῦ τούτου Γέροντος, βέβαια τότε
 ἤθελε τιμηθεῖ τὸ ὄνομα τῆς Πατρίδος των, καὶ αὐτοὶ
 ἤθελον φέρει πάλιν τὸν χρυσοῦν Αἰῶνα.

πόνησεν αὐτὴ ἡ Μητρίς. Ἡ^ς θέσις, τὸ κλίμα καὶ τὰ νερὰ τῆς Πόλεως δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ κάλλιςα τοῦ Ὀλύμπου Ὀΐρους. Ταύτην περικυκλώνουσι καλλιεργημένοι Ἀγροὶ καὶ ἐπιμελημένοι Ἀμπελοὶ μὲ ἐξαιρέτα σαφύλια. Ὡς πρὸς τὰς δημοσίους, ἡδονικὰς περιδιαβάσεις ἔχει τὰ Ἐξωκλήσιά της, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἐν Λόφῳ κείμενον εἰς μνήμην τοῦ Ἀγίου Θεοδώρου, φέρει μεγαλητέραν τέρψιν. Ἡ^ς πληθὺς τῶν Κατοίκων τοῦ ὄρεινου Κύκλου τούτου εἶναι διηρημένη εἰς τὴν Πόλιν καὶ 10. περίπου Χωρία.

Γράμενοι εἰς ταύτην τὴν Πόλιν, εὐρισκόμεθα ἀποχωρισμένοι διὰ μέσου ἑνὸς Λάκκου τοῦ Βουνοῦ ἀπὸ τὴν ἀντικρὺ κειμένην Κωμόπολιν Κρανιάν, πρὸς τὴν ὁποίαν εἰς διάστημα $\frac{1}{2}$ ὥρας περνοῦντες τὸν Λάκκον ἀναβαίνομεν.

Ἡ^ς Κρανιά ἐπαγγέλεται τὴν θεωρίαν καλητέρας θέσεως καὶ φιλοτεχνίας ἀπὸ τὴν τῆς Ραϊψάνης, ἔχουσα τὴν θέαν πρὸς τὸν μακρόθεν Θερμαῖον Κόλπον, τὴν ὁποίαν χρυσώνει ὁ ἑωθινὸς Ἡ^ςλιος λαμπρῶς ὑψούμενος ἀπὸ τὴν Θάλασσαν, καὶ εἰς αὐτὴν ἡδύνουν τὰ ὄμματα τοῦ Θεωρητοῦ τῆς προρηθείσης Πόλεως τὰ ἀντικείμενα. Ἡ^ς Κωμόπολις εἶναι μὲν τὴν ἔκτασιν μικρὰ, δεικνύουσα ἕως 300. Ὅσπῆτια, οἱ δὲ Κάτοικοι Ἑλληνες διὰ τὴν φιλοπονίαν των καὶ ἐπιτηδειότητα εἰς τὴν ὑφαντουργίαν τῶν ἀλατζιάδων, εἶναι ἐπαίνου ἄξιοι. Μεταξὺ τῶν ἄλλων Ἑκκλησιῶν της προτιμᾶται ἡ εἰς χάριν τῶν Ἀγίων Ταξιαρχῶν, ἥτις χαίρει τὴν συχνοεπίσκεψιν τοῦ Ἀγίου Πλαταμῶνος· περὶ τοὺς κατηφόρους τῆς Κωμοπόλεως

προσβάλλουσιν εἰς τὰ ὄμματα καλλιεργημένοι Ἀμπελοι· καὶ εἶναι γνωστὸν, ὅτι οἱ Ἐγκάτοικοι αὐτῆς πρὸ 2. χρόνων διὰ τὴν ἀνωμαλίαν τῶν Καπετάναιων ἐσκορπίσθησαν· ἀλλὰ πρὸ ὀλίγου πάλιν ἄρχισαν νὰ συνάζωνται.

Ἐντεῦθεν παίρομεν τὸν δρόμον μας πρὸς τὰ ὑψηλότερα Βουνοπατήματα τοῦ Ὀλύμπου, ὅπου περιηγούμενοι ἀνάμεσα τῶν Λόφων καὶ Ρ' αχῶν, ἀνακαλύπτομεν τὰ Ἐλληνοχώρια Καρυάν, Σκαμνιάν καὶ Πολυάνην· καὶ ἐκ μὲν τῶν δύο πρώτων ἀναβαίνομεν ἐν 1. ἡμέρας διαστήματι εἰς τὴν Κωμόπολιν Νηζυρὸν, ἣτις κεῖται ἐπάνω εἰς εὐμέγεθες καὶ ἀξιόλογον ὕψωμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκτείνεται βαθύχορος Πεδιάς, πρὸς τὴν ὁποίαν ἀφορᾷ ἡ οὐρανόϋφος Κορυφή τοῦ Ὀλύμπου. Εἰς αὐτὴν φαίνονται ἕως 200. Ὀσπήτια, καὶ εἶναι διὰ τοὺς ἐνταῦθα φιλοπόνους Ἐλληνας ἐπίσης τερπνὸν καὶ ὑγιεινὸν Οἰκητήριον. Ἐπιταύτης τῆς ὑψηλῆς Πεδιάδος εὐρίσκεται καὶ ἡ ὁμώνυμος Λίμνη ἢ παλαιὰ Ἀσκουρίς· τῆς ὁποίας τὰ καλά ὄψαρια εἶναι πλούσιος πορισμὸς διὰ τοὺς Νηζυριώτας.

Ἐνθεν ἄγομεν μετὰ ἰδρωτός πρὸς τὴν ὑψηλωτάτην ἕως εἰς τὸν Οὐρανὸν φθάνουσαν Ἀκρωρειαν τοῦ Ὀλύμπου, τὴν ὁποίαν οἱ Ποιηταὶ καλοῦσιν Οὐρανόν· εἰς αὐτὴν ἦτον ποτὲ ὁ πολυθρύλλητος Βωμὸς τοῦ Διὸς, καὶ εἰς αὐτὸν ἐσρώννον σάχθην, γράφοντες ἐπ' αὐτῆς γράμματα, τὰ ὁποία ἔμενον σῶα, χωρὶς νὰ ἐξαλειφθοῦν, οὔτε ὑπὸ τῶν ἀνέμων, οὔτε ὑπὸ τῆς βροχῆς, μέχρι τοῦ ἐλευσομένου Ἐνιαυτοῦ, καὶ ἄλλα παρόμοια λέ-

γουσι· διὰ τῶν ὁποίων σημαίνουσι τὸ ὕψος αὐτοῦ. Ὁθεν ὁ ἀναβαίνων ἐπ' αὐτῆς τῆς Κορυφῆς, πληρόνεται διὰ τὸν κόπον του μὲ τὴν ὠραιότητα τὴν θεωρίαν τοῦ Κόσμου.

Πρὶν καταβῶμεν ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ Ὀλύμπου εἰς περιζροφὴν τῶν αὐτοῦ Ριζῶν, ἀνήκει ἐνταῦθα νὰ σημειώσωμεν ὡς ἔγγιστα τὰ ἀκόλουθα Μοναστήρια, τὰ ὁποῖα περικυκλῶνουν τὰ κρεμασὰ Βουνά του.

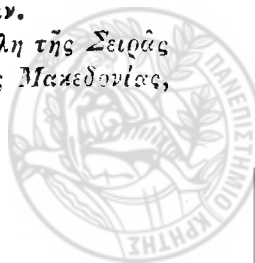
Τὴν πρώτην ἐπίσκεψιν χρεωσοῦμεν εἰς τὸ περίφημον καὶ ἑξακουσὸν Μοναστήριον τὸ πρὸς μνήμην τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ὀλυμπίου, Κατάστημα μεγαλοπρεπέστατον περὶ τὴν ἀνατολικὴν αὐτοῦ Πλευρὰν, ἐπὶ ὄρεινῆς Πεδιάδος ὑψοῦμενον, καὶ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου κτισμένον· ὅπου φυλάττεται ἡ ἅγια αὐτοῦ Κάρα, περιφερομένη ἐνίοτε εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ Μακεδονίαν. Τὸ Μοναστήριον ἦτον εὐκατάστατον, καὶ εἰς τὴν ἑορταζομένην ἡμέραν τοῦ Ἁγίου ἐσυναθροίζετο πανταχόθεν λαὸς πολὺς, καὶ συνεκροτεῖτο λαμπρὰ Πανήγυρις· πλὴν διὰ τὸ νὰ περιέπεσε πρὸ τῆς ἀνωμαλίας εἰς χρέος, καὶ λεηλατήθη ἀπὸ τοὺς Ἀλβανίτας, ἔκειτο μερικὸς χρόνος ἀκατοίκητον· ἐσχάτως δὲ περὶ τὸ 1829. κατατρεχόμενον ἀπὸ τοὺς ἐν Λαρίσση Διοικητὰς τῶν Ὀθωμανῶν, ἐκ τοῦ διότι ἐφώλενον εἰς αὐτὸ οἱ Καπετάναιοι, ἐχαλάσθη, ὑσερούμενον ὅλα τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ κεκαλλωπισμένου μὲ θόλους λαμπροῦ Ναοῦ του. Περὶ τὴν αὐτὴν Πλευρὰν τοῦ Ὀλύμπου βορείως εὐρίσκονται: τὸ ἐπίσημον Μοναστήριον Καναλιώτικον λεγόμενον, τὸ εἰς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου, καὶ τὸ εἰς μνήμην τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου.

Περὶ τῶν δυτικῆν Πλευρὰν τοῦ Ο'λύμπου Ο'ρους, εἰς τὴν ὁποίαν τῶρα ἐρχόμεθα, κεῖται ὁ ὀνομαζόμενος Σπαρμός, καλοκατάστατον καὶ σημαντικὸν Μοναστήριον, ἀφιερωμένον εἰς τὴν ὑπεράσπῃσιν τῆς Ἀγίας Τριάδος, τοῦ ὁποίου τὴν Ἐκκλησίαν σολίζει ἐξαίρετος ὠραῖος Θόλος 5. Γερομόναχοι κατοικοῦσι τὸ Μοναστήριον, τὸ ὁποῖον ἀριθμεῖται εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν τοῦ Ἀγίου Πέτρας καὶ Λειβαδίου, τοῦ ὑποτελοῦντος ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης. Ἀπ' ἐδῶ δὲ πηδοῦντες εἰς τὴν μεσημβρινὴν Πλευρὰν τοῦ Ο'λύμπου, σκεπτόμεθα τὸ Μοναστήριον λεγόμενον Βαλέτζκον, ὅπερ πανηγυρίζει τὴν μνήμην τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, καὶ ὑψώνεται ἐπισημῶς, θεωρὸν τὴν Πεδιάδα τῆς Ἐλασσῶνος καὶ ἄλλα παραπλήσια.

Εἰς τὴν κατάβασιν ἐκ τοῦ Ο'ρους σπεύδομεν διατρέχοντες καὶ τὰς ἀκολουθοῦσας Χώρας, αἱ ὁποῖαι περισοχίζουσιν τοὺς δυτικοανατολικοὺς Πρόποδας τοῦ Ο'λύμπου.

Τὴν ἐκ τοῦ Βαλέτζκου διὰ Τζαριτζάνην καταβαίνουσιν ὁδὸν διακόπτοντες, διευθυνόμεθα εἰς τὴν Διάβαν, τὴν ὁποίαν κατοικοῦσιν Ἐλληνοχωρικοὶ, οἵτινες ἐργάζονται τὸ καρποφόρον ἔδαφος, καὶ προσφέρουσι τοὺς καρποὺς τῆς ἐπιμελείας τῶν εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς Ἐλασσῶνος, τοῦ ὁποίου τὸ παρὸν Χωρίον εἶναι τὸ εὐπορέστατον κτήμα του, ἀπέχον 6. ὠρας ἀπὸ αὐτοῦ. Ἀνωτέρω κεῖται ὁ Κοκκινοπλός, ὀνομασὸς διὰ τὴν χρονικὴν γινομένην αὐτοῦ Πανήγυριν.

Πρὸς τὰ βορειότερα περὶ τὰ τέλη τῆς Σειρᾶς τοῦ Ο'λύμπου, καὶ τὸ Σένορον τῆς Μακεδονίας,

ἀκολουθεῖ μετὰ 2. ὥρας ἡ Δευτερεύουσα τοῦ Ο'λύμπου Λειβαδίου: ἡ παλαιὰ ὀνομαζομένη Πόλις Δωδώνη· ἀπέχουσα τῆς μὲν Ε'λασσῶνος βορειοανατολικῶς ὥρας 5½ τῆς δὲ ἐν Μακεδονίᾳ Κατερίνης δυτικομεσημβρινῶς ὥρας 6. καὶ τῶν ἐν τῇ αὐτῇ Σερβίῳ μεσημβρινοανατολικῶς ὥρ. 3½. Αὐτὴ κεῖται περὶ τοὺς πρόποδας τῆς δυτικῆς Πλευρᾶς τοῦ Ο'λύμπου· ὁ ἀριθμὸς τῶν Ο'σπητιῶν της ἀναβαίνει εἰς 1000. μεταξὺ λιθοσρώτων, ἀνωμάλων πλατειῶν· εἶναι ἡ Καθεδρεύουσα τοῦ Ε'πισκόπου Πέτρας καὶ Λειβαδίου· ἐκτὸς δὲ τῆς 1. καθεδρικῆς Ε'κκλησίας εὐρίσκονται ἔτι 2. Οἱ ἕνταῦθα Οἰκήτορες ὀμιλοῦσι τὴν Ε'λληνικὴν καὶ Βλαχικὴν Γλῶσσαν, καταγινομένοι ἐπιμελῶς τινὲς μὲν, εἰς διαφόρους μικρὰς ἐμπορίας, ἄλλοι δὲ εἰς τὴν χειροτεχνίαν τζαρουχίων· τοῦτο λέγεται καὶ Βλαχολεῖβαδον συνήθως.

Διατέμνοντες τὴν μεγάλην Βουνοράχην τῆς Σειρᾶς τοῦ Ο'λύμπου, ἣτις ἐνόνεται ἐδῶ βορείως μὲ τὸ Πιέριον ὄρος, διαβαίνομεν πέραν εἰς τὴν ἀνατολικὴν Πλευρὰν του, ὅπου παριστάνεται ὑπ' ὄψιν μας μία λαμπρῶς ἀπὸ τὴν φύσιν κεκαλλωπισμένη Τοποθεσία, ἣτις εἶναι ἡ Πιερία· τὰ ὑψηλὰ Βουνὰ ξυσκεπάζονται εἰς ὠραίαν λοφοσοχίωσιν πρὸς τὴν Θάλασσαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας οἱ ἐκτεινόμενοι καλοὶ Ἀμπελῶνες δίδουσι γλυκύτατα σαφύλια· ὠραῖα Δάση τὰ πέριξ σκεπάζουσι, καὶ τὸ ὅλον προσκαλεῖ πρὸς τὴν εὐφρόσυνον διαβίωσιν. Παρατηρῶν τις ἐκ τοῦ Ο'λύμπου ταύτην τὴν ἐξαιρετικὴν Τοποθεσίαν, καταντᾷ εἰς μίαν τοιαύτην ἕκκασιν, καὶ λαμβάνει εἰς τὴν ψυχὴν του τοιαύ-

την ζωηράν ἐντύπωσιν, ὡσε νομίζει, ὅτι βλέπει, ὅτι ἐξέρχονται ἐκ τῶν δένδρων αἱ μυθολογούμεναι Δρυάδες· ὅτι εὐχαίνει ἀπὸ τὰ Δάση ἢ Ἀρτεμις, δορυφορουμένη μὲ τὴν συνοδίαν της· ὅτι ἐδὼ ἢ σώφρων Σελήνη ὑπνώτει γλυκύτατα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Ἐνδυμίωνος· ὅτι ἐνταῦθα ἐθανάτωσεν ὁ Ἀπόλλων τὸν μέγαν δράκοντα Πύθωνα· πέραν τοῦ Πηνειοῦ ἔβασκε ὁ ἴδιος Ἀπόλλων τὰς ἀγέλας τοῦ Ἀδμητος· καὶ ἐνὶ λόγῳ παριστάνεται ἐνταῦθα ἅπανσα ζωηρῶς ἢ τῶν Ἑλλήνων μυθολογούμενη ὡραιότης.

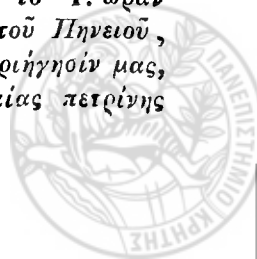
Βαδίζοντες πρὸς μεσημβρίαν κατὰ μῆκος τοῦ Ὄρους Ὀλύμπου, κατερχόμεθα εἰς τὴν Κωμόπολιν Δειτόχωρον τὴν παλαιὰν Ἡράκλειαν, ἣτις ἀπέχει τῆς μὲν ἐν Μακεδονίᾳ Κατερίνης πρὸς μεσημβρίαν ὥρας 4. τοῦ δὲ ἐν τῇ αὐτῇ Πλαταμῶνος βορειοδυτικῶς ὥρ. 3. Αὐτὴ κεῖται πλαγίως ὑπὸ τὴν σκέπην ἐκείνου τοῦ Ὀλυμπίου Λόφου, περὶ τὸν ὁποῖον ἐν τοῖς ὀπισθεν ἐπροσθέσαμεν τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἀγίου Διονυσίου, ὅπερ ἀπέχει ἐντεῦθεν ὥρας 4. Τὸ καλὸν σχῆμα τῶν 500. Ὀσπητιῶν φανερῶνει τὴν εὐκατάσασιν τῶν Οἰκητόρων της Ἑλλήνων, οἵτινες ἐμπορεύονται, θαλασσοποροῦντες μὲ μερικὰ καράβιά των εἰς τὴν Θεσσαλονίκην. Αὐτοὶ ἐκτελοῦσι τὰς εὐχὰς των εἰς 3. Ἐκκλησίας, ἐκ τῶν ὁποίων διαφέρει ἡ πρωτεύουσα· πλησίον αὐτῆς κεῖται καὶ ἡ Ἐπισκοπικὴ Καθέδρα, τὴν ὁποίαν δι' ἰδίων ἐξόδων ἐκ θεμελίων ἔκτισεν ὁ πρὸ 15. Ἐτῶν αἰοίδιμος Ἐπίσκοπος Πλαταμῶνος Γεράσιμος, τοῦ ὁποίου ἡ κόνις εὐρίσκεται εἰς τὴν ἐν Ὀλύμπῳ Κωμόπολιν Κρα-

νιάν. Ἡ Σκάλα τοῦ Λειτοχωρίου ἀπέχει ὥρα $1\frac{1}{2}$ εἰς τὸν ἐν Μακεδονίᾳ Ἄγιον Θεόδωρον, ἢ εἰς τὸ ὀνομαζόμενον τὸ Γεφύρι τοῦ Παπαῦ ὑπὸ τῶν Τουρκῶν Παπαῦ Κιοπρισοῦ· ὡς ἄδεται, καὶ αὕτη ἢ Κωμόπολις πρὸ ἐνὸς χρόνου ἐσκορπίσθη, πλὴν πάλιν ἐκατοικήθη.

Ὁ Δρόμος, τὸν ὁποῖον ἐντεῦθεν παίρνομεν, μᾶς φέρει μετὰ 1. ὥραν εἰς τὴν Κώμην Λεπτοκαρυάν, τὴν ἀπέχουσαν 1. ὥραν μακρὰν ἀπὸ τὴν Θάλασσαν· ἡ μεγαλωτάτη ἐξαγωγή ταύτης εἶναι ἡ ξυλικὴ ὕλη (κερισὲς), τὴν ὁποῖαν φορτώνουσιν οἱ ἐνοικοῦντες Ἑλληνες εἰς τινὰ καράβια τῶν, καὶ ταξιδεύουσιν εἰς τὰ περικείμενα Μέρη. Πρὸς τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἀπαντῶμεν ἐν διαστήματι 2. ὥρῶν τὴν Κώμην Σκουτίναν· τὸν μόνον πλοῦτον καὶ τὸ κύριον ἐμπόριον τῶν ἐνθάδε Ἑλλήνων Οἰκητόρων ἀποκαθιστῶσιν αἱ Κερασίαι καὶ τὰ Χωράφια, αἱ δὲ Γυναῖκες τῶν γνέθουσιν ἐπιμελέστατα τὸ βαμβάκι. Εἰς ὀλίγον διάστημα μακρύτερον εὐρίσκει τις τὸ Χωρίον λεγόμενον Πούρλαις, ὅπου τὰ Χωράφια καὶ αἱ Κερασίαι πλεονάζουσιν. Ἀπ' αὐτῆς πηγαίνομεν εἰς τὴν Αἶγανην· αὕτη ἐμφανίζεται εἰς γῆν ἐπίπεδον καὶ εὐφορον μὲ 50. Ὁ σπήτια γεωργῶν Ἑλλήνων, τὴν ὁποῖαν χαρακτηρίζει ἢ ἐν αὐτῇ ἐπίσημος Ἑκκλησία, ἀφιερωμένη ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου· ταύτην ἐπισκέπτεται κατ' ἔτος τῆ 23. Αὐγούστου πολὺ πλῆθος περιόικων Ἑλλήνων, διὰ τὴν πανηγυρίσιν λαμπρῶς τὴν Μετάστασιν τῆς Θεομήτορος, τὸ ὁποῖον Χωρίον τοῦτο ἐπισκοπεῖ ὁ Ἄγιος Πλαταμῶνος.

Ἐκ τούτου λαμβάνομεν τὴν Ὀ΄δὸν πρὸς τὴν Κώμην, ἣ ὁποία ἀπέχει $\frac{1}{2}$ ὥρας διάστημα, καὶ ἀφίσεται 1. ὥραν μεσημβρινοανατολικῶς τῆς Κρανιας, καλουμένην Πυργητόν· αὐτὴ δείχνει κἄποιαν τερπνότητα, ἐπειδὴ κεῖται εἰς τὸ ῥιζὸν ὑπὸ μερικῶν ὄμαλῶν Λόφων τοῦ Ὀ΄λύμπου, θεωροῦσα τὸν ἐξ Ἀ΄μπελακίων Λόφον τοῦ Προφήτου Ἡλίου, τὴν διατρέχουσαν ὀφιοειδῶς ἀπὸ τὸν Πηνεῖον Πεδιάδα, καὶ τὸν μακρόθεν Θαλάσσιον Κόλπον. Ἐν αὐτῇ εὐρίσκονται 150. Ὀ΄σπήτια καὶ 1. μὴν Ἐκκλησία ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Ἐ΄πισκοπῆς Πλαταμῶνος. Οἱ δὲ ἐνταῦθα γεωπόνοι Ἐ΄λληνες ἔχουν ἕξαιρέτους ἀγέλας: ὃ ἐσι τρέφουν ἄλογα, πρόβατα, καὶ ἄλλα ζῶα. Εὐπρέπιζεν οὐκ ὀλίγον τὸ Χωρίον καὶ ἐν ὑπὸ τοῦ Ἀ΄λῃ Πασσᾶ κτισμένον μικρὸν Παλάτιον· ἀλλ΄ ὅμως κατατρεχόμενος ὁ Καπητὰν Ἀ΄ποσόλης εἰς τοὺς 1830. παρὰ τοῦ ἐν Λαρίσση Μαχμοῦτ Πασσᾶ, κατέφυγεν εἰς αὐτὸ, ὅπου καὶ διὰ προσαγῆς τοῦ Σατρασάνη συνεκᾶν ὁμοῦ μὲ αὐτὸ ἀνίκητος. Εἰς τούτου τοῦ Χωρίου τὴν θέσιν, πιθανὸν, ὅτι ἔκειτο ὁ παλαιὸς Κόνδεϊλος. Ἐ΄δὲ πλησίον τοῦ Χωρίου ἀξίζει ἀναμνήσεως καὶ τὸ Μονασῆριον τὸ ἀφιερωμένον ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς εἰς πολλὰ θαυματουργοῦ δεικνυμένης. Τὸ Μονασῆριον εἶχεν ἀμεληθεῖ, ἀλλὰ τῶρα διὰ τῆς κατ΄ αὐτὸ τελουμένης Πανηγύρεως ἀνέλαμψε.

Τέλος πάντων φθάνοντες εἰς τὸ 1. ὥραν διάστημα, ὅπου εἶναι ἡ διάπλευσις τοῦ Πηνεῖου, κλείομεν τὴν περὶ τὸν Ὀ΄λυμπου περιήγησίν μας, ἀγίνοντες εἰς τὸ πλησίον τῆς ἀρχαίας πειρίνης

Γεφύρης τὰ Εῤρείπια, ἐπὶ τῆς ὁποίας οἱ Πιεροὶ καὶ Πεῤῥαίβοι περνῶντες, ἐπάτουν τὰ χῶματα τῆς Μαγνησίας, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἡμεῖς ἤδη πηδοῦμεν, ἀλλ' οὐχὶ διὰ τοῦ Ποταμοῦ, ἀλλὰ ἐπιβαίνοντες τὴν εἰς τὸν Θερμαϊκὸν Κόλπον περιμένουσάν μας ὀλκάδα (καράβι), διαπλέομεν τὰ Παράλια τῆς μὲ τὴν ὄρασίν μας, χωρὶς νὰ διατρέψωμεν τελείως εἰς ταῦτα τώρα, ἀλλ' εἰσερχόμενοι διὰ τοῦ Πελασγικοῦ Κόλπου, τὴν πατοῦμεν κατὰ τὸ Παγασαϊκὸν Παράλιόν της.

ΥΨΗΛΟΧΩΡΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΜΑΓΝΗΣΙΑ.

Εἰς τινὰς Τόπους τῆς Γῆς τόσον δυνατὸν κάμνει ἢ φύσις τὸν ἄνθρωπον, ὥστε καμμία μεταβολὴ τῆς τύχης δὲν εἶναι ἰκανὴ νὰ ἐξαλείψῃ τὸν ἀρχαί-
τυπον χαρακτῆρα του. Τοῦτο μάλιστα ἀπαντᾶται κατ' ἐξαιρέσειν εἰς τοὺς βουνώδεις Τόπους ἐκεῖ, ὅπου τὰ κρύα νερά πηγάζουσι, καὶ δὲν εἶναι ἔλλει-
ψις τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων. Ἐδῶ εἶναι ὁ Λαὸς ζωηρὸς καὶ ἐνεργητικὸς, καὶ ἀνθίσταται εἰς πᾶσαν κατάθλιψιν, ὥστε ὁ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ Πατρίδα ζῆλος του καὶ ἀγάπη τῷ γίνεται κυριεῦον του πάθος.

Ἡ Παλαιὰ Μαγνησία, εἰς τὴν ὁποίαν ἤδη εἰσερχόμεθα, εἶναι ἢ πλέον ἀξιοθεωτέρα κατὰ πάντα τρόπον, ἀφ' ὅσας Ἐπαρχίας διήλθομεν ἕως τώρα. Ἐδῶ εἴμεθα εἰς τὸν Τόπον τῆς καταγωγῆς τῶν πλείστων Ἐλληνικῶν Ἐθνῶν τῆς Ἀρχαιότητος· εἰς τὴν Πατρίδα τῶν Θεῶν τῆς Ἐλλάδος, καὶ εἰς τὸ Κλασσικὸν Ἐδαφος τῆς Ἰσορίας. Ἀυτὴ ἢ περίφημος Μαγνησία ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ βορειοδυτικὸν μέρος πρὸς τὸ μεσημβρινοανατολικόν : δηλαδὴ ἀπὸ τὴν Κοιλιάδα τῶν Τεμπῶν καὶ τῶν

ζομάτων τοῦ Πηγειοῦ ἕως τὴν κορυφὴν τῶν Τρικε-
 ρίων. Τὸ μὲν μῆκος αὐτῆς ἐκτείνεται ἀπὸ 28. ἕως
 30. ὥρῶν διάστημα • τὸ δὲ κατὰ μέσον πλάτος αὐτῆς
 ἀπὸ 6. ἕως 8. ὥρῶν διάστημα • περὶ δὲ τὰς ἄκρας
 συσελλομένη, μετρᾷ ὀλιγώτερον ἀναλόγως μὲ τὴν
 ζένωσιν, μὲ τὸ ὁποῖον μέσον πλάτος της περιζώνει
 διὰ τὸ ὠραῖον σχῆμα της τὴν Πεδιάδα τῆς Θεσ-
 σαλίας. Τὸ ὅλον εἶναι σχεδὸν ἕνας μακροεξαπλω-
 μένος, ὄρεινόακροθαλάσσιος Τόπος, ὅσις πρὸς τὸ
 μεσημβρινοανατολικώτατον Μῆρος τῆς Θεσσαλίας
 ἐκτείνεται μέσα εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος εἰς μίαν
 ποδοειδῆ Χερσόνησον, ἣ ὁποία σχηματίζει τὸν
 Κόλπον τοῦ Βώλου. Ἡ Ἐπαρχία αὕτη περι-
 βάλλεται κατὰ τρία μέρη ἀπὸ τὴν Θάλασσαν • τὰ
 μὲν Παράλια τοῦ ἐωθινοῦ Μέρους πλύνονται ἀπὸ
 τὰ κύματα τοῦ Αἰγαίου Πελάγους • κατὰ τὸ με-
 σημβρινὸν δὲ τὴν συνορεύει ὁ ὠραῖος Κόλπος τοῦ
 Βώλου • πρὸς δὲ τὸ ἀρκτῶον προβαίνει ὁ Θερμαϊ-
 κὸς Κόλπος, καὶ κατὰ τὸν Πηγειὸν προσάπτεται
 τὸ Ἀκροσύνορον τῆς Πιερίας, ἣ ὁ Κύκλος τοῦ
 Πλαταμῶνος • καὶ τέλος πρὸς ἑσπερινὸν, τὴν δια-
 σχίζει ἀπὸ τὴν Πεδῆραιβίαν ὁ Ποταμὸς Πηγειὸς,
 καὶ ἐντεῦθεν μόνον μία ξενὴ γραμμὴ τῆς Θεσσα-
 λείου Πεδιάδος προχωρεῖ ἕως τὸν Παγασαῖον Κόλ-
 πον, καὶ τὴν ξεχωρίζει ἀπὸ τὴν Πελασιγῶτιν καὶ
 Φθιωτίν. Κοινῶς λέγεται ἡ Ἐπαρχία αὕτη (κατὰ
 τὸν Μελέτιον) Πέτρα, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα
 σώζεται εἰς τὸν προρηθέντα Ἐπίσκοπον ὑπὸ τὸν
 Θεσσαλονίκης Μητροπολίτην ὄντα. Ἀπ' αὐτῆς
 τῆς Μαγνησίας καλεῖται καὶ ὁ Κόλπος Μαγνη-
 σιος, καὶ ἀπ' αὐτῆς ἄρχεται ὁ Θερμαϊκὸς Κόλ-
 πος μετὰ τὸν Μαγνήσιον.

Οἱ Τόποι ὡς ἀνατολικὸν Προσέγιον τῆς Ἑσθαλίας εἶναι σχεδὸν ἀπὸ ἀρχαίους χρόνους ἀ τὸ εὐκρατον, ἀπαλὸν καὶ ὑγιεινὸν του κλίμα περίφημος. Ἡ εὐκρασία του ἴμφορεῖ νὰ ἀποδω-
 θῆ εἰς τὴν Ἀλυσον τοῦ Κισσάβου, τοῦ Πηλίου καὶ τοῦ Θησειοῦ Ὀρους, τὰ ὁποῖα ἐκτείνονται κατὰ μῆκος ἀπὸ βορρᾶν πρὸς μεσημβριάν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἐπαρχίας, καὶ προξενουσι κατάψυχον ἀ τὰ νερά των. Ἀυτὰ δὲν εἶναι σχεδὸν τοῦ ἀρό-
 τρου ἐπιδεκτικὰ, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο πλασμένα, διὰ νὰ σκεπάζωνται κατὰ τὰς διαφόρους Γαίας μὲ κρασί, λάδι καὶ ὀπωρικὰ καὶ πρὸς αὐξήσιν τῶν τρυφερῶν βοσκῶν διὰ τοὺς ἐκεῖ περιπλανομέ-
 νους καὶ ἐπισκεπτομένους των Ποιμένας· καὶ ὅπου δὲ ταῦτα ὑξεροῦνται, εἶναι διὰ τοὺς Ξυλοκόπους πρό-
 σφορα. Οἱ δὲ Φάραγξες των εἶναι γεμάτοι Κυκλο-
 πικῶν Λειψάνων, τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν τῆς Ὀμό-
 λεως, Ροιζοῦντος, Μελιβοίας, Ὀλίζωνος, Μεθώ-
 νης καὶ τῶν λοιπῶν. Διὰ μέσον τῶν ἔξαιρέτων
 Τεμπῶν τῶν μεταξὺ Ὀλύμπου καὶ Ὀσσης κει-
 μένων διευθύνει τὸν δρόμον του ὁ Πηνειὸς Πο-
 ταμὸς, καὶ πέραν αὐτῶν καταπίπτει εἰς τὴν Θα-
 λασσαν. Ὁ Ἥλιος ῥίπτει συχνὰ τὰ φλογερά του
 βέλη εἰς ταῦτα τὰ μεταξὺ τῶν Βουνῶν καὶ
 τῆς Θαλάσσης ἐμπερικλειόμενα λαγκάδια· ἡ καῦ-
 σις ἤθελεν εἶσθαι ἀνυπόφερτος, ἐὰν τὰ δάση
 τῶν Βουνῶν δὲν ἔκαμνον ἴσχιον, καὶ τὰ πολυά-
 ριθμα νερά δὲν ἐκαταψύχαινον τὴν ἀτμοσφαῖραν.
 Ἐκ τοῦ Πηλίου πηγάζουσιν οἱ Ποταμοὶ: ὁ πά-
 λαι Ἀναυρος, τὸν ὁποῖον σχηματίζουσιν οἱ ἀπὸ
 Δράκιαν καὶ Ἀγιον Λαυρέντιον ἐρχόμενοι Χεί-
 μαρροί, ὅσις πλησίον τῶν Λεωνίων χύνεται εἰς

τὸν Κόλπον τοῦ Βώλου. Μὲ παράλληλον ζῶμα, ὅμως ἀπὸ τὰ Βουνὰ τῆς Πορταρίας καὶ Μακρυνίτζας καθοριμᾶ ἡ Μάνα, ἣτις ἐμβαίνει πλησίον τοῦ Κάσρου τοῦ Βώλου εἰς τὴν Θάλασσαν· ὁ δὲ Βρύχων χάνεται εἰς ἀνατολικὸν ζῶμα τοῦ Αἰγαίου Πελάγους. Ἐκ τοῦ Κισσάβου ἀναβλύζει ὁ εἰς τὴν Αἴμνην Κάρλαν βυθιζόμενος πάλαι Ἀΰμυρος, ἡ Παλιουριά· καὶ τὸ Κόκκινον Νερόν, τὰ ὅποια τρία ὑπερινα ταῦτα δέχεται ἡ Αἰγαϊκὴ Θάλασσα· οὔτοι ὅλοι ποτίζουσι τὰς ἀπὸ τὰ Κλωνάριά αὐτῶν ἐμπεριεχομένας Κοιλιάδας καὶ Πεδιάδας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀυξάνει καλαμποῦκι, σιτάρι, ὀπωρικά καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν Ἀμυρικὴν Πεδιάδα (Ἀγνιώτικον Κάμπον) διάφορα προϊόντα ἀυξάνουσιν. Εἰς τὴν Ἐπαρχίαν ταύτην ὑπάρχουσι καὶ αἱ Αἴμναι Βοιβῆϊς καὶ Νεσωνίς· καὶ ὅλη σχεδὸν ἡ Παραθαλασσία ἀπὸ Καρυύτζαν ἕως τὴν Ἀκρὰν τῆς Μαγνησίας ὑπερεῖται καλὸν Λιμένα πρὸς ἄραξιν καὶ ἀσφάλειαν τῶν караβίων.

Ἐδῶ ἐπάνω εἰς αὐτὰ τὰ ὑψηλὰ Βουνὰ εἶναι πολλὰ εὐάρεστος τόπος πρὸς κατοίκησιν· διότι ἀναπνέομεν ὑγιεινὸν καὶ εὐκράτον ἀέρα. Ἐκ τούτου εὐρίσκεται ἐδῶ ὁ ἄνθρωπος πολὺ καλὰ, ἔχει νὰ φάγη, νὰ πῆν καὶ νὰ ἀναπνεύσῃ ἐξαρκούντως· καὶ ὅπου ἔχει τοῦτο, εἶναι καὶ θαρρᾶλέος, χαρούμενος, τολμηρὸς καὶ πρὸ πάντων ζωηρὸς καὶ κινητικὸς· καὶ τοῦτο εἶναι ἐπ' ἀληθείας ὁ Θεταλομάγνης, ὅστις ἀπὸ Βουνὸν εἰς Βουνὸν εὐφημεῖ τὴν ὡραίαν του Πατρίδα, καὶ ψάλλει τὴν ἀγάπην του με καθαρὰς ἀντηχούσας ᾠδὰς· συγχίζουσι δὲ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τὰ πολλὰ καὶ

βαρέα χρέη, τὰ ὅποια χρεωσθεῖ νὰ πληρώνη εἰς τὴν Διοίκησιν· καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία Τοποθεσία φέρει ἐκείνην τὴν εἰδύλλιον τέρψιν τὴν εἰς τοὺς ἡμετέρους Ἐλληνας ιδιόκτητον· ἐπειδὴ ἐδῶ ἀναπνέομεν τὸν ἀέρα τῆς εὐτυχοῦς Ἀνατολῆς, ἐντρυφῶντες εἰς τοὺς βαλσαμικοὺς ἀτμοὺς τῆς εὐτυχοῦς φύσεως, καὶ ὁ ἀνατέλλων Ἥλιος φαίνεται πολλὰ λαμπρὸς, καὶ ἡδονικὸς εἰς τοῦτο τὸ ὠραιότατον Μῆρος τῆς Εὐρώπης. Ταῦτα τὰ προξήθεντα Βουνὰ, τὰ ὅποια σχηματίζουνε τὴν Μαγνησίαν, εἶναι σχεδὸν ἕνας χριστιανικὸς ἀπὸ ὀλίγους Τούρκους μόνον φυλαττόμενος Τόπος ὄρεινός, καὶ ζωογονεῖ τὴν σήμερον μίαν πολυάριθμον Κατοίκησιν Ἐλλήνων.

Τοῦτον τὸν ὄρεινὸν καὶ ἀπὸ μὲν τὸ ἕν μέρος ἀπὸ τὸν Πελασγικὸν, ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο ἀπὸ τὸν Θερμαϊκὸν Κόλπον προσκρουόμενον Τόπον ἐπιθυμοῦμεν περασικῶς, ὡς νὰ πηδῶμεν ἀπὸ Βουνὸν εἰς Βουνὸν, περιγράφοντες τον νὰ τὸν περιέλθωμεν.

Ρίπτοντες τὴν ἄγκυράν μας εἰς τὸ ὀπίσω μέρος τοῦ Πελασγικοῦ Κόλπου, ἀποβαίνομεν εἰς τὰς παλαιὰς Παγασὰς, τὰς νῦν λεγομένας Βῶλος· ὑπὸ δὲ τῶν Τουρκῶν Κόλος, τὰς κειμένας κατὰ τὸν 39° 25' .βορ. Πλάτ. καὶ ἀφισαμένας τῆς μὲν Λαρίσσης ἀνατολικομεσημβρινῶς ὥρας 13½, τῆς δὲ Ἀγυιᾶς πρὸς μεσημβρίαν ὥρας 10. Ὁ Βῶλος εἶναι ἀπὸ πολὺν καιρὸν πολεμικὸς Τόπος καὶ ἐμπορικὴ Σκάλα, ἔχων Λιμένα χωρητικὸν καὶ Φρούριον παρὰ τὴν Θάλασσαν ὄχυρον, τὸ ὅποιον φυλάττουσιν οἱ Τούρκοι, κατοικοῦντες εἰς περίπου 100. Ὁ σπήτια οἴτινες, οὔσης βαθυλῆς καὶ βαλτώδους τῆς περὶ αὐτῶν θέσεως, ἀναπνέουσι

νοσώδη ἀέρα • μ' ὅλον τοῦτο ὁ Τόπος εἶναι ὠραῖος καὶ ἡ γῆ εὐφορος. Ο' Βῶλος εἶναι οὕτως εἰς τὸ ἐμπόριον εὐδιατεθειμένος, ὥσε καὶ πρὸ Ἐκατονταετηρίδος ἐφθονεῖτο ἀπὸ τοὺς ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἐμπόρους • μάλιχα δὲ τῶρα διὰ τὴν πλησιεσάτην γειτονίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, πολλοὶ Ἑλληνας μετέβησαν ἐδῶ, καὶ ἔκτισαν εἰς τὴν Ἀγκραιγιαλίαν τοῦ Φρουρίου Ἀποθήκας καὶ Ἐργασήρια, ὅπου ἐμπορευόμενοι ζῶσιν ἐν ὑπολήψει. Εἰς τὰ ὀλίγα καλὰ Κτίρια ταῦτα εὐρίσκονται καὶ Καφφενεῖα μὲ Ἀρωμάτια διὰ μιλιάρδα, ὅπου οἱ Ἑλληνας κατὰ μίμησιν τῶν Εὐρωπαίων συναθροίζονται συνδιαλέγονται περὶ διαφορῶν ἐμπορικῶν ὑποθέσεων, καὶ τὸ Πολισμάτιον ἀναλαμβάνει καλὴν αὐξησιν. Εἰς ταύτην τὴν ποτὲ παραθαλάσσιον Πόλιν ἦτον τὸ Νεώριον τῶν Φεραίων, καὶ τὸ Γερον τοῦ Παγασαίου Ἀπόλλωνος, ὅπου κατεσκευάσθη ἡ Ἀργοναῦς, καὶ ἀπὸ τὸν Λιμένα της ἀπέπλευσεν • ἥτις εἶναι ἀξία νὰ λάμπη μεταξὺ τῶν Ἀξέρων • ὅθεν καὶ Παγασαία ἐκλήθη ἀπ' αὐτῆς, ἢ ἀπὸ τοῦ πηγαῖς περιῶφέεσθαι τοὺς Τόπους ἐκείνους, ἀπ' αὐτῆς καὶ ὁ Πελασγικὸς Κόλπος Παγασαῖος, ὁ ὁποῖος τανῦν Κόλπος τοῦ Βώλου λέγεται. Αἱ Παγασαὶ εἶναι κυρίως ὁ Τόπος τῆς καταγωγῆς τῶν Πελασγῶν • καὶ 24. Ἑλληνοχώρια κεῖνται εἰς τὴν ξεπεσμένην ἀρχὴν ἐνὸς μεγάλου Ἐθνους. Τὸν Βῶλον ἐκυρίευσαν οἱ Βένετοι ἐν Ἐ'τει 1655. Θ' Κύκλος τοῦ Βώλου, ὁ ὁποῖος κεῖται εἰς τὸν ὑπ' αὐτοῦ ὀνομασθέντα Κόλπον, περιφράττει ἐν ἑαυτῷ $\frac{2}{3}$ τοῦ Πηλίου Ὄρους. Η' πληθὺς τούτου τοῦ Κύκλου ἀριθμεῖ περίπου 10000. Ἑλληνας.

Ἀνωθεν τοῦ Φρουρίου τοῦ Βώλου πρὸς τὴν Ὀδὸν τὴν εἰς Μακρυνίτζαν φέρουσαν, φαίνονται εὐμορφοὶ καὶ ὑψηλοὶ Πύργοι, ἐξολισμένοι μὲ τὰ εὐθαλῆς Δάσος τῆς ὠραίας Τοποθεσίας, πρὸς τὴν ὁποίαν μετὰ $\frac{1}{2}$ ὥραν μακρὰν πλησιάζοντες, ἀπαντῶμεν τὴν καλοκτισμένην Χῶραν Βώλον, οὕτως εἰπεῖν μέσα εἰς τοῦ, Κήπους κεκρυμμένην. Οἱ Οἰκίτορες ταύτης συνίζονται ἀπὸ Ἑλλήνας, καὶ μερικοὺς Ὀθωμανοὺς· τὰ Ὀσπήτια εἶναι ὑψηλὰ καὶ καθαρὰ· οἱ δρόμοι εὐπρεπισμένοι μὲ ὑψηρῶφους δασυσκίους Λεύκας, Ἐκαρυδιάς, Πλατάνους καὶ Κυπαρίσσια, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐμφωλεύει πληθὸς μελωδικῶν πουλλίων, τὰ ὁποῖα μὲ τὸ κελάδημά των εὐφραίνουν τοὺς Ἀκροατάς· ἔτι δὲ εὐρίσκονται καὶ φιλικὰ Ἑξώξεγα (κιόσκια), ὅπου ὁ Μουσουλμάνος πίνει γλυκὰ τὸν καφφέ του, καὶ τραβᾷ τὸ τζιμπούκι του. Οἱ Ἑλληνες, καὶ χωρὶς νὰ ἔχουν αὐτὰ τὰ Ἑξώξεγα, μὲ ὅλον τοῦτο ἀγαπῶσι καὶ αὐτοὶ τὴν καλὴν ζωὴν· πλὴν ταύτην τὴν χαροποιὰν ζωὴν ζητοῦσιν εἰς τὰς φιλικὰς Τραπεζάς.

ΜΑΓΝΗΚΗ ΧΕΡΣΟΝΝΗΣΟΣ

Πήλιον Ὄρος.

Ἡ ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, καὶ τοῦ Κόλπου τοῦ Βώλου μακροειδῆς Χερσονήσος σχηματίζει τὸ μεσημβρινοανατολικώτατον Μῆρος τῆς Θεσσαλίας. Εἶναι κυρίως ἐν μεγάλον δασῶδες Ἀκρωτήριο τοῦ Πηλίου, ἐκ τοῦ ὁποίου τῶν

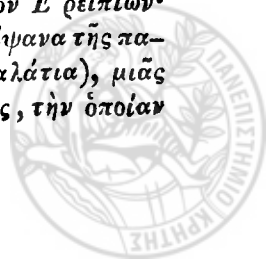
Αρμύωνων ἐξυλοτόμισαν ποτὲ τὴν ὕλην διὰ τὴν περιβόητον Ἀργοναῦν, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ Ἀργοθαῦται ἔκαμαν τὴν τολμηρὰν θαλασσοπλοΐαν· ἥτις τῶρα μὲν δὲν φαίνεται τόσον εὐτολμον ἐπιχείρημα, ἀλλ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἦτον τὸ διὰ τοῦ Ἐλλησπόντου εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν καὶ ἄνω τοῦ Γ' ἔρου πλεύσιμον τόσον ριψοκίνδυνον, ὡς δικαίως τῷ πρέπει ἢ παρὰ τῶν Παλαιῶν ἀπονεμομένη φήμη. Τὸ Πήλιον εἶναι τὸ σημερινὸν Βουνὸν τῆς Ζαγοράς, κατάδενδρον καὶ διάσημον διὰ τὸ Συμπόσιον τῶν Γάμων τῆς Θέτιδος καὶ τοῦ Πηλέως, παρὰ τοῦ ὁποίου καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα.

Ἀπὸ τὸν Παγασαϊκὸν Κόλπον ἠδύνεται τὸ βλέμμα τοῦ ἀνθρώπου, κοιτάζον τὴν ὠραίαν θεωρίαν μὲ Πόλεις, Χωρία, Κήπους, σειρὰς δένδρων καὶ σπαρτὰ τοῦ Πηλίου ὄρους. Τοῦτο τὸ ἀξιοζωγράφισον Ἀμφιθέατρον ἐκτείνεται διὰ μέσου τῆς Χερσονήσου Μαγνησίας, ἕως εἰς τὸ ὄρος τοῦ Θησέως κατωτέρω πρὸς μεσημβρίαν ἐπὶ τῆς κορυφῆς μιᾶς ἐξαιρέτου Χερσονήσου. Ἀμπελῶνες, Ἐλαιῶνες, Περίβολοι Συκαμινίων, καὶ διάφορα ἄλλα ὄπωρόδενδρα σολίζουσιν τὸ ριζὸν τοῦ Πηλίου ὄρους· ὠραῖοι Πλάτανοι καὶ Δάση ἀπὸ Κασαναῖς, ἀπὸ τῶν ὁποίων τὸ μέσον διαφαινονται αἱ Χῶραι, σκεπάζουσιν τοὺς κατηφόρους, καὶ περικυκλώνουσιν πολυπληθῆ κτισμένα Χωρία· εἰς τοὺς Κήπους τῶν Χωρικῶν ὠριμάζουσιν τὰ πορτουκάλια, τὰ κίτρα καὶ τὰ σῦκα, καὶ ὁ Χωρικὸς ζῆ ἐκεῖ ἀπὸ τὸ μετὰξι, ἀπὸ τὰς ἐλαίας, ἀπὸ τὴν κτηνοτροφίαν, ἀπὸ τὸ κυνήγι καὶ ἀπὸ τὴν ψαρικὴν τῶν Περιγιαλίων. Παρατηρεῖται, ὅτι οἱ κατὰ ἀνατολὰς τοῦ Πηλίου καρποὶ σπανίως καὶ ὀλίγον καλῶς αὐξάνουσι, παρὰ

εἰς τὸ δυτικὸν αὐτοῦ μέρος, τὸ ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ ἀποδωθῇ εἰς τὴν ὑγρασίαν τοῦ ἐδάφους· ἰπειδὴ εἰς τοῦτο τὸ μέρος ποτίζεται ἀπὸ πολλοὺς Ρ'ύακας, οἵτινες ἀναβρῦουσιν ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Βουνοῦ, καὶ χύνονται εἰς τὴν Θάλασσαν.

· Η' Χερσόνησος, ἅμα ἄρχισεν ἡ Ε' πανάσασις κατὰ τὸ 1821, ἠνώθη μὲ τοὺς Ε' ἄλληνας· πλὴν, καθὼς εἶναι γνωστὸν, τότε περὶ τὸν Μῆνα Μάϊου 9. Χωρία τῆς δυτικῆς Πλευρᾶς τοῦ Πηλίου (ἐξαιρουμένων Δρακίας καὶ Ἀγίου Λαυρεντίου) συναριθμουμένων Λαύκου καὶ Μπρομύρου ἀπὸ τὸν Μαχμουτ Πασσᾶν τῆς Δράμας τρομακτικῶς λεηλατήθησαν, καὶ πάλιν ἄρχισαν μετὰ ὀλίγον καιρὸν νὰ ἀνακτιζῶνται, ὡς τὴν σήμερον ἀνέλαβον πάλιν τὴν προτέραν τῶν εὐστάθειαν. Μερικοὶ Κάτοικοι τῆς Χερσονήσου Ε' ἄλληνες ξεχωρίζονται ἀπὸ τοὺς ἄλλους διὰ τῆς ἐπιμελείας τῶν εἰς τὰς χειροτεχνίας. Αἱ χωριάτισσαι Ε' ἄλληνίδες κατασκευάζουσι νυκτερινὰς σκούφιας, ἐξαίρετα τζιράπια, σκούφους ἀπὸ μαλλί, καὶ ἄλλα παρόμοια.

Τρεῖς μεγάλοι Δρόμοι ὀδηγοῦν εἰς τὰ ἔσω τῆς Χερσονήσου: ὁ εἰς ἐκ τοῦ Βώλου διὰ τῆς Ἀκροθαλασσίας τοῦ ὁμωνύμου Κόλπου· ὁ ἕτερος ἐκ τῆς Μακρυνίτζης διὰ τῆς δυτικῆς Πλευρᾶς τοῦ Πηλίου· καὶ ὁ τρίτος ἐκ τῆς Ζαγορᾶς διὰ τῆς ἀνατολικῆς Πλευρᾶς τῆς Σειρᾶς τοῦ Πηλίου, συννενοῦμενοι καὶ οἱ τρεῖς εἰς ἓνα ἐξερχόμενον εἰς τὴν Ἀργαλασὴν. Οἷσις πέρνει τὸν πρῶτον Δρόμον, εὐρίσκει μετὰ $\frac{1}{2}$ ὥραν ἓνα σωρὸν Ε' ρειπίων· κατὰ τινὰς λέγουσιν, ὅτι νὰ ἦναι Λεῖψανα τῆς παλαιᾶς Δημητριάδος (τανῦν Παλάτια), μίᾶς ἀπὸ τὰς πρωτίστας Θεσσαλικὰς Πόλεις, τὴν ὁποίαν

ἔκτισε Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀντιγόνου *) κατὰ τινὰς δὲ, τῆς παλαιᾶς Γ'ωλοῦ, Πατρίδος τοῦ Γ'άσωνος. Ἐνταῦθα φαίνεται ἀκόμη μία Στέρνα, παλαιὰ Τείχη, καὶ ἡ πρῶην Ἀκρόπολις. Τὴν θέσιν τῆς Πόλεως ἐπέχει ἐν ἀπλοῦν Χωρίον, ἢ Τόπος ὀνομαζόμενος Γορίτζα· ἐδῶ κατ' Ἐ'τος εἰς τὴν ἑορτάσιμον Ἡμέραν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἐκτελεῖται κατὰ τὸ ἀνατολικὸν ἡμῶν ἔθνος ἡ θεία Λειτουργία εἰς τὸ ξάσερον εἰς ἐν ἐρείπιον Ναοῦ πλησίον μιᾶς Πηγῆς, ὅπου πλῆθος πολὺ Ὀρθοδόξων πανταχόθεν συνέρχεται, διὰ τὴν ἀκούσῃ ἐκεῖ τὴν ἱερὰν Λειτουργίαν, καὶ μεταλάβῃ τὸ κατ' ἐκείνην μόνην τὴν ἡμέραν ἱαματικὸν παραδόξως καὶ θαυματοποιῶς ἀναβρῦον ἀγίασμα· ἡ ὁποία αὐτὴ Πηγὴ κατὰ τὸ πιθανόν, εἶχε καὶ εἰς τοὺς παλαιούς Θεσσαλοὺς ἀγίασμα. Ἡ Περιοχὴ αὐτῆς τῆς Δημητριάδος λέγεται κοινῶς Ζαγορά.

Κατὰ τὴν ἰδίαν πεδινὴν Ὀδὸν 1. ὥραν προβαίνοντες, ἐρχόμεθα εἰς τὰ Λεχώνια· αὐτὰ κεῖνται ἐπὶ μιᾶς μὲ Χωράφια, Ἀμπέλους, Κήπους νεραντζίων, κίτρων καὶ ἄλλων διαφόρων ὀπωρίμων δένδρων φυτευμένης Πεδιάδος, τὴν ὁποίαν ποτίζει ὁ Ἀναυρος Ποταμὸς, καὶ ὀλίγον κατωτέρω εἰσρέει εἰς τὴν Θάλασσαν· περὶ τὸν Ποτα-

*) Τινὲς τῶν Γεωγράφων εἰς τοὺς Γεωγραφικοὺς τῶν Πίνακας τάττουσι τὴν Πόλιν ταύτην πρὸς δυσμᾶς τῶν Παγασῶν, πλησίον τῶν ἀρχαίων Ἀμφανῶν, νῦν λεγομένων Μπρομπλήθρας· ὁ δὲ ἡμέτερος Γεωγράφος Μελέτιος θέτει αὐτὴν πρὸς ἀνατολὰς τῶν Παγασῶν· ὅθεν ἀφίνω τοῦτο εἰς τὴν ἔρευναν καὶ ἐξέτασιν τῶν ἐμπειροτέρων Γεωγράφων καὶ Ἀρχαιολόγων.

μόν τοῦτον ἐγεωργοῦσε ποτὲ ὁ Γ'άσων, ἀνατραφείς ὑπὸ τοῦ Χείρονος Κενταύρου. Ἡ Τοποθεσία αὕτη κατοικεῖται ἀπὸ φιλέργους Ἑλληνας, καὶ ὀλίγους Ὀθωμανοὺς, ἧτις εἰς τὴν θερμὴν καῦσιν τοῦ Καλοκαιρίου εἶναι ἐν νοσηρὸν Κατοικητήριον. Ἐντεῦθεν ταξιδεύοντες τὸν κατήφορον τῆς Ὀδοῦ ταύτης, δὲν ἀπαρτῶμεν εἰς ὄλον σχεδὸν τὸ διάστημα τοῦ Περιγιαλίου ἕως Ἀργαλασὴν κἀνενα Χωρίον νὰ ἀναφέρωμεν, πλὴν τῶν ἀξιωματημονεῦτων Νηλίας, Ὀρμενίου (Μαλάκι) καὶ Αἰαντείου, διὰ τὸ νὰ ἦσαν Πόλεις παραθαλάσσιαι ποτὲ κατὰ τὸν αὐτὸν Κόλπον.

Δὲν εἶναι εὐσοχώτερον διὰ νὰ ἀναβῶμεν τὴν Κορυφὴν τῆς Χερσονήσου Μαγνησίας, παρὰ πέρνωντες τοὺς ἄλλους δύο ὄρεινους Δρόμους: δηλαδὴ εἰς τὴν δυτικὴν Πλευρὰν τοῦ Πηλίου εἰσερχόμενοι, καὶ διὰ τῆς ἀνατολικῆς αὐτοῦ ἐξερχόμενοι.

Εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Χερσονήσου Μαγνησίας διὰ τοῦ μεσαίου δυσβάτου Δρόμου κεῖται ἐπάνω εἰς τὴν δυτικὴν Πλευρὰν τοῦ Πηλίου ἡ Ἑλληνικὴ Πόλις Μακρυνίτσα, ἧτις ἀπέχει τῆς μὲν Λαρίσσης ἀνατολικομεσημβρινῶς ὥρ. $15\frac{1}{2}$, τοῦ δὲ Βώλου βορειοανατολικῶς ὥρ. $1\frac{1}{2}$, καὶ τῆς Ζαγοράς πρὸς δύσιν ὥρ. 3. Αὕτη εἶναι ἡ Δευτερεύουσα τοῦ Πηλίου Ὀροῦς, καὶ ἡ ὠραιότατη ὄλων σχεδὸν τῶν λοιπῶν Κωμοπόλεων τοῦ Πηλίου· εἶναι κεκοσμημένη μὲ λαμπρὰ καὶ ὑψηλὰ Ὀσπήτια, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς συμποσοῦται. ἕως 1000. καὶ μὲ ἐν νεοσυζητῆν Ἀλληλοδιδασκτικὸν καὶ εὐμέθοδον Σχολεῖον. Τὸ πλεῖζον μέρος τῶν Οἰκητόρων τῆς εἶναι Χειροτεχνῖται ἐπιμελέσατοι καὶ ἐπιτηδῆδιοι

κατ' ἔξοχὴν εἰς τὴν ὑφαντικὴν περίφημοι διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἀλατζίადων, μανδυλίων καὶ ἄλλων διαφόρων θαμβακερῶν καὶ μεταξωτῶν ποικιλωτῶν ὑφασμάτων, καθὼς καὶ εἰς τὸ πλέξιμον τῶν γαϊτανίων καὶ μεταξωτῶν λεπτῶν ῥαμάτων ἐπιτηδείων εἰς τὴν ῥαφὴν τῶν φορεμάτων (Τουρκισὶ ἱμπρισίμω). Μεταξὺ τῶν ἱερῶν αὐτῆς Ἐκκλησιῶν ἡ ὡραιότατη εἶναι ἡ ἀφιερωμένη ὑπὸ τὴν πρόνοιαν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἣτις εἰς τὸν καιρὸν τῆς λεηλατήσεως ὑσερήθη ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανοὺς ὅλα τὰ πολύτιμά της σκεύη καὶ ἀσημικά· αὐτὴ χαίρει τὴν συχνοεπίσκεψιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Δημητριάδος, ὅστις φέρει τὸν τίτλον Ἀγνίας καὶ Ζαγοράς, καὶ ἐφορεύει ὅλον τὸ Πήλιον Ὄρος: ὃ ἐστὶ τὴν Χερσόνησον μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ Κισσάβου. Ἀπὸ τὴν Μακρυνίτζαν περιλαμβάνει τὸ ὄμμα τὴν θεωρίαν πρὸς τὸ Κάστρον τοῦ Βώλου, καὶ τὸν Κόλπον αὐτοῦ μέχρι τῆς κορυφῆς τῶν Τρικεριῶν· καὶ αἱ Ἐξοχαὶ δείχνουν ὀλόγυρα, ὅτι μόνον εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια λείπει εἰς τοὺς Ἐλληνας, διὰ νὰ ζήσουν οὕτως εὐάρεστα, ὡς ποτὲ ἔζων. Ὑγεία καὶ κρύα νερὰ εἶναι σχεδὸν πανταχοῦ ἐδῶ εἰς τὰ ὄρεινά Τοποθετήματα ταῦτα.

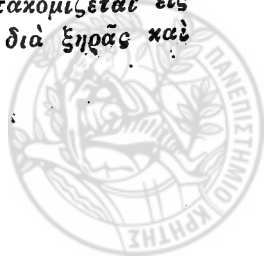
Ὡσαύτως καὶ τὴν Πορταριὰν πρέπει ἡμεῖς ἐδῶ νὰ ἐκθέσωμεν, ὡς φιλοτεχνικὸν καὶ ἐν ταυτῷ ἐμπορικὸν Τόπον, τὴν ὁποίαν ἀπαντῶμεν μετὰ $\frac{1}{2}$ ὥραν κειμένην κάτω εἰς τὸ ὕψωμα μιᾶς ὄρεινῆς Πεδιάδος μετὰ τὰ ἴδια σχεδὸν λαμπρὰ Ὄσπῆτια, ἀριθμὸν Τεχνουργῶν Ἐλλήνων, ὡς καὶ ἡ ἀνωτέρω. Κάθε Πέμπτη γίνεται ἐδῶ ἐβδομαδιαία Πανήγυρις, εἰς τὴν ὁποίαν ψωνίζουσι, καὶ ἐμ-

πορεύονται ὅλα τὰ Χωρία. Περὶ τὰ τέλη αὐτῆς κάτωθεν εἰς τὴν ἔξοδόν της συνέχεται καὶ ἔν Προάσειον μὲ αὐτὴν λεγόμενον Κατηχώρι. Τὰ Ἐλληνοχώρια Ἀνακασιά, Ἀλμυρα καὶ Λεύκη τὰ ἀραδιαζόμενα κατὰ συνέχειαν ἐπὶ τῶν Πτερύγων τοῦ Πηλίου, μένουσιν κατὰ μέρος πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ δρόμου μας εἰς τὸν ἀπὸ Βῶλον Δρόμον διὰ Πορταριάν.

Κατὰ τὸν αὐτὸν ὄρεινόν Δρόμον μας μετὰ 2. ὠρῶν διάστημα ἀκολουθεῖ ἡ Κωμόπολις Δράκια· αὐτὴ κεῖται εἰς ἕνα βουνώδη Βόθρον, διὰ μέσου τῆς ὁποίας τρέχει ἔν μικρὸν Ρεῦμα, τὸ ὁποῖον κινεῖ τοὺς μύλους, καὶ ἐνόνεται μὲ ἄλλα δύο κάτωθεν ἀπὸ τὰς ἄκρα, τῆς Κωμοπόλεως διαβαίνοντα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ὀσπητίων της δύναται νὰ ἀποτελῇ τὸ ὅλον 300, τῶν ὁποίων οἱ Κάτοικοι Ἐλληνες δουλεύουσιν ἐπιμελῶς τοὺς Κήπους των, Ἀμπέλους, Ἐλαιώνας, καὶ Θρέφουσι μεταξοσκολίγια. Μεταξὺ τῶν 6. Ἐκκλησιῶν σημειώνομεν τὴν τοῦ Ἀγίου Νικολάου εἰς τὴν Ἀγορὰν, τὴν τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου ἐπὶ τόπου ὑψηλοῦ κειμένην, καὶ περικυκλωμένην ἀπὸ Συκαμινίας, εἰς τῆς ὁποίας τὸ ἐνδότερον ἐν ἐξαιρέτον τέμπλον ζολίζει, καὶ τὴν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Κωμοπόλεως τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς μὲ τὸ Ἐλληνικὸν Σχολεῖον. Ἀνωθεν τῆς Δρακίας πρὸς δύσιν ὑψώνεται μία ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Πηλίου λεγομένη Πληασίδι· ἡμποροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν ὅχι χωρὶς βάσιν, ὅτι αὐτὴ νὰ ἦναι ἐκείνη, εἰς τὴν ὁποίαν ἔκειτο ποτὲ τὸ διάσημον Ἀντρον, ὅπου Χείρων ὁ Κένταυρος ἐκατοικοῦσεν. Εἰς αὐτὸ ἐδίδασκε τοὺς Υἱοὺς τῶν Ἡρώων, καὶ ἐν αὐτοῖς τὸν Ἀχιλλέα, τὰς ἀρμοζούσας τέχνας

καὶ ἐπισημας εἰς τοὺς Ἡγεμόνας, τῆς εἰρήνης δηλαδὴ καὶ τοῦ πολέμου. Πολλὰ συμμὰ εἰς αὐτὸ ὑψάνετο καὶ ἕνας Ναὸς εἰς τιμὴν τοῦ Διὸς. Εἰς τὴν Ἀρχαιότητα ἀνέβαινεν ἐπάνω μία ἱερὰ Λιτανεία Νεανίσκων, οἱ ὅποιοι κάθε χρόνον ἔφερον ἐδὼ μίαν θυσίαν εἰς τὸν Κορυφαῖον τῶν Θεῶν εἰς τὸ ὄνομα μιᾶς γειτνιαζούσης Πόλεως. Ἀπὸ τὸ ὕψωμα τοῦτο ἔχει τις ἀπερίγραφτον λαμπρὰν θεωρίαν, τὴν ὁποίαν προξενοῦσιν ἀπὸ ἕν μέρος ἡ Πεδιάς τῆς Θαλάσσης, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἡ Πεδιάς τῶν Θεσσαλικῶν Δειβαδίων. Ἡ Κορυφή αὕτη εἶναι κατάξηρος, σχήματος κολοβοῦ καὶ τὴν σήμερον ἔρημος καὶ ἀνεπίσκεπτος.

Ἐντεῦθεν ἄρχονται κατὰ σειρὰν ἀνὰ 1. ὥραν ἀλληλοδιαδόχως τὰ χαριέντα καὶ ἐλαιοφόρα Ἑλληνοχώρια: Ἄγιος Δαυρέντιος, Ἄγιος Γεώργιος, Πινακάταις, Μαχαλάδες (πλαγίως τῆς Ὀδοῦ), Βυζίτζα, Μηλιαῖς, ὅπου τὸ εὐεργετικὸν Κατάστημα τοῦ ἀοιδίου Α. Γαζῆ, καὶ ἄλλων σφῶν Ἄνδρῶν ἦτον θεμελιωμένον, καὶ ἐπὶ Μαχμοῦτ τοῦ Δράμαλη εἰς τὴν εἰσβολὴν τῶν Ὀθωμανῶν ἠφανίσθη· Νιχώρι, Πρινάρι καὶ Ἀργαλασὴ. Περιπατοῦντες τὴν Ἄνοιξιν δι' ὄλων τούτων τῶν χαριτωμένων Χωρίων, διὰ τῶν σειρῶν τῶν ἀνθουσῶν Κερασιῶν, Μηλεῶν, διὰ βλαξερῶν Ἀμπελιῶν καὶ ἀειθαλῶν Ἑλαιῶνων νομίζομεν, ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς ἕνα ἀγγελικὸν Κῆπον. Τὸ κυρίως γένος τοῦ ἐμπορίου τούτου τοῦ Τύπου εἶναι λάδι, τὸ ὁποῖον μετακομίζεται εἰς Ἀάρισσαν καὶ εἰς διάφορα Μέρη διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης.

Ἐκ τῆς Ἀργαλασῆς μετὰ ὥρας 2. καταβαίνομεν εἰς μίαν Κοιλιάδα, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ μία Θάλασσα μὲ τὴν ἄλλην πλησιάζουν, καὶ εἰς τῆς ὁποίας τὸ βόρειον μέρος πρὸς τὸν Παγασαῖον Κόλπον κεῖται τὸ Νησίδιον λεγόμενον Ἀλατάς. Ἐδῶ εἰς τοῦτο τὸ Στενὸν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ὑπὲρ τῆς Πατρίδος Ἀγῶνος ἐσάθησαν ἀνδρεῖοι οἱ Τρικεριῶται, καὶ διὰ τὴν ἀπρόσβατον τοῦ Τόπου τῶν θέσιν ἐναντιῶναντο πολὺν καιρὸν κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος τῶν. Καὶ τελευταῖον ἐπομένως μετὰ ὥραν 1. ἀναβαίνομεν εἰς τὴν Κορυφὴν τῆς Χερσονήσου Μαγνησίας, τὴν ἀπέχουσαν πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Βώλου ὥρ. 12.

Ἐπὶ τῆς ἐξωτερικωτάτης κορυφῆς ταύτης τῆς Χερσονήσου κεῖται ἐπάνω εἰς τὸ Θησεῖον Ὄρος ἡ Πόλις Τρίκερι, κατοικουμένη ὑπὸ Ἑλλήνων, οἵτινες εἶναι ἐκ γενετῆς Θαλασσοπόροι ἐμπειρότατοι, ἔχοντες καὶ Ἀποθήκας κάτω εἰς τὸν Λιμένα τῶν, ὅπου ἐμπορεύονται μὲ τὰ πλοῖα τῶν πιθανόν, αὕτη γὰρ ἦναι ἡ παλαιὰ Σηπιάς, ἣτις ἔχειτο ἐπὶ τοῦ ὀμωνύμου Ἀκρωτηρίου. *) Ἀνωτέρω ταύτης κεῖται πρὸς τὸν Κόλπον τὸ Παλαιοτρίκερι, ἣτοι ἡ παλαιὰ Κίκυνηθος (Μονολιά). Νῆσος.

Ἐπιτρέφοντες δὲ ἐκ τῶν Τρικεριῶν, διὰ γὰρ μεταβῶμεν διὰ τῆς Ἀργαλασῆς εἰς τὴν ἑξακτολούθησιν καὶ τοῦ τρίτου Ἀρόμου, πρέπει γὰρ ἀναφέρωμεν κατὰ πρῶτον ἐδῶ τὰ Ἑλληνοχώρια Λαῦκον καὶ Μπρομύρι (Σπάλαθρα), τὰ ὁποῖα κείνται παράμερα τῆς Κοινῆς Ὀδοῦ

*) Ὁρα Μελετ. Γεωγρ. Σελ. 387.

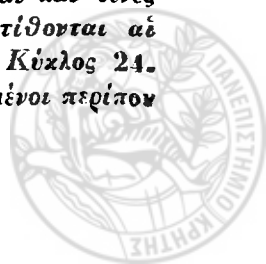
(μεταξὺ τοῦ παλαιοῦ Υ' πνοῦντος νῦν ὀνομαζομένου Χονδρῆ Α' μμο) με πολυφόρους Ε' λαιῶνας ζολισμένα, καὶ ὑπὸ φιλέργων Ε' λλήνων κατοικούμενα. Πρὸς τὸ ἀνατολικὸν Περιγιάλι ταύτης τῆς Τοποθεσίας κείται τὸ ἀξιόλογον Ἀκρωτήριον τῆς Μαγνησίας, τὸ ὀνομαζόμενον Ἀγίος Γεώργιος ὁ Μπρομυριώτης· ἔμπροσθεν αὐτοῦ κείται ἡ μικρὰ Σειρὰ τῶν Νήσων Σκιάθου, Σκοπέλου, Χιλιοδρομίας κ. τ. ἐξ. *) Κατὰ τὸν αὐτὸν Αἰγιαλὸν ἀνωτέρω τοῦ εἰρημένου Ἀκρωτηρίου καὶ τῶν γειτνιαζόντων Χωρίων Συκῆς καὶ Κοκκάλης εὐρίσκειται καὶ ἕτερον Ἀκρωτήριον Ἀγίος Δημήτριος· καὶ περὶ τὰ μεσόγεια τῶν πέριξ τούτων τίθενται παρὰ τῶν Γεωγράφων αἱ ποτὲ ὀνομασαὶ Πόλεις Ο'λίζων καὶ Μεθώνη, ὡς καὶ ἡ ὀλίγον ἀνωτέρω ὑπὸ τῷ Πηλίῳ Ὄρει κείμενη ποτὲ μὲν Πόλις, νῦν δὲ Κῶμη Κασαναϊά.

• Εἶχομον ἀκόμη πολλὰ νὰ διηγηθῶμεν περὶ τῆς Χερσονήσου, πλὴν διὰ τὸ σύντομον παρατρέχομεν· ἐπειδὴ μᾶς προσκαλοῦν ἄλλοι ἀκόμη πολὺ ἀξιομνημονέεσθαι Τόποι· ὅθεν σπεύδομεν ὀγλίγωρα τὸν δρόμον μας διὰ τῆς ἀνατολικῆς Πλευρᾶς τοῦ Πηλίου μέσον τῶν Χωρίων Πρόπαντου, Λαμπνοῦ, Τζανγκαράδας (Ο'λίζωνος), Μούρις, Ἀνηλίου καὶ Μακρυᾶς Ρ' ἀχης.

Εἰς τὴν ἔξοδόν μας ἀπὸ τὴν Χερσονήσον, μᾶς ἀπαντᾷ ἐδῶ ἡ Ζαγορά, ὡς μία καλοκατάστος Πόλις, καὶ Πρωτεύουσα τοῦ Πηλίου Ὄρους, εὐρισκομένη εἰς τὸ ἀνατολικὸν Περιγιάλι

*) Ὅσα ἐν τῷ τέλει τῆς Θεσσαλίας τὴν Περιγραφὴν των.

πλησίον τοῦ ὁμωνύμου Ἀκρωτηρίου, καὶ ἀπέχουσα τοῦ μὲν Βώλου ἀνατολικοβορείως ὥρας 5. τῆς δὲ Ἀγυῖας πρὸς μεσημβρίαν ὥρας 12. Ἡ Πόλις αὕτη κεῖται ἐπάνω εἰς τοὺς πρόποδας τῆς ἀνατολικῆς Πλευρᾶς τοῦ Πηλίου μεταξύ πολλῶν δένδρων, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ Καρυδιαὶ καὶ Κασανιαὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν κατασκιάζουν, καὶ σχηματίζουν ὅλον τὸν Τόπον ὡσάν ἐν Λάσος. Αὕτη ἔχει περίπου 500. Ὅσπήτια, μεταξύ τῶν ὁποίων τὰ περισσότερα ἔχουσι μίαν ἰλαρότητα· αὐτὰ εἶναι εὐκτις, ὅλα ἔχουν θεάν ὠραίαν πρὸς τὴν Θάλασσαν ἀντικρῦζοντα μὲ τὸ Ἀγιον Ὄρος, καὶ τόσον περισσότερον κάμνουσιν ἀξιοθέατον τὴν Πόλιν. Εἰς μίαν τῶν Εἰκκλησιῶν τῆς ἔχει τὸν θρόνον τοῦ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δημητριάδος. Οἱ Κάτοικοι αὐτῆς Εἰλληνες μέρος μὲν ζῶσιν ἀπὸ τὴν γεωπονίαν, μέρος δὲ συνειθίζουσι νὰ ταξιδεύουν εἰς ἄλλους Τόπους, διὰ νὰ εὔρουν ἐργόχειρα, καὶ τότε πάλιν ἐπιστρέφουσι ὀπίσω εἰς τὸν Τόπον των, ὅταν ἀπολαύσωσι τοὺς καρποὺς τῆς ἐπιμελείας των. Αἱ Γυναῖκες των καὶ τὰ Κοράσια δουλεύουσι τὸ ἀξιόλογον σκουτί· καὶ τὸ ἐντόπιον μετὰξι εἶναι τὸ ἀξιολογώτατον εἰς ὅλην τὴν περικειμένην Τοποθεσίαν. Κατὰ τινα Συγγραφέα νομίζεται, ὅτι ἡ Ζαγορὰ νὰ ἦναι ἡ ἀνωγειρημένη Μεθώνη. Ἡ Σκάλα τῆς ὀρεινῆς Πόλεως ταύτης ἀπέχει 1. ὥραν μακρὰν εἰς τὸ λεγόμενον Χορευτό, ὅπου εὐρίσκονται καὶ τινες μικραὶ Ἀποθήκαι, εἰς τὰς ὁποίας τίθονται αἱ πραγματεῖαι. Ἡ Ζαγορὰ εἶναι ἕνας Κύκλος 24. Χωρίων, εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι τοποθετημένοι περίπου 9000. Εἰλληνες.

Κατὰ τὰ βορειότερα μέρη τοῦ Πηλίου ὄρους τὸν ἀνήφορον ἐπὶ τῶν ὄρεινῶν ὄχθων τῆς ἀνατολικῆς Παραθαλασσίας ἀραδιάζονται τὰ ἀκόλουθα ἑλληνοχώρια: τὸ Πορὶ, αἱ Μιντζέλλα διὰ γουσαι ὀλίγην θαλασσοπορίαν· τὸ Σκλήθρον μὲ περίπου 40. Ὁ σπήτια καὶ ἐπιμέλειαν τῶν ἑγκατοίκων εἰς τὴν γεωργικὴν· τὸ Κεραμίδι κείμενον πλησίον τῆς θαλάσσης μὲ περίπου 200. Ὁ σπήτια· ἔχει Συκαῖς πολλαῖς καὶ Ἀμπέλους, αἱ ὅποιαι φέρουσιν ἐξαιρετικὸν κρασί· ὅλοι σχεδὸν οἱ Κάτοικοί του ζῶσι μὲ τὴν γεωπονίαν ἔχοντες καὶ τινα κάραβια εἰς τὸν Αἰγιαλόν· ἡ Σκήτη, τὸ Πολυδένδρι κείμενον πλησίον τοῦ ὁμωνύμου Ἀκρωτηρίου κ. τ. ἔξ. Εἰς δὲ τὰ ἐνδότερα τοῦ Πηλίου περὶ τὴν δυτικὴν Πλευράν του ἀναφέρομεν ὡς σημαντικώτερα τὰ Κανάλια (Κέρκιον), κείμενα πλαγίως εἰς τὸ ῥιζὸν μιᾶς Βουναράχης παρὰ τὴν Λίμνην Κάρλαν εἰς ἐξαιρετικὸν Τοποθεσίαν. Τούτου τοῦ Χωρίου οἱ Κάτοικοι τρέφονται μέρος μὲν μὲ τὸ ὄψαρευμα ἀπὸ ταύτην τὴν Λίμνην, μέρος δὲ, μὲ τὴν γεωργίαν· πρὸς τούτοις εἶναι μᾶλλον καὶ ἀξιοενθύμητον διὰ τὰς Χωροφυροπολήσεις, ὅπου ἐσυνέβησαν τῷ 1823. ἐμβάντων τῶν Καπετάναιων εἰς μάχην μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν. Εἰδὼ ὀλόγουρα ὅλη σχεδὸν ἡ ὄρεινὴ Τοποθεσία δείχνει ἓνα χαριέστατον Τόπον, διὰ τὴν ἡμερότητα τοῦ κλίματος, διὰ τὴν ἀξιοθέατον θεωρίαν του, καὶ διὰ τὰς πολλὰς Κοιλάδας, τὰ ὅποια κατ' ἐξοχὴν πρὸς τὸ βόρειον μέρος σχηματίζουσι τὰ Πτερύγια τοῦ Πηλίου καὶ τῆς ὄσης.

Ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τὸ Πήλιον ὄρος, καὶ διαβαίνοντες διὰ τῶν ὄρεινῶν αὐτοῦ Κύκλων προβαίνομεν ὅλον πλησιέστερα εἰς τὰ Κλασσικὰ Εἰ-

κονίσματα τῆς Ἀρχαιότητος, ὅπου ἐν σχῆμα μετὰ τὸ ἄλλο τῶν Προγόνων ἀναδύει.

Βαρειοδυτικῶς τῆς Μαγνησίας πρὸς τὴν Μητρόπολιν τῆς Θεσσαλίας ἐκτείνεται μία πολλὰ εὐρύχωρος Ὀδὸς, ἀρισερόθεν τῆς ὁποίας βλέπομεν τὴν μικρὰν Πόλιν Βελεσιῖνον ὑπὸ τῶν Τουρκῶν λεγομένην Γενίτζαρι. Τόπος πολλὰ περιεργος καὶ εἰς τὴν τῶν ὀρχαίων Γ'σορίαν ἀξιωματικὸς, ἀπέχων τῆς μὲν Λαρίσσης ἀνατολικομεσημβρινῶς ὥρας 8. τοῦ δὲ Βώλου πρὸς τὸν Θρασκίαν ὥρας 5. Ὁ Βελεσιῖνος κεῖται ἐπὶ πλαγίου Πεδιάδος εἰς τὴν θέσιν τῶν παλαιῶν Φερῶν Πόλεως Πρωτευούσης τῆς εἰς τὴν παλαιὰν Ἑλληνικὴν Γ'σορίαν γνωστῆς μικρᾶς Ἐπικρατείας, τῆς ὁποίας μετὰ τῶν ἄλλων ὁ Ἀδμητος Σύζηγος τῆς Ἀλκίσης ἦτον ἐξουσιαστῆς, καὶ ἦτις ὠνομάσθη ἀπὸ Φέρητος τοῦ Υἱοῦ Κριθέως τοῦ Ἀδμήτου Πατρὸς, ἢ ἀπὸ Φεράς τῆς θυγατρὸς τοῦ Αἰόλου, καὶ εἶχεν εἰς τὸν Παγασαϊκὸν Κόλπον τὸν Λιμένα τῆς. Εἰς αὐτὴν τὴν Πόλιν εἶχεν αὐξήσει τὸ πάσαι μία Δύναμις μεγάλης μὲν λαμπρότητος, πλὴν πολλὰ βραχείας διαρκείας· ὁ Λυκόφρων τὴν εἶχε θεμελιώσει, καὶ ὁ Διάδοχος τοῦ Γ'άσων οὕτω τὴν ὑψωσεν, ὥστε ἦτον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὰ μακροτερινώτερα Γένη φοβερά, καὶ ἀναβὰς ἐπὶ Θρόνου Ἀλέξανδρος ὁ Τύραννος ἐφρονεύθη, καὶ μετ' ὀλίγον καὶ αὐτὸς ὡς ὁ διαβόητος Γ'άσων διὰ τὴν τυραννίαν του, τὸν ὁποῖον ὁ Λουκιανὸς εἰς τὸν Νεκρικὸν Διάλογον εἰς τὸ πέρασμα ἐπάνω ἀπὸ τὴν Στύγα μὲ ἐν πολλὰ ἐλεινὸν Δράμα τὸν περιπαίζει, ὅπου τέλος πάντων τὸν κάμνει νὰ κρημνίζεται εἰς τὸν βυθὸν τοῦ

Ταρτάρου · οὗτος ἀπ' ἐδῶ ὤρμησε καὶ ὡς ὀδηγὸς τῶν Ἀργοναυτῶν. Ταύτην τὴν ποτὲ ἰσχυρὰν, μεγίστην καὶ περικυκλωμένην ἀπὸ Κήπους· Πόλιν, κυριεύοντες νῦν Ὁθωμανοὶ, πατοῦσι τὸ Κλασσικὸν Ἐδαφος τῆς παλαιᾶς Γ'σορίας τῶν Προγόνων μας, συγκατοικοῦντες μὲ ὀλίγους Ἑλληνας εἰς περίπου 300. Ὁσπήτια. Πρὸ τῆς Ἀποσασίας ἐν Ἐ'τει 1821. εἶχε περισσοτέρους Κατοίκους· πλὴν μερικοὶ ἐξ αὐτῶν ἐμοίρασαν τὴν τύχην μὲ τοὺς λοιποὺς Γείτονάς των εἰς τὴν Χερσόνησον.

Εἰς ἐν Προάσειον τοῦ Βελεζίνου περὶ τὰ τέλη τῆς παλαιᾶς Ἀκροπόλεως, φαίνεται ἀκόμη ἡ Ὑπηρικὴ ἢ Πηγὴ (Κεφαλόβρυσον)· αὐτὴ σχηματίζει μίαν μικρὰν καθαρὰν Λίμνην, τὴν ὁποίαν περικυκλώνουσι Κυπαρίσσια, Πλάτανοι, Λεύκαι καὶ Ἐλαῖαι. Ἡ πρασινάδα αὐτῶν τῶν δένδρων μεμιγμένη μὲ ὠραία Ὁσπήτια καὶ ἄσπρους μιναρῆδας τῶν Τζιαμίων, συνδεδεμένη ἐν ταῦτῳ καὶ μὲ ἐνύδρους τῆς Λίμνης καθρέπτας, προξενεῖ μίαν μαγικὴν θεωρίαν. Παρατηρεῖται οὗτος ὁ Τόπος μὲ κᾶποιαν εὐλάβειαν, ἐπειδὴ εἰσέτι ζῆ εἰς τὰς ὠδὰς τοῦ Ὁμήρου, καὶ εἰς τοὺς εἰχους τοῦ Σοφοκλέους καὶ Πινδάρου, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου τόσον τὰ Νομίσματα τῶν Φερῶν, ὅσον καὶ τὰ μέγιστα ἀξιωματικόμενευτά της συμβάντα σημαίνουν μίαν Πόλιν, τῆς ὁποίας ἡ ἀρχὴ φαίνεται, ὅτι ἀκόμη εἰς τὴν ἰδίαν Ἀρχαιότητά της ἐξέπεσεν. Ἐκτὸς τινῶν τμημάτων Γλυπτῶν, δὲν ἀπέμεινε μ' ὄλον τοῦτο ἀπὸ τὰ παλαιὰ της καὶ ἀξιωματικόμενευτα Ὑπομνήματα κἀνὲν Λείψανον, καὶ ὁ πεπαιδευμένος Ὁδοιπόρος πρέπει νὰ λάβῃ εἰς βοήθειάν του τὴν Ὑπηρικὴν Πηγὴν, διὰ νὰ γνωρίσῃ, ὅπου αὕτη

ἡ Πόλις τὸ πάλαι ἔκειτο. Αἱ Φεραὶ ἦσαν δύο, ἡ μὲν Μεγάλη, ἡ δὲ Μικρὰ, ἥτις τανῦν Ἅγιος Γεώργιος καλεῖται, ἀφιστάμεναι ἀλλήλων 10. σάδια. Εἰς τοὺς νεωτέρους καιροὺς ἀπέκτησεν ὁ Βελεζίνος μίαν ὑψηλὴν φήμην, ὡς Πατρίς τοῦ ἀειμνήσου Πατριώτου Ρίγα. Οὗ δὲ Κύκλος αὐτοῦ ἐπαριθμεῖ περίπου 9. Χωρία μὲ 3000. Ἑλληνας.

Μίαν τοιαύτην τερπνὴν, καὶ μάλις εἰς τοὺς Ποιμένας ἀνήκουσαν θεωρίαν, προξενεῖ καὶ ἡ ἐκ δεξιῶν τῆς μεγάλης Οὔδοῦ εὐρισκομένη Λίμνη Βοιβηῖς τανῦν Κάρλα *), ἡ ὁποία περικυκλοῦται ἀπὸ κυματίζοντας Λόφους· τὰ Ἐρείπια ἐνὸς παλαιοῦ Οἰκοδομήματος, τὸ ὁποῖον φαίνεται, ὅτι ἦτον τὸ πάλαι Ναὸς, ὑψώνουσιν ἀκόμη τὴν μαγικὴν ἐνέργειαν τούτου τοῦ Τόπου. Αἱ Πόλεις Βοίβη καὶ Λακερία κατεσκαμμέναι ἀπὸ τὸ μέσον τοῦ θελκτικοῦ τούτου εἰκονίσματος, μᾶς φέρουν εἰς τὴν λυπηρὰν μνήμην τῆς παρακμῆς των. Δὲν ἠξεύρομεν ἀκριβῶς, ἂν τὰ Λείψανα, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται περὶ τὸ πρὸς τὴν Λίμνην Χωρίον ὀνομαζόμενον Κασρί, προέρχωνται ἀπὸ τὰς δύο προειρημένας Πόλεις· πλὴν φαίνονται, ὅτι δεικνύουσιν ἀληθῶς εἰς τὸν Θεωρητὴν ἵχνη τινος παλαιοῦ Φρουρίου. Ἡ Λίμνη Κάρλα ἐκτεινομένη μεταξύ βορρᾶς καὶ μεσημβρίας ἐν τῇ Μαγνησίᾳ, εἶναι μακροειδὴς, πολλὰ ἰχθυοφόρος καὶ ἐπικερδὴς. Εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος τῆς Λίμνης φαίνεται ἐν λαμπροπράσινον τῆς ὄχθης περιθόριον, τὸ ὁποῖον προσκαλεῖ τὸν Περιηγητὴν νὰ κάθηται καὶ νὰ ἀναπαύηται.

*) Ὀμηρος, Ἰλιάδ. Β. σχ. 712.

Εἰς τὸν γενικὸν Δρόμον τοῦτον μέσον τῶν Χωριῶν: Ρ'ιζομύλου, Γκιρλίου, Σαχανλαρίου καὶ Τζολαρίου χαίρει ὁ Ὀδοιπόρος τὴν θέαν πολλὰ ὠραίας πεδινής Τοποθεσίας, ὅπου τῷ ἀντικρύζουν τὰ ἀκόλουθα ἀντικείμενα: Βλέπει Ἀγρούς ἐν μέρει σκεπασμένους μὲ γεννήματα, Κήπους, Ἀμπελῶνας, Λειβάδια, τῶν ὁποίων τὸ ἔδαφος εἶναι λίαν καρποφόρον· ῥίπτων μὲ περιέργειαν τὸ βλέμμα του δεξιόθεν εἰς τὴν ὠραίαν Λίμνην Κάρλαν, βλέπει ποικίλους Λόφους, οἱ ὅποιοι σύρονται βορειοτέρως εἰς τὴν Ἀλυσσον τοῦ Κίσαβου, ἐπὶ τῆς ὁποίας φαίνονται πετρώδεις ἐπιφάνειαι, πλὴν βοσκὰι παρομοιάζουσαι ἐκεῖνας τῶν Ἀλπεων, καὶ δασύφυλλα δένδρα εἰς τοὺς πρόποδάς της· κατὰ πρόσωπον ἔχει τὸν Ὀλυμπον, τοῦ ὁποίου αἱ κορυφαὶ χάνονται εἰς τὰ σύννεφα, καὶ μᾶς ἀφίνει νὰ μαντεύσωμεν μόνον τὸ ὕψος του· καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ θεωρεῖ τὸ ὄμμα του μακρὰν ἐκτεταμένην Πεδιάδα, ἣτις τόσον φαίνεται χαρῆεις εἰς τὸν Ὀδεύοντα, ὅσον πλησιάζει εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς Θεσσαλίας.

Ὁ πλησιέστατος σκοπὸς τῆς ὀδοιπορίας μας ἀποβλέπει, ἵνα διακόπτοντες πρὸς τὰ δυτικοβόρεια τὸν πρὸς τὴν Μητρόπολιν ἄγοντα Δρόμον, καὶ παίρνοντας τὸν κατὰ τὸν Κίσαβον δεξιὸν Δρόμον, νὰ προβῶμεν πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ Πηνειοῦ Ποταμοῦ, ὅθεν διευθύνεται ἡ προσοχή μας εἰς τὰ ἀπὸ τοὺς Ἀρχαίους Ποιητὰς οὕτω πολύφημα Τέμπη.

Ἀκολουθοῦντες ἀνωτέρω τὸν βόρειον Δρόμον τῆς Λαρίσσης διὰ μέσου θελκτικῶν Πεδιάδων, τὰς ὁποίας πρότερον ἐξωγονοῦσαν πολυπληθεῖς Κάτοικοι, κατὰ τὸ παρὸν ὅμως ἡ φύσις μόνη ἀκόμη τὰς καλλωπίζει, ἐρχόμεθα εἰς μίαν Ἀλυ-

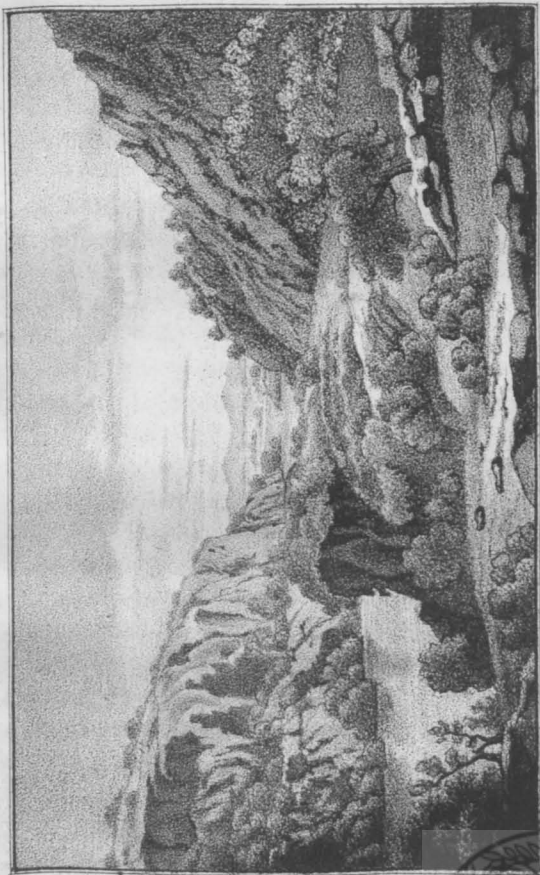
σον Βουνῶν, διὰ μέσου τῶν ὁποίων ὁ Πηγεῖος σύρει τὸ ρεῦμά του εἰς τὴν Θάλασσαν. Ποῦ εἶναι τὴν σήμερον οἱ ἐλεύθεροι καὶ εὐτυχεῖς Θεσσαλοί, οἱ ὅποιοι εἰς τὰς Ὀ' χθας τούτου τοῦ Ποταμοῦ ἐώρταζον τοὺς Ἀ' γῶνας των! Ματαίως σολίζει ἡ φύσις ταύτας τὰς χαμογελῶσας Ὀ' χθας με' ἄνθη καὶ πρασινάδας ἐκ νέου καθέκασον Χρόνον! Αἱ μελωδίαί τῶν πτηνῶν ἀντηχοῦσι μὲν ἀκόμη· ὅμως οἱ Ὑ' μνοι, οἱ ὅποιοι ἐρέθιζαν τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, καὶ οἱ Ἀ' γῶνες, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνέτρεφεν ἡ Πατρις τοὺς Ὑ' περασπισιάς της, ἔπαυσαν!

Εἰς τὴν Ἀ' νοξιν, ὅταν τὸ βασίλειον τῶν Φυτῶν με' πρόσφατον νεανικὴν δύναμιν καλλωπίζει τοῦτον τὸν Κάμπον, εἶναι ὁ κάλλιστος καιρὸς, καθ' ὃν πρέπει τις νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Κοιλιάδα τῶν Τεμπῶν, ἐὰν θέλῃ νὰ ἰδῇ ὅλας τὰς χάριτας καὶ τοὺς καλλωπισμοὺς τῶν δένδρων. Τότε ἐρχόμενος τινὰς ἀπὸ μακρὰν, καὶ παρατηρῶν, εὐφραίνεται εἰς τὰ ὠραιοπράσινα Ρ' ἰζὰ τῶν Βουνῶν. Ὁ Ὀ' λυμπος καὶ ὁ Κίσαβος, τὰ ὅποια πρὸς ἄρχτον φαίνονται νὰ περιζέφονται, ὡσὰν ἕνας περιβολὸς ἀπὸ τὸ ρεῦμα τοῦ Ποταμοῦ, ἐκτείνουσι κατὰ μῆκος τοῦ Ὀ' ρίζοντος μίαν πράσινην ἐπ' ἑφάνειαν. Ἐπάνω εἰς τὰ Δάση τοῦ Ὀ' λύμπου ὑψίζονται χιονώδεις Κορυφαὶ μεγαλοπρεπεῖς, αἱ ὅποια ἀποδεικνύουν τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Χιονολαμποῦς Ὀ' λύμπου, τὴν ὁποίαν ὁ Ἡ' σίοδος εἰς τοῦτο τὸ ὄρος προσάπτει· καὶ μετὰ βίας ἠμπορεῖ νὰ ἀπομακρυνθῇ τινὰς ἀπὸ τὴν λαμπρὴν θεωρίαν του. Τὸ πόσον καλῶς καὶ οἱ Παλαιὸι ἐπαρατηροῦσαν, τοῦτο ἀποδείκνυται καὶ ἀπὸ δυο εἰχους ἐνὸς Σηγγραφέως: ὅτι οἱ Κάτοικοι τῶ

Ὁ Ἄλυμπος δὲν ἤξευρον τοῦτο, πόσον ἢ πρὸς βορρῆαν Ἄρκτος καλλωπίζει τὸν Οὐρανὸν δι' ὅλης τῆς νυκτός· οὗτος ὁ ἀσερισμὸς, ὅστις ἐφαίνεται διὰ παντός ἐπὶ τοῦ Ὁλύμπου, ἦτον ἢ Ἀμαξα τῶν ἀθανάτων Θεῶν. Ὁ Κίσσαβος χαμηλότερος παρὰ ἐκείνη τῶν Θεῶν ἢ Κατοικία (Ὁλύμπος), ἐκτείνεται ὀλίγον τι κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν κατώτερα, καὶ ὑψώνει ὑπεράνω τῆς Σειρᾶς αὐτοῦ τὴν πυραμοειδῆ Κορυφὴν του μὲ τρόπον θαυμάσιον εἰς τὸν αἰθέρα.

Πρὶν φθάσωμεν εἰς τὴν Κοιλιάδα τῶν Τεμπῶν, ἀπερνοῦμεν διὰ μέσου μιᾶς μετρίως μεγάλης Λίμνης, ὀνομαζομένης πρότερον Νεσώνιον (Κατὰ Τζαίρι), ἣτις ἠμπορεῖ μᾶλλον νὰ ὀνομασθῇ Βάλτος. *) Μεσημβρινοανατολικῶς τῆς Νε-

*) Εἰς τὴν συχνὴν διὰ τῆς Ὀδοῦ ταύτης ὁδοιπορίαν μου, ἄλλο τοιοῦτον θαλασσῶδες ἔδαφος δὲν ἐπερνοῦσα, ἐκτὸς τοῦ σημερινοῦ λεγομένου Κατὰ Τζαίρι. Αὐτὸ τὸ ἴδιον εἶναι, τὸ ὁποῖον τὸ πάλαι ὠνομάζετο Νεσώνιον Λίμνη, ἢ ὅποια, ὁπότε τὸν Χειμῶνα ὁ Πηγεῖος πλημμυρεῖ, γεμίζει ἀπὸ νερόν. Κατὰ τὴν μέσην αὐτῆς ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἕως εἰς τὸ ἄλλο ἓνας τοῖχος ἔχων ὕψος μιᾶς πήχεως ἢ καὶ ἔτι πρὸς μὲ πολλὰς σοᾶς (καμάρας), ἐπέχων τόπον Γεφύρης, διὰ τῆς ὁποίας διέρχονται οἱ Διαβάται· ἀλλ' αὐξανόμενου τοῦ νεροῦ εἰς καιρὸν πλημμύρας καὶ τῆς Γεφύρης μὴ φαινομένης, βιάζονται οἱ Ὀδοιπόροι νὰ λάβωσι τὸν Ἀρόμον, τὸν διὰ τοῦ ῥιζοῦ τῶν γειτνιαζόντων Λόφων πρὸς ἀνατολὰς. Εἰς δὲ τὸν καιρὸν τοῦ Καλοκαιρίου, ὅταν εἶναι ξηρασία μεγάλη, ξηραίνεται δι' ὅλου αὐτῆς ἡ Λίμνη, καὶ δίδει ἄδειαν εἰς τὸν Ὀδοιπόρον νὰ διέρχεται δι' ὁποῦν δηποτε μέρους αὐτῆς θέλει. Εἴδω φαίνονται καὶ κἄποια γῆινα χαρακώματα, τὰ ὁποῖα φαίνονται, ὅτι εἶναι Λεῖψανα τῶν παλαιῶν πολέμων.

Η ΚΟΙΛΙΑΣ ΤΩΝ ΤΕΜΠΩΝ.

σωνίδος ἐπὶ τινος τῶν ἐγγύς Λόφων κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Κισσάβου καὶ τὴν Κώμην Νέχαλην (ὡς μᾶς περιγράφει ὁ Νέος Ἀνάχαρσις) ἔκειτο ἡ παλαιὰ Πόλις Συκούριον, ἣτις εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐξοχᾶς εὐτυχεῖς, καὶ ἦτον περιφημος διὰ τὴν καθαρότητα τοῦ ἀέρος τῆς, διὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν ὑδάτων καὶ τὴν τερπνότητα τῆς Τοποθεσίας τῆς. Πρὸς δύσιν δὲ τῆς ἰδίας Λίμνης περὶ τὴν ὄχθην τοῦ Ποταμοῦ καὶ τὸ Κονιαροχώριον Μπαξιλάρι, ἦτον τεθειμένη ἡ ἀρχαία Πόλις Μόψιον.

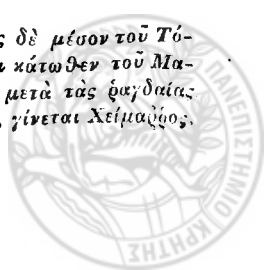
Ἀλλ' ἀκολουθοῦντες περαιτέρω τὸν δρόμον μας, πίπτουν ὑπ' ὄψιν μας τὰ ὠραιοκείμενα Κονιαροχώρια: τὸ Μακροχώρι ἐπὶ μιᾶς πλαγίου Πεδιάδος ἀσπρίζον, καὶ τὸ Μικρὸν Κεσιρλί ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ Κισσάβου τεθεμελιωμένον* ὀλίγον τι ὑψηλότερα ἀπὸ τὸ ὑπερινόν, πρὸς τὸ κατεδαφισμένον Χωρίον ὀνομαζόμενον Μουρλάρι, ἀναβαίνει τὸν Κίσσαβον ἕνας κάλως καὶ ἐπιδέξιος ἱ. ὥρας σρεφογυρίζων λιθόσρωτος Δρόμος, προσκαλῶν ἡμᾶς εἰς μίαν γεινιάζουσαν Πόλιν, διὰ τὴν ὁποίαν θέλομεν εἰπεῖ κατωτέρω. Ἀνωθεν δὲ τοῦ κρημνισμένου τούτου Χωρίου φαίνονται ἐν Λόφῳ κείμενα τινὰ Εῤῥείπια, τὰ ὁποῖα εἶναι πιθανόν, κατάγονται ἀπὸ παλαιόν τι Φρούριον. Ἀφ' οὗ ὅμως ἀπεράσωμεν τὰς Βρύσεις τοῦ Μακροχωρίου καὶ τὸν Χείμαρρον Γκαλάμτζιαν, *) πλησιάζομεν τὴν Κώμην

*) Ὁ ῥ' ὄαξ Γκαλάμτζια σχηματίζεται ἀπὸ τὰ καταρρέοντα ἐκ τοῦ Κισσάβου νερά, τὰ ὁποῖα διαιρέχουσι τὰ ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ Κονιαροχωρίου Ποταμίου, Μικρὸν

Χατζιδόμπασην, ἣτις κεῖται εἰς τὸ ἕζον τοῦ Κισσάβου, ὅπου ἀμέσως φανερῶνται μὲ τὴν ἐντελῆ μεγαλειότητά του ὁ Πηνειὸς, τρέχων ἀπὸ τὴν Βερονέξικην Γέφυραν, περὶ τὴν ὁποίαν κολουριαζόμενος μεταξὺ Λόφων, ἕως εἰς ἓν διάστημα χάνεται. Τέλος πάντων ὁ Ποταμὸς ξενεύει εἰς κάθε θῆμα, καὶ ἡ Κοιλὰς τῶν Τεμπῶν ἀνοίγεται ἔμπροσθέν μας, ὡς μία θεωρία ἐξαιρέτου ὠραιότητος.

Εἰσερχόμεθα οὖν εἰς ἐκείνην τὴν λαμπρὰν καὶ κοσμοπερίφημον Κοιλὰδα τῶν Τεμπῶν, τὴν ὁποίαν ὅλοι σχεδὸν οἱ παλαιοὶ Ποιηταὶ, Γεωγράφοι, καὶ Γεωριογράφοι τὴν κηρύττουν μὲ πολλοὺς ἐπαίνους, καὶ τὴν παραβάλλουν μὲ τὰ Ἡλύσια Πεδία. Ὁ Ὀράτιος καλεῖ τὸ Ὑποσατικὸν τοῦ Τέμπη, καὶ ὅλοι οἱ Ποιηταὶ τῆς Ἀρχαιότητος ἀπεθανάτισαν, ὡς τὴν ἰδέαν καὶ εἰδύλλιον ἀνάπανσιν τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ κάλλους· καὶ ποῦ εὐρίσκειται Ποιητὴς εἰς τὸν Κόσμον, ὅστις εἰς ὅλα τοῦ τὰ Ποιήματα δὲν ὑμνεῖ τὰ Τέμπη; Μὲ ποίας αἰσθήσεις λοιπὸν ἔπρεπεν ἡμεῖς οἱ τωρινοὶ Ἑλληνας νὰ πατήσωμεν ταύτην τὴν Κοιλὰδα! Ἐὰν τὰ Τέμπη ταῦτα κατὰ τὴν θελκτικὴν παράσασιν τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων Ποιητῶν, τὴν ὁποίαν ἐθηλάσαμεν ἀπὸ αὐτοὺς, ἦτον διὰ τὸ ἀξιοθαύμασον κάλλος των, ὡς ἐπίγειος Παράδεισος, τοῦτο δὲν ἠξεύρομεν· ὅτι ὅμως ἡ Κοιλὰς εἶναι ὠραία, τοῦτο θέλει ὁμολογήσει μόνος τοῦ ὁ Ἀναγνώστης, ἐὰν θελήσῃ νὰ

καὶ Μέγα Κισσιλίον· διευθυνόμενος δὲ μέσον τοῦ Τόπου λεγομένου Μπουναρίου, χύνεται κάτωθεν τοῦ Μακροχωρίου εἰς τὸν Πηνειόν· ἐνίοτε μετὰ τὰς ἡαγδαίας βροχὰς, ἦτοι διαλύσεις τῶν χιόνων, γίνεται Χεῖμαρρος.

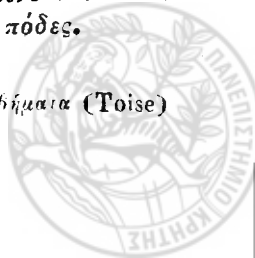

θεωρήσῃ τὴν ὠραίαν πλησίον ἰσαμένην Εἰκόνα μετ' αὐτὴν ἀγάπην καὶ περιέργειαν, καθὼς ὁ ἔμπειρος Τεχνίτης τὴν ἐξιζόρησε. Δὲν ἠμποροῦμεν λοιπὸν νὰ ἀρνηθῶμεν, ὅτι αὕτη ἡ Κοιλὰς κατὰ τὸ φυσικὸν βλέμμα της, καὶ τὸ πιθανότερον κατὰ τὰς παλαιότερας καὶ νεωτέρας παρασάσεις, ἀξίζει τῷ ὄντι μίαν ὄχι ὀλιγώτερον χαροποιὰν καὶ ἀγαπητὴν Περιγραφὴν, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς ὀφθαλμοφανῶς ἐνταῦθα ἐκθέτομεν.

Τ ἔ μ π η.

Περίπου ὥρας 4. βορειοανατολικῶς ἀπὸ τὴν Λάρισσαν κεῖται ἡ Κοιλὰς τῶν Τεμπῶν, τὴν ὁποίαν σχηματίζουν τὰ Ὄρη ὁ Ὀ'λυμπος καὶ ἡ Ὄσσα· αὐτὰ βηματίζουν εἰς τὸν δρόμον πάντοτε πλησιέστερα ὁμοῦ, ἀναβαίνουνσι κατὰ πάντα εἰς τὸ ὕψος, καὶ μεταξὺ αὐτῶν τρέχει ὁ Πηνειὸς, ποτὲ μὲν εἰς ἓν πλατύτερον, ποτὲ δὲ εἰς ἓνα στενότερον στεῖνον, καὶ καλλωπίζει τὴν ὄντως ὠραίαν Κοιλιάδα, ἔχων ἀπὸ μὲν τὸ δεξιὸν μέρος τὸν Κίσαβον, ἀπὸ δὲ τὸ ἀριστερὸν τὸν Ὀ'λυμπον. Αὐτὴ ἡ Κοιλὰς ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ μεσημβρινοδυτικὸν μέρος πρὸς τὸ βορειοανατολικόν. Τὸ μῆκος της ἔχει περίπου 1½ μίλιον Γαλλικόν· *) τὸ μέγιστον πλάτος της περίπου 236. βήματα· πλὴν ταῦτα ἐνίοτε τόσον περιεξέλλονται, ὥστε φαίνονται νὰ περιέχονται μόλις περίπου 94. Γαλλ. πόδες.

*) Τὸ Γαλλικὸν μίλιον περιέχει 3590. βήματα (Toise) τὸ βῆμα ἔχει 6. πόδας.

Ἡ Κοιλὰς δὲν εἶναι δι' ὅλου ὑπερρημένη ἀποκατὰ μέρος ζωγραφικὰς ὀραιότητας· ἡ φανταστικὴ δύναμις καλλωπίζει ταύτην τὴν Κοιλιάδα μὲ ὅλα ἐκεῖνα, ὅσα αὐτῇ θελκτικὰ δύναται νὰ δώσῃ. Τὰ φυσικὰ αὐτῆς κάλλη ἔχουσιν εἰς τὸν ἑαυτὸν των μίαν δυνατὴν καὶ τερπνὴν θεωρίαν, καὶ ἀποκαθιστῶσι μίαν φιλικὴν σιωπηλὴν καὶ χαροποιὰν Κοιλιάδα, τῆς ὁποίας ἡ εὐρωσία ποτίζεται μὲ τὰ ἀενάως τρέχοντα θουνίσια νερά. Τὰ Βουνὰ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη εἶναι ζολισμένα μὲ φυτὰ καὶ πρασινάδας ἐξαιρέτου θεωρίας· οἱ Βράχοι των εἶναι μὲ κισσοὺς, ἀκάνθας, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀγριόφυτα αὐτοφυῆ σκεπασμένοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων τὰ ἀπόκημα εἶναι ἐπιτετηδευμένα καὶ μικρὰ τινα Κηπίδια Ἀμυγδαλέων, καὶ Ρ' οδιῶν μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν, τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει τὴν εὐστάθειαν καὶ κηδεμονίαν τῶν Καλλιερρητῶν· ἀπὸ τοὺς πρόποδάς των ἀναβρῶν Πηγαὶ καθαρωτάτου ὕδατος, καὶ ἀπὸ τοὺς Λόφους των, οἱ ὁποῖοι ξεχωρίζουν τὰς κορυφὰς των, εὐγαίνει ἔξω ἕνας δροσιζικὸς ἀήρ, τοῦ ὁποίου τὴν ψυχρότητα ἀναπνεύουσιν οἱ ἄνθρωποι μὲ ἡδονήν.

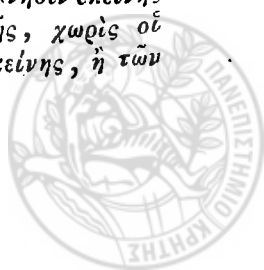
Εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Στενοῦ τῆς Κοιλιάδος τῶν Τεμπῶν ὀλίγον τι κατωτέρω, ὅπου ὁ Τιταρήσιος Ποταμὸς εἰσέρχεται εἰς τὸν Πηνεῖον, τὸ πρῶτον βλέμμα σχηματίζει τὸ ἐξαιρετικὸν Κονιαροχώριον Χασάν Μπαμπᾶ, κείμενον εἰς μίαν κυκλοειδῆ Πεδιάδα ὑπὸ τὴν Ὀσσαν, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ἐν περίφημον Τζιαμίον ἀπὸ κᾶπποιον Χασάνην κτισμένον, ἐκ τοῦ ὁποίου φαίνεται ἔλαβε καὶ τὸ Χωρίον τὴν ἑπωνυμίαν. Οὗτος ὁ Μιναρὲς κεῖται μεταξὺ Κυπαρισίων καὶ πυραμοειδῶς ὑψου-

μένων Πτελεῶν κατὰ πάντα χαριτωμένως διὰ τὴν τῶν Πλατάνων καὶ ὠραίων περιδιαβάσεων περιφημον Τοποθεσίαν. Δι' αὐτοῦ τοῦ Χωρίου περὶ καὶ ὁ μόνος μέγας βασιλικὸς Δρόμος εἰς τὴν δεξιὰν Ὁ' χθὴν τοῦ Πηνειοῦ, ἐπισκεπτόμενος συχνάκις ἐκ τῶν Ὀ'δοιπόρων, οἵτινες ἐπιθυμοῦν νὰ ὑπάγουν ἀπὸ Λάρισσαν εἰς Θεσσαλονίκην. Μερικοὶ Ταξιδιωτῆται νομίζουσιν, ὅτι τὸ Χωρίον αὐτὸ κεῖται ἐκεῖ, ὅπου εὐρίσκετο τὸ πάλαι ἢ *Ε'λάτεια*.

Ὁ Δρόμος ἐκ τῆς Μπαμπᾶς, κατ' ἀρχὰς φέρεται διὰ μέσον τινος ζωγραφικοῦ Πλατανοδάσους. Εἰσέτι σώζονται οἱ ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν Πλατάνων, τῶν ὁποίων οἱ κλάδοι διὰ τῶν ἀγρίων ἀμπελοκλημάτων περιπλεκόμενοι, φαίνονται λαμπροσολισμένοι. Ὁ πάντοτε θολὸς καὶ ἀπὸ τὰ Πλατάνια ἰσκιωμένος Ποταμὸς, διαβρέχει ταύτην τὴν ὠραίαν Κοιλιάδα, καὶ σχηματίζει, οὕτως εἰπεῖν, ἓνα ἡσυχον πορθμόν. Τὸ νερόν του φαίνεται ὡσάν νὰ εὐγαίνει ἀπὸ τὰ Πλατάνια, τὰ ὁποῖα ἐπισκιάζουν ταύτην τὴν Ὁ' χθὴν του. Εἰς πολλὰ μέρη παρατηρεῖται τὸ σιγανὸν ρεῦμα τῶν κυμάτων, τὰ ὁποῖα φαίνονται ὡσάν νὰ διαυθεντεύονται ἀμοιβαίως, καὶ νὰ τελειώνουν τὸν δρόμον των χωρὶς βίαν καὶ θόρυβον. Μέρος μὲν τῆς Ὁ' χθὸς εἶναι σκεπασμένον μὲ λυγαριάς • μέρος δὲ μὲ χλόην, καὶ μέρος αὐτῆς εἶναι πάντῃ γυμνόν.

Οἱ παλαιοὶ Θεσσαλοὶ ἐώρταζον ἐδῶ κάθε Χρόνον μίαν τοπικὴν Ἑορτὴν εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐποχῆς τοῦ Σεισμοῦ, καθ' ἣν τὰ νερὰ διέσχισαν τὴν διάβασιν τῶν Τεμπῶν, καὶ οὕτως αἱ ὠραῖαι Πεδιάδες τῆς Λαρίσσης ἀπεδόθησαν πάλιν εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ἀνεφάνησαν. Εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν

τῆς Ἐφορτῆς οἱ Πολῖται τῆς Γόννου, Ὁ μόλης καὶ ἄλλων γειτνιαζουσῶν Πόλεων ἔφθανον κατὰ διαδοχὴν εἰς τὴν Κοιλιάδα. Τὰ θυμιάματα τῶν Θουσιῶν ἔκαλοντο εἰς ὅλα τὰ μέρη. Ὁ Ποταμὸς ἦτον γεμάτος ἀπὸ βάρκας, αἱ ὁποῖαι ἄνω καὶ κάτω ἀδιακόπως ἔπλεον. Εἰς τὰ Δάση ἐσέκοντο ἐτοιμασμένοι Τράπεζαι, εἰς τοὺς πρασίνοὺς Τόπους τοὺς περὶ τὰ χεῖλη τοῦ Ποταμοῦ, καὶ εἰς τὰ Νησιδία πλησίον τῶν Πηγῶν, αἱ ὁποῖαι πηγάζουσιν ἀπὸ τὰ Ὄρη. Μία ξεχωριστὴ δεξιῶσις ἔκαμνεν ἔνδοξον τὴν Ἐφορτὴν ταύτην: ὅτι δηλαδὴ ἦτον οἱ αἰχμαλῶτοι εἰς συναναστροφὴν μὲ τοὺς Κυρίους των, καὶ τὸ θαυμασιώτερον, ὅτι οἱ Κύριοι ὑπηρετοῦσαν τοὺς αἰχμαλώτους αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ ἐνεργοῦσαν τὴν ἀνθεντελίαν των μὲ μίαν ἔλευθερίαν, ἣ ὁποία ἐνίστε καταντοῦσεν εἰς τὸ ἀχαλίνωτον· πλὴν ἔκαμνε τὴν χαρὰν ζωηροτέραν· πρὸς ἡδονὴν τῆς Τραπέζης, ἀκολουθοῦσαν οἱ χοροὶ, αἱ μουσικαὶ, καὶ ἄλλοι τινες ἀγῶνες, τὰ ὁποῖα ἐκρατοῦσαν ἕως τὸ μεσονύκτιον. Τὴν σήμερον δὲ ἐορτάζουν οἱ Ὀθωμανοὶ ἐκεῖ κατ' Ἐτος μίαν λαμπρὰν Ἐφορτὴν· ὑπὸ τὰς Πλατάνους, εἰς πετρίνας Τραπέζας ἐτοιμάζεται ἐν μεγάλῳ Συμπόσιον, εἰς τὸ ὁποῖον καθένας ἔχει εἴσοδον ἔλευθεράν, ὁποίας δηποτε Θρησκείας, ἢ Γένους ἠθέληεν εἶναι, λαμβάνει εἰς πολλὰς ἡμέρας ἀδιακόπως φαγητὰ καὶ ποτιὰ· καὶ ὡς φαίνεται γίνεται αὕτη ἡ Ἐφορτὴ ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν εἰς ἀνάμνησιν ἐκείνης τῆς παλαιᾶς τῶν Ἑλλήνων Ἐφορτῆς, χωρὶς οἱ Ὀθωμανοὶ νὰ ἔχωσι τινα ἰδέαν ἐκείνης, ἢ τῶν ἐθίμων τῶν τότε Ἑλλήνων.

Ἐκεῖθεν ἀναχωροῦντες, φθάνομεν μεταξὺ τετρατωδῶν Βράχων, οἱ ὅποιοι ἂν καὶ ἀξιοπρεπεῖς, μὲν ὅλον τοῦτο σκοτεινοὶ καὶ φοβεροὶ περικυκλῶνουν τὴν δεξιὰν Ὀ΄χθην τοῦ Πηνειοῦ, τῶν ὁποίων οἱ κρημνοὶ ποτὲ μὲν περισσότερον, ποτὲ δὲ ὀλιγώτερον καὶ εἰς τὰ δύο μέρη τοῦ Ποταμοῦ ἀνυψῶνται, καὶ εἰς μερικὰ μέρη σενεύουν τὴν Κοιλιάδα· καὶ μόλις μένει ἓνα διάστημα 200. ἕως 300. ποδῶν ἀπ’ ἀναμμεταξὺ των. Σχεδὸν αἱ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Δρόμου εἰς τὴν δεξιὰν Ὀ΄χθην ὀρθογώνια Πέτραι σχηματίζουσι ἓν Ἀμφιθέατρον, εἰς τὸ ὅποιον κεῖνται Ἐρείπια ἐνὸς μικροῦ Φρουρίου τῆς παλαιᾶς Ὀμόλης νῦν Ωραίας Κάσρον ὀνομαζομένου.

Πρὸς τὴν μέσην τῆς Κοιλιάδος ἀναβῆναι ἀπὸ τὸν πρόποδα ἐνὸς Βράχου μία κρύα Βρύσις ὀνομαζομένη Κροολόγος, ἐπὶ τῆς ὁποίας συνηθίζουσι οἱ Ὀδοιπόροι νὰ ἀναπαύωνται. Ἀντικρὸς αὐτῆς εἰς τὴν ἄλλην Ὀ΄χθην ἐκεῖται ἐπὶ τινος Βράχου ἓνας κρημισμένος Πύργος τῆς νέας Τεκτονικῆς· ἐνθα εὐρίσκονται ὑπὸ μιᾶς Πέτρας τοῦ Ὀλύμπου Λείψανα ἐνὸς Ναοῦ, φέροντα τὴν μνήμην τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, ὅπου ἐνίοτε ἐκτελεῖται καὶ ἱερὰ Λειτουργία παρὰ τῶν γεινιαζόντων Κατοίκων τῆς Ραψάνης. Πρὸς τὸν Ὀλύμπου εἶναι τὸ Περιγιάλι σενὸν, καὶ οὔτε εὐρίσκειται Δρόμος ἐκτὸς τοῦ προῆρηθέντος διὰ Μπαμπᾶς.

Εἰς τὴν πρότερον μὲ δαφνόδενδρα δι’ ὅλου σκεπασμένην Ὀ΄χθην παρασάινεται ἓν καὶ μόνον εἰς τὴν ὄρασίν μας. Εἰς τοὺς ἀρχαίους καιροὺς ἔσυνήθιζον οἱ Ἀέλφιοι, οἱ νῦν ὀνομαζόμενοι Κασριῶται νὰ σέλλουν κάθε ἔννατον Χρόνον Ἀπόσολους πρὸς θεωρίαν τῶν Τεμπῶν μετὰ μουσικῶν

Ο ῥαγάνων κινητικῆς τρυφερότητος ἔλεγον, ὅτι ὁ Ἀπόλλων ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν των μὲ ζέφρανον, καὶ μὲ τοὺς κλώνους μιᾶς εἰς ταύτην τὴν Κοιλάδα κομμένης Δάφνης· καὶ διὰ τὰ φυλάξουν τὴν περὶ τούτου ἐνθύμησιν, ἐπαράσαινον τὸ τοιοῦτον οὔτοι οἱ ἀπεσαλμένοι. Ἀυτοὶ ἐσυνίσαντο ἀπο τὴν ὠραιοτάτην Νεολαίαν τῶν Δελφῶν· ἐκτελοῦσαν μίαν λαμπρὰν θυσίαν ἐπὶ τινος Βωμοῦ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Πηνειοῦ, ἔκκοπταν κλάδους ἀπὸ τὴν ἰδίαν Δάφνην, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ ὁ Ἀπόλλων ἐσεφρανώθη, καὶ οὕτως ἐπέστρεφον πάλιν μὲ ψαλμωδίαν ἀγίων ὕμνων εἰς τὴν Πατρίδα.

Ἀντὶ τῆς ἑορτασίμου πομπῆς, καθ' ἣν ποτὲ μὲ ἀνθὴ ἐσεφρανωμένη διὰ τοῦ Ποταμοῦ ἐταξίδευε, τὴν σήμερον φαίνονται μετὰ βίας μερικὰ πορθμεῖα μὲ μελισσοκόφρινα φορτωμένα νὰ φέρονται ἐπὶ τοῦ νεροῦ, διὰ νὰ συνάξουν μέσα εἰς αὐτὰ τὰ ἐπιμελῆ ἔντομα ἀπὸ τοὺς κατηγορικοὺς δρόμους τοῦ Ὀλύμπου καὶ Κισσάβου τὸ εὐοσμον καὶ γλυκὺ μέλι.

Περίπου $\frac{1}{2}$ ὥραν μακρότερα ἀπὸ τὸν Κρυολόγον Χείμαρρος ὀρητικὸς Βοὺ ρ λ ἄ μ λεγόμενος, καταπίπτει ἐκ τοῦ Κισσάβου ἐπὶ τινος σρώματος Πετρῶν, τὰς ὁποίας καταφρίζει μὲ τὴν σφοδρότητα τῆς πτώσεως βυθιζόμενος εἰς τὸν ἐνταῦθα Πηνειόν. Μετ' ὀλίγα βήματα, ἐρχόμεθα εἰς τὸ ζενώτατον Πέρασμα τῆς Κοιλάδος, τὸ ὁποῖον οἱ Ἑλληνοχωρικοὶ ὀνομάζουν Γραμμένον Ἄλας, διὰ μίαν ἐπιγραφὴν πλησίον ἐκεῖ κειμένην· τοῦτο φέρει τὸν Ὀδοιπόρον ἐπάνω εἰς ἓνα Δόφρον διὰ μέσου τῶν Τεμπῶν, καὶ καθὼς βλέπομεν, εἶναι διὰ τῆς τέχνης τεθειμένον. Ὑπάρχει ἐδῶ ἀκόμη ἓνας παλαιὸς λιθόστρωτος Δρόμος, ὅστις ἐν μέρει μὲν πελεκημένος εἰς

τοὺς Βράχους, ἐν μέρει δὲ κοχλυοειδῶς ἀναβαίνων, καὶ ἐν μέρει διὰ τὸν σφικτὸν καὶ ξενὸν κοιλῶδη τοῦ-
χον, περιζέλλεται σχεδὸν εἰς ἓνα ξενὸν χάσμα ἕως εἰς
τὸν διώρυγα τοῦ Ποταμοῦ εἰς ἓν ἐπίσημον ὕψος.

Παρὰ τὸ Στόμιον τῆς Κοιλιάδος εὐρίσκονται
μερικὰ Ὄθωμανικὰ Χωράφια, ἐπὶ τῶν ὁποίων
σῶζονται εἰσέτι Μνήματα τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων
μὲ ἀξιόλογα μάρμαρα. Ἐκεῖθεν δὲ $\frac{1}{2}$ ὥραν πρὸς
τὰ ἄνω πλησίον τῆς γειτνιαζούσης Πόλεως εἶναι
Τόπος ἔχων κοιλῶματα (γούρναις) ἄξια λόγου,
ὅπου οἱ Ἑλληνας ἐλιθοτομοῦσαν σήλους καὶ ἄλλα
μάρμαρα, ὥς καὶ μέχρι σήμερον ἀκόμη τινα ὑπάρ-
χουν. Περὶ αὐτὴν τὴν Κοιλιάδα ἦτον ποτὲ καὶ Πό-
λις, Τέμπη καλουμένη μὲ θρόνον Ἐπισκόπου
ὑπὸ τὸν Θεσσαλονίκης Μητροπολίτην, ἣτις τῶρα
κεῖται Ἐρείπιον ὑπὸ τὸ τρομακτικὸν ὄνομα Λυκο-
σόμιον, τὸ ὁποῖον ἐπιφέρει καὶ μέχρι τῆς σή-
μερον ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ἐπαρχίας ταύτης.

Ἄς εὐάρεσοι Ἐκκρατεῖαι τῶν ῥοδοσεφανω-
μένων Κορασιῶν τῆς Θεσσαλίας δὲν διαπερῶσι
πλέον τὴν Κοιλιάδα, διὰ νὰ ἀντλήσουν κατ' Ἐτος
νερὸν ἐκ τῆς Ἀγίας Πηγῆς· ἀλλ' ἡ Κοιλὰς μένει
μὲ ὄλον τοῦτο πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν ὠραιότητα,
τὴν ὁποίαν καὶ περιερχόμενος ὁ Ἑλληνας, λαμβάνει
αἰσθήματα τῶ ὄντι λαμπρὰ, καὶ πατεῖ αὐτὴν μὲ
σέβας πολὺ! Εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Βουνῶν, οἴτι-
νες ἄλλο δὲν ἦτον, παρὰ ἡ τῶν Θεῶν Κατοικία,
περιδιαβάζων ὁ αὐτὸς Ἑλληνας, φαντάζεται, ὅτι εὐρί-
σκει εἰς ἱερόν τινα Κῆπον αὐτῶν τῶν Θεῶν, καὶ πε-
ρικυκλῶνεται ὑπὸ τῶν ἀθανάτων ἀοράτως! Ἄπει-
ραι τῶν ἀθανάτων Θεῶν παρασάσεις παρατηροῦνται
ἐνταῦθα· καὶ ἐπομένως ὁ Ἑλληνας αἰσθανόμενος

ταύτην τὴν ἀπανταχοῦ τῶν Θεῶν παρουσίαν καὶ τὴν ζωηρὰν αἴσθησιν, ἣτις σολίζει τὴν Κοιλάδα μὲ οὐράνιον μαγείαν, χαίρει, καὶ σιριτᾶ ἀκαταπαύσως.

Ἡ Δίοδος τῶν Τεμπῶν ὡς πρὸς τὴν ὑπεράσπῃσιν τῆς Θεσσαλίας, καὶ γενικῶς τῆς Βορείου Ἑλλάδος, εἶναι τῆς ἰδίας ἀξιολογότητος, καθὼς καὶ ἐκείνη τῶν Θερμοπυλῶν διὰ τὴν Μεσημβρινὴν Ἑλλάδα. Μία εἰσέτι εὐκολοανάγνωστος εἰς τὸν Κρημνὸν παραχωμένη Λατινικὴ Ἐπιγραφή (Cassius. Longinus. Pro. Cos. Tempe. Munivii), ὀνομάζει τὸν Κάσσιον Λογγίνον, ὡς Θεμελιωτὴν ταύτης τῆς Διόδου, καὶ ἐν πληθὸς ἀκόμη ἀνερευνητῶν καὶ ἀξερεώτων Ἐρειπίων ἀποδείχνουν, ὅτι αὕτη ἡ Δίοδος ἦτον ποτὲ μεγάλης ἀξιολογότητος. Ἡμεῖς ἀνεμνήσαμεν πλέον ἐν τοῖς ὀπισθεν, ὅτι ὁ Ξέρξης ἐφοβέριζε νὰ κλείσῃ διὰ χόματος ταύτην τὴν Δίοδον, καὶ νὰ ἀποδώσῃ τὴν Θεσσαλίαν εἰς τὰ νερά. Τοῦτο μόνις ἠθέλεν ὑποφέρει ἐν ἔξυπνον Γένος· ὁ Τόπος ἠμπορεῖ ἐν εὐκολίᾳ νὰ δεφεντευθῆ, ὅστις μόνον διὰ μερικῶν Διόδων εἶναι προσβατός. Εἰς τὴν εισβολὴν ὁμῶς τῶν Περσῶν φαίνεται, ὅτι οἱ Ἑλληνας δὲν ἐννόησαν τὸ ἀξιόλογον τῆς διαυθεντεύσεως ἐνὸς τοιούτου ὑπὸ τῆς φύσεως καλῶς ὠχυρωμένου Τόπου, καὶ διὰ τοῦτο ἄφησαν τοῦτο τὸ Μέρος ἀπὸ τὴν Ἐπικράτειάν των. Οἴλη ἡ ἀξιολογότης τῆς Κοιλάδος ταύτης θεμελιούται εἰς τὰς ὑπερβολικὰς ὠραιότητας, μὲ τὰς ὁποίας τὴν ἐξόλισεν ἡ φύσις.

Ἀπὸ τὴν τῶν Τεμπῶν κατωτέραν ἔξοδον, ἢ καὶ ἀπὸ τοὺς προειρημένους Πλατάνους τοῖς ἐπισκιάζοντας τὸν Πηνειὸν, ῥιπτόμενον τὸ βλέμμα μας δεξιόθεν εἰς τὸν Κλώνον τοῦ Κισσάβου, μα-

γεύεται διὰ τὴν καλοκτησίαν καὶ ὠραίαν θέσιν των ἀπὸ τὰ ἀνωξοπλωμένα Ἀμπελάκια. Ἡμεῖς ἀφίροντες τὴν περιγραφεῖσαν Κοιλάδα τῶν Τεμπῶν, ἀναβαίνομεν τὰ Ὄρεινὰ τῆς Ὀΐσης, ὅπου μᾶς ζωογονεῖ ὁ πνέων Ζέφυρος, καὶ μᾶς δροσίζουσι τὰ κρύα καὶ νόσιμα νερά.

Κ Ι Σ Σ Α Β Ο Σ.

Τὸ ὑψηλὸν Ὄρος τοῦτο εἶναι ἡ ἀρχαία βραχώδης Ὀΐσα, ἣτις ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην μας τὸν μυθολογούμενον κατὰ τῶν Θεῶν πόλεμον τῶν οὐρανοταράχων Τιτάνων, οἵτινες εἶχον ἀνεβάσει τοῦτο τὸ Ὄρος ἐπάνω εἰς τὸ Πήλιον, ἀλλ' ὁ Ζεὺς μετατοπίσας τὰ πάντα εἰς τὴν πρώτην τάξιν, τοὺς καθυπέβαλεν, ὅπου καὶ ἤδη καταπιεζόμενοι ὑπὸ τὸ βάρος τούτου τοῦ Ὄρους, ἀνασενάζουσι. Τὸ σημερινὸν ὄνομά του, ἴσως παράγεται ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν λέξιν κισσός. Εἶναι διάσημον διὰ τὰ ὠραία Δάση του, διὰ τὰς τροφεράς βοσκὰς τῶν περιφερομένων ποιμνίων, διὰ τὸν εὐκρατον ἀέρα, διὰ τὰ πλούσια νερά, διὰ τὴν πολυκαρπίαν τοῦ οἴνου, διὰ τὸν κατάψυχον, διὰ τὴν σκιάν καὶ διὰ τὴν ὠραίαν Τοποθεσίαν του, τὰ ὅποια εἰς τοὺς κατοικοῦντας Ἑλληνας ζωὴν χαριτωμένην προξενουσιν.

Ὁ λιθόδρομος Δρόμος, ὅστις μᾶς φέρει ἀπὸ τὴν Κοιλάδα ἐπὶ τοῦ βουνοῦ πρὸς τὴν ὄρεινὴν Πόλιν ἐπάνω, ἀνεβοσρεφογυρίζει $\frac{1}{2}$ ὥραν. Εἰς τὸν δρόμον τούτου τοῦ ὄρεινου διαστήματος βλέπει τις δεξιόθεν πέραν τοῦ Λάκκου εἰς τὴν ἀντίθετον ῥάχην ἓνα παλαιὸν σρόγγυλον Πύργον, ὅστις κατὰ τὸ φαινόμενον ἦτον ἀνέκαθεν ὡς Ἀνεμόμυλος

κτισμένος, καὶ ἐφ' ἑνὸς πολέμου μεταξὺ τῶν περι-
κειμένων Κονιάρων καὶ ἐντοπίων Ἑλλήνων διὰ
μερικὸν γεωργικὸν Τόπον ὀνομαζόμενον Γκιόλ
(βάλτος) τῷ 1796 ὁμοῦ μὲ τινὰ Ὀσπητῖα ἐκάη,
ὁ ὁποῖος καὶ τῶρα ἀκόμη διαφυλάττει τὸ λείψα-
νόν του· ἀρισερὰ τὸν ἀνήφορον πρασινίζουσιν ὡραῖα
Λειβάδια· ὑψηλὰ εἰς τὰς ῥάχας τῶν Βουνῶν
ἐκτεταμέναι Ἀμπελοὶ μὲ δασύφυλλα δένδρα, καὶ
σχεδὸν κάθε διάστημα τόπου, ὅπου καὶ ἂν κοιτά-
ζωμεν, βλέπομεν καὶ τὰς πέτρας ἀπαλὰς εἰς φυ-
τουργίαν δι' ἀνθρωπίνου ἐπιμελείας. Ἐν τῷ με-
ταξὺ εὐφραίνουσι τὸ βλέμμα τὰ ἀσπροκόκκινα χρώ-
ματα τῶν Ὀσπητῖων, ὡσὰν ἡ ὡραιότης τῶν ἡλια-
κῶν ἀκτίνων· τὰ ὑψηλὰ ἐξώξεγα, καὶ τὰ πολλὰ
παράθυρα μὲ Ἑνωρωπαϊκὰ ἐξώθυρα (κανάτια)
προξενοῦν μεγάλην εὐτρέπειαν· τὰ ὑπερυψούμενα
καπνοδοχεῖα εἰς τὰς κεραμιδόχρους σέγας των,
δίδουσι οὐκ ὀλίγην βαθεῖαν ἐντύπωσιν, καὶ ἐν
λόγῳ ὄλαι αἰμορφαὶ τῶν Ὀσπητῖων παρασαίνουσι
τὴν πρόσοψιν τῆς Πόλεως ζωγραφικῆν. Τὴν Κα-
λύβαν *) καὶ τὰς Ἀμπέλους περνοῦντες, φθάνο-
μεν ὑπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου,
ὅπου ἄρχεται καὶ ἡ Πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσερ-
χόμενοι, προὔπαντόμεθα ὑπὸ τῶν φιλαγάθων
Κατοίκων τῆς φιλοφρονέσασα. Οὗτοι μὲν θέττουσι
τοῦ Τόπου των τὸ ἀπόστημα ἀπὸ μὲν τῆς Λαρίσσης
ἐκ τοῦ δυτικομεσημβρινοῦ μέρους των 4. $\frac{1}{2}$ ὡρῶν·
ἀπὸ δὲ τῆς Ἀγυῖας ἐκ τοῦ μεσημβρινοῦ μέρους

*) Ἐδὼ χωρίζει ὁ λιθόστρωτος Δρόμος· ὁ μὲν δεξιὸς πη-
γαίνει εἰς τὸν Μαχαλᾶν τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου, ὁ δὲ
ἀρισερὸς (διὰ τῆς Βρομοβρύσεως) εἰς τὸν τῆς Ἀγίας
Παρασκευῆς.

8. ὠρῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ Πλαταμῶ-
νος ἐκ τοῦ βορείου ὠρῶν 5. Ἐγὼ δὲ ἀφ' οὗ ἐκφω-
νήσω κατὰ χρέος τοὺς ἐξῆς σίχους πρὸς τὴν γεν-
νήσασάν με Πατρίδα, θέλω ἀρχίσει τὴν Περι-
γραφὴν της.

Γ'δοῦ φθάνω νὰ ἐκφράσω,
μὲ χαρὰν νὰ περιγράψω,
καὶ Σὲ, ὦ ἀγαπητή!

Τερπνοτάτη μου Πατρίδα!
ἐπὶ τὴν ὅποιαν εἶδα,
Ἡ'λιον λαμπρὸν Σεπτῆ!

Ὁ'θεν πρὶν αὐτὴν ἀρχίσω,
ἐκφρασίην Σου νὰ ποιήσω,
δέομαί Σου ταπεινῶς·

Δέξαι τοῦτο μου τὸ δῶρον,
ὡς χρωστικόν Σοι φόρον,
τοῦ Γ'ιοῦ Σου εὐμενῶς·

Κλίνω γόνυ, καὶ φιλοῦ Σου,
μετὰ σέβας προσκυνῶ Σου,
Ἐ'θαφός Σου τὸ λαμπρόν·

Καὶ ὡς καθαρὰν θυσίαν,
Σοὶ προσφέρω τὴν καρδίαν,
ἐπὶ τὸν Βωμὸν τὸν Σόν!

Ἀμπελάκια ὦ Πατρίς μου!
χαῖρε εὐκλεῆς Μερὶς μου!
Ὄνομα πολλὰ γλυκόν!

Ἄμπελος εὐκληματοῦσα,
διετέλεις εὐφοροῦσα,
μὲ ἐπικερδῆ καρπόν·

Ἡ'σουγ ἀκουσῆ εἰς ὄλην,
φημισμένη τὴν Εὐρώπην,
διὰ χάριτας λαμπράς·

Ἄσπερ ἤδη ὑσερῆσαι!
φεῦ! δεινῶς περισοιχῆσαι,
μὲ βασιάνους θλιβεράς!

Εἶθε, ἀκριβῆς, νὰ λάμπῃ!
χάρις θεία περιθάληψ!

Σὲ, γλυκύτετόν μου φῶς!

ἩΉλιος λαμπρὸς φωτίση,
πλατειάς Σου σελαγίσση,
εἶθε μὲ λαμπρόν του φῶς!

Ἀμπελάκια μου ὠραῖα!
φύσει γολισμένη Γαῖα,
μὲ χαρίτων τὰς καλὰς·

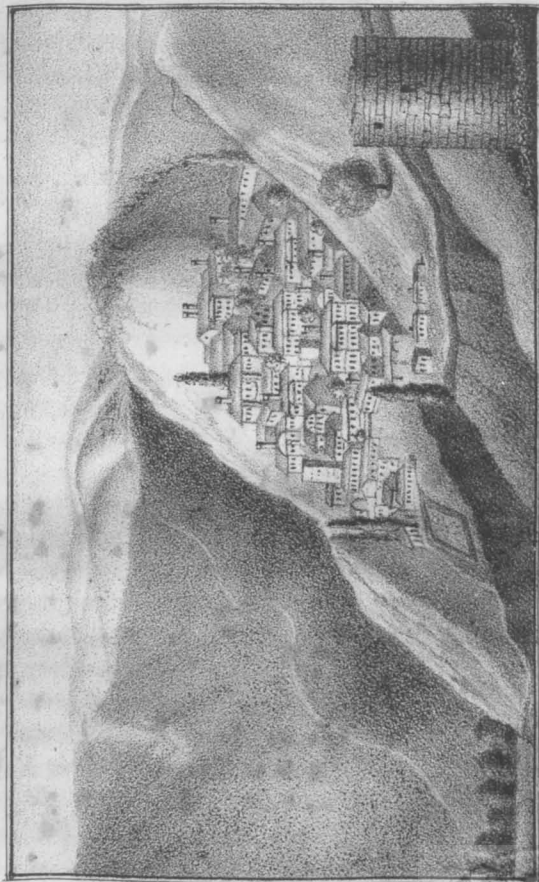
Μὴ μενῆτε μαραμμένα,
μῆτε πλέον χαννωμένα,
εἰς ἡμέρας τὰς πολλὰς!

Ἀλλὰ πάλιν νὰ ἀνθῆτε!
καὶ εἰς ὕψος ἀναβῆτε!
δέσμαι ἀπὸ ψυχῆς!

Διὰ τοῦτο καὶ ἐκτείνω,
νοῦν καὶ χεῖρας ἀνατείνω,
καὶ αἰτῶ μετὰ εὐχῆς!

Ἀμπελάκια.

Τὰ Ἀμπελάκια κεῖνται ἀμφιθεατρικῶς ἐπί τινος πετρώδους τόπου, καὶ τρόπον τινα περὶ τὸν βόρειον Κλάδον τοῦ Κισσάβου ἐπὶ μιᾶς πλαγίου ποδιάς αὐτοῦ κτισμένα, περιζεφόμενα ἀπὸ ἀνωφερεῖς καὶ πρασίνοὺς ῥάχας, αἱ ὁποῖαι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τῆς Πόλεως σχηματίζουσι δύο Λόφους ἀντικρὺ ἀλλήλων κειμένους. Αὐτὰ εἶναι προσηλωμένα κατὰ πρόσωπον τοῦ Ὀλύμπου Ὄρους, καὶ τῆς Κοιλιάδος τῶν Τεμπῶν, καὶ κεῖνται εἰς σημαντικὸν ὕψος ἀνωθεν τοῦ Πηνειοῦ Ποταμοῦ, ὡς μερικαὶ θίκοδομαὶ φαίνονται ἀκόμη καὶ ἐπάνω ἀπὸ τὸ Στενὸν τῶν Τεμπῶν, ὡσὰν νὰ φθάνουν εἰς τὸν αἰθέρα, ἐξαρτώμεναι ἀπὸ τὴν Κοιλιάδα ἐδῶθεν. Ταῦτα διασχίζουσι πέντε βουνώδεις

Ἡ ΠΟΛΙΣ ἈΜΠΕΛΑΚΙΑ.

Λάκκοι *) οὔτοι μετὰ συχνὰς βροχὰς, ἢ ἀναλύσεις τῶν χιόνων σχηματίζουν ὀρητικώτατον ρεῦμα, τὸ ὁποῖον κρημνιζόμενον κάτω εἰς τὴν Κοιλιάδα, ἐνόηται μὲ τὸν Πηνειόν. Ἡ θέσις εἶναι ἱκανῶς θελκτικῆ, πλὴν ἀποχωρισμένη τῶν ἐπιπέδων Μερῶν· ἀλλ' ἄς τὰ σχεδιάσωμεν καλῆτερα, καὶ ὁ Ἀναγνώστης ἀναμφιβόλως θέλει χρονοτριβῆσει ἀσμένως ὀλίγον τι εἰς μίαν Πόλιν, ἡ ὁποία εἰς τὴν λαμπρότητα ζητεῖ τὸ δίκαιόν της.

Ἡ Πόλις μὲν εἶναι μικρὰ, καὶ μόλις φθάνει τὸν ἀριθμὸν 500. Ὀσπητίων· ἀλλ' ὅμως εἰς πολλὰ τῆς Εὐρώπης Μέρη ἀκουσῆ· εἶναι ἡ Δευτερεύουσα τοῦ Κισσάβου Ὄρους, εὐπρεπισμένη μὲ ὑψηλὰ Ὀσπήτια, Πύργους καὶ λαμπρὰ Ὀικοδομήματα, τὰ ὁποῖα ἀναβαίνουν τὸ ἓνα πρὸς τὸ ἄλλο ἐν εἴδει πυραμίδος εἰς τὸ Βουνόν· αὐτὰ εἶναι σχεδὸν τὰ περισσότερα κατὰ τὸν κάλλιστον νέον Ἑλληνικὸν καὶ Ἑυρωπαϊκὸν ὠραῖον τρόπον κτισμένα, καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῶν τριῶν πατωμάτων· κατ' ἐξοχὴν ὅμως μεταξὺ αὐτῶν φαίνονται μερικὰ ἀνυψούμενα ὡς τῶ ὄντι Παλάτια, τὰ ὁποῖα φιλονεικοῦν μὲ τὰ πρῶτα διὰ τὸν βαθμὸν. Ταῦτα ἀνήκουσι κυρίως εἰς τὸν γενικὸν καλλωπισμὸν τῆς

*) Εἰς τὸ ἔτος 1811. κατὰ τὴν 6. Αὐγούστου παρευρέθη εἰς μίαν πολλὰ ἐπιζήμιον συμφορὰν ῥαγδαϊοτάτων βροχῶν, καθ' ἣν αἱ ὀρητικαὶ πλημμύραι τούτων τῶν Λάκκων ἐκρέμνιζον σερεὰ Ὀσπήτια, ἤραζον λιθοσφρώτους Πλατείας, Γεφύρια, ἐκρίζωναν δένδρα, Κήπους, Ἀμπέλους, ἔσυρον τερατιῶδη τροχάλα, οἰκιακὰ σκευῆ καὶ μάλιστα ἀκόμη ἐσπαργανωμένα βρέφη· τοιαύτην βλάβην ἐπροξένησε τὸ ἀειμνημόνευτον κακὸν νερὸν, τοῦ ὁποίου καὶ μέχρι σήμερον ἴχνη ἀπέμειναν.

Πόλεως, καὶ διὰ τὴν μεγαλοπρεπῆ, καὶ τὸν νέον τρόπον αὐτῶν Τεκτονικὴν ἀξίζουσι τὴν προσοχὴν καὶ ἐπίσκεψιν τῶν Ξένων. Ὅθεν ἐκ τούτων τῶν εἰρημένων, καὶ κατὰ τὴν βεβαίωσιν τῶν Περιηγητῶν, μὲ δίκαιον λόγον τὰ Ἀμπελάκια ἀξίζουσι νὰ θεωρῶνται ὡς μία Ὀλλανδικὴ Κωμόπολις, παρὰ ἄλλη τις Πόλις τῆς Τουρκίας.

Ἡ Τεκτονικὴ τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὰ Ἀμπελάκια δὲν εἶναι τόσον λαμπρὰ, καθὼς ἐδύνατο νὰ ᾔηται, εἰς μίαν οὕτω καλοκτισμένην Πόλιν. Εἰς τὴν λαμπρὰν ἐκείνην ἐποχὴν εἶχον σκοπὸν οἱ Ἐγκάτοικοι νὰ κτίσουν ἕνα μεγαλοπρεπέστατον Ναόν, ὅστις ὄχι μόνον ἔπρεπε νὰ συνερίζηται μὲ τὰς πρώτας ἐν Θεσσαλίᾳ Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἴσως ἤθελεν ὑπερβαίνει πᾶσαν ἄλλην τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους· πλὴν τὸ ἐμπόδιον, τοῦ, ὅτι δὲν ἐκτίσθη ἀποδίδεται εἰς τινὰ τῶν Ἀρχόντων τῆς· εἶτα δὲ δυσυχησάντων τῶν Κατοίκων τῆς ἀπὸ τὰ γνωστὰ περιστατικὰ τοῦ ἐμπορίου, καὶ τῆς πολιτικῆς, συνετάφησαν ὁμοῦ μὲ τὴν δόξαν τῆς καὶ τὰ πλούτη τῶν Ἐκκλησιῶν, τὰ ὅποια ἦσαν χριστιανικὸς Ἐρανος διὰ ἕν τοιοῦτον ἐπιχείρημα, καὶ ἔπρεπε νὰ ἐκλείψῃ τοῦτο τὸ ἱερὸν καὶ λαμπρότατον Κατάστημα. Τὴν σήμερον σώζονται ἐδῶ 3. Ἐκκλησίαι περισοχιμέναι μὲ Κυπαρίσσους, τῶν ὁποίων ἡ Τεκτονικὴ εἶναι μὲν ἐξωτερικῶς παλαιὰ καὶ ἀνώμαλος, ὅμως ἐσωτερικῶς ὄχι ἀκόσμητος· καὶ ἐκ τῶν τριῶν τούτων Ἐκκλησιῶν λαμβάνουσι τὴν ἐπωνυμίαν καὶ αἱ 3. τῆς Πόλεως ταύτης Ἐνορίαί (Μαχαλάδες κοινῶς ὀνομαζόμεναι).

Ἡ μὲν πρὸς τὴν μέσσην τῆς Πόλεως Ἐκκλησία, ἡ ὁποία καὶ τὰ πρωτεῖα φέρει, διὰ τὴν ἐν αὐτῇ κα-

θεδριμένην Ἐπισκοπὴν τοῦ Ἀγίου Πλαταμῶνος καὶ Λυκοσομίου (ἦτις Ἐπισκοπὴ ἐκτίσθη ἐπὶ Διονυσίου περὶ τὸ 1767. Ἐ΄τος), τιμᾶται ὑπ' ὀνόματι τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, καὶ συνέχεται μὲ τὴν πεπαιδευμένην Ἑλληνικὴν Σχολὴν, ἣν ἐπροσάτενε ποτὲ ὁ αὐτὸς ἀοίδιμος, φιλόμουσος καὶ λίαν πεπαιδευμένος Διονύσιος ὁ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς θεμελιώσεως αὐτῆς ἐνταῦθα ἀρχιερατεύσας, (τοῦ ὁποίου ἡ κόμις κείται ἐν τῇ ἰδίᾳ Ἐκκλησίᾳ) εἰς τὴν ὁποίαν Σχολὴν μάλιστα ἐσχολάρχησαν Γρηγόριος ὁ Κωνσταντᾶς, Γ'ωνᾶς . . . Κ. Μ. ὁ Κοῦμας καὶ ἄλλοι πεπαιδευμένοι Ἑλληνοδιδάσκαλοι, ἀναδειξάντες ὄχι ὀλίγους Μαθητὰς διαδόχους τῆς ἀρετῆς καὶ παιδείας των, ὅπου καὶ μέχρι τοῦδε διδάσκεται ἡ Ἑλληνικὴ πλὴν τὴν σήμερον κατὰ τὴν νῦν ξεπεσμένην κατάσασιν τῆς Πόλεως καὶ τῶν Πολιτῶν εἶναι καὶ οἱ χρηματίζοντες Διδάσκαλοί τε καὶ Μαθηταί. Μ' ὅλον τοῦτο ἡ θεία πρόνοια πάλιν ἐπέβλεψε μὲ ἔλεον ὄμμα, ὥστε τὴν σήμερον ἀρχιερατεύει ὁ ἐνταῦθα ἐλθὼν ἐν Ἐ΄τει 1833. ἐν Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ καὶ νεοαποκατασταθεὶς σεβάσμιος Πλαταμῶνος Μελέτιδης ὁ Σμυρναῖος, ἄνθρωπος μὲ προαίρεσιν ἀσύγκριτον, καὶ πεπαιδευμένος μὲν ἀρχοῦντως, φιλομαθέςατος εἰς ἄκρον, καὶ τῆς θείας καὶ ἱεράς Μουσικῆς ἐγκρατῆς καὶ Ποιητῆς, ὅστις ἐνώσας τὴν παιδείαν μὲ τὴν φιλογένειαν, μὲ ζῆλον διάπυρον πρὸς φωτισμὸν τοῦ ποιμνίου του, ἀπαύτως φροντίζει διὰ τὰ προικίσῃ τὴν Ἐπαρχίαν του μὲ Μουσεῖα Ἑλληνικά τε καὶ Κοινὰ, καὶ μὲ νέας Ἐκκλησίας, διὰ τὰ πληθύνουν οἱ Ναοὶ καὶ οἱ ὕμνοι πρὸς τὸν Πλάσῃν μας Θεόν· καὶ ἐλπίζομεν πολλὰ ὀγγίγωρα τὰ καταστήσωμεν τὰ πρότερον πάλιν.

μόνον δὲ Κύριος ἵνα διατηρηῆται ὁ Θεοφύλακτος καὶ σεβασὸς ἡμῶν Ἀρχιερεὺς! Ἄξιον δὲ σοχάζομαι εἶναι τὸ νὰ ἀναφέρω ἐδῶ καὶ τὸ : ὁποίους Υἱοὺς ἐγέννησεν αὕτη ἡ Μητρίς· δὲν λέγω μόνον Ζῆσον Κέβραν τὸν αἰοίδιμον Γ'ατρὸν καὶ παιδείας ἱκανωτάτης μέτοχον Ἄνδρα, μήτε Στέργιον Καραπέττην Χειροῦργον εὐτυχέσατον· μήτε Γεώργιον Εὐθυμιάδην τὸν Γ'ατροφιλόσοφον ἔτι ζῶντας, μήτε τὸν μακαρίτην Οἰκονόμον Παπᾶ Ἀναστάσιον καὶ Μεχαήλ Γεωργίου, καὶ Γεώργιον Μανδῶν Ζωγράφον ἐπιτηδειότατον, καὶ ἄλλους πολλοὺς σοφοὺς καὶ φιλογενεῖς Ἄνδρας· ἀλλὰ καὶ τὸν φιλοσοργότατον, ἢ νὰ εἰπῶ καλλήτερα, φιλομαθέσατον καὶ φιλογενεστάτον τῆς γνήσιον Υἱὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Γ'ωάννην Μακρῆν δὲν ἠμπορῶ νὰ παρασιωπήσω, ὅστις, ἀφ' οὗ ἐξέμαθεν ἐντελῶς τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν, δὲν ἔπαυσεν ἀπὸ τοῦ νὰ προσαποκτᾷ καὶ διαλέκτους Εὐρωπαϊκὰς πρὸς ἀμοιβὴν τῆς Μητρὸς τοῦ Πατρίδος, ἐπειδὴ δὲ ἐπρόφθασεν ὁ εἰς ὅλους κοινὸς θάνατος, ὡς μὴ ὤφειλε, τὸν ἔσειλε εἰς ἄλλον Κόσμον· ἀλλ' ὁ κλεινὸς μ' ὄλον τεῦτο καὶ γνήσιος Πατριώτης καὶ ἀληθῆς Πολίτης ἐφρόντισε καὶ μετὰ θάνατον νὰ βοηθῆ διὰ πάντα τὴν ἐνεγκοῦσαν αὐτόν! καὶ τί κάμνει; μετὰ τὴν ἐν Ὀ'δησσῶ ἱκανῶν χρόνων διατριβὴν τοῦ ἀπελθῶν εἰς τὰ Παρίσια, ὅπου καὶ ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρῆμα, ἐκεῖ κατέβαλε ποσότητα χρηματικὴν ἱκανὴν εἰς τὸ βασιλικὸν Θεσαυροφυλάκιον, ἀπὸ τῆς ὁποίας τὸν τόκον νὰ συζηθῆ Σχολεῖον Ἀλληλοδιδασκτικὸν ἐν Ἀμπελακίῳ εἰς αἰώνιον αὐτοῦ μνημόσυνον! Εὐγε Ἀ'δελφέ! ἔχεις γαίαν ἐλαφράν! καὶ εἶθε νὰ ἔχωμεν πολλοὺς ὁμοίους σου κατὰ τὸ θεῖον

καὶ ἱερόν σου παράδειγμα καὶ ἔμφυτον πρὸς τὰ καλὰ προαίρεσίν σου!!!! Ἡ δὲ περὶ τὴν κατωφερῆ ἄκραν τῆς Πόλεως Ἐκκλησία, ὅπου ἄρχεται ὁ κατηφορικός Δρόμος πρὸς τὴν Κοιλιάδα, εἶναι ἡ προφηθεῖσα ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου μετὸ συνεχόμενον Παρακλήσιον τῆς Παναγίας καὶ τὸ ἐν αὐτῇ πλησίον Κοινὸν Σχολεῖον ὁμοῦ μετὰ τὰ Μνήματα· καὶ τελευταῖον ἡ περὶ τὴν ἀνωφερῆ ἄκραν τῆς Πόλεως εἰς μνήμην τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἐν ἧ Ἱερεὺς τις ἐκ τῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐνορίας τὰς ἱεράς τελετὰς ἐκτελεῖ. Ἐξω τῆς αὐλῆς τῆς Ἐκκλησίας ταύτης γιγαντιαῖος τις Πλάτανος ἐριζωμένος ἀνάμεσα εἰς τὰ πράσινα χορτάρια, ἀννυοῦται ὡς Κινέζικος Ἀμπρέλλα, ἔξαπλωμένους ἔχων τοὺς κλώνους του, ὑπὸ τοὺς ὁποίους ὁ συναθροιζόμενος Λαὸς ἐξερχόμενος τῆς Ἐκκλησίας ἀναπαύεται. Ὑπὸ τὸν ἴδιον τοῦτον Πλάτανον συνηθίζεται νὰ γίνηται δις τοῦ Ἐνιαυτοῦ ἁγιασμός, καὶ νὰ φωτίζεται ὁ φιλέορτος Λαὸς: τῆ τε 23. Ἀπριλλ. καὶ τῆ 3. Νοεμβρ. Ἐν τῷ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ἀνήκοντι τῆς Ταφῆς Ἀγρῶ ἐνταφιάζονται καὶ οἱ ἐκ τῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐνορίας κοιμημένοι.

Αἱ Βρύσεις τῶν Ἀμπελακίων χύνουν ψυχρὸν, καθαρὸν, καὶ ὑγιεινὸν πότιμον νερόν. Μεταξὺ τῶν 12. Βρύσεων, αἱ ὁποῖαι τρέχουσιν, ἔχουν δαψιλέςερον νερόν: ἡ τῆς Μποτζάνης, τοῦ Χαλκῆως, τοῦ Δεσπότου, τῆς ἀνδρείας Καρυᾶς, καὶ τῆς Καλύβης, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ τῆς Μποτζάνης ἐπισκιαζομένη ὑπὸ μιᾶς Λεύκης, ῥέει τὸ νοσιμότατον, καὶ ὁ Ὄδοιπόρος ὑπερευφραίνεται δροσιζόμενος θεωρῶν τὰ ὠραῖα, ληγνὰ καὶ ἀσπρόμορφα

Κοράσια συχνάζοντα πρὸς γέμωσιν τῶν λαγηνίων τῶν ἀπὸ αὐτὸ τὸ νερόν. Ἀνωτέρω τῆς Βρύσεως Μποτζάνης πρὸς τὴν ἐξάγουσαν Ὀδὸν τῆς Πόλεως (ἣτις καταβαίνει σφραγογυρίζουσα εἰς τὸ προῤῥηθὲν κρημισμένον Χωρίον Μουρλάρι) ὑψοῦται καὶ ἄλλος ἐκτεταμένου μεγέθους Πλάτανος, ὅστις δροσίζει ἐξαιρέτα μὲ τὴν σκιάν του τοὺς ὑπ' αὐτὸν περικαθημένους. Ὡς πρὸς τὴν εὐκρασίαν τοῦ ἀέρος ἡ Τοποθεσία αὕτη εἶναι ὑγιεινοτάτη· διὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ ἀπὸ τὰ Περίχωρα τῶν Πεδιάδων τῆς Θεσσαλίας, ὅπου ὁ ἀήρ διαφθείρεται τὸ θέρος ἀπὸ τὰς ὑπερβολικὰς καύσεις, καὶ γίνεται νοσώδης, ἔρχονται ἐδῶ διὰ νὰ ἀναπνεύσουν τὸν δροσερὸν καὶ ὑγιεινὸν ἀέρα.

Γενικῶς ἦτον τὰ Ἀμπελάκια μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ τωρινοῦ Αἰῶνος 1812. μίᾳ ἀπὸ τὰς πλείον ἐπισήμους καὶ ἐξαιρέτους Πόλεις τῆς Ἑλλάδος. Αὕτη ὑπερέβαινε εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ Τεχνουργεῖα ὅλας τὰς Θεσσαλικὰς Πόλεις, καὶ τὰ Ἐργασασίᾳ τῆς ἔφερον τὰ πρωτεῖα καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα· τὸ προϊὸν τούτων ἦτον τὸ κόκκινον νῆμα, τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον εἰς τὰς καθημερινὰς ἐξαγωγὰς, καὶ εἰς πολυπληθῆ Καρβάνια ἐξαποσέλλετο διὰ Βιέννης καὶ Δρέσδης ἕως εἰς Λείψαν καὶ Ἀμβουργον, ἀλλὰ ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ ἐκτείγετο καὶ ἕως αὐτὴν τὴν Ἀγγλίαν· ἐπειδὴ τὰ Ἀγγλικά Ἐργασασίᾳ δὲν ἠμποροῦσαν νὰ τὸ κατασκευάσουν τόσον βαθύχροον καὶ διαρκές. ὅθεν μὴ δυνάμενοι νὰ ἀνθέξουν, ἐδοκίμασαν αἰσθαντικὴν ζημίαν. Περισσότεροι τῶν 1600. Τεχνῖται Ἑλληνας τὸ γένος ἐνησχολοῦντο μὲ ταύτην τὴν βαφήν· διότι ἐδῶ δὲν ἔζη Ὁθωμανός· αὐτοὶ ἦτον διαμοιρασ-

μένοι ὑπὸ πέντε Συντροφίας, αἱ ὁποῖαι ἐφρόντιζον διὰ τὰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις, καὶ μετὰ καιρὸν ἔγειναν αἱ πέντε εἰς μίαν κοινὴν Συντροφίαν ὑπὸ 80. Μεγαλεμπόρων. Τὰ Νηματοβαφεῖα (Κιρχανάδες) ἦτον εἰς τὸν κάλλιξον καιρὸν 24 τὸν ἀριθμὸν, ὅπου κατ' Ε'τος 3000. δέγκρια βαμβακερινῶν νημάτων ἐβάφοντο μὲ τὸ ὀνομαζόμενον κοκκινόριζον, τὸ ὁποῖον ἐμιμήθησαν μὲν καὶ εἰς ἄλλα Μέρη, πλὴν δὲν ἐπέτυχον τόσον εἰς τὴν ποιότητά του, καὶ εἰς τὴν διάρκειαν. Εἰς τὸ Κλωνάρι τοῦτο τῆς φιλοπονίας λοιπὸν ἐκαταγίνοντο τὰ περίξ, καὶ εἶχον μεγάλην ἀλληλοσχέσιν μὲ αὐτούς. Ε'πειδὴ ὅμως οἱ ἔγκριτοι Ἀ'ρχοντες καὶ Μεγαλέμποροι ἐνοσιμεύοντο ἐπὶ τῆς συχνῆς καὶ μακρᾶς εἰς τὴν Γερμανίαν διατριβῆς των κατὰ πολλὰ εἰς τὰ τῶν πολιτευμένων Εὐρωπαϊῶν ἤθη, ἔθιμα, καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν Ο'ικων των, ὁ ζωμρὸς καὶ ἐνεργητικὸς των χαρακτήρ τοὺς διήγειρε νὰ καταδαπανήσωσι πολλὰ χρήματα εἰς καλλωπισμὸν τῆς Πόλεως, συνεριζόμενοι, ποῖος νὰ κατασκευάσῃ τὸ Ὀσπήτιόν του ἀπὸ τὸν ἄλλον καλῆτερον κατὰ τὸν τῆς πολιτευμένης Εὐρώπης ὠραῖον τρόπον. Ε'νταῦθα ἔβλεπε ποτὲ τινὰς πολλοὺς Νέους σενοφορεμένους, περισσοτέρους Γερμανοὺς ἐμπορίας χάριν, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἀμπελακίσις Κατοίκων ἀνέβαινε τότε ἕως τῶν 6000. ψυχῶν, οἵτινες ἔχαιρον διὰ τὴν εὐκατάστασίν των, καὶ ἀπέλαμβάνον κᾷπποιαν φανεράν ἐλευθερίαν, ὥστε τὸ νοερὸν ὀμμάτι τοῦ Ὀδοιπόρου δι' αὐτὸ, καθὼς καὶ τὸ φυσικὸν διὰ τὴν ποιότητα τοῦ Τόπου διέτριβε τερπνότητα. Ε'νταῦθα ἐκατοικοῦσεν ἡ μάθησις, ἡ τρυφή, τὰ κειμήλια, ὁ πλοῦτος, ἡ δό-

ξα, ἡ ἀρχοντία, ἡ πολυτέλεια καὶ πᾶσα εὐτυχία τοῦ Κόσμου.

Αὐτὴ ἡ χαριτωμένη Πόλις ἐμπεριέχει τὴν σήμερον ταῦτα τὰ ὠραῖα ἐξωτερικῶς μὲν γελῶντα, ἐσωτερικῶς δὲ κλαίοντα· Παλάτια ἔρημα· πολλαὶ Οἰκογένειαι τούτων μετοίκησαν εἰς Σμύρνην, Βουκουρέσιον, Κωνσταντινούπολιν, Βιένναν κ. τ. ἐξ. ὄθεν καὶ ὁ προηγουμένως λαὸς τῆς λαμπρότητός της ὀλιγόσεν, καὶ ἐκατήντισεν ἕως 3000 ψυχῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων σώζονται ἔτι τινὲς μετρίως κατασάσεως Ὑφαντουργοὶ, δουλεύοντες καλοὺς ἀλαιζιάδας, καὶ ἄλλοι εἰς ἄλλας χωρικὰς χειροτεχνίας καὶ μικρὰς ἐμπορίας καταγινόμενοι. Οὐ πρὸ πολλοῦ (1826) ἐδούλευε καὶ Νηθουμηχανή (Τζικρίκα) μετακομισθεῖσα ἐκ τῆς Γερμανίας παρά τινων Ἐγγυωρίων χρονοδιατριψάντων καὶ ὁμοῦ μὲ περίφημον Γερμανὸν Εὐθυντὴν εἰς τὸ μηχανογένεσιμον τῶν βαμβακίων· πλὴν διὰ τὸ νὰ ἐφάνη τρόπον τινα ζημιώδης εἰς τὰς χειρονήθους πτωχὰς Γυναίκας, ὡς εὐθυνότερον τὸ διὰ ταύτης πωλούμενον νῆμμα, ἢ καὶ διὰ τὴν συμβᾶσαν θανάην τοῦ φηθέντος Εὐθυντοῦ, ἔπρεπε νὰ μείνῃ ἀμεταχείρισον τοῦτο τὸ ἐξαιρετικὸν Τεχνούργημα. Κρῦον νερὸν καὶ καθάριον οὐρανὸς εἶναι τὸ ὄλον, ὅπου ἀπαντᾶται ἀκόμη ἐδῶ, καὶ αἱ ὠραῖαι Νεάνιδες Θεσσαλομαγνήτιδες, γνέθουσαι ἐπιμελέστατα τὸ βαμβάκι.

Οἱ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τῆς Πόλεως ὑψούμενοι Λόφοι εἶναι κατὰ τὰς κορυφὰς σκεπασμένοι ἀπὸ δασύσκια δένδρα καὶ κατάφυτοι μὲ κέδρους, ἄνθη καὶ βότανα, διάφορα ἀρωματικὰ καὶ ἰαματικὰ, καὶ εἶναι ἐυδιάθετοι διὰ τὴν ἀμπε-

λοφυτείας, ὅθεν καὶ κατ' ἐξοχὴν εὐρίσκονται ἐνταῦθα πολυπλάσιοι Ἀμπελώνες· ἐκ τούτων ἴσως προκύπτει καὶ ἡ ἐπωνυμία τῆς Πόλεως. Ἐδῶ εὐρίσκει τις τὸ ἐλαφρὸν καὶ διαφυγὲς κόκκινον κρασί (Claret), τὸ κάλλιζον εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ὁ μὲν εἰς Λόφος κεῖται πρὸς τὸ βορειοανατολικὸν μέρος τῆς Πόλεως, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶναι κτισμένον Ἐξωκκλήσιον τοῦ Προφήτου Ἡλίου· ὁ δὲ ἄλλος πρὸς τὸ μεσημβρινοδυτικὸν μέρος, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὁμοίως κεῖται ἕτερον Ἐξωκκλήσιον τοῦ Ἀγίου Νικολάου. Καὶ οἱ δύο Λόφοι εἶναι τερπνοὶ, καὶ θεωρίαν ἔχουσι καλλίσην· ἀλλ' ἐκεῖνος τοῦ Προφήτου Ἡλίου, ὡς ὑψηλότερος, καὶ θεῖσιν ἔχων ὠραιότεραν, εἶναι ἄξιος καὶ περισσοτέρας διατριβῆς, καὶ ἄς διηγηθῶμεν πρῶτον περὶ αὐτοῦ.

Οὗτος μὲν ὁ Λόφος ἄρχεται περὶ τὴν ἄκρην τῆς Πόλεως οὐ μακρὰν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου εἰς τὸ Παλαιοχωρί, καὶ ἀπέχει σχεδὸν $\frac{1}{2}$ ὥραν πρὸς τὸ βουνόν. Ἡ πρὸς αὐτὸν ἀναβαίνουσα Ὀδὸς, εἶναι κατάσκιος μὲ διάφορα δένδρα, κατάρρητος μὲ κρῦα νερά, καὶ διασχίζεται ἀπὸ βουνώδη Λάκκον, ὅσῃς σχηματίζει τρόπον τινα τὸν Λόφον. Εἰς τὴν μέσην τούτου τοῦ δενδροφύτου Δρύμου εὐρίσκεται ἐφ' ἐνὸς κτισμένου πρὸς τὸν Λάκκον Κατασρώματος (Σοφᾶ) ἡ ὀνομαζομένη Βρύσις τοῦ Κωζαντᾶ μὲ ψυχρὸν νερόν. Ἀναβαίνων τις εἰς τὴν κορυφὴν, βλέπει Πεδιάδα ἔχουσαν ἱκανὴν περιφέρειαν· εἶναι τόπος τῆ ἀληθείᾳ ὠραιότατος, τὸν ὁποῖον περικυκλῶνουσι πανταχόθεν δασύφυλλα δένδρα, καὶ τόσον πυκνά, ὥστε τὰ κλαδιά των εἶναι περιπλεγμένα, καὶ μὲ τὴν πλάγιον θεῖσιν των ἀμοιβαίως σχηματίζουν εἶδος Ἀμ-

φιθεάτρον. Ἐκεῖ πλησίον τὸν κατήφορον εἰς τὴν κατάψυχον σκιάν τούτου τοῦ ἱεροῦ Δάσου ἀναβρῦει ἡ ἀένναος καὶ ὀνομασῆ Βρύσις τοῦ Λύκου, τῆς ὁποίας τὸ σύριγμα προξενεῖ ἡδονήν· αὐτὴ εἶναι ἀξιομνημόνευτος διὰ τὸ κατ' ἐξοχὴν κρῦνον νερὸν τῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι νόσιμον, καθαρὸν καὶ διαυγές ὡς τὸ κρύσαλλον, καὶ ἦτις πάντοτε τρέχει, καὶ ὅταν ἡ ξηρασία ὄλας τὰς ἐπιλοιπὸν σερυνῶνῃ. Εἰς τοῦτον τὸν τόπον φαίνεται τὸ μὲν βλέμμα νὰ δροσίζηται, ἡ δὲ ψυχὴ νὰ ζωογονῆται· ὅσις δὲν εἶναι ὑγιῆς, ἡμπορεῖ ἐδῶ ἐν ὀλίγῳ νὰ ἀναλάβῃ. Κατὰ μῆκος τῆς Πεδιάδος εἰς μίαν πετρῶδη ἄκραν τοῦ Λόφου κατάφυτον μὲ κέδρους, κεῖται πρὸς ἀνατολὰς τὸ εἰς τὸν Προφήτην Ἡλίαν ἀφιερωμένον Ἐξωκλήσιον. Πρὸς τὸ κάτω μέρος τοῦ ἁγίου Βήματος τοῦ Ναοῦ ἀρχίζει κρημνώδης καὶ κατωφερῆς τόπος, περὶ τοῦ ὁποῖου τὰ τέλη εὐρίσκονται τὰ Ἐρείπια τοῦ προῤῥηθέντος Ὠραίας Κάστρον, τὰ ὁποῖα εἶναι πρὸς τὴν Κοιλιάδα τῶν Τεμπῶν κάτω κυλισμένα. Ἀπὸ τοῦ Ναοῦ τὸ μέρος ἔχομεν τὴν ὡραίαν θέαν πρὸς τὸ ἄλλο ἡμισυ τῆς Πόλεως· πρὸς τὰς Κωμοπόλεις ἀντικρὺ εἰς τὸν Ὀλυμπον ἀλλεπαλλήλους προκειμένους Φαφάνην, Κρανιὰν καὶ Πυργητόν· σρέφοντες δὲ τὸ βλέμμα μας πρὸς τὰ γαλάζια Βουνὰ, ἔλκουσι τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ὁ Θερμαϊκὸς Κόλπος, καὶ ἡ Μητρόπολις τῆς Μακεδονίας Θεσσαλονίκη.

Συνήθεια ἐπεκράτησεν ἐδῶ κάθε χρόνον εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ Ἁγίου τὸ πρωὶ, ὅταν ἡ αὐγὴ ἀρχινᾷ νὰ χρωματίζῃ τὸν Ὀρίζοντα, νὰ ἔρχηται πλῆθος ἀνθρώπων, ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς Ἐγχωρίους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ πέριξ τῆς Θεσσαλίας εἰς

ἐπίσκεψιν τούτου τοῦ Ναοῦ· οὔτοι κέπτουν κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ περιπλέγουν Σκηνάς ὀλόγυρα εἰς τὴν Πεδιάδα, ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν ὀποίων ἐντρυφῶσι. Τὰ γλυκύφωνα ἀηδῶνια τοῦ Δάσους ἀντηχολογαῖν εἰς τὰ βιολία καὶ χειροτύμπανα (δαϊρέδας)· τὸ μὲν ἔδαφος σείεται ἀπὸ τοὺς χοροὺς, ἡ δὲ Πεδιάς καὶ τὸ Δάσος ἠχολογεῖ ἀπὸ τὰ εὐφρόσυνα τραγῳδία. Ὅλην τὴν ἡμέραν πανηγυρίζουν ταύτην τὴν Ἑόρτην χαιρόμενοι, καὶ ὅταν αἱ σκιαὶ τῆς νυκτὸς ἀρχινοῦν νὰ μαυρίζουν τὰ Βουνά, παίρνουν τὸν δρόμον τὸν κατήφορον πρὸς τὴν Πόλιν ἐν τυμπάνῳ καὶ χορῳ ἐν χορδαῖς καὶ ὄργάνῳ *)

*) Εἰς τοῦτον τὸν εὐφρόσυνον τῆς Πατρίδος μου Τόπον πόσαις φοραῖς ὑπήγαινα τὴν Ἀνοιξιν πρωτὶ καὶ ἐσπέρας διὰ νὰ προσκυνήσω τὸν Ἀγιον Ναόν, νὰ συλλειτουργήσω τοὺς Γερεῖς, καὶ νὰ ἀναπνεύσω τὸν γλυκύτατον ζωτικὸν ἀέρα τῆς Πατρίδος! Πουάκις εἰς τὴν Πανήγυριν τοῦ Ἀγίου ἐκρύωνα εἰς τὴν Βρύσιν τοῦ Λύκου τὰ καρπούζια, καὶ ἔπινα ψυχρὸν νεράκι χαιρόμενος καὶ εὐφραινόμενος τὴν Ἐπιχώριον Ἑόρτην εἰς τὴν συνοδίαν τῶν ἀειμνήσων μοι καὶ ἀοιδίμων Γενητόρων μου! Μὲ ὅλον τοῦτο δὲν εἶμαι ἰκανὸς νὰ δώσω εἰς τοὺς Ὀμογενεῖς μου μίαν ἐντελῆ καὶ εὐκρινῆ ἰδέαν τῆς ὄρεινῆς Πόλεως ταύτης ἄλλως, εἰμὴ προσάπτω τὴν ἐν Σελίδι 146. Σκιαγραφίαν τῆς γλυκειᾶς καὶ ἀκριβοῦς μου Πατρίδος, τὴν ὁποίαν ἐξ ἰδίας μου ἰδέας καὶ παρατηρήσεως εἰς τὴν ἐκεῖ διατριβὴν μου ἐπιπολαίως ἀπὸ τὸν Ἀνεμόμυλον ἐσχεδιάσα· μ' ὅλον ὅπου δὲν εἶναι κατὰ τὸ πρωτότυπον, διὰ τοῦτο ἔχει πάλιν ὅλην σχεδὸν τὴν ὁμοιότητα· αὐτὴ δίδει εἰς τὸν Ἀναγνώστην μίαν καλὴν ἰδέαν, καὶ τὸν κάμνει νὰ βλέπῃ ἀπὸ τὰ ὕψη τῆς Πόλεως κάτω εἰς τὴν ὠραίαν Κοιλάδα ἐξαιρετα, καθὼς καὶ νὰ σοχαυθῆ φανερά τὸ δυτικομεσημβρινὸν μέρος τῆς Πόλεως ὁμοῦ μετὰ τοῦ πλησίον ὑψουμένου Λόφου τοῦ

Ὁ ἄλλος δὲ Λόφος τοῦ Ἁγίου Νικολάου χαμηλότερος παρὰ ἐκεῖνος, εἶναι καὶ εὐκολοαναβατώτερος· ὅσις ἄρχεται περὶ τὴν ἄλλην ἄκραν τῆς Πόλεως πλησίον τῆς Βρύσεως Μποτζάνης, οὐ μακρὰν καὶ ἀπὸ τὸν Ἀνεμόμυλον. Συντομώτερον μὲν ἠμπορεῖ τινὰς νὰ ἀναβῆ ἔδῳ ἀπὸ μίαν πετρώδη ἀνηφορικὴν καὶ σραβὴν σράταν, εὐρυχωρότερον δὲ διὰ μέσου πλαγίων πρασινάδων χρωματισμένων τὴν Ἀνοιξιν μὲ κόκκινα καὶ κίτρινα λουλούδια. Ἀναβαίνοντες τοῦτον τὸν Τερπνότοπον, εὐφραινόμεθα εἰς τὴν μικρὰν πρασινόχορτον μὲ Πλατάνους σολισμένην Πεδιάδα. Κατ' ἀνατολὰς πλησίον μιᾶς Ἀμπέλου κεῖται τὸ εἰς μνήμην τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἐξωκκλήσιον, καὶ πλησίον αὐτοῦ μικρὰ Βρύσις, τῆς ὁποίας τὰ ἄφθονα νερὰ δροσίζουν καὶ τρέφουν τὴν πρασινάδα· οὐ μακρὰν ἀκούεται καὶ τὸ ψιθύρισμα ἑνὸς βουνώδους Ρ'ύακος, ὅπου εὐρίσκονται κᾶποτε κάβουροι. Ἐντεῦθεν φαίνονται τὰ Χωρία Διριλι, Μπαλαμουῖτι, Μακροχώρι κ. τ. ἔξ. ἄλλα μὲν ἐδῶθεν τῶν ὄχθων τοῦ Πηνειοῦ Ποταμοῦ, ἄλλα δὲ πέραν αὐτοῦ εἰς τὰ πλησιάζοντα πλάγια τοῦ Ὀλύμπου κείμενα, καὶ πρὸς μεσημβρίαν ξέμακρα αἱ ὠραῖαι καὶ καλλιστεργημέναι Πεδιάδες τῶν πέριξ τῆς Λαρίσσης. Ἀπὸ τὸν Ναὸν ὀλίγον διάστημα βορειοανατολικῶς τὸν ἀνήφορον περὶ τὴν ἄκραν τῆς ῥάξης τοῦ Λόφου, ἧτις κοιτάζει εἰς τὴν Πόλιν, ἀξίζει θεωρίας ἡ ὀνομαζομένη Σχισὴ Πέτρα·

Προφήτου Ἡλίου. Ἐἶθε νὰ ἤμην Ζωγράφος διὰ νὰ ἠμπορέσω νὰ τὴν παρασῆσω κατ' εὐχὴν μου καθαρώτερα· τότε βέβαια ὁ Ἀναγνώστης ἤθελε προσηλώσει τὴν προσοχὴν του εἰς ταύτην τὴν Πόλιν καλλήτερα. . . .

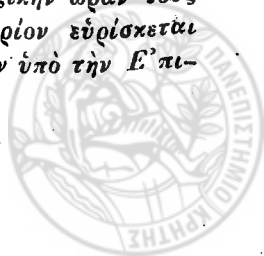
αὐτὴ εἶναι τερατώδης, ἐν τῷ μέσῳ σχισμέ-
 νη, καὶ ἡ θέσις τῆς τολμηρᾶ· ἡ μισὴ συνέχεται
 μὲ τὴν *Ρ' ἀχην*, καὶ ἡ λοιπὴ κρέμεται πρὸς τὴν
Πόλιν τὸν κατήφορον εἰς τὸν ἀέρα· ὡς ὁ καθή-
 μενος ἐπὶ ταύτης, θεωρῶν κάτω εἰς τὴν *Πόλιν*
 τὰς κεραμιδόχροας ζέγας τῶν *Ὀσπητίων*, νομί-
 ζει ἑαυτὸν ὡς ἐπὶ νεφέλης ἐπαιρόμενον. *Εἰς* αὐτὴν
 συνηθίζουσι νὰ σημαίνωσι τὰ *Σήμαντρα* ἐν ταῖς
 πανηγυρικαῖς ἡμέραις τοῦ *Ἀγίου* (τῆ τε *20. Μαΐου*,
 καὶ *6 Δεκεμβρ.*), εἰς τὰς ὁποίας συνάζεται πολὺς
Λαὸς ἀπὸ τοὺς *Ἐγχωρίους*, ὅσις πανηγυρίζων,
 φωτίζεται καὶ ἀγιάζεται· ὅλοι μὲ τοὺς *Οἰκια-*
κοὺς των κάθηνται μὲ τὴν ἀράδα εἰς τὴν πρασι-
 νάδα καὶ ἐντρυφῶσι, περικείμενοι μὲ ἀναψύξεις,
 περιηχούμενοι μὲ μουσικὴν, μὲ φωναῖς ἀγαλλιά-
 σεως, μετὰ χορῶν καὶ διαφόρων ἐντοσθίων καὶ
 ἐγκαρδίων *Ἑλληνικῶν* ἀσμάτων συνευφραίνόμενοι.

Τὸ ὄνομα τῆς *Πόλεως* κατὰ τινὰς μὲν συμ-
 περαίνεται, ὅτι παράγεται ἀπὸ τὴν λέξιν ἀμφι-
 λάκκια δύο *Λάκκους*, ὅπου ἔδω εἰς τοὺς ἀρχαίους
 χρόνους μόνον εὐρίσκοντο· κατ' ἄλλους δὲ ἀπο-
 δίδεται εἰς τινὰ ἀρχαῖα μικρὰ ἀμπελάκια· ὅθεν
 καὶ διὰ τοὺς ἐκτεταμένους τὴν σήμερον εἰς αὐτὴν
Ἀμπελῶνας, φέρει καὶ ἡ *Πόλις* τὴν ἐπωνυμίαν των,
 ὅχι χωρὶς ἀπόδειξιν.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἱκανῶς εἰς τὴν μικρὰν *Πό-*
λιν ταύτην διετρίψαμεν, λαμβάνομεν τὸ ἐλεύθε-
 ρον νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν διοδοικορίαν μας καὶ
 εἰς τὰς λοιπὰς ὄρεινὰς *Πύλεις*, *Κωμοπόλεις* καὶ *Χω-*
ρία τοῦ *Κισσάβου*, μὲ τοῦ ὁποίου τὴν περιφέρειαν
 θέλομεν περικλείσει τὴν *Μαγνησίαν* καὶ μὲ αὐτὴν
 τελειώσει ὅλην τὴν *Θεσσαλίαν*.

Βουνώδης τις εὐσοχος Δρόμος ἄρχειται πρὸς τὴν ἀνατολικὴν ἄκραν τῶν Ἀμπελακίων ἀνωθεν τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, ὅστις μᾶς φέρει εἰς $\frac{1}{2}$ ὥραν ἐπὶ τὴν ἀναβαίνουσαν Π' ἄχην λεγομένην Μιλίναν, ἣτις κατεβάζουσα τρόπον τινα τοὺς ὤμους της, μᾶς ἀπολύει βαθμηδὸν εἰς μίαν ὀμαλὴν τοῦ ὄρους ἐκτεταμένην Πεδιάδα ὑπὸ τὸ ὄνομα Οὐρσάλια, καλληρογήμενην εἰς Ἀγρούς καὶ προικισμένην μὲ δροσιτικὴν διὰ τοὺς ὄδοιπόρους Βρύσιν ὀνομαζομένην Κεραμαριόν. Οὗτος ὁ Δρόμος ἐκτείνεται ἀπ' ἐδῶ ἕως εἰς τὸ καλούμενον Χάλκωμα εἰς 1. ὥρας διάστημα, ἐκ τοῦ ὁποίου τελευταῖον μετὰ ἄλλην 1. ὥραν μᾶς φέρει τὸ ἀνέβασμα τοῦ ὄρεινου Κλάδου εἰς τὴν Κώμην Σηλαιάν.

Ἡ Σηλαιὰ εἶναι τὸ πρῶτον Χωρίον ὅπου προσπίπτει εἰς τὴν ὄψιν μας ἀνωθεν τῶν Ἀμπελακίων· αὐτὴ κεῖται εἰς ἄρκετὰ ὑψηλὸν Λόφον ἐπὶ τὸν βόρειον Κλάδον τοῦ Κισσάβου, ἔχουσα ἀέρα καταψυκτικόν, τὸν ὁποῖον ἀναπνέουσιν Οἰκογένειαι Ἑλληνικαὶ ἕως 100. τὸν ἀριθμὸν· οὗτοι δι' ἔλλειψιν γεωργομένης γῆς ἐπιχειροῦνται τέχνας, αἱ ὁποῖαι εἶναι εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Οἰκητηρίου των ἀρμοδιώταται· ἡγοῦν τὴν χαλκευτικὴν, τὴν ἀνθρακευτικὴν, τὴν ξυλικὴν ἐργάζοντες δοκοὺς καλλίσους, καὶ ἐν καιρῷ Χειμῶνος γεμίζοντες τὰ παγοφυλακτήριά των, δροσίζουσιν ἐπὶ μισθῷ κατὰ τὴν θερινὴν καυσιτικὴν ὥραν τοὺς Λαρισσαίους. Εἰς τοῦτο τὸ Χωρίον εὐρίσκειται 1. Ε' κκλησία, καὶ 1. Ε' ξωκκλήσιον ὑπὸ τὴν Ε' πικοπήν τοῦ Πλαταμῶνος.

Ἡ πρὸς περιέργειαν κλίσις μας δὲν μᾶς ἀφί-
νει νὰ σαματίσωμεν εἰς τὴν ἐπὶ τὸν ὄρεινὸν τοῦτον
Κλάδον ἀνάβασιν, ἕως οὗ δὲν φθάσωμεν εἰς τὴν μέχρι
νεφελῶν ὑψουμένην πυραμοειδῆ κορυφὴν τῆς Ὀσ-
σης, εἰς τὴν ὁποίαν ἄγει ὁ Δρόμος ἄλλοῦ μὲν, μὲ
ἀχειροποίητον Λιθόστρωτον, ἄλλοῦ δὲ, μὲ πρασι-
νάδων ἐπιφανείας, καὶ ἄλλοῦ μὲ τὰ διάφορα ἀνε-
βοκατεβάσματα τῶν Λόφων, ὅπου καὶ ἐν διαστή-
ματι 2. ὥρῶν ἀναβαίνομεν τὴν δυτικομεσημβρινὴν
πλευρὰν τῆς.

Υ' πὸ τὴν δασύσκιον σκέπην ταύτης τῆς Κορυ-
φῆς τοῦ Κισσάβου κεῖται ἡ Κωμόπολις Σιλίτζανη
ὁ καθαρὸς αὐτῆς ἀήρ, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ψυχρότατα
κρυσαλλοειδῆ καὶ ἀναχλάζοντα νερά τὴν κάμνου
χαριέσατον Τόπον τοῦ Κισσάβου· αὐτὴ παριστάνει
ἕως 300. Ὀσπήτια, Ἐκκλησίας τινας, καὶ τὴν προ-
σατεύει ὁ Ἀρχιεπίσκοπὸς τῆς Δημητριάδος, τοῦ
ὁποίου ἡ ἀρχιεπισκοπικὴ Ρ' ἀβδος ἕως ἐδῶ ἐκτείνε-
ται· οἱ δὲ ἐγγῶροι Ἐλληνες καταγίνονται φιλο-
πόνως εἰς τὸ ὕφασμα μεταξωτῶν φυτιλίων (εἶδος
ἀλατζιάδων). Εἰς τοὺς περὶ αὐτὴν κατωφερεῖς
Λόφους εὐρίσκονται ἐξαίρεται βοσκαί, αἱ ὁποῖαι
σκεπάζονται μὲ πολυάριθμα κοπάδια προβάτων,
τὰ ὁποῖα φέρουσιν οἱ Ποιμένες ἀπὸ διάφορα Μέ-
ρη, καὶ ποιμένουσιν ἐκεῖ τὸ τυρὶ καὶ τὸ βούτυρον,
τὸ ὁποῖον ἐδῶ κατασκευάζεται, εἶναι τὸ κάλλιστον
καὶ νοσιμώτατον εἰς ὅλην τὴν περιχειμένην Τοπο-
θεσίαν. Ἡ Κωμόπολις αὕτη εἶναι ἀξιοσημεῖωτος
διὰ τὸ πρὸς αὐτὴν γειτνιάζον ἀκουσὸν ἐκεῖ Μο-
ναστήριον, τὸ ἀφιερωμένον εἰς τιμὴν τοῦ Ἀγίου
Γ' Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, τὸ ὁποῖον εἶναι
διόρωφον Οἰκοδόμημα· ἡ Ἐκκλησία του εἶναι μὲν

εὐπρεπῆς, πλὴν μικρὰ καὶ σκοτεινὴ, ἐκ τοῦ διότι ὁ εἰς αὐτὴν εἰσερχόμενος, πρέπει νὰ καταβαίη ὀλίγα σκαλίδια· τοῦτο ἔχει περισσοτέρους παρὰ 3. ἢ 4. Γερομονάχους.

Πρὸς τὰ νῦτα τῆς Σιλιτζάνης ὑψώνει ὁ Κίσσαβος τὴν εὐθαλῶς δασέαν Κορυφὴν του· ὅσιν θέλει νὰ περιεργασθῇ εὐκρινῶς τὴν θεάν τῆς Θεσσαλίας, πρέπει νὰ ἀναβῇ ἐπ' αὐτήν· δὲν βλέπει τότε μόνον εἰς ἐκτεταμένον Ὀρίζοντα πρὸς τὰς Θεσσαλικὰς Πεδιάδας, ἀλλὰ παρατηρεῖ καὶ τὰ Ὀρη καὶ περισσοτέρας παραθαλασσίους Πόλεις τῆς Μακεδονίας, καὶ εἰς ἐξάσερον Οὐρανὸν τόσον καθαρὰ φαίνεται τὸ Ὄρος Ἀΐθως, ὥστε ἡμπορεῖ εὐκόλως τις νὰ τὸ σχεδιάσῃ. Ἐκτὸς τῆς ὠραίας θεας ἐντεῦθεν τίποτε δὲν εὐρίσκεται ἀξιοπερίεργον.

Ἀπὸ τὴν Σιλιτζανὴν πρὸς μεσημβρίαν δύναται τις εἰς διάστημα $1 \frac{1}{2}$ ὥρας νὰ καταβῇ δι' ἐνὸς κλωναρίου τοῦ Ὄρους Κισσάβου εἰς τὴν Κωμόπολιν Ρέτζιανην (Ροιζοῦντά)· αὐτὴ κεῖται πλαγίως ἐπὶ τὴν κατωφέρειαν τοῦ μεσημβρινοῦ Κλάδου τῆς Ὀσσης, περισοιχιζομένη μὲ Κήπους Μωρεῶν, ὕπου ἀπαντῶμεν 300. Ὀσπήτια καὶ Ἐκκλησίας ἱκανὰς, αἱ ὁποῖαι χαίρουσι τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἀρχιποιμένος των Δημητριαδος. Ταύτης τῆς Κωμοπόλεως οἱ Ἑλληνας ξεχωρίζονται ἀπὸ τοὺς ἄλλους τοῦ Κισσάβου Ὄρους διὰ τῆς ἐπιμελείας των καὶ ἐπιτηδειότητος εἰς τὸ ὕφασμα τῶν μεταξωτῶν φυτιλίων, καὶ γεννᾶται ἐνταῦθα μετάξι ἀξιόλογον ποσότητος ἱκανῆς· τὸ δὲ Μονασῆριον, τὸ ὁποῖον πλησίον αὐτῆς τῆς Κωμοπόλεως εὐρίσκεται καὶ κατοικεῖται ὑπὸ ὀλίγων Μοναχῶν, εἶναι ἀφιερωμένον ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Εντεῦθεν μόλις $\frac{1}{2}$ ὥραν χρειάζεται τις νὰ διαβῆ ἓνα Λάκκον, καὶ ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ εἰσέρχεται εἰς τὴν Πρωτεύουσαν τοῦ Κισσάβου καὶ τῆς Μαγνησίας, τὴν ἀπέχουσαν τῆς μὲν Λαρίσσης πρὸς ἀνατολὰς ὥρας 6. τοῦ δὲ Βώλου πρὸς βορρᾶν ὥρ. 8. καὶ ἀπὸ τὰς ὄχθας τῆς Θαλάσσης ὥρ. 3.

Καὶ εἰς τοῦτον τὸν ὄρεινόν Τόπον τῆς Μαγνησίας διεσώθη μία Ἑλληνικὴ Πληθὺς, ἡ ὁποία διὰ τὴν ἄοκνον ἐπιμελείαν της, ὅσον καὶ διὰ τὰ ἡμέρα ἦθη, εἶναι περίφημος· εἰς αὐτὴν, καθὼς καὶ εἰς τὴν τῶν Ἀμπελακίων, κατὰ τοὺς νεωτέρους καιροὺς, φαίνεται, ὅτι εἶχε διοργανισθῆ τρόπος τῆς εὐτυχίας τῶν Οἰκητόρων, καλεῖται δὲ αὕτη ἡ Πόλις Ἀγυιὰ τὸ πάλαι Δότιον, ἣτις εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὠραιότατας καὶ περιεργωτάτας Πόλεις τῆς Θεσσαλίας· κεῖται περὶ τὸν μεσημβρινόν Κλάδον τοῦ Κισσάβου ἐπὶ τινος πλαγίου γηλόφου, ἐπερειδομένη εἰς αὐτὸν, καὶ ἐκτεινομένη εἰς τὴν Πεδιάδα καὶ πρὸς τὸν Ποταμῖσκον Ἀΰμυρον, ὅστις διατρέχων μὲ βοῆν τὴν ἄκραν τῆς Πόλεως, χύνεται εἰς τὴν Λίμνην Κάρλαν. Εἰδὼ βλέπομεν εἰς σχημα Ὀσπήτια ἐνοικουσῶν 800. Ἑλληνικῶν Οἰκογενειῶν, ὅπου ἐκτὸς τῆς Ἀρχιεπισκοπικῆς Ἐκκλησίας ἦν ὁ ἐνθάδε ἔδρευων Ἀγίος Δημητριάδος συνεχῶς ἐπισκέπτεται, εἶναι καὶ ἄλλαι Ἐκκλησίαι, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ περὶ τὴν ἄκραν τῆς Πόλεως πρὸς τὸν ὑποβοῶζοντα Ποταμῖσκον κειμένη εἰς μνήμην τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου, εἶναι ἀξιωματιμύουτος, ἐκ τοῦ διότι κατ' Ἐτοσ ἐν καιρῷ τῆς Ἐορτῆς τοῦ Ἀγίου γίνεται εἰς αὐτὴν λαμπρὰ Πανήγυρις. Ὁμοίως διαπρέπει ἐνταῦθα καὶ τὸ ἤδη νεοσυνηθὲν Ἀλληλοδιδασκτικὸν Σχολεῖον. Διὰ τὴν φιλοπονίαν τῶν

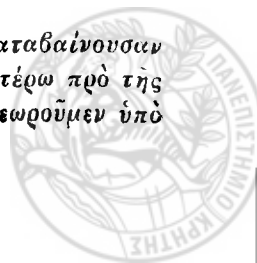
Υ΄φαντουργῶν Ἐλλήνων ὑφαίνονται ἐδῶ μεταξω-
τὰ γυτιλία, ἀλατζιάδες καὶ διάφορα ποικιλωτὰ
ὑφάσματα· σῶζονται ἔτι ἐκ τῶν πολλῶν μόνον
δύο Βαφεῖα, καὶ διὰ τὰς ἐν αὐτῇ πολλὰς Μω-
ρέας ἐξάγεται καὶ ἰκανὸν μετάξι. Ἐν τῇ Πόλει
ταύτῃ καθ' ἑκάστην Σάββατον γίνεται ἐβδομαδιαία Πα-
νήγυρις, ὅπου συνάζονται ὅλα τὰ Χωρία τῆς. Πρὸς
τούτοις δὲ φέρει τὸ ἔδαφός τῆς διάφορα γεννήματα
καὶ οἶνον ἰκανὸν, πλην ὅχι καὶ ποιότητος καλῆς.
Ἐδῶ παρατηρεῖται καὶ τὸ κλίμα, ὅτι δὲν ἔχει
τρόπον τινα ἐκείνην τὴν εὐκρασίαν τοῦ ἀέρος, ὡς
εἰς τὰς προηγουμένας ὄρεινὰς Κωμοπόλεις τοῦ
Κισσάβου, καὶ τοῦτο προέρχεται, καθότι περικυ-
κλοῦται ἀπὸ Τοποθεσίαν βαλτώδη.

Ἡ Ἀγυιὰ βέβαια ὑπολαμβάνεται τώρα ὡς
ἡ Πρωτεύουσα τῆς Θεσσαλομαγνησίας, καὶ εἶναι ὡς
ἓνας Κῆπος, καθὼς ὁ Πουκεβήλλιος λέγει, εἰς ὀλι-
γάνθρωπον ἐρημίαν. Αὕτη ἡ Ἐλληνικὴ Χωραρχία
κεῖται ἐδῶ ὑπὸ ἐνὸς ὡραίου Κλίματος, ἐν τῷ μέσῳ
μίας ἀπὸ Χωράφια ερωμένης Πεδιάδος, καὶ ποτί-
ζομένης ἀπὸ Πηγῶν καὶ Ρ' ὑάκας, τῆς ὁποίας τὴν
ἰσορίαν μᾶς δίδει ὁ εἰσαχθεὶς Συγγραφεὺς εἰς τὰ
ἀκόλουθα λόγια : „Ἐδῶ ἡμπόρουν 6000. Οἰκή-
τορες νὰ ἐνωθοῦν ἓνας μετὰ τοῦ ἄλλου διὰ τῆς
θρησκείας καὶ τῶν συμφερόντων, καὶ νὰ ζήσουν
ὡσάν εἰς μίαν δευτέραν Ἐδέμ. Ἡ Γῆ τοὺς ἔδωκε
θησαυροὺς, οἱ ὅποιοι διὰ τὴν χρείαν των ἦτον
ἄρκετοὶ, καὶ αἱ τέχναι ἐπέδωκαν μὲ αὐτοὺς, ἀλλ' ἡ
αἰσχροκέρδεια ἐκίνησεν ἄλλα συμφέροντα· ἀντὶ
νὰ ἐξάγωσιν ἀδούλευτον μετάξι καὶ βαμβάκι, κα-
θὼς καὶ ἄλλοτε ἐσυνήθιζον, ἀπεφάσισαν, νὰ τὰ
γνέθωσι καὶ νὰ τὰ βάφωσι, καὶ ἐσχετίσθησαν μὲ

ἔξωτερικοὺς συνδέσμους ἐπιτυχόντες δὲ τούτου, ἐδόθησαν ὅλοι οἱ Ἀγριῶται εἰς τὴν ὑφαντουργικὴν καὶ βαφικὴν, καὶ ἀμέλησαν τὴν γεωργικὴν. Μεταβαλθεῖσης δὲ τῆς χρηματικῆς κατασάσεώς των ἐπὶ τὰ κρείττω, ἀντὶ νὰ κρῦψωσι ταύτην οἱ τότε καὶ ἐπὶ Βελῆ Πασσᾶ κατὰ τὴν φρόνιμον πρόνοιαν τῶν πάλαι Χριστιανῶν, ἀννψώσαντες τὰς χαμηλὰς Κατοικίας των εἰς Παλάτια, ἐφῆλκυσαν τὰ φθονερά ὄμματα αὐτοῦ τοῦ Πασσᾶ, ὥς μετὰ τὰ βαρῆα δοσίματα καὶ διὰ τῆς μεσολαβουσαίας ἐγχωρίου διχονοίας, ἔπεσαν εἰς χρεωκοπίας, ὥς κατηδαφίσθησαν καὶ τὰ Βαφεία, καὶ ἠφανίσθησαν, ὥς καὶ οἱ γείτονές των Ἀμπελακιῶται. Ὅλη ἡ Χωραρχία τῆς Ἀγριᾶς περιέχει 24. Χωρία μὲ περίπου 6000. Ἐλληνικὰς καὶ ὀλιγίσας Ὄθωμανικὰς Οἰκογενείας· τὸ ἔδαφος τῆς καλλιεργεῖται πάλιν, καὶ ἀντιπληρῶνει τοῦ Γεωργοῦ τὸν κόπον μὲ μίαν κατ' ἔξοχὴν πλουσίαν φυσικὴν εὐλογίαν.

Μυρταὶ ἐνθυμήσεις ἀνακαλοῦνται εἰς ταύτην τὴν Τοποθεσίαν· μ' ὅλον τοῦτο ἡμεῖς πρέπει ἀπὸ ἐδῶ νὰ κάμωμεν μίαν ἐπιστροφὴν κατὰ τὴν προειρημένην Κοιλάδα τῶν Τεμπῶν, διὰ νὰ σημειώσωμεν καὶ τὰ Κονιαροχώρια μὲ τινα Ἐλληνικὰ Κωμῆδρια, τὰ ὁποῖα κεῖνται εἰς τὰ δυτικομεσημβρινὰ Ρῖζα τῆς Ὀσσης· ἐπειδὴ ἀδύνατον εἶναι νὰ τὰ παραβλέψωμεν, διὰ τὸ νὰ ἦναι μέσον τούτων ἡ ὁμαλὴ Στράτα, ἀκολουθοῦσα τὴν ἄκραν τοῦ Βουνοῦ ἀπὸ τὴν Δευτερεύουσαν τοῦ Κισσάβου πρὸς τὴν αὐτοῦ Πρωτεύουσαν.

Μετὰ τὴν ἔξ Ἀμπελακίων καταβαίνουσαν 1. ὥρας λιθόσρωτον Ὀδὸν, ἣν ἀνωτέρω πρὸ τῆς εἰσοδοῦ τῶν Τεμπῶν ἀναφέραμεν, θεωροῦμεν ὑπὸ

τὴν σκέπην τοῦ Κισσάβου ἐν πρώτοις: τὸ προῆ-
 ρηθὲν Μικρὸν Κεσιρλί μὲ τὸν τούτῳ πλα-
 γίως κείμενον ἀμελημένον Ἀγριοελαιῶνα· πρὸς
 τοῦ Χωρίου τὰ νῦτα ὑψοῦται ὁ Κίσσαβος βρα-
 χοειδῶς. Πλησίον αὐτοῦ (παράμερα τῆς Ο΄δοῦ)
 κεῖται ὑπὸ τὴν Ο΄σαν τὸ Πουρνάρι μὲ Ἀγριοε-
 λαίας καὶ νικοτιανὴν (τουτούνη) ἀξιόλογον. Εἶτα
 διαβαίνοντες τὸν Ρ΄ύακα Γκαλάμτζιαν μεταξὺ σκιε-
 ρῶν πυκνῶν Θάμνων ἐπὶ τὸν τόπον λεγόμενον
 Μπουρνάρι (Πηγάδι), φθάνομεν εἰς ὥραν 1. τὸ
 Μεγάλον Κεσιρλί, τὸ ὁποῖον εἶναι καλοκείμε-
 νον Κονιαροχώριον πλησίον τινῶν εὐθαλῶν καὶ ὑψη-
 λῶν δένδρων, ἐπερειδόμενον εἰς τὸ ῥιζὸν τῆς Ο΄σης,
 ἐκ τοῦ ὁποῖου ὁ ἀρχόμενος ὄρεινός Δρόμος ἀνα-
 βαίνει εἰς τὴν Σηλαιάν. Τὸ διατρέχον Ρ΄νάκιον
 διὰ τῆς ἐνταῦθα αὐλῆς τοῦ Τζιαμίου διαδροσιζόν,
 φυλάττει εἰς παντοτεινὴν τρυφερότητα τὴν πρασι-
 νάδα τῆς. Ἐν τούτῳ τῷ Χωρίῳ γίνεται κατὰ Πα-
 ρασκευὴν ἑβδομαδιαία Πανήγυρις, ὅπου συνέρ-
 χονται οἱ τὰ περίξ τοῦ Κισσάβου. Εἰς τοὺς περὶ
 τὴν Κώμην ὠραιοπρασίνους Κήπους ἐν καιρῷ τοῦ
 Τρύγου κρέμονται εὐειδῆ καὶ ἐλκύοντα τὸν Δια-
 βάτην σαφύλια (τουρκισὶ μπαρμάκια)· ὁμοίως εὐρί-
 σκονται ἐνταῦθα μῦλοι καὶ εὐφορα Χωράφια.
 Εἰς τὴν Τοποθεσίαν τούτου τοῦ Μεγάλου καὶ τοῦ
 προτητερινοῦ Μικροῦ Κεσιρλίου λέγουσιν, ὅτι ἦτον
 ποτὲ ἱερὰ Μοναξήρια, ὅθεν καὶ φέρουσι τὴν ἐπω-
 νυμίαν τῆς ἱερότητος, διότι τουρκισὶ ὁ Γερομόναχος
 λέγεται Κεσίς, ὅθεν καὶ Κεσιρλί ὁ Γ΄ερότοπος.

Ἐκ τοῦ Μεγάλου Κεσιρλίου ἅμα περὰση τις
 εἰς διάσημα $\frac{1}{2}$ ὥρας τὸν παρατρέχοντα Δάκκον,
 ἐμβαίνει εἰς τὸ Σαρλίκι. Μετὰ 1. ὥραν ἀκο-

λουθει τὸ Πρόϊθας με εὔσπαρτα Χωράφια φέροντα ἀξιόλογον σίτον. Πορρωτέρα 1. $\frac{1}{2}$ ὥραν κείται ἡ Μαρμαρία εἰς ἐξαίρετον Τοποθεσίαν με Χωράφια καὶ Μύλους, τῆς ὁποίας ἡ ἀναβαίνουσα τὸν Κίσαβον Ὁδὸς φέρει εἰς τὴν Σιλίτζιανην. Ἐπομένως ἀπαντῶμεν τὴν Τζούξιανην Ἐλληνοχώριον με ὀλίγα Ὀσπήτια καὶ ἐν ἑκ τοῦ Βελῆ Πασσᾶ Παλατίδιον. Τοῦτο συναριθμεῖται εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν τοῦ Δημητριάδος, ἔχον ὡραίας πρασιάς, τὰς ὁποίας ἐκλέγουσιν οἱ Ποιμένες πρὸς τροφὴν τῶν ποιμνίων των.

Ἐδῶθεν ἀφίνοντες τὰ Ῥιζὰ τῆς Ὀσσης, καὶ κινούμενοι πρὸς τὴν Πεδιάδα, φθάνομεν εἰς τὸ Χωρίον Δουγάρι, ἐκ τοῦ ὁποίου κτυπῶμεν τέλος πάντων τὸν δρόμον μας πρὸς τὰ μεσημβρινότερα, διὰ νὰ ἐπισκεφθῶμεν ἀκόμη καὶ τὴν ἐνθάδε γειτνιάζουσαν Κωμόπολιν Δέσιανην, τὴν πλησιόχωρον με τὴν Ἀγυιάν. Αὕτη κείται ἐπὶ τὴν βορειοανατολικὴν ἄκρην τῆς Λίμνης Βοιθηίδος, καὶ οὐ μακρὰν τῆς Ὀσσης εἰς τόπον πεδινὸν, κατοικουμένη ὑπὸ φιλέργων Ἐλλήνων, τῶν ὁποίων τὴν προσάσιαν ἔχει ὁ Ἅγιος Δημητριάδος. Τὸ ἐν μέσῳ τῆς Λίμνης ὑδροτεχνουργικὸν Ὀικοδόμημα, ὅπου ποτὲ ἔκτισεν ὁ Βελῆ Πασσᾶς, εὐρίσκεται εἰσέτι εἰς καλὴν κατάστασιν. Αὕτη ἡ Κωμόπολις, πιθανὸν, νὰ ἦναι ἡ παλαιὰ Μελίβοια Πόλις, ἣτις ἔκειτο πλησίον τῆς Βοιθηίδος Λίμνης εἰς τὴν ὑπώρειαν τῆς Ὀσσης, ἐπαινετὴ διὰ τὴν καλλίστην πορφύραν, ὅπου εὔγαζεν, ἡ Πατρίς Φιλοκλήτου τοῦ Συντρόφου τοῦ Ἡρακλέους. Τὰ Ἐλληνοχώρια Γερακάρι, Βαθύρμον, καὶ Μαλαθριά ἀνήκουν εἰς τὰ περὶ τῆς Τοποθεσίας ταύτης.

Ἐκ τῆς παρεκβάσεως ταύτης ἀναχωροῦντες, ἐπαναστρέφωμεν πάλιν εἰς τὴν Ἀγυιάν, ὅπου ἐξακολουθοῦμεν τὸν ὑπὸ τοῦ Θερμαϊκοῦ Κόλπου βρεχόμενον ἀνατολικὸν Κλάδον τοῦ Κισσάβου.

Τὸ πρῶτον προσκαλούμενόν μας ὄρεινόν Χωρίον εἶναι ἡ Νεβόλιανη μὲ περίπου 100. Ὅσπητια Ὑφαντουργῶν Ἑλλήνων, καὶ τὸ αὐτῇ γειτνιαζόν Μονασήριον. Μακρότερα ἄνω τοῦ ὄρους συρόμεθα εἰς ἓνα σημαντικώτερον Ἑλληνοχώριον λεγόμενον Θανάτου, ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ ὕψος ἐκτείνεται ἡ ὄρασίς μας πρὸς τὴν μακρόθεν Θάλασσαν, τῆς ὁποίας αἱ ὄρειναὶ ὄχθαι ἀπέχουσιν ἐντεῦθεν 1. $\frac{1}{2}$ ὥραν. Ἡ θέσις αὐτοῦ κεῖται ἐπὶ ἐνὸς Κλωναρίου τῆς ὄσης εἰς ὠραία Δάση Μωρεῶν καὶ πολλαπλάσιον ἀμπελουργίαν, τοῦ ὁποίου οἱ φιλόπονοι Κάτοικοι ὑφαίνουν φυτιλία, θρέφουν κουκούλια, καὶ ἐκκομίζουσι κρασί, τὸ ὁποῖον φημίζεται ὡς ἐξαιρετικὸν πόμα· τὰς δὲ Ἐκκλησίας των προσατεύει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δημητριάδος. Ὅς εἰς τὸ πλησίον ῥέων Ποταμίσκος, ὅσος διατέμνει τὸ ὄρος, καὶ διεκκλίπτει εἰς τὴν Θάλασσαν, εἶναι ἡ Παιλιωραία· καὶ τὸ ὀλίγον τι ὑψηλότερα προσηδοῦν ἀπότομον Ἀκρωτήριον, τὸ ὁποῖον κτυπᾷ ἡ Θάλασσα μὲ τὰ κύματά της, καλεῖται Δερματὰς ἢ Κάβος τοῦ Κισσάβου.

Ἀφ' οὗ ἐρέψωμεν τοὺς ὄμους πρὸς τὸ Ἀκρωτήριον καὶ περάσωμεν τὸ Ποταμάκι Κόκκινον Νερόν, ὅπερ ἐνροφᾷ ἡ Θάλασσα, μᾶς φέρει ὁ δρόμος εἰς τὴν παραθαλάσσιον Κώμην Καρύτζαν (Εὐρημένας) τὴν ἕως 6. ὥρας μακρὰν κειμένην ἀπὸ τὰ Ἀμπελάκια, πλησίον Συκιῶν καὶ Μωρεῶν μὲ περίπου 150. Ὅσπητια καὶ Ἐκκλησίας ἱκανάς, αἱ

ὅποιαι χαίρουσι τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἀρχιερέως τῶν Πλαταμῶνος, καὶ τῆς ὁποίας οἱ Οἰκήτορες Ἑλληνες εἶναι Θαλασσοπόροι. Ἡ Καρύττσα εἶναι συχνοεπίσκεπτος διὰ φορτοξυφόρτωσιν τῶν καραβίων, τρόπον τινα Ἀποθήκη (Σκάλα)· μάλις ἐχρημάτισεν ὡς τοιαύτη εἰς τὴν ἀκμὴν τῶν Ἀμπελακίων· ὅθεν ἐφέροντο πόσότητες δεγκίων μὲ νήματα ἐμβαρκαριζόμενα διὰ τοὺς Εὐρωπαϊκοὺς Φόρους (Πιάτζας).

Ὅταν ἐπιστρέφῃ τις διὰ τῆς Σειρᾶς τῆς Ὀσσης καὶ τῶν Κλάδων της, παρασαίνεται τὸ Περιγιάλιόν της εἰς τὴν ὄρασιν τοῦ Ὀδοιπόρου. Ἀπὸ τοῦτο τὸ Περιγιάλιον τῆς Μαγνησίας φαίνεται ἢ Χερσόνησος Παλλήνη (Κασάνδρα) μὲ τοὺς πρᾶσινοὺς Λόφους της, καὶ ἀπὸ μακρὰν περικλείει τὸ Ὄρος Ἀΐθως ταύτην τὴν λαμπρὰν θεωρίαν.

Κατελθόντες ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ Κισσάβου, κινούμεθα τὸν ἀνήφορον τῆς Ἀκροαιγιαλίας ταύτης, σημειοῦντες τὸ Οἰκονομεῖον, Μοναστήριον ἐπίσημον κείμενον ἐπὶ τινος Βουνοῦ τῆς Σειρᾶς τοῦ Κισσάβου 1. ὥραν ἀπέχον ἀπὸ τὴν Θάλασσαν, ὅπερ μᾶς φαίνεται ἐπίσης ἀξιοεπίσκεπτον. Τοῦτο τὸ περίβλεπτον καὶ περιτοιχισμένον Οἰκοδόμημα, εἶναι θεμέλιον βασιλικὸν περίπου χιλίων χρόνων παλαιόν. Ἐν τῷ μέσῳ σέκει ἢ εἰς εὐγενῆ σῦλον κτισμένη Ἐκκλησία μὲ τὸν λαμπρὸν Θόλον της, ἣτις εἰς τὴν αὐτὴν πεπαλαιωμένην κατάσασίν της, δύναται νὰ ὀνομασθῇ ὡραία, φέρουσα τὴν μνήμην τοῦ Ἀγίου Δημητρίου. Αἱ ἀένναι Βρῦσαι πηγάζουσαι ψυχρὰ ὕδατα, καὶ ἡ τερπνὴ πρόσοψις τῆς Θαλάσσης, προσελκύουν πολλοὺς ἐκ τῶν Περιχώρων Κατοίκους εἰς τὴν Εὐρτήν

τοῦ Ἀγίου. Μόνον 3. Γερομόναχοι κατοικοῦν τὸ Μοναστήριον, τὸ ὁποῖον ἐπισκέπτεται ὁ Ἀγιος Πλαταμῶνος. Κάτωθεν τοῦ Μοναστηρίου τούτου εὐρίσκονται διάφορα Ἐρείπια ἀρχαίων Μοναστηρίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων φαίνεται καὶ Μύλος τις.

Ἀφ' οὗ κάμη τινὰς 1. ὥραν δρόμου ἐπέκεινα τοῦ Οἰκονομείου τῆς ἄκρας τοῦ Αἰγιαλοῦ, ἔρχεται εἰς τὴν Φτέρην (Σπήτι)· ἐδῶ εἶναι ἡ Ἀπόβασις (Σκάλα), εἰς τὴν ὁποίαν συχνάζουν τὰ Καρτζιότικα καράβια· περὶ αὐτὴν εὐρίσκεται καὶ ἡ Ἀλυκὴ (Τούζλα), ὅπου ἐξάγεται τὸ ἄλας. Ἀπ' ἐδῶ ἀκολουθοῦντες τὸν δρόμον δι' ἀνωμάλου Πεδίου καὶ κατὰ τὸ Περιγιάλιον σχεδὸν ἄλλην 1. ὥραν διάστημα διάγοντες, προχωροῦμεν ἕως εἰς τὸ Στόμα τοῦ Πηνειοῦ, ἀντικρὺ τοῦ ὁποίου μᾶς προσμένει τὸ Μακεδονικὸν Σύνορον· πλὴν ἡμεῖς δὲν ἀπερνοῦμεν ἐκεῖ, ἀλλὰ θεωροῦμεν τὴν μὲ Ἀγριοελαίας κατάφυτον καὶ ὀπωσοῦν καλλιεργημένην Πεδιάδα, διὰ τῆς ὁποίας σιγανορέων οὗτος ὁ Ποταμὸς, πλατύνεται καὶ ἐξαπλώνεται, μὲ ὄφιοειδεῖς περιπλοκάς του κυλίνεται ῥιπτόμενος εἰς τὴν Θάλασσαν.

Ἐντεῦθεν διευθύνομεν τὴν ὁδοιπορίαν μας ἄνω ποταμοῦ πρὸς τὴν προγραφθεῖσαν Κοιλιάδα τῶν Τερπῶν, ἣτις μᾶς ἀνοίγει μακρόθεν τοὺς κόλπους της, διὰ νὰ μᾶς ξαναδεχθῇ τερπνότετα.

Ὁ ἐκ τοῦ Στομίου τοῦ Πηνειοῦ ἀνωακροποτάμιος Δρόμος μᾶς φέρει διὰ τῆς ὥραιας Πεδιάδος του, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπαντῶμεν καὶ Βιβάριον (Λιθόσρωτον Λίμνην) πολυάσχολον διὰ τοὺς ἰχθυεύοντας. Ἐκ τούτου τοῦ Βιβαρίου ὀδεύοντες 1. ὥρας διάστημα, ἐμβαίνομεν εἰς τὸ

Νυκτηρέμι Ε'λληνοκώμιον μέ τινας Καλύβας, κείμενον ἐπὶ εὐφορωτάτης γῆς, τὴν ὁποίαν ἐργάζοντες ἀκαμάτως οἱ ἐν αὐτῷ Ε'λληνοχωρικοὶ, ἀπολαμβάνουσιν ἀρκούντως τὰ πρὸς τὸ ζῆν· θρέφουν ὡσαύτως χοίρους, γίδας καὶ μελίτσας, καὶ εἶναι ὑπὸ τὴν Ε'πισκοπὴν τοῦ Ἀ'γίου Πλαταμῶνος. Εἰς τὰ πέριξ τούτου νὰ εὐρισκῆται καὶ Κώμιον Ἀ'χυρωναίς.

Τοῦτον τὸν Δρόμον διαβαίνοντες, καὶ ἐξακολουθοῦντες τὸν ἐξ ἀρισερῶν ἀνηφορικῶς, παίρνομεν τὸ Μονοπάτι $\frac{1}{2}$ ὥρας διάστημα ἕως τὴν λεγομένην Μπέην, ὅπου καὶ Πύργος τις σώζεται. Ἀ'π' ἐδῶ εἰς ἄλλης $\frac{1}{2}$ ὥρας διάστημα ἔρχεται εἰς θεωρίαν τὸ ἀπὸ 40. Ὅσπῆτια γεωπόνων Ε'λλήνων συνισάμενον Κωμίδριον Λασποχωρι, καὶ ὑποκείμενον εἰς τὸν Ἀ'γιον Πλαταμῶνος. Ἐ'ντεῦθεν πηγαίνοντες ἄλλην $\frac{1}{2}$ ὥραν διάστημα, φθάνομεν εἰς τὴν Ξυλογέφυραν τοῦ Πηνειοῦ· οὐ μακρὰν καὶ ἀνωτέρω ταύτης βλέπει τις τὴν προῆρηθεῖσαν παλαιὰν Λιθόκτισον Γέφυραν κρημνισμένην, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέχει ἢ ἐν Κοιλάδι τῶν Τεμπῶν Κώμη Χασὰν Μπαμπᾶ διάστημα $1\frac{1}{2}$ ὥρας. Ἡ Γέφυρα αὕτη ἐσυνίστατο ἀπὸ 20. καμάρας, τὴν ὁποίαν οἱ λίθοι τῶν Ε'λληνικῶν Ναῶν εἶχον ἀναστήσει. Πέριξ ταύτης εἶναι καὶ ἐν Ξενοδοχείον.

Τέλος πάντων ἀκολουθεῖ εἰς τὸ πλησίον ἢ Διάβασις τοῦ Ποταμοῦ Πηνειοῦ, ἣτις γίνεται διὰ τῆς ἐπίτηδες ἐδῶ εὐρισκομένης ὀλκᾶδος (καρβίου) πλησίον τοῦ Δερβεντίου (περὶ τῆς ὁποίας Διάσεως καὶ ἐν τῇ Πεῤῥαιβίᾳ εἶπομεν)· ἐδῶ εἶναι τὸ τελευταῖον Ὄριον τῆς Θεσσαλίας, καὶ ὁ Ὄδοιπόρος

ἔξακολουθεῖ αὐτοῦθεν τὸν δρόμον του διὰ τὸν Πλαταμῶνα, τὴν πρώτην συνορικὴν Μακεδονικὴν Πόλιν.

Ἐδὼ κλείομεν τὰ Σύνορα τῆς Θεσσαλίας, ζητοῦντες ἀπὸ τοῦς Φιλιαναγνώσας τὴν μετριοφροσύνην των διὰ τὰ ἐνδεχόμενα παροράματα τῆς ἀγνοίας, καὶ ἀδυναμίας, ἀφορῶντας εἰς τὸ πρόθυμον τῆς προσφορᾶς. Βλέπων δὲ τὴν εὐαρέσυσίν των κατὰ τοῦτο, θέλω κινηθεῖ μὲ τὸν κάλαμόν μου καὶ εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Μακεδονίας· περιγράφων καὶ αὐτὴν μὲ ὅσην ἀκρίβειαν δυνηθῶ, διὰ νὰ δείξω καὶ εἰς ταύτης τοῦς Οἰκήτορας: πόσον σέβομαι τὴν ἀρετὴν, καὶ τὰ κατορθώματα τῶν μεγάλων Ἄνδρῶν της, καὶ τὴν νῦν δεικνυομένην πρὸς τὰς μαθήσεις περίθαλψιν τῶν Μουσῶν.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΤΗΣ

Θ Ε Σ Σ Α Λ Ι Α Σ.

ΜΙΚΡΑ ΣΕΙΡΑ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ

Τ Ο Υ

Α Ρ Χ Ι Π Ε Λ Α Γ Ο Υ Σ .

Ἐν τῷ τέλει τῆς Θεσσαλίας θέλω προσθέσει ἀκόμη καὶ τὰ εἰς τὴν γειτονίαν παρακείμενα Νησιά, τὰ ὅποια συνήθως ἀνήκουν εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος τῆς Ἑλλάδος· ἐπειδὴ δὲ καὶ εἶναι διεσπαρμένα οὕτω πλησίον εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὡς νὰ ὑπάρχουν Μέρος αὐτῆς, δὲν θέλω νὰ τὰ παραβλέψω· ὅθεν ἐκθέτω καὶ αὐτὰ ἐνταῦθα συντόμως, καὶ κείσθωσαν ἐν εἴδει ἐπεισοδίου καὶ ἐπιλόγου τῆς ὅλης Θεσσαλείου Χωρογραφίας.

Αὕτῃ ἡ Σειρὰ τῶν Νήσων εὐρίσκεται εἰς τὴν εἴσοδον τῶν Κόλπων τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ τοῦ Βώλου, τὰ ὅποια ἔλκονται πρὸς ἀνατολὰς τῆς Χερσονήσου Μαγνησίας εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, καὶ διαιροῦν τὰ ὕδατα μεταξὺ ἄρκτου καὶ ἀνατολῆς: ὃ ἐστὶ τὸ θαλάσσιον Ὄριον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, ἀπὸ τῆς Ὀθωμανικῆς Λεσπο-

τείας. Αὐτὰ πρότερον μὲν ἀποτελοῦσαν ἓνα ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ναυάρχου τῶν Ο'θωμανῶν ἐξαρτούμενον Κύκλον, εἰς τὰ ὁποῖα ἦσαν μόνοι δι' Ἑλληνας Κύριοι· λαβόντες δὲ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἐπαναστάσεως μέρος, συνετάχθησαν εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ ἐν Ἑ'τει 1832. Συνέλευσιν μετὰς λοιπὰς ὑπὸ τὴν ὑπεράσπησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Αὐτὰ ἀριθμοῦνται ἕως 14, τὰ ὁποῖα θέλω ἀναφέρει κατὰ τάξιν, καθὼς ἀκολουθοῦσιν, ὡς πρὸς τὴν Τοπογραφικὴν θέσιν των ἀπὸ δυσμῶν πρὸς βορειοανατολὰς ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου· καὶ δὴ προσπλέομεν εἰς

Σ κ ί α Δ ο υ .

Πρώτη τῶν Νήσων τῆς Σειρᾶς ταύτης εἶναι ἡ Σκιάθος, ἣτις κεῖται μεταξὺ τῆς Χερσονήσου Μαγνησίας, ἀντικρὺ τοῦ αὐτῆς Ἀκρωτηρίου καὶ τῆς Νήσου Σκοπέλου, οὐ μακρὰν καὶ ἀπὸ τὴν Νήσον Εὐρίπου, ἀφισαμένη πρὸς βορρῆαν ἀπὸ τῆς βορείας Ἀκρας τῆς Εὐρίπου 20. μίλια κατὰ τὸν Μελέτιον. Αὐτὴ ἔχει σχεδὸν σχῆμα τετράγωνον, καὶ ἡ περιφέρειά της εἶναι 5. μίλια Γερμανικὰ ὑπὸ τὸν 37° 10' βορ. Πλάτ. καὶ 41° 15' ἀνατολ. Μήκ. Ταύτην ὠρίζαν οἱ Βενετοὶ ἀπὸ τοὺς 1154, ἕως τοὺς 1538, καὶ εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον τὴν ἐκυρίευσαν οἱ Τοῦρκοι, καὶ πάλιν ἐν Ἑ'τει 1600. τὴν ἐπῆραν οἱ Βενετοὶ, καὶ ἤδη μεταβάσα ἐκ τοῦ Ο'θωμανικοῦ Κράτους εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν, χαίρει τὴν παρουσίαν τοῦ νέου τῆς Ἑλλάδος Θρόνου. Ἡ Νῆσος οὗτη εἶναι μὲν ὁπω-

σοῦν ὠραία, δασώδης, οὐ πολλὰ βουνώδης, καρποφόρος, καὶ κατοικουμένη, ἀλλὰ κακωκοδομημένη· εὐπορεῖ ἀπὸ Ἀμπέλους, Συκαῖς, καὶ Ἐλαίας· θρέφει πολλὰς γίδας, τῶν ὁποίων τὸ κρέας εἶναι ἀξιόλογον, καὶ ἡ ψαρική της εἶναι ἐπικερδেসάτη. Τὸν παλαιὸν καιρὸν εἰς τὴν Σκιάθου διέπρεπον δύο Πόλεις χωρὶς τῶν Χωρίων τὴν ἐπαρίθμησιν· τὴν σήμερον δὲ μόλις μία ἄσημος Κωμόπολις σώζεται ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ὀνόματος Σκιάθου, καὶ ἐν Χωρίον καλούμενον Στροφυλιά. Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ταύτης εἶναι μία πέτρα με παλαιὰς ἐπιγραφὰς, ἡ ὁποία ὑπουργεῖ ὡς ἁγία Τράπεζα· ταύτας τὰς ἐπιγραφὰς πολλοὶ πεπαιδευμένοι Περιηγηταὶ ἐκοπίασαν ἀντιγράψαντές τας· εἶναι τετιμημένη μεθ' ὄνον Ἐπισκόπου, ὅστις πρότερον ὑποτελοῦσεν ὑπὸ τὸν ἐν Θεσσαλίᾳ Μητροπολίτην Λαρίσσης, ἔχων εἰς τὴν Σκόπελον τὴν Καθέδραν του. Τὰ Ἐρεῖπια τὰ εἰς τὴν Νῆσον ταύτην εὐρισκόμενα, ὑπάρχουσι τῆς ὑπὸ Φιλίππου κρημισμένης Πόλεως της, πιθανὸν, τῆς ἀρχαίας Ἀήτης, νῦν Ὠραιοκάσρου λεγομένης. Τὸ δὲ εἰς αὐτὴν ἐν ἰσθμῷ κείμενον Φρούριον ὀνομαζόμενον Ἀγίος Γεώργιος ἀντικρὺ τοῦ Κολοιοῦ, ἐχαλάσθη εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Βενετῶν ἐσχάτην ἄλωσίν της. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἑλλήνων Οἰκητόρων ὅλης τῆς Νήσου συμποσοῦται περίπου τῶν 1000, οἵτινες εἰσιν Ἀπόγονοι Θεσσαλῶν, ἄνθρωποι ἡσυχοί, φιλόπονοι, φιλότεχνοι καὶ εὐπροσήγοροι.

Ἐκ τοῦ Λιμένος τῆς Σκιάθου διευθύνομεν τὸ σκάφος πρὸς τὴν ἀκόλουθον Νῆσον ἣτις καλεῖται

Σ κ ό π ε λ ο ς.

Αὕτη κεῖται μόνον 10. μοίρας ἀνατολικότε-
 ρως ὑπὸ τοῦ ἰδίου Πλάτους, καὶ εἶναι ἀποχωρι-
 σμένη μόνον διὰ μέσου ἐνὸς μὲ σκοπέλου εἰσπαρ-
 μένου Πορθμοῦ ἀπὸ τὴν Σκιάθου, ἀπὸ τῆς ὁποί-
 ας διῆσεται μίλια 5. κατὰ τὸν Μελέτιον· εἶναι
 ἐξοχωτέρα πασῶν τούτων τῶν Νήσων, καὶ ἐπιση-
 μοτέρα διὰ ἄλλα πολλὰ φυσικὰ προτερήματα·
 εἶναι μακροειδῆς, ἐκτεινομένη ἀπὸ βορρᾶν πρὸς με-
 σηβρίαν, καὶ ἔχουσα περίμετρον μιλίων Γερμα-
 νικῶν 8. Καὶ αὕτη ὡς ἡ προειρημένη Νῆσος ἔχει
 θαυμασίαν τινα ποιότητα· εἶναι ὠραία, εὐφορος
 μὲ καλλίσας Ἀμπέλους φυτευμένη, βουνώδης,
 δασώδης, ὑδατώδης, ἔχουσα ἀέρα λίαν εὐκρατον,
 καὶ εἶναι τῷ ὄντι χαριέστατον καὶ ἡδονικώτατον
 Νησίδιον· εὐγάζει ἀξιόλογα πορτουκάλια, κίτρα,
 ἐλαίας, σῦκα, μετάξι· καὶ ὁ οἶνος τῆς εἶναι ἐξα-
 κουσὸς καὶ περίφημος. Τὸ ἐνταῦθα Βουνόν τῆς,
 τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται Δέλφιον, ὑψοῦται πρὸς
 τὰ ἄνω εἰς σχῆμα λόγχης. Ἐχει ἡ Νῆσος 3. Λι-
 μένας: τὸν Στάφυλον, Πάνορμον καὶ
 Ἀγνώταν, τοὺς ὁποίους σπανίως ἐπισκέπτονται
 οἱ Ναῦται, διὰ τινα ὡς φαίνεται εἰς ἡμᾶς ἄγνω-
 ζον αἰτίαν. Ἡ Πρωτεύουσα τῆς Νήσου εἶναι ἡ
 ὁμώνυμος Πόλις Σκόπελος, κειμένη εἰς τὸ βο-
 ρειοανατολικὸν μέρος τῆς Νήσου μὲ Λιμένα καλόν,
 πλὴν σπανίως βλέπει τινὰς καὶ εἰς αὐτὸν καρά-
 βια νὰ ρίπτουσι τὰς ἀγκυράς των. Ἐπ' αὐτῆς
 εὐρίσκεται καὶ ἡ Ἐπισκοπικὴ Καθέδρα τοῦ ἐπι-
 σκοπεύοντος Ἀγίου Σκιάθου καὶ Σκοπέλου.

Εἶναι πρὸς τούτοις ἐδῶ καὶ μερικὰ Μοναστήρια, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀ' γίου Γ'ωάννου τοῦ Προδρόμου εἶναι ἄξιον μνήμης, ἐπειδὴ κεῖται ἐν αὐτῷ τὸ ἱερόν λείψανον τοῦ ποτὲ ἐδῶ ἐπισκοπούσαντος Ἀ' γίου Ρ'ηγίνου, καὶ ἕως 12. Ε'κκλησιαί, εἰς τὰς ὁποίας διαλάμπει ὁ ὑπερυψούμενος Σταυρός. Περὶ τὸ βόρειον μέρος τῆς Νήσου κεῖται καὶ τὸ Κωμίδριον Γλῶσσα. Ἡ Νῆσος Σκόπελος ὄχι μόνον τώρα, ἀλλὰ καὶ πρότερον ὑπὸ τὸ Κράτος τὸ Ὄθωμανικὸν οὔσα, ὀλίγην κοινωνίαν εἶχε μὲ αὐτὸ, καὶ ἀπελάμβανε τρόπον τινα ἐκ ταύτης τῆς ἀφορμῆς κάποιαν ἀνεξαρτησίαν· ὅθεν ἄξιον ἀπορίας εἶναι: πῶς δὲν ἐπαρακινήθησαν τότε περισσότεροι Ε'λληνες νὰ κατοικήσουν ἐδῶ. Τὴν σήμερον δὲ εἶναι κατοικημένη ὑπὸ περίπου 1500. Ε'λληνικῶν Οἰκογενειῶν, οἵτινες εἶναι πρᾶοι, εὐφρνεῖς καὶ φιλόπονοι, ἐκ τῶν ὁποίων τινὲς μὲν πλέουσι μὲ τὰ καράβιά των εἰς τὴν Θεσσαλονίκην οἰνοπωλίας χάριν, ἄλλοι δὲ δουλεύουσι πρὸς ὑπεράσπῃσιν τῆς Πατρίδος των, ζῶντες πολλὰ εὐτυχισμένοι, καὶ ἀμέριμνοι εἰς τὸ χαριτωμένον Νησίδιόν των.

Ἀποπλέομεν κ' ἐντεῦθεν πρὸς τὴν ἀπέναντι

Χελιοδρομία.

Αὕτη καλεῖται καὶ Δρόμος, εἶναι ἡ παλαιὰ Ἀ'λόνησος, κεῖται ὀλίγον τι ἀνατολικοτέρως, καὶ εἶναι μία μετρίως μεγάλη ἀπὸ τὸ μεσηβρινοδυτικὸν πρὸς τὸ βορειοανατολικὸν μέρος ἐκτετατωμένη Νῆσος, ἣτις ἀποχωρίζεται ἐκ τῆς Σκοπέλου

διὰ τινος Θαλασσογλώσσης, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνυψώνεται ἐκ τῶν ὑδάτων ὁ Βράχος τοῦ Ἀγίου Ἡλίου· καὶ αὕτη εἶναι κατοικημένη, καὶ κατὰ πολλὰ χαριέντως ὠραιοπρασινισμένη. Πλησίον ταύτης κεῖται καὶ τὸ Νησίδιον τοῦ Ἀγίου Γεωργίου παραλλήλως μὲ τὴν Κληῶν.

Προχωροῦμεν ἤδη εἰς τὰ μικρότερα Νησίδια.

Τὸ Περισέρι ἦτοι ἡ παλαιὰ Εὐδημία (Σαρακίνο) κεῖται πρὸς ἀνατολὰς τῆς ῥηθείσης Νήσου. Πρὸς μεσημβρίαν ταύτης κεῖνται οἱ τρεῖς Βράχοι, Ἀδελφοννήσια ὀνομαζόμενοι· ἡ Σκάντζουρα (Σκάνχλη), ἡ Παναγία καὶ ἄλλα μικρὰ Σκοπελοννήσια εἶναι ὠραῖα ἔλκυστικὰ Νησίδια, κείμενα μεσημβρινοανατολικῶς.

Ἀράζομεν ἤδη εἰς τὸ χαριέν καὶ τερπνόν

Πελαγοννήσι.

Τοῦτο λέγεται καὶ Πελερίσσι, εἶναι ἡ παλαιὰ Σολυμνία, κείμενον βορείως τῶν ῥηθέντων Νησιδίων καὶ βορειοανατολικότερως τῆς Γενικῆς Σειρᾶς· ἔχει ἀνώμαλα καὶ ἄτακτα Παράλια, πλὴν καλοῦς Λιμένας καὶ Κόλπους, τῶν ὁποίων αἱ εἴσοδοι εἶναι πολλὰ στενοί. ἐδῶ εὕρισκεται κάλλιζον ἔλαιον, καὶ ἐξαιρετος οἶνος.

Τὸ Πρασοννήσι καὶ ἡ Πεπάρηθος (Πεπέρι), τὴν ὁποίαν ἐκρήμνισεν ὁ Φίλιππος, κεῖνται ἀνατολικότερως· ἡ Γιούρα (Γεροντία) μὲ τὸ Γιουρόπουλόν της βορειοανατολικότερως· ἡ δὲ Ἀρσουρα ἢ τὸ λεγόμενον Ψαθοννήσι εἰς βορειοανατολικοτάτην ἀπόσασιν.

Αὕτη ἡ Μικρὰ Σειρὰ τῶν Νήσων κοινῶς ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊῶν ὀνομάζεται Διαβολοννήσια χωρὶς νὰ λέγη τις ἀπ' αὐτοὺς τὴν αἰτίαν, δι' ἣν εἰς αὐτὴν τοῦτο τὸ ὄνομα δίδουσιν· ἡμεῖς ὅμως ἀφίνοντες τοῦτο, λέγομεν εἰς τοὺς Φιλαναγνώστους, ὅτι αὐτὰ τὰ Νησία, ἐπειδὴ εἶναι ὠραῖα, χαρίεντα καὶ ἀγαπητὰ, ἠμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν Ἀγγελονοννήσια, καὶ εἶναι τῇ ἀληθείᾳ τοῦτο τὸ ὄνομα εἰς αὐτὰ πολλὰ κατάλληλον διὰ τὴν τερπνὴν θεωρίαν, τὴν ὁποίαν ἐγείρουν εἰς τὸ ὄμμα τοῦ Θεωρητοῦ.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ.

ΠΟΘΟΣ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΟΥ.

Ἰδὸν τέλος ἐπληρώθη,
πόθος μου ἐτελειώθη,
τὸν ὁποῖον πρὸ πολλοῦ
Ἐ´τρεφον εἰς τὴν καρδίαν,
να ἐκφράσω κατ' ἰδίαν
τοῦ ἐδάφους τοῦ καλοῦ.
Θεσσαλίας, ἦν τιμοῦσα
ἐξαιρέτως ἀγαποῦσα,
ὑπὲρ ἄλλον θησαυρόν.
Διὰ τοῦτο καὶ τὴν χεῖρα
κίνησα, καὶ πρῶτον πῆρα,
ἔδαφος πολλὰ λαμπρόν.
Οὔθ' ἐν ἄλλο δὲν μοι μένει,
παρὰ ἂν ἡ τύχη φέρη,
καὶ ποτὲ διευθυνθῶ,
Εἰς ἀγκάλας της νὰ πέσω,
καὶ ὡς Τέκνον της προσρέξω,
δέομαι ν' ἀξιωθῶ,
Μὲ τῶν ἄλλων της τῶν Τέκνων
τῶν γνησίων καὶ γενναίων
τὸν χορὸν νὰ συνταχθῶ.

ΧΩΡΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΟΥ

ΠΟΝΗΜΑΤΟΣ

ΤΗΣ

Θ Ε Σ Σ Α Δ Ι Α Σ

κατ' Α'λφάβητον.

Α.

	Σελ.		Σελ.
Α'γγελονήσια	179	Α'γ. Νικολ. Μερ. Αόφ. 72,	158
Α'γία Μαρίνα, Χωρίον ..	34	Α'γ. Στεφάνου. Μερ. 72,	75
Α'γίας Αναλήφ. Μονασρ.	81	Α'γκίξρι, Α'κρωτηρ.	38
Α'γ. Μεταμορφ. Μονερ.	72	Α'γνώτας, Αιμήν	176
Α'γ. Παρασκευής Ερείπ.	139	Α'γυιά, Πόλ., Χωρχ. 163,	165
Α'γ. Τριάδος Μονερ. 88,	103	Α'γυιώτικος Κάμπος ..	112
Α'γιος Γεώργιος, Κασέλλ.	175	Α'δελφονήσια	178
Α'γ. Γεώργιος, Νησιδ. ..	178	Α'θήναιον, Π. Πόλ. ..	79
Α'γ. Γεώργ., Χωρ. 82, 122,	129	Αϊάντειον, Π. Πόλ. ..	119
Α'γ. Λαυρέντιος, Χωρ. ..	122	Αϊγανη, Χωρ.	106
Α'γίου Α'θανασ. Μονερ.	28	Αϊμονία, Π. Ε'παρχ. ..	2
Α'γ. Αντωνίου Μονερ.	102	Αϊολίς, Π. Ε'παρχ. ..	2
Α'γ. Α'χιλλίου Μονερ.	79	Αϊσων, Π. Ποταμ. ..	6
Α'γ. Γεωργίου Α'κρωτηρ.	124	Αϊτίτιον, Π. Πόλ. ..	79
Α'γ. Δημητρίου Α'κρ. ..	124	Αϊτινο, Κώμ.	79
Α'γ. Διονυσίου Μονερ. ..	102	Α'λατάς, Νησιδ.	123
Α'γ. Ε'λευθερίου Μονερ.	102	Α'λλαμάνα, Ποταμ. ..	5
Α'γ. Η'λιού Αφ. Βρ. 155,	178	Α'λμυρα, Χωρ.	121
Α'γ. Γ'ωάνν. Ποδρμ. Μερ.	161	Α'λόνησος Π. Νήσ. ..	177

Σελ.		Σελ.
37	<i>Α'λος, Π. Πόλ.</i>	116
61	<i>Α'μάρι, Χωρ.</i>	48
90	<i>Α'μούρι, Χωρ.</i>	36
84	<i>Α'μουρίου Ποταμίσκ.</i> ..	81
143, 146	<i>Α'μπελάκια, Πόλ</i>	16
112	<i>Α'μυρική Π. Πεδιάς</i> ..	14
6, 112, 163	<i>Α'μυρος, Π. Ποτμ.</i>	37, 38
118	<i>Α'μφαναί, Π. Πόλ.</i> ..	37
6, 30	<i>Α'μφρυσσος, Π. Ποτμ.</i>	65
38	<i>Α'μφρύσσου Κοιλιάς</i> ..	178
121	<i>Α'νακασιά, Χωρ.</i> ..	101
6, 111, 118	<i>Α'ναυρος, Π. Πιτμ.</i>	82
9, 124	<i>Α'νήλιον, Ο'ρχοφ. Χωρ.</i>	61
24	<i>Α'ννος, Βουνόν</i>	61
32	<i>Α'ντίκυζά, Π. Πόλ.</i> ..	46, 61
5, 30, 46	<i>Α'πιδανός, Π. Ποτμ.</i>	35
122	<i>Α'ργαλασή, Κωμόπλ.</i> ..	32
61	<i>Α'ργεισσα, Π. Πόλ.</i> ..	35
116	<i>Α'ργοναύς</i>	35
		171

B.

167	<i>Βαθύρμον, Χωρ.</i>	81
103	<i>Βαλέτζικον, Μνερ.</i>	104
114	<i>Βάλτος, Τόπος</i>	27
	<i>Βάνινα, ἰδὲ Α'ννος.</i>	129
84	<i>Βαρκόν, Ποτμσκ.</i>	129
72	<i>Βαρλαάμ, Μνερ.</i>	3, 82, 84
82	<i>Βελενίτζα, Χωρ.</i>	46, 81
91	<i>Βελεσνίκος, Χωρ.</i>	27
127, 129	<i>Βελεσίνος, Πόλ. Κύκλ.</i>	140
81	<i>Βερίγγια, Χωρ.</i>	36
93	<i>Βερονέζικη Γέφυρα</i>	90
6	<i>Βηλίκα, Ποτμσκ.</i>	6, 112
6, 28	<i>Βηνιά, Π. Αίμν.</i>	122
170	<i>Βιδάριον, Λιθόσερ. Αίμν.</i>	113, 114
82	<i>Βλαχάβα, Χωρ.</i>	115
20	<i>Βλαχία Μεγάλη</i>	110, 114
	<i>Βλαχογιάννι, Χωρ.</i>	
	<i>Βλαχολείβαδον, Πόλ.</i> ..	
	<i>Βογόμυλος Κυπλ.</i>	
	<i>Βοίβη, Π. Πόλ.</i>	
	<i>Βοιδητής, Π. Αίμν.</i>	
	<i>Βολουτζά Ο'ρη</i> ..	
	<i>Βολουτζαίος Κλύνος</i> ..	
	<i>Βουκάκια, Χωρ.</i>	
	<i>Βουρλάμ, Χείμαρ.</i>	
	<i>Βρίνια, Χωρ.</i>	
	<i>Βρυζόσι, Μνερ.</i>	
	<i>Βρύχων, Π. Ποτμ.</i> ..	
	<i>Βυζίτζα, Χωρ.</i>	
	<i>Βώλος, Κάσερ. Κύκλ.</i>	
	<i>Βώλος, Χωρ.</i>	
	<i>Βώλου Κόλπος</i>	

Γ.

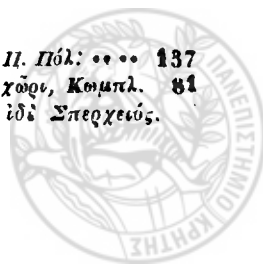
	Σελ.		Σελ.
Γαρδικί, Χωρ.	36	Γκουρτζιόβαλη, Χωρ. ..	61
Γαρδικίου Βουνά	36	Γλώσσα, Π. Κωμίδρ. ..	177
Γενίσερι, Πόλ.	49	Γόμποι, Π. Πόλ.	69, 77
Γερακάρι, Χωρ.	82, 167	Γόννος, Π. Πόλ.	94
Γεροντία, ιδε Γιούρα.		Γοργός, Ποτμ.	5
Γιάννογλη, Χωρ.	55	Γορίτζα, Χωρ. Τόπ. ..	118
Γιαννουτά, Μνερ.	88	Γουρακοβούνι	7, 92
Γιενίτζαρι, Πόλ.	127	Γουρόβουον	7
Γιούρα, Νησίδ.	178	Γραβάνι, Χωρ.	36
Γιουρόπουλον, Νησίδ. ..	178	Γραδίτζα, Χωρ.	35
Γκαλάμτζια, Ρ'ύαξ. ..	133	Γραικία Π. Ε'πρχ.	2
Γκαραγγούνιδες, Ε'θν. Ε'λ. 8		Γραμμένον Α'λας	140
Γκιώλ, Τόπ.	144	Γρίμποβον, Κωμπλ. ..	27
Γκιρλι, Χωρ.	130	Γυρτζώνη, Π. Πόλ.	94

Δ.

Δαμάσι, Χωρ.	61	Δομένικος, Πόλ.	89
Δαουκλή, Λίμν. Χωρ. 28.	39	Δομοκός, Πόλ.	38
Δελαχά, Ο'φος	7	Δότιον, Π. Πόλ.	163
Δέλφιον, Π. Βουν.	176	Δουγάνι, Χωρ.	167
Δερματάς, Α'κρη.	168	Δούσικον Μονασρ.	79
Δέσιανη, Κωμπλ.	167	Δράκια, Κωμπλ.	121
Δεσκάτα, Κωμπλ.	82	Δριάνοβον, Χωρ.	88
Δημητριάς, Π. Πόλ. ..	117	Δρόμος, Νήσ.	177
Διάβα, Χωρ.	103	Δρυοπίς, Π. Ε'πρχ. ..	2
Διαβολονήσια	178	Δύμαι, Π. Ποτμ.	5, 25
Διός Γερόν.	122	Δύρας, Ποτμ.	5, 25
Διρλι, Χωρ.	94	Δωδώνη, Π. Πόλ.	104
Δομενίκιος Κάμπος	84		

Ε.

Ε'λασσών, Πόλ.	84	Ε'λάτεια, Π. Πόλ.	137
Ε'λασσάνιος Κάμπος. ..	84	Ε'λευθεροχώρι, Κωμπλ. 81	81
Ε'λασσώνιο; Ποτμοκ. ..	84	Ε'λλιάδα, ιδε Σπερχεός.	

	Σελ.		Σελ.
Ελλάδος Γέφυρα	31	Ε'ριπέυς, Π. Ποιμ. ..	5, 43
Ελλάδος Ποτάμι,	5	Ε'σιωίτις, Π. Ε'πρχ. ..	21, 64
Ελλάς, Π. Ε'παρχ. ..	2, 30	Εύδημια, Π. Νησδ. ..	178
Ελληνες	13, 20	Εύρημέναι, Π. Πόλ. ..	168
Ε'λοβον, Βουν.	22, 24	Ενρώτας, Π. Ποιμ. ..	5, 84
Ε'μικασός, Π. Ποιμ. ..	5	Ε'χινος, Π. Πόλ. ..	35

Ζ.

Ζαγορά, Πόλ. Κύκλ. 124, 125		Ζητούνη, Πόλ. Νομός	32, 34
Ζαγοράς, Βουνόν	116	Ζητουνού Ποιμσκ. ..	6
Ζάρκας, Πόλ. Κύκλ. ..	62, 63	„ Κόλπος	29

Η.

Η'λύσιον, Π. Πόλισμ. ..	89	Η'ράκλεια, Π. Πόλ. ..	32, 105
Η'λώνη, Π. Πόλ.	93		

Θ.

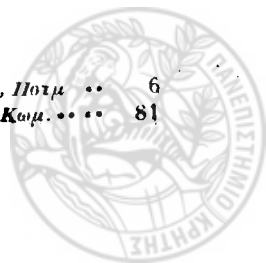
Θανάτου, Χωρ.	168	Θεσσαλία ανεξάρτητος ..	22
Θαυμάκη, Π. Πόλ.	38	Θεσσαλίας Στερόν	29
Θαυμακός, Πόλ. Περιφέρ. 38, 39		Θεσσαλίδες	18
Θαυμακού Δίοδος	38	Θεσσαλιώτις, Π. Ε'πρχ. ..	21, 24
Θεσσαλία; Πεδιάς	11, 110	Θεσσαλοί Παλ. κ. Νέοι ..	13, 16, 17
Θεσσαλία	1	Θεσσαλομαγνησία Π. Επ	21, 109
Σύνορα αυτής	3	Θεσσαλομάγνητες ..	18, 112
Ποταμοί, Ο'ρη	4, 7	Θέτιδος Ναός	47
Ποιότης, Ω'ραιότης ..	9, 10	Θῆβαι Θεσσαλικαί, Π. Πλ.	32, 38
Προΰδικτα τε καὶ Κλίμα	11, 12	Θησεῖον Π. Ο'ρος ..	111, 123

Ι.

Γ'θάμη, Π. Πέτρα	71	Γ'ωλκός, Π. Πολ.	118
Γ'ος, Π. Ποταμ.	4, 64, 70	Γ'ωσαφαί, Μονεζ.	72
Γ'ποκένταυροι Π. Ε'λ. Εθν. 14			

Κ.

Καδιάκα, Βουν.	3	Κακόν Ρ'εῦμα, Ποιμ. ..	6
Καζακλάρι, Χωρ.	61	Καλαθαργαί, Καμ.	81

	Σελ.		Σελ.
Καλαμπάκα, Πόλ.	69	Κοκκάλη, Κώμ.	124
Καλύβια, Κωμπλ.	80	Κοκκίνη Πέτρα	94
Καμβονούα Ο'ρ. ιδέ Βολουζιά		Κόκκινον Νερὸν, Π. Π. 112, 168	
Καμπήσιοι, Ε'λλ. Ε'θν.	8	Κοκκινόπλῶς, Κωμπλ.	103
Καμπίλαγα, Χωρ.	61	Κοκκινόπουλον, Χωρ.	88
Κανάλια, Κώμ.	126	Κοκούτι, Κωμπλ.	38
Καναλιώτικον Μοναστ.	102	Κοκοτοί, Χωρ.	36
Καπετάναιοι, Ε'λλ. Ε'θν.	15	Κολοῖός	175
Καρά Τζατρί, Λίμν.	132	Κόλος, ιδέ Βαῖλος.	
Καρδίτζα, Κωμπλ.	79	Κόνδειλος, Π. Πόλ.	107
Κάρλα, Λίμνη	129	Κόταις, Λίμνη Τρικερῶν	123
Καρνά, Χωρ.	101	Κουκουλίον Ξενοδοχ.	77
Καρούτζα, Κώμ.	168	Κουκουτός, Κωμπλ.	63, 65
Κασαναῖα, Χωρ.	124	Κουμπαζόρι, Πανήγυρις	61
Κασράκι, Χωρ.	77	Κουνιακῆ, Χωρ.	90
Κασρί, Χωρ.	129	Κουράλιος, Π. Ποτμ. 4, 84, 90	
Κασρίτζα, Χωρ.	26	Κουρβαλί, Χωρ.	65
Καττιχώρι, Προάς.	121	Κούρφεντα, Ξενοδοχ.	77
Κάχιος, Ποτμ.	4, 70, 74	Κουτζόχερος, Κώμ.	62
Κεραμαριὸν, Βρύσις	160	Κουτζοκέθος, Κώμ.	62
Κεραμίδη, Χωρ.	126	Κρασιά, Χωρ. Κωμπλ. 81, 100	
Κερασιά, Χωρ.	82	Κράνον, Π. Πόλ.	47
Κέρκινον, Π. Καμίδρ.	126	Κριζατιάδες, Χωρ.	82
Κεσιρλί Μεγάλον, Χωρ.	166	Κροκική Π. Πεδιάς,	30, 37
Κεσιρλί Μικρόν, Χωρ. 133, 166		Κρούα Βρύσις, Ξενοδοχ.	77
Κεφαλόβρυσον, Πηγὴ	128	Κρυολόγος, Βρύσις	139
Κίκυνθος, Π. Νῆσ.	123	Κυνοκεφαλῶν Π. Πεδιάς	39
Κίσσαβος, Ὄρος 7, 111, 143		Κυριακοχώρι, Κωμ.	27
Κισσάβον Κορφ. Κάβ. 162, 168		Κύπαρα, Π. Πόλ.	27
Κλήος, Νησιδ.	178	Κωζαντᾶ, Βρύσις	155
Κλυζός, Βουρ.	24	Κωφαλάδες, Χωρ.	93
Κοάριος, Π. Ποταμ.	6, 30	Κωφοί, Κώμ.	36

Λ.

Λακερία, Π. Πόλ.	129	Λάρισα, Π. Πόλ. Χωρ.	48
Λαμία, Π. Πόλ.	32	Λάρισα Κρεμαση, Π. Πόλ.	35
Λαμννοῦ, Χωρ.	124	Λαριουσαῖοι	50
Λαλιθάι, Π. Ε'λλ. Ε'θν.	14	Λαριουσαῖο, Κάμπος	46

	Σελ.		Σελ.
Λαυποχώρι, Κόμ.	171	Λεύκη, Χωρ.	121
Λαύκος, Χωρ.	123	Λεχώνια, Χωρ.	118
Λειβάδιον, Πόλ.	104	Λεωνίων Ποτμ. ἰδὲ Ἀ΄ νανρος.	
Λειμώνη, Π. Πόλ.	93	Ληθαῖος, Π. Ποτμ.	4
Λειτόχωρον, Κωμπλ.	105	Λήτη, Π. Πόλ.	175
Λεόρδα, Βουν.	3	Λυγαριὰ, Χωρ.	93
Λεπτοκαρυὰ, Χωρ.	106	Λυκοςόμιον, Ε΄ ρεῖπ.	141
Λεραὶ, Π. Πόλ.	27	Λύκου Βρύσις	156
Λεύκα, Ποτμ.	6, 25		

Μ.

Μαγνητὴ Χερσονήσος	115	Μεσσητὴς, Π. Πηγὴ.	47, 80
Μαγνησία, Π. Ε΄ αρχ. 21, 109		Μετέωρα, Μοναστ. 70, 71, 75	
Μαγνησίας Ἀ΄ κρητ.	124	Μετεώρων Ξενοδοχ.	77
Μαγνησιακὸς Κόλπος	110	Μηλιώτις, Κωμπλ.	122
Μαγούλα, Χωρ.	90	Μητροπόλις, Π. Πόλ.	81
Μακροχώρι, Κόμ.	133	Μιλίνα, Ὀροράχη.	160
Μακρυὰ Ρ΄ ἀχη, Χωρ.	124	Μιλοῦνα, Βουν.	62, 92, 97
Μακρυνίτζα, Πόλ.	119	Μινιζέλλαις, Χωρ.	126
Μαλαθριά, Χωρ.	167	Μισδάν, Κωμπλ.	80
Μαλακάσι, Χωρ. Κύκλ. 77, 78		Μοζάκι, Χωρ.	79
Μαλακασίου Ποτμικ.	77	Μοκασίου Ξενοδοχ.	77
Μαλάκι, Χωρ.	119	Μολοβουίτζα, Κωμ.	28
Μαλιακὸς Π. Κόλπος.	3, 33	Μονόκεραν, Ποταμ.	4
Μάνα, Πεταμίικ.	6, 112	Μονολιά, ἰδὲ Κίκυνθος.	
Μαρμάρια, Χωρ.	167	Μούρις, Χωρ.	124
Μασκολούρι, Κωμπλ.	80	Μουρλάρι, ἔρειπισμ. Χωρ. 133	
Ματαρόγκα, Χωρ.	47	Μόψιον, Π. Πόλ.	133
Μάτι, ἰδὲ Ὀμμάτι	61	Μπάκρινα, Χωρ.	61
Μαυρέλι, Χωρ.	82	Μπαλαμοῦτι, Χωρ.	94
Μαυρίλον, Κωμπλ.	27	Μπαμπᾶ, ἰδὲ Χασάν Μπαμπᾶ.	
Μαῦρον Μανδύλι, Βουν. 31		Μπαξιλάρι, Χωρ.	133
Μαχαλάδες, Χωρ.	122	Μπαρίμποβον, Βουν. 22, 24	
Μαχαλάς, Χωρ.	35	Μπέη, Τόπ.	171
Μεγαλοβλαχίται, Ελ. Ε920, 78		Μπουνάρι, Τόπ.	166
Μεθώνη, Π. Πόλ.	121, 125	Μπρομούρι, Χωρ.	123
Μέλας, Π. Ποτμ.	6, 30	Μπρομπλήθρα, Κωμπ. 118	
ἐλίβοια, Π. Πόλ.	167	Μυόννησος Π. Νηαῖδ.	36

N.

	Σελ.		Σελ.
Ναρθάκιον, Π. Βουν. ..	44	Νευρόπολις	27
Νέα Πάτρα, Πόλ.	25	Νηζυρός, Κωμπλ. Αίμν. .	101
Νεβόλιαρη, Χωρ.	168	Νηλία, Π. Πόλ.	119
Νεσώνιον, Π. Αίμν. ..	132	Νιχώρι, Κώμ.	122
Νεσωνίς, ιδε Νεσώνιον.		Νυκτηρέμι, Κώμιον ..	171

Ξ.

Ξηράς, Ποτμ. ..	4, 55, 60	Ξυλοπαρίκι, Κωμπλ. ..	80
Ξηριάς, ιδε Α΄μφρουσσος.		ΰννιάς, ιδε Δαουκίλ.	

O.

Οικονομείον, Μνερ. ..	169	Ο΄μολις, Π. Πόλ. ..	111, 139
Ο΄λίλων, Π. Πόλ.	124	Ο΄νόχωνος, Π. Ποτμ. .	5, 30
Ο΄λουσών, Π. Πόλ.	84	Ο΄ρθρος, Π. Ο΄ρος 7, 24, 30	
Ο΄λυμπος, Π. Ο΄ρος 7, 84, 95		Ο΄ρμένιον, Π. Πόλ. ..	119
Ο΄λύμπου Α΄κρωφεία ..	101	Ο΄σσα, Π. Ο΄ρος	7, 143
Ο΄μμάκι, Ποτμ. Πηγή ..	4, 61	Ο΄φράλια, ΄δρειν. Πεδιάς	160

Π.

Παγασαί, Π. Πόλ.	113	Πατραζίκι, Πόλ. Νομός	25, 26
Παγασαία	114	Πελαγοννήσι,	178
Παγασαίος Κόλπος .. .	114	Πελαυγία, Π. Ε΄πρχ. ..	2
Παλαιόκαστρον, Χωρ. ..	90	Πελαυγική Π. Πεδιάς	46, 55
Παλαιοτρίκερι, Νησιδ. ..	123	Πελαυγικός Κόλπος .. .	114
Παλαίφατος, Π. Πόλ. ..	78	Πελαυγιώτις, Π. Ε΄πρχ.	21, 45
Παλαμά, Κωμπλ.	47	Πελαυγοί, Π. Ε΄λλ. Ε΄θν.	45
Παλάτια, Ε΄φείπ.	117	Πελερίσι, ιδε Πελαγοννήσι.	
Παλιουριά, Ποτμ. 6, 112, 168		Πελίτζι, Βουν.	9
Παμισσός, Π. Ποταμ. 4, 63, 64		Πάος, Π. Ο΄ρος	9
Παναγία, Νησιδ.	178	Πεπάρηθος, Π. Νήσ. ..	178
Παναγίας Μονερ. 85, 90, 107		Πεπέρι, Νησιδ.	178
Πανδώρα, Π. Ε΄πρχ. ..	2	Περιζέρι, Νησιδ.	178
Πάνισσος, Π. Ποταμ. ..	5, 25	Πεθράβια, Π. Ε΄πρχ. .	21, 83
Πάνορμος, Λιμήν	178	Πεθράβιοι, Π. Ε΄λλ. Ε΄θν.	83

Σελ.		Σελ.
82	Πειζούγγια, Χωρ.	120
7, 110	Πέτρα, Ὁρ. Ε' αρχ.	36
	Πηγάδι, ἰδὲ Μπουνάρι.	106
63	Πηλινη, Π. Πόλ.	133, 166
7, 111, 115	Πήλιον, Π. Ὁρος	81
4, 46, 61, 111	Πηνεῖος, Π. Ποτμ.	43
131, 170	Πηνεῖου Ὁχθ., Στάμ.	178
122	Πινακάταις, Χωρ.	122
37	Πλάτανος, Κωμπλ.	124
121	Πλησιίδι, Κορφ. Ὁρ.	6, 22, 30
101	Πολυάνη, Χωρ.	107
126	Πολυδένδρι, Χωρ. Α' αρ.	29
126	Πορὶ, Χωρ.	2
79	Πόρτα, Τόπ.	2
	Πορταριά, Πόλ.	
	Πουεῖδιον, Π. Α' αρ.	
	Πούρλαις, Χωρ.	
	Πουρνάρι, Χωρ.	
	Πραιτώρι, Χωρ.	
	Πράς, Π. Ὁρος	
	Πρασοννήσι	
	Πρινάρι, Χωρ.	
	Πρόπαντιον, Χωρ.	
	Πτελεός, Π. Ποτμ.	
	Πυργητός, Κώμ.	
	Πύρρα Δευκαλίων Π. Α' αρ.	
	Πυρραία, Π. Ε' αρχ.	
	Πυρροδία, Π. Ε' αρχ.	

Ρ.

89	Ρ'αδοσίδια, Χωρία	130
4	Ρ'αμέντα, Ποτμ.	111, 162
100, 97	Ρ'απάνη, Πόλ. Κύκλ.	93
27	Ρ'ενδίνα, Πόλ.	72
162	Ρ'έτζιανη, Κωμπλ.	
	Ρ'ιζόμυλον, Χωρ.	
	Ρ'οιζούς, Π. Πόλ.	
	Ρ'ουτζουόνι, Χωρ.	
	Ρ'ωσάν, Μονασρ.	

Σ.

89	Σάδοβον, Χωρ.	126
	Σαλαμβριά, ἰδὲ Πηνεῖος.	174
178	Σαρακίνο, Νησιδ.	126
	Σαραντάπορος, ἰδὲ Εὐρώτα.	90
166	Σαρλίκι, Χωρ.	176
130	Σαχανλάρι, Χωρ.	47
123	Σηπιάς, Π. Πόλ. Α' αρ.	106
161	Σιλίτζιανη, Κωμπλ.	82
	Σιναρλί, ἰδὲ Ὀνόχωνος.	27
36	Σιουρπι, Χωρ.	27
63	Σιουτή, Κώμ.	103
101	Σκαμνιά, Χωρ.	5, 25, 30
178	Σκάντζουρα, Νησιδ.	160
	Σκάνχλη, ἰδὲ Σκάντζουρα.	
	Σκήτη, Χωρ.	
	Σκιάθος, Νήσος	
	Σκλήθρον, Χωρ.	
	Σκόμπα, Κώμιον	
	Σκόπελος, Νήσος	
	Σκότυσσα, Π. Πόλ.	
	Σκουτίνα, Χωρ.	
	Σμόλια, Χωρ.	
	Σολυμνία, ἰδὲ Πελαγοννήσι.	
	Σόφον, Κωμπλ.	
	Σπάλαθρα, ἰδὲ Μπρομούρι.	
	Σπαρμός, Μονασρ.	
	Σπερχεῖος, Π. Ποταμ.	
	Σπηλαιά, Χωρ.	

	Σελ.		Σελ.
Σπήμι, ἰδὲ Φτέρη.		Στροφυλιά, Χωρ.	175
Σταγοί, Πόλ.	69	Συκή, Χωρ.	124
Σταυροῦ Ἀ' κρωτρ.	36	Συκιά, Χωρ.	81
Στάφυλος, Λιμὴν	176	Συκούριον, Π. Πόλ.	133
Στηλύδα, Κωμπλ.	34	Σχιση Πέτρα	158
Στίγγραφα, Κωμπλ.	27	Σωθενὲς, Π. Πόλ.	27
Στούριζια, Χωρ.	77		

Τ.

Τρουσιάνε, Χωρ.	47	Τζουκοφλιάκι, Χωρ.	81
Τέμπη, Π. Κοιλὰς, Πόλ. 134, 141		Τζούξιανη, Κώμιον	167
Τεμπῶν Γέφυρα	108, 171	Τιταρήμιος, Π. Ποτμ. 5, 136	
Τζαμπαχιά, ἰδὲ Ἐ' νιπεύς.		Τίταρος, Π. Ὀ' ρος	46, 81
Τζαγκαράδα, Χωρ.	124	Τόιδας, Χωρ.	167
Τζαριτζάνη, Πόλ.	91	Τραχίνιος Διοδ. Βράχ. 28, 31	
Τζαταλάρι, Χωρ.	61	Τριαδικῆς Μονάδος Μονερ. 72	
Τζαταλιζέ, Πόλ.	43	Τρίκερι, Πόλ.	123
Τζιγότι Μεγάλον, Χωρ.	81	Τρίκκαλα, Πόλ. Χωρ. 65, 68	
Τζιγότι Μικρόν, Χωρ.	81	Τρικκαλινὸς Κάμπος	65
Τζιούκα, Χωρ.	82	Τρίκκη, Π. Πόλ.	66
Τζιώτα, Κώμ.	63	Τύρναβος Θεσσαλικὸς, Πόλ. 55	
Τζολάρι, Χωρ.	130		

Υ.

Υ' πάτη, Π. Πόλ.	25, 26	Υ' πηρικὴ Π. Πηγὴ	128
Υ' πάτων Π. Κοιλὰς	25	Υ' πνούς, Π. Πόλ.	124
Υ' πηρία, Π. Πηγὴ	47, 80		

Φ.

Φαιζός, Π. Πόλ.	89	Φάρσαλος, Π. Πόλ.	42
Φάλασσα, Π. Πόλ.	61, 94	Φερά, Π. Πόλ.	127
Φάλαρα, Π. Πόλ.	34	Φερά Μικρά, Χωρ.	129
Φαλαχθία, Π. Πόλ.	27	Φέροιος, Π. Πόλ.	79
Φανάρι, Κάστρ.	79	Φέρσαλα, Πόλ. Κούκλ. 39, 42, 44	
Φαναρίου Ποτμ. ἰδὲ Φοῖνιξ.		Φθία, Π. Πόλ.	29
Φαρκάδων, Π. Πόλ.	62	Φθιωτὲς, Π. Ε' παρχ. 21, 29, 35	
Φαρσαλικὸς Κάμπος	30, 39	Φλάμρον, Χωρ.	82

	Σελ.		Σελ.
Φοῖνιξ, Π. Ποταμ. 5, 64, 81		Φτυλιό, ἰδδ Πεσελεύς.	
Φτέρη, Σκάλα	170	Φυλλιός, Π. Οῖρ.	45

X.

Χαλκηδόνιον, Χωρ. ..	47	Χατζιόμπαση, Χωρ. ..	134
Χάλκωμα, Τόπ. ὄρειν. ..	160	Χείρωνος Ἀντρον.	121
Χαμάκου, Χωρ.	35	Χιλιοδρόμια, Νῆσ.	177
Χασάν Μπαμπᾶ, Χωρ. ..	136	Χονδρὴ Ἀμμος	124
Χάσια, Περίχωρ.	82	Χορευτιόν, Σκάλα	125
Χασιῶται, Εἴλλ. Εἴθν. ..	82	Χυρετίαι, Π. Πόλ.	80
Χατζιλάφι, Χωρ.	47		

Ψ.

Ψαθοννήσι	178
-----------------	-----

Ω.

Ωραίας Κάσρον, Εἴρειπ. ..	139	Ωραϊόκασρον, Εἴρειπ. ..	175
---------------------------	-----	-------------------------	-----

*) Τὸ ἐν τῷ Χωρογραφικῷ Πίνακι ἀπαντόμενον μεγάλον Π. φανερώνει τὴν παλαιὰν ὀνομασίαν τῶν Πόλεων, Ποταμῶν, Οἰκίων, Εἴπαρχιῶν κ. τ. ἑξ.

. Πρὸς τὴν

ἐν Ζέμονι

Τιμίαν καὶ Σεβαστήν μοι

Κ Ο Ι Ν Ο Τ Η Τ Α

εὐγνωμοσύνης χάριν.

Ἄν καὶ ἄλλος μετὰ πόθου καὶ εἰκότως ἐπαινῇ,
τὴν φιλόμουσον καρδίαν ἀληθῶς καὶ ἔξυμνῇ,
Καὶ προαίρεσιν, ἣν ἔχεις φύσει εἰς ὅλα τὰ καλὰ,
ὣ ἐν Ζέμονι Κοινοῦτης! κ' ἄλλα ἔργα Σου πολλά.
Πῶς ἐγὼ νὰ παραβλέψω εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχὴν,
ἣτις μάλιца μοὶ δίδει εὐκαιρίαν εὐτυχίην;
Ἄπο ἔξ καὶ μέχρι τοῦδε χρόνων, ἀφ' οὗ κατοικῶ,
καὶ ἐν τῇ αὐτῇ, ὣ Ἄνδρες! Σεβασοί μου ἐνοικῶ,
Ἐ' γνων, πῶς ἀπολαμβάνω τὴν ἀγάπην Σας, τρανῶς,
κ' ἔχεις πρὸς ἐμὲ, Κοινοῦτης, διὰ πάντα εὐμενῶς!
Μ' ὅλον ὅτι εὖ γνωρίζω, μ' ὅλον ὅτι ἐννοῶ,
ὅτι ἱκανὸς δὲν εἶμαι νὰ ἐκφράσω, ὃ φρονῶ.
Μ' ὅλον τοῦτ' ἀποφασίζω, νὰ εἰπῶ, ὅ,τ' ἤμπορῶ,
ἂν καὶ λόγους ἐγκωμίων προσηκόντως ἀπορῶ!
Εἶσαι ἀληθῶς ἐκείνη Κατοικία τῶν Μουσῶν,
κ' ἔδραν ἔσησας ἐκείνων, ὡς εἰς ἄλλον Παρνασσόν.
Θάλπεις καὶ περιποιῆσαι ταύτας ἐκ πολλῶν Ἐ' τῶν,
ὅτι τὸ καλὸν γνωρίζεις, πῶς προέρχεται ἐξ αὐτῶν.

Σὺ τῆς Νεολαίας εἶσαι ἢ τροφὸς καὶ ὀδηγός,
πρὸς πᾶν εἶδος ἀρετῶν τε, καὶ ἐν γένει χορηγός.
Σοῦ κ' ἐγὼ τῆς δαυιλείας ἀπολαύω τῶν καλῶν
ἀφ' οὗ ἤδη διατρίβω, κ' ἀγαθῶν Σου τῶν πολλῶν!
Πρὸς εὐγνωμοσύνην ὄθεν, καὶ σημεῖον τῆς τιμῆς,
Σοὶ προσφέρω ἤδη τοῦτο ἐκ καρδίας τῆς ἐμῆς.
Καὶ παρακαλῶ, μὴ λείψῃς ν' ἀγαπᾶς με ἐκ ψυχῆς
ὦ Κοινοῦ τῆς Σεβασῆ μοι, ὡς ἠγάπας ἐξ ἀρχῆς!
Εἴ γὰρ πάντοτε ἐκτείνων χεῖράς μου πρὸς τὸν Θεόν:
τὸν Οὐράνιον Πατέρα, καὶ τὸν Πλάσῃν μας αὐτὸν,
Δέομαι, καὶ ἐξαιτοῦμαι ἐκ τοῦ βάθους τῆς καρδιάς,
ν' ἀπολαύσῃς πᾶν θυμῆρες ἐκ χειρὸς τῆς δεξιᾶς.
Καὶ νὰ Σὲ διαφυλάττῃ εἰς λυκάβαντας πολλοὺς,
μὲ ὑγίαν εὐτυχίαν, τοὺς ὠραίους καὶ καλοὺς!
Μετὰ δὲ τὴν ἰκεσίαν πρὸς Θεόν μου ἐκ ψυχῆς,
μένω πρὸς αὐτὴν μὲ σέβας τὸ βαθύ, ὡς ἐξ ἀρχῆς.

Ὁ ταπεινὸς Ἐκδότης.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ
ΚΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΟΤΕ ΠΟΛΕΙΣ
ΦΙΛΟΓΕΝΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ
ΩΣ ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΦΕΞΗΣ ΣΕΛΙΣΙ
ΚΑΤ' ΟΝΟΜΑ ΦΑΙΝΟΝΤΑΙ.

Πρὸς τοὺς
ἀπαξάπαντας
Φιλομούσους
Ε Π Ι Σ Τ Α Τ Α Σ
Κ Α Ι
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ
τὴν ἀπὸ ψυχῆς εὐγνωμοσύνην.

Ἄνδρες Ἐπιστάται πάντες, καὶ κοινῶς Συνδρομηταί!
Σεῖς ἐφάνητε εἰς τοῦτο πολλὰ ὄντως ζηλωταί •
Σεῖς μὲ τὴν ἐπιστάσαν, ὧ Προστάται, τὴν πολλήν,
καὶ ἐκείνοι, συνδρομήν των πρόθυμόν τε καὶ καλήν.
Θ' θεν χάριτας προσφέρω πλείσας, καὶ ὁμολογῶ,
εἰς τοὺς κόπους Σας, κ' ἀγάπην εἰχους τούτους
(εἰχοιργῶ!

Ὁ ταπεινὸς Ἐχθότης.

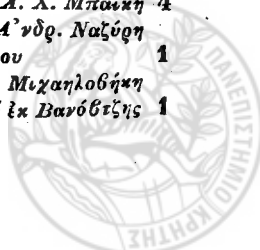

ΟΙ ΕΝ ΖΕΜΟΝΙ ΤΗΣ ΣΥΡΜΙΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ.

Σώμ.	Σώμ.
Ο Παναδεισιμώτατος Κύρ. Μάζαρος Σάββηκης ὁ ἐν Ζέμδν Πρωτοπρεσβύτε- ρος καὶ τοῦ Α. Ε. Μ. Κονσιγορίου Μέλος 1	Ο Εὐγενέστατος Κύριος Ἀνδρέας Α. Τζήκου 2
Ο Ε'ντιμώτατος Κύριος Δημήτριος Σίμου Τζήκου 3	Ο Ε'ντιμώτατος Κύριος Δημήτρ. Παπᾶ Πούλιου 2
Ο Ε'ντιμώτατος Κύριος Δημήτριος Πετροβήκης 3	Ο Ε'ντιμώτατος Κύριος Γ'ωάνν. Ζάχ. Γ'ωαννοβήκη 1
Ο Ε'ντιμ. Κ. Πέτρος Σπίρτας τῶν Ἑλληνικῶν Σχολεί- ων τοπικὸς Διευθυντῆς (Διρέτωρ) 1	Ο Ε'ντ. Κ. Κύρος Μ. Ζήκκου 1
Ο Ε'ντιμ. Κ. Χρήστος Σειράχ τῶν Ἑλληνικῶν Σχολεί- ων πρωτεύων Ε'πίτροπος 1	— — Κ. Νικόλ. Κοῦσόρος 1
Ἡ Φιλογενῆς αὐτοῦ Συμβία Κυρία Ε'λιάβετ 1	— — Κ. Σωτήρ Δ. Ζαφείρη 1
Ο Ε'ντ. Κ. Ναοὺμ Πεσχάρος τῶν Ἑλληνικ. Σχολείων δευτερεύων Ε'πίτροπος 1	— — Κ. Νικόλ. Γ. Λέκκου 1
Ο Ε'ντιμ. Κ. Μιχ. Σπείδας 1	Οἱ Ε'ντιμ. Κ. Αὐτάδ. Κωνσ. καὶ Δημήτρ. Ν. Λέκκου 1
Ο Εὐγενέστατος Κύριος Θεόδωρος Α. Χ. Μπάϊκη 1	Ο Ε'ντ. Κ. Μιχ. Γ. Μόρφη 1
Ο Εὐγεν. Κ. Γ'ωάν. Λάτζκος Κ. Β. Ε'μποροεπιτηρητῆς 1	— — Κ. Μιχ. Παπᾶ Θωμᾶ 1
Ο Εὐγ. Κ. Γ'νάτ. Βασιλειεβίχ Κ. Β. Διερμηνευτῆς 1	— — Κ. Θεόδωρ Σουτάρης 1
Ο Εὐγεν. Κ. Α'ρτ. Χίνδογλος Κ. Β. Διερμηνευτῆς 1	— — Κ. Στογ. Παυλοβήκη 1
	Ο Ε'ντιμελλογισμῶτ. Κύρ. Ναοὺμ ὁ Δημητριάδης 1
	Ο Ε'ντιμ. Κ. Α'ναστάσιος Κούητς ὁ Τιμολέων 1
	Ἡ Φιλομαθῆς αὐτοῦ Σύζυ- γος Κυρία Α'ναστασία 1
	Οἱ Ε'ντ. Κ. Αὐτάδ. Κωνσταν. καὶ Γ'ωάνν. Γ. Γ'ανκοβήκη 2
	Ο Ε'ντ. Κ. Κωνσταντ. Χατία ὁ Πιδάρος 2
	Οἱ Ε'ντ. Κ. Γ'ωσήφ. Χατία 1
	— — Κ. Μάρκος Νικολήκη 1
	— — Κ. Δημ. Δόλ. Κυριάκη 1
	— — Κ. Τζήμ. Α'μάραν κα 1

Σώμ.	Σώμ.
Ο Έντιμ. Κ. Δημ. Μολλᾶς ἐκ Κοζάνης 1	Ο Λογιώτατος Κύριος Γωάννης Θεοχαρίδης ὁ Μελενοίκειος 1
Ο Έντι Κ. Κωνς Βαρθαλάμη ἐκ Κοζάνης 1	Ο Φιλομαθέστατος Κύριος Μιχ. Δ. Ζιουλή ἐκ Βιτολ. 2
Η Κυρ. Σουλτάνα Πατziούρα 1	Ο Φιλομ. Κ. Κωνς. Πετρίδης 1
Ο Έντι. Κ. Ματθ. Ρ' ούσου 1	— — Μιχ. Κωνσαντίνου ἐκ Νήσου 1
Ο Τιμιώτ Κ Στέφ Γ. Βούλκου 2	Οι Φιλομαθεῖς τῶν τοῦ Ζέμονος Ἑλλη- νικῶν Σχολείων Μαθηταί.
— — Κ. Κωνς. Α' ν Θούλα 1	Ο Γ'ωσήφ Γεωργιάδης ἐξ Α'σπρης Ἐκκλησίας 1
— — Κ. Α' θαν Χ. Μπαϊκή 1	Ο Στέφανος Γ. Τοντζιεβήκη 1
— — Κ. Α' λέξ. Κατζάνου 1	— Α' θανάσ. Ι. Καραμάτου 1
— — Κ. Νικ Ε. Βουκοβάλλα 1	— Θωμάς Α' θ. Ποπποβήκη 1
Ο Εύγεν. Κ. Α' νας. Ι. Ζήκκου 1	— Κωνσαντίνος Χ. Προφύλη 1
Ο Τιμ. Κ. Β' μμαν. Κατζάνου 1	Οι Αὐτάδελφοι Γεώργιος, Κωνσαντίν. καὶ Στέφανος Γιδοὶ τοῦ Ἐντιμοτάτου Κυρ. Εὐθύμ. Βουκοβάλλα 3
— — Κ Σωτήρ Καλλιουντζῆ 1	Οι Αὐτάδελφοι Γεώργιος, Νικόλαος, Εὐθύμιος, Γ' γνάτιος, Α' λέξανδρος καὶ Βασίλειος Γιοὶ τοῦ Ἐντιμοτάτου Κυρίου Κωνσαντ. Βουκοβάλλα 6
— — Κ. Εὐθύμιος Βοβήκηζ ἐκ Καρλοβιτζης 1	Οι Εὐγενεῖς Αὐτάδελφοι Λάζαρος, Μίλος, Α' θα- νάσιος καὶ Ἐφραιμ, Γιοὶ τοῦ Εὐγενεσ. Κυρ. Θεοδώρου Α. Χ. Μπαϊκή 4
Ο Τιμ. Κ. Γ'ωάνν. Θεοχάρη ἐκ Βεθόλιας ὁ εἰλικρινής 2	Ο Βασίλειος Α' νδρ. Ναζύρη ἐκ Περγαίου 1
Ο Τιμ. Κ. Α' λέξανδ. Νικολάου Λατζκοβήκη ἐκ Πέσης 2	Ο Γαβριήλ Μιχαηλοβήκη Τζαρδακλή ἐκ Βανόβτζης 1
Ο Κύριος Γεώργ. Α' γγέλκου Νικολήκη 1	
Ο Κύρ. Α' νδρ. Κ. Μησκυιζῆ 1	
— — Γεώργ. Κωνσαντίνου ἐκ Βλάτζης 1	
Τὸν Ζέμονι Ἑλληνομυσεῖον 1	
Ο πρώην Σοφολογιώτατος Ἑλληνοδιδάσκαλος αὐ- τοῦ (νῦν δὲ ἐν Βιέννῃ) Κ. Γεώργιος ὁ Ζαχαριάδης μετὰ τῶν Γιωῶν αὐτοῦ Γωάννου καὶ Α' λεξάνδρου 3	
Ο νῦν ἐν τῷ Ἑλληνομου- σειῷ σχολαρχῶν εὐγενῆς Σοφολογιώτατος Κύριος Εὐφρόν' Ρικφ. Ποπποβήκη 1	
Ο Λογιώτατος Διδάσκαλος Κ. Λυκούργος Ρ' αδιαίδης 2	

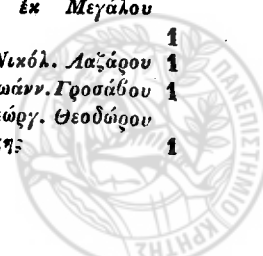
Σώμ.		Σώμ.	
Ο Δημήτριος Πέτρ. Σπίρτα	1	Ο ἐν Πάζοβα Τιμιώτ. Κύρ.	
— Νικόλαος Χρησίδης ἐκ		Νικόλαος Γεωργιεβήκη	1
Παντζιοβίας	1	Ο ἐν Τεμεσβαρίῳ Ε'ντιμ.Κ.	
Ο Θεόδωρος Α'ναγνώζου	1	Γ'ωάννης Παππᾶ Κώνσα	1
— Συμεὼν Κωνσ. Λέκκου	1	Ο ἐν Βιέννη Ε'ντιμότ. Κύρ.	
— Δημήτριος Σ. Παυλοβήκη	1	Α'ντιών. Κούητζ Τυμολέων	1
— Νικόλαος Δ. Τζήκου	1	Ο ἐν Σιατίσῃ Ε'ντιμότ. Κ.	
— Πέτρος Ν. Πευχάρου	1	Νικόλαος Οἰκονομιδης	1
Οι Α'δελφοὶ Α'θανάσιος καὶ		Ο ἐν Φιλιππουπόλει Ε'ν-	
Α'λέξαν. Ν. Δημητριάδαι	2	τιμολογιώτατος Κύριος	
Ο Α'θανάσ. Κωνσ. Πόππου	1	Κωνσταντ. Παναγιωτίδης	
— Γεώργ. Α. Καλλιουντζή	1	ὁ Πελοποννήσιος	1

ΟΙ ΕΝ ΠΑΝΤΖΙΟΒΙΑ ΤΟΥ ΒΑΝΑΤΙΟΥ.

Ο Ε'ντιμότατος Κύριος		Ο Τιμ.Κ. Γ'ωάνν. Δημητρίου	
Στέφανος Ι. Ζέγκα	2	ὁ Ναουσσαῖος	1
Ο Ε'ντι. Κ. Στέφ. Κ. Ζέγκα	1	Η' Φιλομαθεσάτη Κυρία	
— — Κ. Γ'ωάνν. Γ. Ζέγκα	1	Ε'λένη Γ'ωάννου Νάκου	
— — Κ. Σταύρος Σωτήρου	2	ἐκ Ναούσσης	1
— — Κ. Γεώργ. Βαρσάνη	2	Η' Φιλομαθῆς Ε'λένη Θυ-	
— — Κ. Γεώργ. Α. Κόκκου	1	γάτηρ τ' Κ. Νικολ. Βερίγκα	1
Ο Τιμ. Κ. Συμ. Γ. Μανδρίνου	1	Ο Τιμ. Κ. Κωνσ. Μ. Διαμαντή	1
— — Κ. Γεώργ. Ι. Βερίγκα	1	— — Κ. Γ'ωάννης Μπάρκου	1

ΟΙ ΕΝ ΡΩΣΑΒΑ ΤΟΥ ΒΑΝΑΤΙΟΥ.

Ο Ε'ντιμότατος Κύριος		Η' ἐν Ρ'ωσάβα Α'πλοελλη-	
Γ'ωάν. Α. Μπλάτζου		νική Σχολή	4
ὁ ἐκ Μπλάτζης φιλογενῆς		Ο Ε'λλογιμώτ. Α.Α. αὐτῆς	
Συνεργὸς καὶ μετὰ προθυ-		Κύρ. Μαργαρίτης Παππᾶ	
μίας Ε'πιεσάτης τῆς ἐν		Νικολάου ἐκ Μεγάλου	
Ρ'ωσάβα Συνδρομῆς	1	Τυρνάβου	1
Ο Ε'ντιμ. Κ. Λάζαρος Φώτα		Ο Ε'ντι. Κ. Νικόλ. Λαζάρου	1
Ποπποβήκη	1	Ο Τιμ. Κ. Γ'ωάνν. Γροσάβου	1
Ο Ε'ντι Κ. Παῦλ Γ'ωαννοβήκη	1	— — Κ. Γεώργ. Θεοδώρου	
— — Κ. Λάζαρ. Γ'ωαννοβήκη	1	ἐκ Σιατίσῃς	1

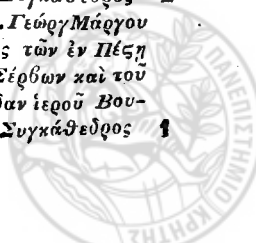

ΟΙ ΕΝ ΝΕΟΦΥΤΩ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ.

Σώμ.	Σώμ.
Ο Ήξοχώτατος ἐν Γ' αἰτοῖς Κ. Α'λέξανδρος Δήμηκης 1	Ο Τιμ. Κ. Νικόλ. Νικολάου 1
Ο Εὐγενέστατος Κύριος Κωνσταντ. Παπποβήκης Βασιλικὸς Ταμίας 1	— — Κ. Κωνσταντ. Φώτη 1
Ο Εὐγενέστατος Κύριος Α'νδρέας Πετσηνοβήκης 1	Ο Λογιώτ. Κ. Δαβίδ Δέξθα 1
Ο Ε'ντιμ. Κ. Γ'ωάν. Πολίτου Οικονόμος τῆς Ε'λληνι- κῆς Σχολῆς 1	— — Κ. Μάρκ. Παπποβήκη 1
Ο Ε'ντιμ. Κ. Γ'ωάν. Στέριου Ε'πίτροπ. τ' Ε'λλ. Σχολ. 1	— — Κ. Γ'ωάννης Δήμηκη 1
Ο Ε'ντ. Κ. Γ'ωάν. Γ'ανκοβήκη 1	— — Κ. Α'λέξ. Γεωργεβήκη 1
— — Κ. Μαυσιῆς Αουκητῆ 1	Ο Κ. Κωνσ. Μυροσανλιεβήκη 1
— — Κ. Α'νατίας Δέξθα 1	Ο Ε'λλογιμώτ. Διδάσκαλος τῆς Ε'λληνικῆς Σχολῆς Κ. Γεώργιος Βελλιάνουκης ὁ καὶ τοπικὸς Ε'φορος 1
— — Κ. Γεώργιος Α. Κόδα 1	Ο Φιλομαθ Πέτρος Ι. Πολίτου
— — Κύρ. Θωμάς Δέξθα 1	— — Γεώργιος Ι. Στέριου 1
— — Κ. Γ'ω. Τριανταφύλλου 1	— — Γ'ωάννης Τζιάκρα 1
— — Κ. Νικόλαος Ζῶης 1	— — Γεώργ. Α'δαμοβήκη Μαθητῆς τοῦ Ε' Λατινικῆ Σχολείου ἐκ Βουκοβαρίου 1
— — Κ. Ε'μμαν. Σμέρνας Οικονόμ. τ' Ε'λλ. Σχολ. 1	Ο ἐν Βετζκερεκίῳ Ε'ντιμώτ. Κ. Κωνσταντ. Μαντζιαρλή ἐκ Τυρνάβου τῆς Θεσσαλ. 1

ΟΙ ΕΝ ΠΕΣΤΗ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ.

Ο Πανοσιολογιώτατος Α'ρ- χιμανδρίτης Κύριος Γρηγόριος Κρουπένουκης τῆς ἐν Μολδαυίᾳ ἱερᾶς Μονῆς Σλατίνα, παρευρε- θεὶς κατὰ τὸ 1835 Ε'τος εἰς Πέσαν 2	καὶ Σλαβενικῶν ἐκδιδο- μένων Βιβλίων Τζένζωρ 1
Ο Αἰδευσιμολογιώτατος Κύρ. Γ'ωάννης ὁ Βιτκοβήκης Ε'φημέριος τῶν ἐν Βούδα Σλαβενο-Σέρβων, Βικᾶ- ριος τοῦ ἱεροῦ Βουλευτη- ρίου καὶ τῶν Ε'λληνικῶν	Ο Πανοσιοελλογιμώτ. Κύρ. Γ'ώασαφ Παπᾶ Ρ'άλλη ὁ ἐξ Αἰνίου Ε'φημέριος τῶν ἐν Πέσῃ Γραικῶν καὶ τοῦ ἐν Βούδα σεβασμίου Βου- λευτηρίου Συγκάθεδος 2
	Ο Αἰδευσιμ. Κ. Γεώργ. Μάργον Ε'φημέριος τῶν ἐν Πέσῃ Σλαβενο-Σέρβων καὶ τοῦ κατὰ Βούδαν ἱεροῦ Βου- λευτηρίου Συγκάθεδος 1

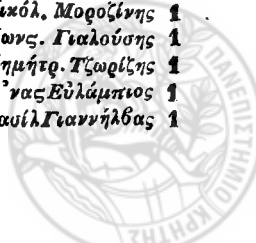
Σώμ.		Σώμ	
Ο Εὐγενέστατος Κύριος		Ο Ε'ντ. Κ. Κωνσταντ. Γύρα	2
Α'ργυρὸς Βράνης	4	— — Κ. Α'λέξ. Παναγιώτης	1
Ο Εὐγεν. Κ. Κωνσ. Βράνης	5	— — Κ. Πέτρ. Α'γορασοῦ	2
— — Κ. Γ'ωάνν. Μοτζιόνης	2	— — Κ. Η'λίας Μπλάνα	1
— — Κ. Γεώργ. Τακάτζης	2	— — Κ. Παῦλ. Κοντοράσση	1
— — Κ. Ναοὺμ Δεζζῶς	1	— — Κ. Παῦλ. Ποπποβήκη	1
— — Κ. Α'ναςάσ. Ν. Δεζζῶς	2	— — Κ. Δημ. Αὐξεντιάδης	1
— — Κ. Γεώργ. Α. Τζήκου	2	— — Κ. Γ'ωάνν. Μουράτη	1
— — Κ. Δημήτρ. Κ. Τζήκου	2	Ο Ε'ντιμότητος Κύριος	
— — Κ. Κωνσ. Γραβόβσκη	1	Μίλος Μυροσαυλεβήκη	2
Ο Ε'ξοχώτατος ἐν Γ'ατροῖς		Ο Ε'ντ. Κ. Πέτρ. Καζακοβήκη	2
Κ. Β'μμανουήλ Τέρζης	2	— — Κ. Θεοχάρης Σωτήρη	1
Ο Ε'ντιμελλογιμῶτατ. Κύρ.		— — Κ. Κωνσ. Ραϊκοβίκη	1
Α'λέξαν. Ρ'ίζου Δορμούση	3	Ο Ε'ντιμολογιώτατος Κύρ.	
Ο Ε'ντιμότητος Κύριος		Α'ναςάσιος Μανάκη	1
Χρήστος Ρ'ίζου Δορμούση	2	Ο Ε'ντιμος Κ. Δημ. Λακουβά	1
Ο Ε'ντ. Κ. Γεώργ. Ν. Μάτζου	2	— — Κ. Δημήτρ. Κότζου	1
— — Κ. Κωνσ. Α'ργύρης		— — Κ. Γεώργ. Ζωγράφου	1
μετὰ τῶν Α'νεψιῶν αὐτοῦ	2	Ο Τιμιώτ. Κ. Διαμαντ. Ρ'ίγα	
Ο Ε'ντ. Κ. Παναγιώτ. Μεράτη	2	ἔξ Α'μπελακίων	2
— — Κ. Γεώργ. Τέρπκου	2	Ο Τιμ. Κ. Γ'ωάν. Α'ρμενούλη	1
— — Κ. Θεόδωρος Κάλλου	3	— — Κ. Κωνσ. Λατζκοβήκη	1
— — Κ. Γεώργ. Σταμιάδης		— — Κ. Συμ. Μοναστηρλή	1
ὁ ἔξ Α'μπελακίων	4	Ο Τιμιώτατος Κύριος	
Ο Ε'ντ. Κ. Α'θαν. Σκούταρης	2	Α'ρσένιος Καρανιζούτζα	
— — Κ. Συμεὼν Γκουῦδα	2	ἔξ Α'μπελακίων	1
— — Κ. Α'ναςάσ. Α. Λύκα	2	Ο Τιμ. Κ. Α'ναςάσ. Ζέγγου	1
— — Κ. Γ'ωάνν. Ζλάτκου	2	— — Κ. Γεώργιος Κόδα	1
— — Κ. Γεώργ. Χ. Λιόκαρα	3	— — Κ. Α'νας. Μαλέτζκη	1
Η' Φιλομ. Κ. Μαρία Θυγάτηρ		— — Κ. Θεόδρ. Φυτζοβήκη	1
τ' Κ. Γ. Φώτιη ἐκ Σεγεδίνου	2	— — Κ. Κωνσ. Ματζίνγκα	1
Οἱ Ε'ντιμότητατοι Κύριοι		— — Κ. Δημήτ. Ακατάρη	
Αὐτάδελφοι Σακελλαρίου	1	ὁ Ζωγράφος	1
Ο Ε'ντ. Κ. Γρηγόρ. Παππαφῆ		Ο Φιλομαθης Παναγιώτης	
ὁ Θεσσαλονικεύς	1	Δημητριάδης ἐκ Ναύσσης	1
Ο Ε'ντ. Κ. Κωνσ. Χαρισίου	2	Α'νάθυμὸς τις	2
Ο Εὐγεν. Κ. Γεώργ. Κοεμιτζῆ	1	Ο Κύρ. Παναγιώτης Δέλιου	1
— — Κ. Μιχ. Γεωργεβήκη	1	Ο Κύρ. Γεώργιος Τιτμάρου	
Ο Ε'ντ. Κ. Γεώργιος Γκουῦδα	1	Ε'λληνικ. Στοιχειοθέτης	1

ΟΙ ΕΝ ΣΤΕΦΑΝΟΥΠΟΛΕΙ (ΒΡΑΣΣΟΒΩ) ΤΗΣ ΤΡΑΝΣΙΛΒΑΝΙΑΣ.

Σώμ.	Σώμ.
Ο Πανοσιώτατος Κύριος	Ο Ε'νι, Κ. Γωάννης Ζήππα 1
Θεοδόσιος Ε'φημέρ. τῆς	— — Κ. Ρ'ουδόφ. Ζήππα 1
Γραικικῆς Καππέλης 1	Οι Ε'νι. Κ. Α' δελφοὶ Πάννου 1
Ο Πανοσιώτ. Κ. Γρηγόριος	Ο Ε'νι. Κ. Θεόδωρος Ζανλῆ 1
Ε'φημ. τῆς αὐτῆς Καπέλ 1	— — Κ. Θεοχάρης Ζανλῆ 1
Ο Εὐγεν Α'ρχων Προεσῶς Κ.	— — Κ. Μανουήλ Μήγκου 1
Στέφανος Δημητρ.	Ο Ε'νι μόντ. Κ. Χ. Γ'ορδάνης
Τζερεβενθοδαλῆς	Χ. Γενουβήκη 1
Φιλόμουσος Συνεργός	Ο Ε'νι. Κ. Γεώργ. Χ. Α'γγέλε 1
καὶ ζηλωτῆς ἄκρος τῆς ἐν	— — Κ. Χριστόδελ Παπᾶ 1
Βρασσοβῶ Συνδρομῆς 6	— — Κ. Χριστόδ. Μωρατῆς 1
Ο Ε'νι μελλογιμῶτ. Κύριος	— — Κ. Σάββας Ε'ρμενλῆ 1
Κωνσταντῖνος Ε'μμανουήλ 1	— — Κ. Δημήτρ. Χ. Ρ'έση 1
Ο Ε'νι Κ. Ναὺμ Κ. Δότζου 1	— — Κ. Μιχ. Πετροβήκη 1
Ο Εὐγεν Α'ρχων Σερδάρ. Κ.	— — Κ. Γεώργ. Χρυσαιφίδης 1
Γεώργ. Α. Δ. τ' Ε'λλ. Σχολ. 1	— — Κ. Α'ντών. Ι'ωάννου 1
Η' Εὐγενεσιτάτη Κυρία	Ο Ε'νι μόντατος Κύριος
Χαριτίνη Ναὺμ Δότζου 1	Α'δαμάντιος Α'ντωνιάδης 1

ΟΙ ΕΝ ΤΕΡΓΕΣΤΗ ΤΗΣ ΙΣΤΡΙΑΣ.

Ο Ε'νι μολογιώτατος Κύρ.	Ο Ε'νι. Κ. Εὐσερ. Ρ'άλλης 1
Γεώργ. Παπιολάκης	— — Κ. Ι'ωάν. Σ. Βαλλῆς 1
ὁ ἀληθῆς καὶ εἰλικρινῆς	— — Κ. Στυλιαν. Σκινάνας 1
Φίλος τοῦ ἐν Α'θήναις	— — Κ. Χριστόδ. Γραμματέ 1
Ε'ξαδέλφου μου ᾧ καὶ	— — Κ. Π. Μανρογορδάτος 1
χαριζόμενος, μετὰ πόθου	— — Κ. Μ. Γ. Ζυγομαλάς 1
Συνεργός κ' Ε'πιστάτης	— — Κ. Λεων. Τζετζεκλῆς 1
τῆς ἐν Τριεσίῳ Συνδρομῆς	— — Κ. Γεώργ. Βλησμάς 1
ἀνεφάνη 1	— — Κ. Νικόλ. Μοροζίνης 1
Ο Ε'νι μόντατος Κύριος	— — Κ. Κωνσ. Γιαλούσης 1
Γ'άκωβος Ρ'ώτας 2	— — Κ. Δημήτρ. Τζωρτζῆς 1
Ο Ε'νι. Κ. Ν. Μπενάκης 1	— — Κ. Α'νας Εὐλάμπιος 1
— — Κ. Δ. Σταματέλος 1	— — Κ. Βαυίλ. Γιαννήλας 1

ΟΙ ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ ΤΗΣ ΑΟΥΣΤΡΙΑΣ.

<u>Σώμ.</u>	<u>Σώμ.</u>
Ο Πανοσιοελλογιμώτ. Κύρ. Γρηγόριος Καλαγάνης ὁ Αἰθίσις Ἀρχιμανδρίτης καὶ Ἐφημέριος τῆς τῶν Ἐντοπίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Τριάδος 1	Ο Ἐντιμότητος Κύριος Δημήτριος Τύρκας 1
Ο Πανοσιολογιώτ. Κύριος Δωρόθεος Στεφανάκη τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας δευτερεύων Ἐφημέριος 1	Ο Ἐντ. Κύρ. Μ. Οἰκονόμου 1
Ο Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Κύριος Καλλίνικος Σταματιάδης ὁ Θάσιος Ἐφημέρ. τῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Καπέλλης 1	— — Κύρ. Κ. Κονταγόνης 1
Ο Πανοσιολογιώτ. Κύριος Ἀζαρίας Δούκας Ἱερομόναχος 1	— — Κ. Γεώργιος Μαρτύρου 1
Ο Μουσικολογιώτατος Κύρ. Ἀνθιμος Νικολαΐδης Γανοχωρίτης 1	— — Κύρ. Ι. Γ. Θεοχάρης 2
Ο Εὐγενές. Ἀρχων Βαρῶν Κύριος Ἰωάννης ὁ Σίνας 5	Ο Ἐντιμότητος Κύριος Κ. Γκαρμπολάς 2
Ο Εὐγενέστατος, Ἐλλόγιμος καὶ λίαν φιλόμουσος Κύρ. Γεώργ. Γ. Γκιλάνης Κ. Β. ἑνορκος Διερχομένης, ἔνθετος Συνεργός καὶ μετὰ πολλῆς φιλοτιμίας τῆς ἐν Βιέννῃ Συνδρομῆς Ἐπιστάτης 1	Ο Ἐντ. Κ. Ι. Π'εφερενδάρης 1
Ο Εὐγενέστατος Κύριος Γεώργιος Ν. Πίνδος 1	— — Κύρ. Κ. Μ. Κούρητης 1
Ο Ἐντιμότητος Κύριος Θεόδωρος Τύρκας 1	— — Κύρ. Ν. Σοδαρίδης 1
	Ο Ἐλλογιμώτατος Κύριος Χ. Ν. Χαβγιαρᾶς μετὰ τῶν εὐγενῶν αὐτοῦ Μαθητῶν Γεωργίου καὶ Γρηγορ. Κοριανιάδων καὶ Ἀναστασίας καὶ Τυριάνου 3
	Ο Ἐντιμότητος Κύριος Νικόλαος Μανιζουράνης 2
	Ο Ἐντιμότητος Κύριος Παῦλος Π. Θεοχάρης 1
	Ο Ἐντ. Κύρ. Σ. Κρατιάνος 1
	— — Κ. Ραφαήλ Δούμπας 1
	Οἱ Ἐντιμότητοι Κύριοι Αὐτάδελφοι Μ. Δούμπα 1
	Ο Ἐλλογιμώτατος Κύριος Μ. Μποτλῆς 1
	Ο Ἐντιμότητος Κύριος Μαργαρίτης Δ. Παμφίλης 1
	Ο Ἐλλογιμώτατος Κύριος Πέτρος ὁ Δάρβαρις 1
	Ο Ἐντιμότητος Κύριος Ἀχιλλεὺς Δ. Ποσολάκας 1
	Ο Ἐντ. Κ. Ζηρόβιος Πόππ 1
	— — Κ. Ἀλέξανδρ. Λαγός 1
	— — Κ. Γεωργ. Κ. Κοεμιτῆ 1
	διὰ τὴν Σχολὴν Κοζάνης 1

<u>Σώμ.</u>		<u>Σώμ.</u>	
Ο' Ε'ντιμότατος Κύριος		Ο' Ε'ντιμότατος Κύριος	
Κωνζαντίνος Ίανζούλης	1	Απόστολ. Δ. Σιζάνης	1
Ο' Ε'ντι. Κ. Σιέφ. Μπόντζου	1	Ο' Ε'ντι. Κύρ. Ν. Ρίζου	1
— — Κύρ. Χ. Αγγέλος	1	— — Κ. Γεώργ. Ίωάννου	
— — Κ' Αναστάσ. Τζάππου	1	Λέκκος καὶ Συνι.	1
Ο' Ε'ντιμότατος Κύριος		Ο' Ε'ντιμότατος Κύριος	
Αημήτριος Λουδομίδης	1	Γεώργιος Α. Γκιόκου	1

ΟΙ ΕΝ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΩ ΤΗΣ ΒΛΑΧΙΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ.

Σώμ.

Οἱ Πανιερώτατοι.

Οἱ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Βελας καὶ Πωγωνιανῆς Κύριος Γ'ωσήφ 1

Οἱ Πανιερώτ. Ε'πίσκ. πρώην Τξερβενουῦ Κ. Νεόφυτος 1

Οἱ Πανιερώτ. Ε'πίσκοπ Παλμύρας Κ. Α'θανάσιος 1

Οἱ Πανοσιώτ. Α'ρχιμανδρίτης καὶ Π'γούμενος Κοτροτζανίε Κ. Προκόπιος 1

Οἱ Πανουσ. Η'γούμεν. Σταυρουπόλεως Κ. Λεόντιος 1

Οἱ Αἰδεσιμ. πρώην Η'γούμεν. Μήυλης Κύριος Νικόλαος 1

Οἱ Αἰδεσιμ. Ε'φημέρ. Σταυρουπόλεως Κύρ. Γ'ωάννης 1

Οἱ Ἀρχοντες
Βαρῶνοι.

Οἱ Εὐγενέστας Α. Β. Κύρ. Κωνσαντίν. Σακελλάριος Πρῶξενος τοῦ Προουσιακοῦ καὶ Ε'λληνικῆ Προξενείου 1

Οἱ Εὐγενές. Α. Β. Κύριος Χριστόφορος Σάκελλάριος 1

Οἱ Εὐγενές. Α. Β. Κύριος Γεώργιος Μεϊτάνης 1

Σώμ.

Οἱ Εὐγεν. Α'ρχ. Μ. Βόρνικος Κύρ. Μιχαήλ Κορνέσκος 1

Οἱ Εὐγ. Α'ρχ. Μ. Ποστέλνικος Κύρ. Κωνσαντίν. Σουτζός 1

Οἱ Εὐγεν. Α'ρχ. Καμμινάρης Κύρ. Δημήτριος Βέλλος 1

Οἱ Ἀρχοντες
Σερδάραι.

Οἱ Εὐγενές. Α. Σ. Κύριος Χριστόφορος Μακεδών 1

Οἱ Εὐγενές. Α. Σ. Κύριος Α'νέσης Χατζιόπουλος 1

Οἱ Εὐγενές. Α. Σ. Κύριος Α'νασάσιος Βασιλέσκος 1

Οἱ Εὐγενές. Α. Σ. Κύριος Κωνσαντίνος Βαλατζάνος 1

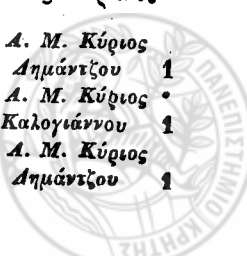
Οἱ Εὐγενές. Α. Σ. Κύριος Νικόλαος Βαλατζάνος 1

Οἱ Ἀρχοντες
Μεδελνιτζιάραι.

Οἱ Εὐγενές. Α. Μ. Κύριος Δημήτριος Δημάντζου 1

Οἱ Εὐγενές. Α. Μ. Κύριος Νικόλαος Καλογιάννου 1

Οἱ Εὐγενές. Α. Μ. Κύριος Δημήτριος Δημάντζου 1

**Οἱ Ἀρχοντες
Σλουτζιάραι.**

- Οἱ Εὐγενές. Α. Σλ. Κύριος Κωνσταντῖνος Ἀλιζῆς 1
- Οἱ Εὐγενές. Α. Σλ. Κύριος Γιάνκος Δημάντζου 1
- Οἱ Εὐγενές. Α. Σλ. Κύριος Βασίλειος Πολύζου 1
- Οἱ Εὐγενές. Α. Σλ. Κύριος Παναγιώτ. Βουτζίπουλος 1

**Οἱ Εὐγενές ατοι
Κύριοι.**

- Οἱ ἐξ ἀποζήτων τοῦ Προυσιακοῦ καὶ Ἑλληνικοῦ Προξενείου Σεκρητάριος Εὐγ. Κ. Ἀλοῦζ Μουσοξυδῆς 1
- Οἱ τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου Διερχμηνευτῆς Εὐγ. Κ. Ἐμμανηὴλ Γεωργαντᾶς 1
- Οἱ τοῦ Ρώσικοῦ Προξενείου πρώην Διερχμηνευτῆς Εὐγ. Κ. Ἀντώνιος Αωρόντης 1
- Οἱ τοῦ Γαλλικοῦ Προξενείου Διερχμηνευτῆς Εὐγεν. Κ. Παντολέων Ζαλίκης 1
- Οἱ Εὐγεν. Κ. Γεωργίου Βαλατζίανος 1
- — Κ. Ἀντών Βαράνσκη 1
- — Κ. Στέφαν Φερικύδης 1
- — Κ. Ἀλέξανδ. Σχοινᾶς 1
- — Κ. Εὐστάθιος Σχοινᾶς 1
- Οἱ Εὐγενέστατος Κύριος Πασχάλης Σαβδόπουλος 1
- Οἱ Εὐγενέστατος Κύριος Κωνσταντ. Τζερονβοδάνος 1
- Οἱ Εὐγενέστατος Κύριος Κωνσταντ. Στεφανόπουλος 1

Αἱ Εὐγενές αται Ἀρχόντισσαι (Κοκκῶναι)

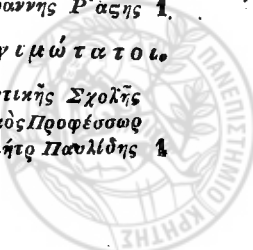
- Ηἱ Εὐγενές. Κλουτζιάρισσα Κοκκῶνα Μαρία Τρέσνα 1
- Ηἱ Εὐγεν. Σερδάρισσα Κοκκῶνα Ἀννίκα Τρέσνα 1
- Ηἱ Εὐγεν. Σερδάρισσα Κοκκῶνα Α. Ξενοκράτη 1
- Ηἱ Εὐγεν. Σερδάρισσα Κοκκῶνα Ε'λένη Κοτοπούλου 1
- Ηἱ Εὐγενεστάτη Κυρία Βερωνίκα Βρετῶν 1
- Ηἱ Εὐγενεστάτη Κυρία Ε'λένη Σακελλαρίου 1
- Ηἱ Εὐγενεστάτη Κυρία Ἀναστασία Β. Βακάλογη 1

**Οἱ Ἐξοχώτατοι
Γατροί.**

- Οἱ Ἐξοχ. Σεραφεῖμ Βρετῶν 1
- — Κ. Νικόλ Σάβ Πίκολος 1
- — Κ. Γεωργίου Ἐρσιώτης 1
- — Κ. Βασίλειος Φορμίων 1
- — Κ. Νικόλαος Γόνσης 1
- — Κ. Κωνσ. Ἀλεξανδρίδης 1
- — Κ. Ἀθαν. Καραζήσης 1
- — Κ. Γεωργίου Γιαννούλης 1
- — Κ. Κωνσταντ. Μημηῆς 1
- — Κ. Γεώργιος Πάππα 1
- — Κ. Γεώργ. Βακάλογλου 1
- — Κ. Δημήτρ. Βαρθιάδης 1
- — Κ. Γεωργίου Ράσης 1

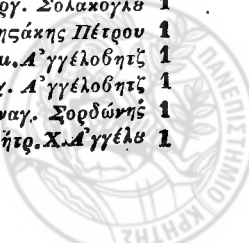
Οἱ Ἐλλογιμώτατοι.

- Οἱ τῆς Ἀθηνεῖς Σχολῆς Μαθηματικῶς Προφέσσοφ Σοφ Κ. Δημήτρ. Παυλίδης 1

Σώμ.	; Σώμ.
Θ' τῆς αὐτῆς Σχολῆς Ἐλλη- νικὸς Προφύσσων Σοφολ. Κ. Γεώργιος Γ'ωαννίδης 1	Ο' Ἐντιμότητος Κύριος Σκαρλάτος Πέτροβητῆ 1
Ο' Ἐλλογιμώτατος Κύριος Γ'ωάννης Μιτυληναῖος 1	Ο' Ἐντ. Κ. Γ'ωάννης Ναοῦμ 1
Ο' Ἐλλογ. Κ. Μιχ. Χρησιδῆς 1	— — Κ. Μαργ Γ'ωάννουβητῆ 1
— — Κ. Χριστόφ Κρατιέρως 1	— — Κ. Πανταζ Βακάλογλε 1
Ο' Ἐλλογιμώτατος Κύριος Α'θανάσιος Δημητριάδης 1	— — Κ. Δημήτρ Δάμωβητῆ 1
Ο' Ἐλλογ. Κ. Γ'ωάν. Λέσβιος 1	— — Κ. Κωνσ. Ζαπανιώτης 1
— — Κ. Δημήτρ. Βύλλιος 1	— — Κ. Δημήτρ Χαλέπογλε 1
— — Κ. Κωνσταντ Ζηνίδης 1	— — Κ. Νικ. Τριανταφύλλε 1
— — Κ. Γ'ωάνν. Ζιντζήρα 1	— — Κ. Γ'ωάνν Ρ'αδοκάνος 1
Οἱ Φιλομαθέςατοι Μαθηταί.	— — Κ. Κωνσ. Ν. Μυσακώβ 1
Ο' Φιλομ. Κ. Συμεών 1	— — Κ. Θεοχ. Σαββόπελος 1
— — Κ. Θεοχάρ Χρισοδέλε 1	— — Κ. Θεόδωρ Σακελλάριος 1
— — Κ. Δημήτριος Κύρου 1	— — Κ. Γ'ωάνν. Πασχάλης 1
— — Κ. Πέτρ Α' Πρωτόπαπα 1	— — Κ. Νικ. Δανηλόπελος 1
— — Κ. Δημ. Γεωργιάδης 1	— — Κ. Κωνσταντίν. Βάρδα 1
— — Κ. Παναγιώτ Πειρίδης 1	— — Κ. Τζένος Τζένουβητῆ 1
— — Κ. Α'λέξ' Ιω' Ραδοκάνε 1	— — Κ. Γ'ωάννης Γιάτζας 1
— — Κ. Ραδόκ' Ι Ρ'αδοκάνε 1	— — Κ. Κωνσας Ρ'όλλας 1
Οἱ Ἐντιμότητοι Ἐμποροί.	— — Κ. Α'νας. Α'λίνοβητῆ 1
Ο' Ἐντιμολογιώτατος Κύρ. Γ'ωάν. Σακελλάριος ὁ μετὰ πόθου πολλοῦ καὶ φιλοτιμίας ἀσυγκρί- του γενναῖος καὶ φιλόμου- σος Ἐπιεσάτης τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ Συνδρομῆς, καὶ τῆς τῶν γενησιαζόντων ἐπὶ Πόλεων Συνεργός 1	— — Κ. Γ'ωάνν. Μάνωβητῆ 1
Ο' Ἐντιμότητος Κύριος Χριστόφορος Σαλόναςκῆς 1	— — Κ. Στέργ. Παπαδόγλος 1
	— — Κ. Θωμάς Κωνσταντίνε 1
	— — Κ. Χρῆστος Παππᾶ 1
	— — Κ. Κων Σταύρου Ζιτζάν 1
	— — Κ. Μιχαήλ Ζάχου 1
	— — Κ. Γεώργιος Σκουῆτος 1
	— — Κ. Σοφῆς Χρισοδέλε 1
	— — Κ. Μιχ. Παπαδονάτος 1
	— — Κ. Χατζῆκ Σαχίμογλε 1
	— — Κ. Μανολ' Α'λίνοβητῆ 1
	— — Κ. Διαμάντ. Μισιρλῆς 1
	— — Κ. Πέτρος Α'λεξίου 1
	— — Κ. Σκαρλάτ Σκαναβῆς 1
	— — Κ. Στέφαν. Μεσινέζης 1
	— — Κ. Κωνσ. Χ. Γ'ωάννου 1
	— — Κ. Μιχ. Στεριόπουλος 1
	— — Κ. Α'γγελος Θεοδώρου 1
	— — Κ. Α'ναςάσιος Ναοῦμ 1

Σώμ.	Σώμ.
Τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἐντιμ.	Οἱ Ἐντ. Κ. Πέτρος Οἰκονόμος
Κ. Γ'ωάννου Σκαρλάτου 10	καὶ Ἀ'δέλφια 1
Ὁ Ἐντιμότετος Κύριος	Οἱ Ἐντ. Κ. Στέφ. καὶ Κωνσ.
Στέργ. Δ. Τζερβενθοδαλῆς 1	Παπᾶ Θεοδοσίου 1
Ὁ Ἐντ. Κ. Νικόλ. Δ. Καϊζικώφ 1	Οἱ Ἐντ. Κ. Χ. Ἀ' Φανάσ. καὶ
— — Κ. Γιαννούλης καὶ	Χρησάκης Χ. Παρασκευᾶ 1
Χ. Μιχαὴλ Σοφῆ 1	Ὁ Ἐντ. Κ. Γιובάντζος Γεράση 1
Ὁ Ἐντ. Κ. Χριστόδ. Κετικιτάκη 1	— — Κ. Ἀ'νάς Μιχαλόπουλος 1
— — Κ. Ἰωάν. Χ. Κετικιτάκη 1	— — Κ. Δανιὴλ Φάραγγας 1
— — Κ. Διαμάντ. Ἀ'θραμίε 1	— — Κ. Θεόδωρ. Προκοπίε 1
— — Κ. Θεολόγ. Ι. Βεγικελῆ 1	— — Κ. Νικόλαος Βάρδα 1
— — Κ. Χρῆς Στοιγιάνεβητς 1	— — Κ. Γεώργ. Β. Βακάλογλε 1
— — Κ. Γρηγόρ. Χουρμούζης 1	— — Κ. Εὐστάθιος Γεωργίε 1
— — Κ. Ἀ'θραῦμ Χαλφῶν 1	— — Γιάνκος Βαλλιᾶδης 1
— — Κ. Γ'σαῦκ Γαβρ. Κόεν 1	— — Κ. Κωνσταντίν. Πηγάς 1
— — Κ. Γ'ωάννης Στάμμου 1	— — Κ. Νικόλαος Βελίκου 1
— — Κ. Θεόδωρ. Ξενοκράτης 1	— — Κ. Παρασκευᾶς Ἰωάννε 1
— — Κ. Κωνσ. Ξενοκράτης 1	— — Κ. Γρηγόρ. Ἀ'ποσόλου 1
— — Κ. Προκόπ. Βαλιάνογλε 1	— — Κ. Ἀ'λέξ. Δανιηλόπουλος 1
— — Κ. Δημήτρ. Τζάκαρης 1	— — Κ. Παρασκευ. Δημητρίε 1
— — Κ. Ἀ'γγελ. Παπᾶ Λύκα 1	— — Κ. Ἀ'γγελος Παντελῆ 1
— — Κ. Κυριάκης Κύροβητς 1	— — Κ. Κωνσ. Τριανταφύλλε 1
— — Κ. Δημήτριος Δέδου 1	— — Κ. Μιχ. Κ. Βαλατζάνε 1
— — Κ. Γεώργ. Γρηγορίου 1	— — Κ. Χρυσάνθ. Ἀ'θραμίε 1
— — Κ. Μιχ. Καληφάρωφ 1	— — Κ. Δημήτρ. Ζεύκοβητς 1
— — Κ. Νάννος Γερμάνη 1	— — Κ' Ἰωάν. Παπαδόπουλος 1
— — Κ. Δημήτρ. Π. Στέρειου 1	— — Κ. Δημιτςος Μιχαὴλ 1
— — Κ. Κωνσ. Γεωργιάδης 1	— — Κ. Σύμμος Μιχαὴλ 1
— — Κ. Γρηγόρ. Γεωργιάδης 1	— — Κ. Κωνσ. Νάγκοβητς 1
— — Κ. Ρ'άδος Ρ'άδεβητς 1	— — Κ. Γ'ωάννης Πολύζου 1
— — Κ. Γ'ωάν. Νεδέλκοβητς 1	— — Κ. Στέφ. Πόπποβητς 1
— — Κ. Ἀ'νας Κωνσταντίνε 1	— — Κ. Ἰωαννίτζας Βοϊνώφ 1
— — Κ. Πέτρ. Κωνσταντίνε 1	— — Κ. Δημιτςος Χ. Συμεών 1
— — Κ. Ἀ'γγελος Παυλίδης 1	— — Κ. Γεώργ. Σολάκογλε 1
— — Κ. Γ'ωάννης Παυλίδης 1	— — Κ. Χρησάκης Πέτρου 1
— — Κ. Βασίλ. Βασιλόπουλος 1	— — Κ. Διαμ. Ἀ'γγέλοβητς 1
— — Κ. Χριστόδ. Τζοκανέλης 1	— — Κ. Μιχ. Ἀ'γγέλοβητς 1
— — Κ. Βασίλειος Γ'ωάννε 1	— — Κ. Παναγ. Σορδώνης 1
— — Κ. Βασίλειος Μπίτζας 1	— — Κ. Δημήτρ. Χ. Ἀ'γγέλε 1

<u>Σώμ.</u>		<u>Σώμ.</u>	
Ο Έντιμότατος Κύριος		Ο Έντιμότατος Κύριος	
Α'ναστάσιος Πολύζου	1	Κωνσταντίνος Σταγειριτης	1
Ο Έντι ΚΠροκόπ Δημητρίου	1	Ο Έντι.Κ. Γεώργιος Α'λιζής	1
— —Κ. Νικόλαος Μημηῆ	1	— —Κ. Διαμάντης Μπόζου	1
— —Κ. Νικόλαος Α'πράζης	1	— —Κ. Δημ Παναγιωτιδης	1
— —Κ. Γεώργιος Νούτζου	1	— —Κ. Νικόλ Χ. Γιαννάση	1
— —Κ. Εύζοράτ Γ'ωαννίδης	1	— —Κ. Θεόδωρ Πένκοβητζ	1
— —Κ. Μιχαήλ Κουτάκης	1	— —Κ. Κωνσ. Πένκοβητζ	1
— —Κ. Έμμαν. Οικονόμω	1	— —Κ. Κωνσ Εύζορατιάδης	1
— —Κ. Γ'ωάννης Μόκορος	1	— —Κ. Κοσμάς Α'γγέλου	1
— —Κ. Δημήτριος Ζήσου	1	— —Κ. Πέτρος Πίκολος	1
— —Κ. Στέφαν. Δημητρίου	1	— —Κ. Δημήτριος Πίκολος	1
— —Κ. Δανιήλ ΧΑ'ποσόλε	1	— —Κ. Κωνσ. Α'θανασίου	1
— —Κ. Λάζο Καλενδέρογλε	1	— —Κ. Γ'ωάνν. Πάντραβος	1
— —Κ. Γ'ωάννης Τζουκηνά	1	— —Κ. Γ'ωάν. Χ. Α'γγέλου	1
— —Κ. Χ. Λουκῆς Μεξίζης	1	— —Κ' Ιων Τριανταφύλλε	1

ΟΙ ΕΝ ΚΡΑΙΩΒΗ ΤΗΣ ΒΛΑΧΙΑΣ.

Ο Έντιμότατος Κύριος		Ο Έντι ΚΚρεζέν Ιωάννοβητζ	1
Χρήστος Κ. Κούρη	2	— —Κ Σάββαζ' Ιωάννοβητζ	1
Ο Έντι.Κ. Νικόλ Έμμανήλ	1	— —Κ Χρήστος' Ιωάννοβητζ	1
— —Κ. Κωνσ. Μ. Κήππας	1	— —Κ. Νικόλαος Μιχαήλ	1
— —Κ. Κωνσταντ. Μπήτζα	1	— —Κ. Κωνσταντ. Γκίμπας	1
— —Κ. Α'θανάσι Αίλοβητζ	1	— —Κ. Κύρος Τάντζου	1
— —Κ. Νικόλαος Κήτζου	1	— —ΚΚωζάκης Πέτκοβητζ	1

ΟΙ ΕΝ ΓΙΡΓΙΟΒΩ ΤΗΣ ΒΛΑΧΙΑΣ.

Ο Έντιμότατος Κύριος		Ο Έντι.Κ. Κωνσ. Τζόκανος	1
Κωνσταντίν. Παππά Λουκά	1	— —ΚΚωνσ Οικονόμοβητζ	1

ΟΙ ΕΝ ΠΛΟΕΣΤΙΩ ΤΗΣ ΒΛΑΧΙΑΣ.

Ο Εύγενές Α'ρχων Βεσιάρης		Ο Έντιμότατος Κύριος	
Κ. Γεώργιος Βαϊκοβιάνος	1	Παναγιώτης Γ. Τότζκα	1
Ο Έντιμ.Κ. Κωνσ. Γ. Τότζκα	1	Ο Έντι.Κ. Α'ντων Οικονόμω	1

ΟΙ ΕΝ ΙΑΣΣΙΩ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΥΙΑΣ.

Ο Έξοχώτατος έν Γ'ατροῖς		Οἱ Έντιμότατοι Κύριοι	
Κ. Δημήτρ. Σακελλάριος	1	Α. Χιώτης καὶ Ν. Τύρκας	1

Σώμ.		Σώμ.
Ὁ Ἐνικ. Νικόλ. Νεγροπόντης 1		Ὁ Ἐνιμ. Κ. Δημήτριος Νίκα 1
— — Κ. Χρ. Παππάζογλου 1		— — Κ. Παναγ. Διογενίδης 1

ΟΙ ΕΝ ΠΡΟΪΛΛΩ (ΜΗΡΑΪΛΛΑ) ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΥΙΑΣ.

Ὁ Ἐντιμότατος Κύριος Πέτρος Ρ' ουμπίνης 1		Ὁ Ἐντιμότατος Κύριος Γεώργιος Φάραγγας 1
Ὁ Ἐνικ. Ε' μ. Βαλτουρίδης 1		Ὁ Ἐνικ. Α' νδρέας Στατύρη 1
— — Κ. Δημήτριος Σύμμου 1		Ὁ Ἐνικ. Α' δελ. Δισμαντίδαν 1
— — Κ. Νικόλαος Σύμμου 1		Ὁ Ἐνικ. Κωνσ. Βεκυλχάρτζης 1
— — Κ. Γεώργ. Καραπάνου 1		— — Κ. Βασίλειος Σκουλῆς 1

ΟΙ ΕΝ ΓΑΛΑΤΖΙΩ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΥΙΑΣ.

Ὁ Εὐγεν. Α' ρχα' ντιπρόξενος του Ἑλληνικοῦ Προξενεῖς Κ. Ποθητὸς Ζένος 1		Ὁ Ἐντιμότατος Κύριος Γεώργιος Γκίμπας 1
		Ὁ Ἐνικ. Α' ντιών Νεγροπόντη 1

ΟΙ ΕΝ ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΩ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ (ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΜΟΙΣΙΑΣ).

Ὁ Ἐντιμότ. Κύριοι Α' δ' α' μ καὶ Ναὶ μ Νικαρῆση τῆς τε ἐν Βελιγραδίῳ Συν- δρομῆς μετὰ φιλογενεῖας Ἐπιβάται, καὶ τριῶν τῶν ἐφεξῆς Πόλεων φιλό- μουσοι Συνεργοὶ 2		Ὁ Ἐντιμότατος Κύριος Νικόλαος Α' δ. Γερμάνη 1
		Ὁ Ἐντιμότατος Κύριος Γεώργιος Α' δ. Γερμάνη 1
		Ὁ Ἐντιμότατος Κύριος Α' νασάσιος Γ. Γούττα 1
		Ὁ Ἐνικ. Γεώργ. Β. Τζεχάνη 1

ΟΙ ΕΝ ΝΗΣΣΗ ΤΗΣ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΜΟΙΣΙΑΣ.

Ὁ Πανιερώτατος Μητροπο- λίτης Ἁγίου Νήσσης Κύρ. Γρηγόριος 1		Ἡ Φιλ. Α' νασάσια Θεοδώρ 1
Ὁ Ἐνικ. Κ. Κωνσ. Θεοδώρου 1		Ὁ Ἐντιμότατος Κύριος Νικόλ. Σωτήρη Τζοχατζῆ 1
Ὁ Φιλομαθέστατος Γεώργιος Κωνσταντίνου Θεοδώρου 1		Ὁ Φιλομ. Σωτήρ Ν. Τζοχατζῆ 1
Ὁ Φιλομ. Θεόδωρ Κ. Θεοδώρ 1		Ὁ Ἐνικ. Προφύρ. Μάντζου 1
		— — Κ. Α' δ' α' μ Κωνσταντίνου 1
		Ὁ Λογκ. Γεώργ. Πετράκ. Ἰωάνου 1

ΟΙ ΕΝ ΠΡΙΛΛΑΠΩ (ΠΕΡΛΕΠΕ) ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ.

Σώμ.	Σώμ.
Ο' Ε'ντιμότατος Κύριος Ναούμ Γ'ωάν. Ματζιάρου 1	Ο' Ε'ντιμότατος Κύριος Διαμαντῆς Θ. Ματζιάρου 1

ΟΙ ΕΝ ΒΙΤΟΛΛΙΟΙΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ.

Ο' Πανιερώτ. Μητροπολίτης Πελαγονίας Κ. Γεράσιμος 2	Ο' Ε'ντιμότατος Κύριος Χαιτῆ Δημήτρ Δισκούλιτσα 1
Ο' Γ'ερολογ. Διάκονος Αὐτοῦ Κ. Μελέτιος Α'νδριος 1	Ο' Ε'ντ. Κ. Α'θαν Μποσινάκε 1
Ο' τῆ Αὐτῆ Γ'ω. Οἰκονομίδης Τραπεζούντιος 1	— — Κ. Μιχαήλ Γ. Πύσχα 1
Ο' Ε'ντιμότατος Κύριος Γεώργιος Κ. Ζιουλιῆ 1	— — Κ. Νικόλ. Δημ Στέρειν 1
	— — Κ. Κωνσταντ. Στέρειου Παππᾶ Κώνσα 1
	Ο' Λογ. Θεοχ Παπ Δημητρίε 1

ΟΙ ΕΝ ΣΕΡΡΑΙΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ.

Ο' Πανιερολογιῶτ. Μητροπο- λίτης Σερρών Κ. Γρηγόριος 5	Ο' Ε'ντιμολογ. καὶ φιλογε- νές. Κ. Κωνσταντῖνος Παππᾶ Κώνσα τῆς τῶν Σερρών Συνδρομῆς μετὰ φιλοτιμίας μεγίστης φιλόμουσος Συνεργός καὶ μετὰ ζήλου ἄκρου φιλόκα- λος Ε'πιεσάτης 2
Ο' Πανιερώτ. Α'γιος Δράμας Κύριος Γερμανός 5	Ο' Ε'ντιμότατος Κύριος Γεώργ. Μαργ. Σκαμπάλη 2
Ο' Πανοσιολογ. Πρωτουύγγελ τῆ Α'γίης Σερρών Κ. Γαβριήλ 3	Ο' Ε'ντιμότατος Κύριος Νικόλαος Μ. Λούμπα 2
Ο' Πανοσιολογ. Α'ρχιδιάκον. τῆ Α'γ Σερρών Κ. Νεόφυτος 2	Ο' Ε'ντ. Κ. Νικόλαος Μιχαήλ καὶ Συντροφία 2
Ο' Γ'ερολογιῶτ. Διάκονος τοῦ Α'γίης Σερρών Κ. Νεόφυτος 2	Ο' Ε'ντ. Κ. Γ'ωάννης Σπόντα 2
Ο' Πανοσιολογ. Πρωτουύγγελ τῆ Α'γ. Τάφης Κ. Στέφανος 2	— — Κ. Γ'ωάννης Φωκᾶ 1
Ο' Μουσικολογ Πρωτουύγγελ τοῦ Σινᾶ Κ. Σεραφεῖμ 2	— — Κ. Ἀναστάσιος Σιμῶτα 1
Ο' Πανοσιῶτ Προηγούμεν Κ. Κύριλλος Κετλεμεισιανός 1	— — Κ. Βασίλειος Σκάρδη 1
Ο' Πανοσιῶτ Κ. Παπᾶ Σάββας Προδρομίτης 1	

Σώμ.		Σώμ.	
Ο' ΤιμιώτΚ. Βασίλ. Α' λεξίου ἐκ Νιγρίτης	1	Ο' ΤιμιώτΚ. Α' ρυθρός Λύκου ἐκ Λουσιοβίου	1
Ο' Τιμ. Κ. Γ' ωάνν. Εὐαγγέλου ἐκ Λειτοχωρίου	1	Ο' ΤιμΚΧριστόδ ΠαπΓ' ωάννε — —Κ. Γ. Νακίδης	1 1

ΟΙ ΕΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ.

Ο' Πανιερώτατ. Μητροπολί- τηςΚασορίαςΚ. Νεόφυτος	2	Ο' Ε'ντιμότατος Κύριος Τριαντάφυλλ. Καρμπήνα	1
Η' ἐνΚασορίᾳ Ε'λλην Σχολή	3	Ο' Ε'ντιμΚ. Γεώργιος Ναούμ	1
Ο' Σοφολογ. Διδάσκαλ. αὐτῆς Κ. Α' ργύριος Παππᾶ Ρ' ἴβη ὁ Σιατιστεὺς	1	Ο' Ε'ξοχΚ. Δαμιανὸς ΓΝαύμ	1
Ο' Ε'ντιμολογιώτατος Κύρ. Γεώργ. Α' ν τ ω ν ἰ ο υ ὁ μετὰ ζήλου πολλοῦ καὶ φιλογενείας μεγάλης προσ- παθήσας εἰς τὴν ἐν Κασο- ρίᾳ Συνδρομὴν φιλό- μουςος Ε' π ι σ ἴ τ η ς	2	Ο' Ε'ντ. Κ. Γ' ωάννης Ρ' ο δ ᾶ	1
Ο' Ε'ντιμότατος Κύριος Α' θανάσιος Σκούταρης	2	— —Κ. Νεράντζης Νεμόζια	1
		— —Κ. Γ' ωάνν. Ν. Νεμόζια	1
		— —Κ. Διαμαντ. Τζιτζιπαῖ	1
		Οἱ Ε'ντ. Κ. Γεώργ καὶ Ναούμ Δ. Μωράλη ἀνὰ ἔν	2
		Ο' Ε'ντιμότατος Κύριος Νάννος Παππᾶ Νικολάου	2
		Ο' Ε'ντΚ. Α' νασάσιος Κύρου	1
		— —Κ. Ράλλης ΓΑ' λθανός	1
		— —Κ. Παῦλος Δημητρίου	1

ΟΙ ΕΝ ΚΟΖΑΝΗ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ.

Ο' Πανιερώτατος Ε'πίσκο- πος Σερβίων καὶ Κοζάνης Κ. Βενιαμίν	1	Οἱ Ε'ντιμότατοι Κύριοι Κωνσταντίνου Κοεμιτζῆ Γιόι	1
Ο' Γ'ερολογιώτατος Διάκονος Αὐτοῦ Κ. Εὐγένιος	1	Ο' Τίμιώτατος Κύριος Νικόλαος Α' ρμενούλη	1

ΟΙ ΕΝ ΑΜΠΕΛΑΚΙΟΙΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.

Ο' Πανιερώτατος Α' γ. Πλα- ταμώνος καὶ Λυκοσθμίου Κ. Μελέτιος	2	Τῇ ἐν Α' μπελακίοις Ε'λλη- νικῇ Σχολῇ ὁ Ε' κδότης δωρεάν	3
Ο' Ε'ξοχώτατος ἐν Γ' ατροῖς Κ. Γεώργιος Εὐθθυμιάδης	2	Ο' Ε'ντιμολογιώτατος Κύρ. Δημήτριος Γ. Σφάρτζη	1

Σόμ.	Σόμ
Ο Ἐξοχώτατος Κύριος Δροσινὸς Δ. Σφάρτζη 1	Οἱ Τιμιώτατοι Κύρ. Αὐτάδελ. Δημήτρ. καὶ Κωνσταντίν. Α'λβύζη 2
Ο Τιμιώτατος Κύριος Γ'ωάνν. Γ. Σολομοῦ φιλογενῆς Συνεργὸς καὶ ζηλωτῆς ἄκρος τῆς ἐν Α'μπελακίους Συνδρομῆς 1	Οἱ Τιμιώτ. Κύρ. Αὐτάδελφοι Α'ναστασίε Σολομῦ ἀνὰ ἔν 2 Ο Τιμιώτατος Κύριος Δημήτριος Καρὰ Νίκου 1

ΟΙ ΕΝ ΛΑΡΙΣΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.

Ο Πανιερολογιώτατος Μη- τροπολίτης Λαρίσσης Κ. Μελέτιος μετὰ τινων φι- λομούσων Λαρίσσαιων 10 Διὰ τῆς αὐτοῦ Πανιερολο- γιότητος καὶ ἡ ἐν Λαρίσση Ἑλληνικὴ Σχολή 2	Η φιλτάτη μοι καὶ φιλο- μαθῆς Ἐξάδελφη Κυρία Δεσποῖνα γεννημένη μὲν ἐκ Λεονάρδου, Σύζηγος δὲ τοῦ Ἐντιμοτάτου Κυρίου Ζαχαρίου Γερο Γκιόκου Λαρίσσαιου
---	--

Η ἐν Ἑλασσῶνι Γ'ερά Μονῇ τῆς Παναγίας Θεοτόκου 1	Η ἐν Θεσσαλικῷ Τυρνάβῳ Ἑλληνικὴ Σχολή 1
---	--

Ὅσοι τῶν Φιλομούσων Ἐπισατῶν, μὴ ἔχοντες καιρὸν ἰκανὸν εἰς τὴν συνδρομὴν τῆς Βίβλου, δὲν ἐπρόλαβον τὴν ἑξαποσολὴν τῶν ὑποσχεθέντων μοι τῆς Συνδρομῆς Καταλόγων των, παρακαλοῦνται ἤδη μέχρι τοῦ ἐρχομένου Αὐγούστου Μηνὸς τοῦ νὰ λάβωσι τὴν καλωσύνην νὰ ἑξαποσείλωσιν αὐτοὺς πρὸς με· καὶ τούτου γενομένου, θέλω ἅμα φροντίσει νὰ δώσω διὰ τύπου τὰ εὐγενῆ καὶ ἔντιμα τῶν Συνδρομητῶν Ὄνόματα, καὶ καταχωρήσας εἰς τὴν Βίβλον, θέλω πέμψει μὲ πρῶτην εὐκαιρίαν πρὸς τοὺς Κυρίους Ἐπιστάτας τὴν ἀνάλογον ποσότητα τῶν Βιβλίων εἰς τὸ νὰ διαποιρασθῶσιν εἰς τοὺς Φιλογενεῖς καὶ Φιλομούσους Συνδρομητάς.

Ἡ τιμὴ τῆς Βίβλου κατὰ τὴν ἐσχάτην μου Προκήρυξιν διὰ ὅσους μέχρι τοῦδε συνέδραμον καὶ θέλουσι συνδράμει μέχρι τοῦ ἐρχομένου Μηνὸς Αὐγούστου, ἐδιορίσθη Φιορίνιον ἀργυροῦν 1. καὶ 30. Κραϊτζάρια.

Ὁ Ἐκδότης.

Λύπην μεγάλην αἰσθάνομαι εἰς τὴν ψυχὴν μου, βλέπων τὸ Πόνημά μου ὑσερούμενον τοῦ ὑποσχεθέντος μοι Χάρτου. Δὲν ἤξεύρω ὅμως ποῖος Δαίμων, ἢ τύχη φθονερά ἐπέβλεψε μὲ ὄμμα βάσκανον, καὶ ἐν ᾧ ἡ Βίβλος ἐξῆλθεν ἐκ τῶν Πιεσηρίων, καὶ ὁ Λιθογράφος ἤρξατο κατὰ πρῶτον νὰ βάλλῃ εἰς τὸ Πιεσηρίον του τὸν ἐγχεχαραγμένον ἐπὶ τὸν Λίθον Χάρτην, συνετριβή φεῦ! ὁ Λίθος. Ὅθεν μὴ ἔχων καιρὸν περαιτέρω νὰ διατρίψω ἐνταῦθα, ἕως οὔ νὰ ἐγχαραχθῇ ὁ Χάρτης ἐκ νέου εἰς ἄλλον Λίθον, ἀνάγκη πᾶσα ἦτον νὰ μένῃ ἡ Βίβλος μὲ δυσσρέσκειάν μου ἄνευ τοῦ προῤῥηθέντος Χάρτου.

Ἄς μὴ θαυμάσῃ λοιπὸν κανένας τῶν Φιλομούσων Συνδρομητῶν καὶ Φιλοκάλων Ἐπισατῶν, βλέπων τὴν Βίβλον ἀποπεμπομένην ἄνευ τοῦ ὑποσχεθέντος Χάρτου, ἀλλὰ μάλιца ἄς μοι ἀξιώσῃ ἕκασος τῆς ἀπὸ ψυχῆς ἀνηκούσης συγνώμης διὰ τὰ προῤῥηθέντα αἴτια. Θέλω φροντίσει μὲ ὅλον τοῦτο κατὰ πρώτην μου εὐκαιρίαν καὶ ἀνάπαυσιν τῶν χρεῶν τοῦ ἐπαγγέλματός μου νὰ ἐγχαραχθῇ ἐκ νέου ὁ Χάρτης εἰς ἄλλον Λίθον· καὶ ὅτε ἐτοιμασθῇ κατὰ τὴν εὐχὴν τῆς ψυχῆς μου, θέλω ἐξαποσείλει τότε αὐτὸν πρὸς ἕκασον τῶν Φιλομούσων Συνδρομητῶν, εἰς εὐχαρίσῃσιν αὐτῶν καὶ ἀνάπαυσιν.

Οἱ Ἐκδόταις.

*Προθυμοποιούμενος να σπεύσω ὅσον τάχος εἰς
ἐκπλήρωσιν τῶν τοῦ ἐπαγγέλματός μου χρεῶν,
ἵνα μὴ μένη τῆς Σεβασῆς μοι καὶ Φιλομούσου
Κοινότητος ἢ τρυφερὰ Νεολαία ἐπὶ πολὺ ἀφρόν-
τις, δὲν ἐδυνήθην νὰ καταχωρίσω εἰς τὴν
Βίβλον καὶ τὰ διὰ τοῦ τύπου προσγεγόμενα ἐν
αὐτῇ παροράματα. Ὅθεν παρακαλῶ τοὺς ἀνα-
γινώσκοντας νὰ διορθώσωσιν αὐτὰ εὐμενῶς καὶ
νὰ μὲ ἀξιῶσι τῆς προσηκούσης συγγνώμης, εἰ-
δότες καλῶς, ὅτι : τὸ ἁμαρτάνειν, ἔστιν ἀν-
θρώπινον.*

Οἷ Ε' κ δ ό τ η ς.

